

**MEĐUNARODNE
EKOŠKOLE
U REPUBLICI
HRVATSKOJ** Godišnjak br. 25

MEĐUNARODNE EKOŠKOLE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Godišnjak br. 25

Zagreb, prosinac 2025. godine

SADRŽAJ

PREDGOVOR	6
EKOŠKOLE: POČETAK I RAZVOJ	7
Načela odgoja i obrazovanja za okoliš u programu Ekoškole	11
Ciljevi zaštite okoliša u programu Ekoškole	11
UDRUGA LIJEPA NAŠA: PROGRAMI I PROJEKTI	12
Skrraćeni pregled aktivnosti nacionalnog koordinatora tijekom školske godine 2024./2025.	13
Održan treći Susret međunarodnih Ekoškola u Karlovcu	14
Sažetci predstavljenih radova Ekoškola na susretu u Karlovcu	16
POSTERI (21)	16
1. Osnovna škola Vijenac, Osijek	16
2. Obrtnička škola Bjelovar	17
3. Dječji vrtić „Maslačak“, Đurđevac	17
4. Srednja škola Ilok	17
5. Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok	18
6. Dječji vrtić Siget, Zagreb	18
7. Učenički dom Lovran	19
8. Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb	19
9. Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb	20
10. Dječji vrtić Popovača	20
11. Dječji vrtić Tatjane Marinić, Zagreb	21
12. Tehnička škola Kutina	21
13. Dječji vrtić „Proljeće“, Sveti Ivan Zelina	22
14. Dječji vrtić „Sunce“, Zadar	22
15. Osnovna škola Vugrovec-Kašina	23
16. Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin	24
17. Osnovna škola „August Šenoa“, Osijek	24
18. Dječji vrtić „Zvončić Našice“ - Grad Našice	25
19. Osnovna škola Gornje Jesenje i Osnovna škola Frana Galovića, Zagreb	25
20. Prva privatna gimnazija s pravom javnosti Varaždin	26
21. Dječji vrtić Savica, Zagreb	26
PREZENTACIJE (14)	27
1. Dječji vrtić „Četiri Rijeke“, Karlovac	27
2. Dječji vrtić „Tratinčica“, Koprivnica	27
3. Dječji vrtić Siget, Zagreb	28
4. Dječji vrtić Tatjane Marinić, Zagreb	28
5. Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb	29
6. Dječji vrtić „Radost“, Novska – PO Jasenovac	29
7. Dječji vrtić „Proljeće“, Sveti Ivan Zelina	30
8. Osnovna škola „Ivana Brlić Mažuranić“, Strizivojna	30
9. Osnovna škola Sokolovac	31
10. Osnovna škola Viktora Kovačića, Hum na Sutli	31
11. Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija	32
12. Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok	32
14. Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin	33
Sastanak nacionalnih operatera edukativnih programa FEE 2025 (Ekoškole, Mladi izvjestitelji za okoliš, Učenje o šumama i ekosustavima, Eco-campus)	34
Međunarodna konferencija Eco-Campus 2025 - Transformacija visokog obrazovanja za klimatsko djelovanje – cjeloviti pristup	35
KRATKI PRIKAZ RADA 25. GENERACIJE EKOŠKOLA	37
DJEČJI VRTIĆ KOCKICA, LIPIK	38
SREDNJA ŠKOLA MATIJE ANTUNA RELJKOVIĆA, SLAVONSKI BROD	39
DJEČJI VRTIĆ ĐURMANEC	41
DJEČJI VRTIĆ „KESTEN“, KLANJEC	43
DJEČJI VRTIĆ „NEMO“, ZAGREB	45
OSNOVNA ŠKOLA „VLADIMIR DEŠČAK“, SVETA NEDJELJA	47
OSNOVNA ŠKOLA MIHAELA ŠILOBODA, SVETI MARTIN POD OKIĆEM	50
DJEČJI VRTIĆ „RADOST“ NOVSKA - PODRUČNI OBJEKT JASENOVAC	53
DJEČJI VRTIĆ VOJNIĆ	54

MEĐUNARODNA ŠKOLA ADRIA	56
SREDNJA ŠKOLA IVANA MEŠTROVIĆA, DRNIŠ	58
OSNOVNA ŠKOLA METERIZE, ŠIBENIK	62
III. GIMNAZIJA, SPLIT	64
5. GENERACIJA EKOŠKOLA: PLATINASTI STATUS 2005.-2025.	67
Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku „dr. Terezija Salaj Rakić“, Virovitica - Pregled dvadesetogodišnjeg rada naše Ekoškole	68
Osnovna škola Sokolovac - 20 godina Ekoškole	73
Osnovna škola Josipa Jurja Strossmayera, Zagreb – platinasti status i naših 20 godina Ekoškole	76
Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica - 20 godina Ekoškole	77
Osnovna škola Slatine - Ekoškola Slatine – škola održivosti, znanja i srca	79
PRILOZI EKOVRTIĆA	81
Dječji vrtić „Bajka“, Vinkovci - Zubi – naši mali prijatelji	82
Dječji vrtić Vukovar I - Ekovrtić PO Leptirić iz Vukovara živi održivo i u skladu s prirodom	84
Dječji vrtić „Zvončić – Grad Našice“ - Čuvamo i bogatimo raznolikost našeg biookruženja	86
Dječji vrtić „Ivančica“, Oriovac - Mali vrtlari iz Dječjeg vrtića „Ivančica“ njeguju ljubav prema prirodi	87
Dječji vrtić „Cvrčak“, Virovitica - Za ljepši i zeleniji okoliš u Dječjem vrtiću „Cvrčak“, Virovitica	88
Dječji vrtić „Potočnica“, Pitomača - Biljke imaju moć	90
Dječji vrtić „Maslačak“, Đurđevac - Posadi drvo, posadi cvijet za što čišći i lijepši svijet	91
Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok - Bake i unuci u zajedničkoj akciji	92
Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok - Eko-art i eko-sajam za Dan planete Zemlje	92
Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok - Tradicijskim igrama, plesom i pjesmom njeguju zavičajnu kulturu	94
Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok - Projektni dan u vrtiću „Stonoga“	95
Dječji vrtić – „Vrtić Panda“, Varaždin - Drvo	97
Dječji vrtić „Jurek“, Gornja Stubica - Eko projektni dan Dječjeg vrtića JUREK	98
Dječji vrtić „Zvirek“, Stubičke Toplice - U ZVIREKU ekolozi od samog početka rada	99
Dječji vrtić „Kesten“, Klanjec - Korijeni održivosti: učenje iz prošlosti za zeleniju budućnost	101
Dječji vrtić „Zlatni dani“, Zlatar Bistrica - Živjeti s prirodom	102
Dječji vrtić Siget, Zagreb - Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru	103
Dječjeg vrtića „Malešnica“, Zagreb - Eko-etno vrećica	104
Dječji vrtić Tatjana Marinić, Zagreb - Dobar primjer suradnje vrtića, zajednice i obitelji - "Eko Jabuke" i kvartovska suradnja s Lovačkim muzejom	105
Dječji vrtić „Poletarac“, Zagreb - Zlatni status za zelenu budućnost	106
Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb - Oceanska avantura	108
Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb - Projektni dan - Stare društvene igre za djecu od pedagoški neoblikovanih i recikliranih materijala	110
Dječji vrtić „Leptirić Lu“, Zagreb - Uređenje dvorišta Dječjeg vrtića „Leptirić Lu“	112
Dječji vrtić Hrvatski Leskovac - Područni objekt „Zvončići“ - Djeca u uskrsnim običajima Blata i okolice	112
Dječji vrtić „Tratinčica“, Zagreb - Voda	113
Dječji vrtić „Savica“, Zagreb - Zimske prilike i neprilike	115
Dječji vrtić „Savica“, Zagreb - Francuzi na polovima planete Zemlje	117
Dječji vrtić Ivanić Grad - Ekoškola u zajednici	118
Dječji vrtić „Izvor“, Samobor - Svako dijete jedan cvijet	119
Dječji vrtić „Slavuj“, Sveta Nedelje - Otpad nije smeće	121
Dječji vrtić „Koraci“, Zagreb – PO Velika Gorica	123
Dječji vrtić „Radost“, Novska, PO „Stribor“ - Kratki prikaz rada Ekoškole	125
Dječji vrtić „Četiri rijeke“, Karlovac - Eko-šetnja uz rijeku Koranu	127
Dječji vrtić „Četiri rijeke“, Karlovac - Ekološka suradnja bez granica: Karlovac ugostio međunarodne Ekoškole Republike Hrvatske	128
Dječji vrtić Duga Resa - Eko projekti	129
Dječji vrtić „Maslačak“, Pula - Zdrav život u Vrtiću „Maslačak“	131
Dječji vrtić „Hlojkica“, Delnice - Kretanjem do zdravlja	134
Dječji vrtić Matulji - Z motičicun naprvo	135
Dječji vrtić „Cvrčak i mrav“, Bribir - Čari šume: iskustveno učenje istraživanjem prirode i divljih životinja u jaslčkoj skupini	137
Dječji vrtić Obrovac - Održivi razvoj u Dječjem vrtiću Obrovac	139
Dječji vrtić „Duga“, Zadar - Posebnosti Ekoškole „Duga“	140
Dječji vrtić „Cvrčak“, Knin- PO „Sunce“, Biskupija - Naše dvorište – dvorište sreće	142
Dječji vrtić „Tamaris“, Vodice	143
Dječji vrtić Općine Primošten - Uređenje dvorišta - skupina rane dobi	146

Dječji vrtić „Osmijeh“, Šibenik - Suradnja DV „Osmijeh“ s Posjetiteljskim centrom „Kanal Sv. Ante”	147
Dječji vrtić „Biokovsko zvonce“, Makarska - Kućni ljubimci	148
PRILOZI EKOŠKOLA I FEE ECOCAMPUSA	151
Osnovna škola Josipa Lovrečića, Otok - Zeleni tragovi budućnosti: Sadnja stabala u OŠ Josipa Lovrečića Otok.....	152
Osnovna škola Tordinci - Dijamantni status 2 za Osnovnu školu Tordinci nakon 16 godina provođenja programa Međunarodne Ekoškole.....	153
Osnovna škola Vladimira Nazora, Komletinci- Činimo dobro otiskom srca	155
Srednja škola Ilok - Šumski vrt	156
Srednja škola Ilok - Krenimo zeleno u održivu budućnost! - Mobilnost u Austriju	158
Osnovna škola Antuna Mihanovića, Osijek - Zeleni tragovi budućnosti	159
Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Čepin	161
Osnovna škola Josipovac - 2024./2025.....	162
Centar za odgoj i obrazovanje „Ivan Štark“, Osijek	164
Osnovna škola Dore Pejačević, Našice	166
Tehnička škola Požega - Eko-umjetnost: Inovacije kroz recikliranje	167
Tehnička škola Požega - Čuvari slavonske šume	169
Tehnička škola Požega - Izvori budućnosti: Daroviti umovi u potrazi za čistom energijom.....	171
Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku dr. Terezija Salaj Rakić, Virovitica	175
Osnovna škola „Braća Radić“, Koprivnica - Edukativnom šetnjom obilježen Dan planeta Zemlje	177
Osnovna škola Sokolovac - Staza leptira	177
Osnovna škola „Prof. Blaž Mađer“, Novigrad Podravski.....	178
Osnovna škola Kalnik	179
Međunarodni dan svjesnosti gubitka i bacanja hrane	179
Predstava Botaničari	180
Izlet u PP Papuk	180
Međunarodni dan zaštite močvara	181
Predstavljanje natjecanja „Okolišna olimpijada“	181
Sudjelovanje u likovnom natječaju „Volim šume“	181
Osvojeno drugo mjesto na 3. Okolišnoj olimpijadi.....	182
Eko projektni dan.....	183
Dan sporta – odlazak na ribnjak.....	184
Osnovna škola Prelog - Čistimo za ljepši grad	184
VI. osnovna škola Varaždin - Rotary park	185
Osnovna škola Visoko - Smeće iz šuma van, čist okoliš naš je plan - suradnjom škole i lokalne zajednice do čišće prirode.....	186
Osnovna škola „Gustav Krklec“ Maruševac – Područna škola Druškovec - Novi pothvati i projekti za stjecanje brončanog statusa	188
Osnovna škola grofa Janka Draškovića, Klenovnik - Učenje na otvorenom	190
Prva privatna gimnazija s pravom javnosti Varaždin - Škola bez zidova.....	191
Srednja škola Zlatar - Mobilni sustav za nadzor raznih podataka o okolišu	193
Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok - Hrana i održivi razvoj	194
Srednja škola Pregrada	195
Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički	197
Osnovna škola Gornje Jesenje - Recikliraj pametno: stisni tetrapak, smanji otpad!	198
Osnovna škola Viktora Kovačića, Hum na Sutli - Eko projektni dan “Tko hranu baca – nije faca”.....	200
Osnovna škola Zlatar Bistrica - Ekološki sadržaji u školskoj knjižnici za poticanje čitanja i usvajanje ekoloških vrijednosti učenika	201
Osnovna škola Odra - Ekoškola Odra	202
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskoga, Zagreb - Naša Ekoškola - platinasti status.....	205
Osnovna škola Jabukovac, Zagreb - Ekoškola Jabuka	210
Osnovna škola Brezovica - Održivi razvoj u praksi: ekološke inicijative OŠ Brezovica	213
Osnovna škola braće Radić, Zagreb	214
Osnovna škola Borovje, Zagreb	216
Osnovna škola Eugena Kumičića, Velika Gorica - Kumičić volonteri i zbor „ZbrKu“	220
Osnovna škola Zorke Sever, Popovača - Projektni dan međunarodnoga programa Ekoškole	222
Tehnička škola Kutina - Ekologija, tehnologija, zajednica	224
Osnovna škola Draganići - Ekoškola Draganići.....	226
Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin.....	228
Aktivnosti Globe grupe kroz godinu.....	228
Pošumljavanje	229
Školski medni dan	229

Eko akcija čišćenja obale	230
Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin – Područna škola Banjole - Eko aktivnosti u PŠ Banjole.....	230
Osnovna škola Monte Zaro, Pula - Osnovna škola Monte Zaro po deveti put podigla Zelenu zastavu i pridružila se europskom eko-projektu URBIO BAUHAUS	233
Osnovna škola Veli Vrh, Pula - Svi zajedno za bolji svijet.....	234
Škola za odgoj i obrazovanje Pula	236
Gimnazija Pula - 4. projektni dan Gimnazije Pula 2024.	238
Gimnazija Pula - Istraživački kamp na otoku Mali Brijun: projekt "Plastika van, more u prvi plan!"	240
Učenički dom „Podmurvice“, Rijeka - Projektni dan „Čuvari baštine – tragovima tradicije“	241
Učenički dom Lovran	242
Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija - Lipa - suputnik kroz godinu	243
Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija - Eko aktivnosti u 2.b razredu.....	244
Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija - Old, but gold – Batik torbe s porukom.....	246
Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija - Jazz and Jeans	248
Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija - Mediteranski kutak u Područnoj školi Ičići.....	249
Katolička osnovna škola „Josip Pavličić“, Rijeka - EKO ŠKOLA – 2024./2025.	250
Osnovna škola Ivana Rabljanina, Rab - EKO grupa „Plavi planet“.....	253
Osnovna škola Meterize, Šibenik	255
Branje maslina.....	255
Projekt kiša	255
Analiza morske vode	255
H2LO festiva.....	256
Osnovna škola prof. Filipa Lukasa, Kaštel Stari - Dijamantna Ekoškola s realnim utjecajem	256
Osnovna škola Trstenik, Split	259
Osnovna škola Brda, Split - Živi zdravo, živi sretno!	260
Osnovna škola Bol - Kružna ekonomija (od polja do stola) – Circular Economy (From Farm to Table).....	263
Prirodoslovna škola Split	264
III. gimnazija, Split	266
Ispitivanje toksičnosti troske iz Dugog rata pomoću allium cepa testa.....	266
Ispitivanje utjecaja krema za sunčanje na vodene ekosustave.....	269
Osnovna škola Lapad, Dubrovnik.....	271
Popis Ekoškola i FEE EcoCampus-a	273

PREDGOVOR

Izrazita čast i zadovoljstvo mi je zahvaliti se svim Ekoškolama u Hrvatskoj kao i svima koji na bilo koji način daju svoj doprinos u provedbi ovog programa. Upućujem i ove godine izraze zahvalnosti i radosne pozdrave Udruge Lijepa Naša kao i moje osobne pozdrave. Poseban pozdrav Ekoškolama 25. generacije, koje su u svibnju ove godine stekle status međunarodne Ekoškole, kao i svim Ekoškolama neparnih generacija koje su tom prilikom obnovile status.

Upućujem pozdrave i Ekoškolama parnih generacija, koje će u 2025./2026. školskoj godini obnavljati status međunarodne Ekoškole. Posebnu dobrodošlicu upućujemo osnovnim i srednjim školama, dječjim vrtićima, učeničkim domovima te višim i visokim školama kao i centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju, koji su se prijavili u program i koji će iduće godine kao 26. generacija Ekoškola iz Hrvatske steći ovaj prestižni međunarodni status.

Pred vama je 25. broj godišnjaka Ekoškole, koji će, uistinu, dobro doći svima koji sudjeluju u provedbi programa Ekoškola, prvenstveno koordinatorima, ravnateljima Ekoškola, predstavnicima lokalnih zajednica te onima koji su na čelu prosvjetne vlasti na lokalnoj i državnoj razini. Godišnjak Ekoškole napisan je na preko 250 stranica i podijeljen na 7 poglavlja.

Na početku donosimo **Kratak pregled povijesti razvoja programa Ekoškole**, zatim slijedi **Pregled aktivnosti nacionalnog koordinatora**. U ovom poglavlju možete pronaći informacije o provedenim projektima i aktivnostima tijekom školske godine 2024./2025. kao što su Svjetski dani akcije. U svibnju smo održali **Susret međunarodnih Ekoškola Republike Hrvatske u Karlovcu** na temu „biološka raznolikost i obnova ekosustava“. Ovaj značajan skup organizirali smo u suradnji s Dječjim vrtić „Četiri rijeke“ Karlovac, ujedno i domaćin Susreta, te Gradom Karlovcem i Karlovačkom županijom. Na Susretu se okupilo preko 200 sudionika iz cijele Hrvatske. Kako je sve prošlo pročitajte u posebnoj članku u nastavku godišnjaka.

Slijedi poglavlje **Kratki prikaz rada 25. generacije Ekoškola** gdje možete pronaći njihov put do zelene zastave i statusa Ekoškola. Ove godine status Ekoškole steklo je **13 odgojno-obrazovnih ustanova kao dio 25. generacije Ekoškola i to 6 dječjih vrtića, 4 osnovne škole i 3 srednje škole**. Zatim slijedi poglavlje **5. generacija Ekoškola – platinasti status**. U ovom poglavlju možete pronaći presjek rada Ekoškola 5. generacije u posljednjih 20 godina, te čime su zaslužile platinasti status!

Zatim slijedi najduži i najbolji dio godišnjaka, a to su upravo projekti, aktivnosti, primjeri dobre prakse Ekoškola iz Hrvatske. Podijeljeno u dva dijela **Prilozi Ekovrtića** (46 članak) i **Prilozi Ekoškola i FEE EcoCampus-a** (65 članka). Nadamo se da ćete kroz ove tekstove pronaći inspiraciju za neke nove aktivnosti u novoj školskoj godini. I na kraju nalazi se **Popis Ekoškola**, odnosno svih osnovnih i srednjih škola, dječjih vrtića, učeničkih domova i visoko obrazovnih ustanova u Hrvatskoj, po županijama i generacijama, koje su u protekle 25 godine stekle status međunarodne Ekoškole ili FEE EcoCampus-a.

Za kraj ovog predgovora želim iskreno zahvaliti svima koji su svojim priložima, znanjem i iskustvom doprinijeli nastanku ovoga godišnjaka. S tim mislima i željama, u 28. godini provedbe programa Ekoškola u Hrvatskoj te 35. godini djelovanja Udruge Lijepa Naša, svim Ekoškolama želim uspješnu, nadahnutu i plodnu godinu, ispunjenu novim idejama, postignućima i radosnim susretima. Ujedno vam želim Sretan i blagoslovljen Božić, ispunjen mirom, toplinom i zajedništvom, te uspješnu i zdravu Novu godinu, s mnogo energije, entuzijazma i zajedničkih koraka prema održivijoj budućnosti.

prof.dr.sc. Mirko Ruščić, predsjednik Udruge Lijepa Naša

EKOŠKOLE: POČETAK I RAZVOJ

Sve počinje u razredu

Ekoškole su rastući fenomen, koji potiče mlade ljude da se aktivno uključe u zaštitu okoliša lokalne sredine u kojoj žive. Djeca s aktivnostima započinju u učionici, angažiraju školu i na kraju potiču promjenu u čitavoj lokalnoj zajednici. Kroz ovaj program, djeca i mladi stječu osjećaj da mogu utjecati na lokalnu i globalnu politiku zaštite okoliša što ih vodi ka konačnom cilju stjecanja certifikata Ekoškole i prestižu koji donosi zelena zastava koja se vijori ispred njihove odgojno-obrazovne ustanove. Program Ekoškola idealan je način za odgojno-obrazovne ustanove da krenu na smislen put ka unaprjeđenju okoliša u njihovoj ustanovi i lokalnoj zajednici, te pozitivno utječu na život mladih ljudi, njihovih obitelji, školskog osoblja i lokalnog stanovništva te potaknu lokalne vlasti na djelovanje.

Ekoškole uključuju sve

Kombinirajući učenje s praktičnim iskustvima, cijeli se program izvodi prema sveobuhvatnom, participativnom pristupu koji uključuje učenike, nastavnike i lokalnu zajednicu u cjelini.

Unaprjeđuje školski okoliš

Program Ekoškola idealan je početak smanjivanja ekološkog otiska za odgojno obrazovne ustanove, što neizbježno dovodi do održivijeg, jeftinijeg i odgovornijeg školskog i životnog okružja.

Motivira

Ekoškole potiču učenike na rješavanje ekoloških problema na razini na kojoj mogu vidjeti stvarne i opipljive rezultate, te ih tako uvjeriti da je svaka pozitivna aktivnost i svaki pokušaj rješavanja problema hvale vrijedan, te kako i oni sami uistinu mogu potaknuti promjene u društvu i rješavati probleme.

Mijenja stavove

Ekoškole kod učenika razvijaju osjećaj odgovornosti i njeguju stavove i promišljanja ka održivosti koja se mogu svakodnevno primjenjivati. Pozitivno utječe na sve uključene i razvija osjećaj da svojim aktivnostima uistinu mogu potaknuti promjene te takvo proaktivno ponašanje šire u obitelji i među prijateljima, a takav osjećaj na kraju prenose i na buduće generacije.

Uključuje lokalnu zajednicu

Ekoškole od samog početka stavljaju veliki naglasak na uključivanje lokalne zajednice. Na taj se način nastavne teme koje učenici usvoje u školi ili vrtiću prenose u lokalnu zajednicu u kojoj vode do održivijih, ekološki odgovornijih obrazaca ponašanja.

Povezuje na globalnoj razini

Ekološke škole olakšavaju kontakt među uključenim institucijama, ne samo na nacionalnoj razini, nego i na međunarodnoj razini. Te veze pružaju priliku odgojno obrazovnim institucijama da podijele informacije o okolišu, a mogu se koristiti i kao sredstva za kulturnu razmjenu i za poboljšanje jezičnih vještina.

Kako funkcioniraju Ekoškole

Program Ekoškola sastoji se od tri strukturna elementa:

- metodologije koja se sastoji od sedam koraka,
- specifičnih tema za Ekoškole i
- evaluacije aktivnosti prije stjecanja zelene zastave.

Kako bi bio uspješan, program mora imati podršku ravnatelja i Školskog odbora. Neophodno je aktivno angažiranje svog osoblja, kao i dugoročno opredjeljenje za realizaciju programa te spremnost uključivanja učenika u proces odlučivanja.

Tijekom posljednja dva desetljeća Ekoškole su se iz europskog obrazovnog programa, koji se provodio u četiri europske države, transformirale u jedan od najpopularnijih UNEP-ovih globalnih modela odgoja i obrazovanja za okoliš, upravljanje i održivost okoliša. Danas je u program uključeno preko 13 milijuna djece, učenika i mladih, 600.000 odgojitelja i učitelja iz 78 država diljem svijeta.

Program je razvijen 1992. godine kao odgovor na potrebu uključivanja mladih ljudi u projekte zaštite okoliša na lokalnoj razini kako je utvrđeno na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju 1992. Program Ekoškole pokrenut je 1994. godine u Danskoj, Njemačkoj, Grčkoj i Velikoj Britaniji uz potporu Europske komisije. 2001. godine kada je Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš postala globalna organizacija, zemlje izvan Europe počele su se pridruživati programu. Južna Afrika bila je prva zemlja izvan Europe koja je to učinila.

Godine 2003. Ekoškole su od strane UNEP-a prepoznate kao najbolja svjetska inicijativa i model za odgoj i obrazovanje za održivi razvoj.

FEE EcoCampus

Kako učenici rastu s njima raste i program Ekoškola. Učenici koji su pohađali Ekoškole kroz vrtićko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje poželjeli su i na fakultetu biti dio odbora Ekoškole i nastaviti svoje ekološko djelovanje. Nažalost otkrili su da je to nemoguće, jer je program završavao sa srednjom školom. Učenici, odnosno sada studenti, su se organizirali i potaknuli visokoškolske institucije na kojima su studirali da se priključe programu Ekoškole i tako je rođen FEE EcoCampus koji se u svakoj zemlji provodi u suradnji sa nacionalnim operaterom.

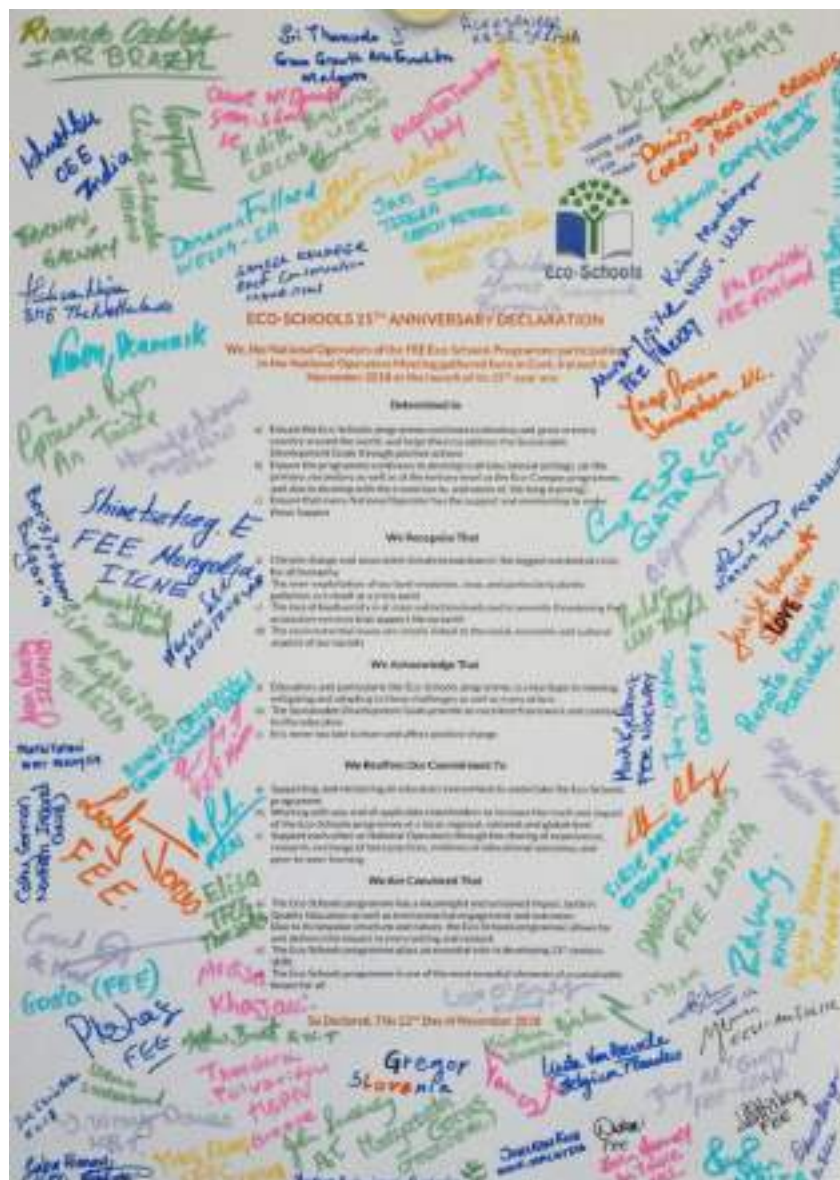
VREMENIK

- 1992. Ekoškole razvile su se kao odgovor na potrebu uključivanja mladih ljudi u projekte zaštite okoliša na lokalnoj razini kako je utvrđeno na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju.

- 1994. Program Ekoškole pokrenut je u Danskoj, Njemačkoj, Grčkoj i Ujedinjenom Kraljevstvu uz potporu Europske komisije.
- 1999. Program Ekoškole primio je nagradu "Worldaware Award for Global Education" Centra Sjever-Jug Vijeća Europe i Nacionalnog odbora za međunarodnu suradnju i održivi razvoj (NCDO).
- 2002. Program Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) i FEE organiziraju radionicu o partnerstvu Ekoškola za Afriku u Južnoj Africi.
- 2003. Ekoškole su od strane UNEP-a prepoznate kao najbolja svjetska inicijativa i model za odgoj i obrazovanje za održivi razvoj.
- 2004. Deseta godišnjica Ekoškola. U program je uključeno 4,487,807 učenika; 233.533 učitelja; 12.640 škola i 1.661 lokalnih zajednica. Ukupno je 16.040 seminara organizirano od strane nacionalnih operatora Ekoškole.
- 2005. Toyota Motor Europa putem Toyota fonda za Europu podržava projekt zaštite okoliša i inovacija. Prvi ciklus ovog projekta imao je temu "Održiva mobilnost" i proveden je u četiri zemlje: Italiji, Njemačkoj, Španjolskoj te Engleskoj i Sjevernoj Irskoj. Uz potporu Europske komisije (ManagEnergy), produciran je film o projektu Osnovne škole Millfield, koja je bila dobitnik prvog ciklusa.
- 2006. U međunarodni program Ekoškole uključeno je preko 5 milijuna učenika, 22.000 škola, preko 400.000 učitelja i više o 4.000 lokalnih zajednica.
- 2007. Međunarodni program Ekoškole – razvijena je studija o kvaliteti, standardizaciji i fleksibilnosti uz sudjelovanje 15 zemalja: Cipar, Češka, Danska, Engleska, Grčka, Irska, Italija, Južna Afrika, Kina, Malta, Norveška, Slovačka, Slovenija, Škotska i Wales.
- 2008. Toyota Motor Europe putem Toyotinog fonda za Europu podupire Drugi ciklus projekta Okoliš i inovacije s temom: „Klimatske promjene: štedimo energiju!“. Partnerstvo s World Future Council (WFC) pokrenuto je radi promicanja i provedbe kampanje KidsCall - inicijative koja zagovara prava djeteta da živi u pravednom i sigurnom svijetu.
- 2009. Ekoškole su započele realizaciju inicijative za klimatske promjene kojoj je sponzor i partner bila HSBC banka. To je trogodišnji projekt koji je osnažio učenike da aktivno doprinesu smanjenju emisije ugljikovog dioksida. Zemlje sudionice bile su: Brazil, Engleska, Irska, Japan, Jordan, Južna Afrika, Kina, Malta, Rusija, Sjedinjene Američke Države, Slovačka i Wales.
- 2010. Ekoškole i sestrinski program Mladi izvijestitelji za okoliš dobili su drugo po veličini sponzorstvo ikada od tvrtke Wrigley Company Foundation za trogodišnju kampanju Litter Less. FEE je također formalizirala svoju vezu s UNESCO-om.
- 2011. Ekoškole putem programa "Povezivanje" omogućuju povezivanje svih Ekoškola u svijetu. Sada u programu sudjeluje više od 11 milijuna učenika iz 52 zemlje. Ekoškole su također potpisale Memorandum o razumijevanju s Earth Charter-om, etički okvir od 16 točaka za život u održivom svijetu, kroz koji mreža ekoškola može dalje razvijati svoju bazu resursa, a škole će imati veću podršku vlastitim inicijativama.
- 2012. Ekoškole su pokrenule Svjetski dan akcije! (Global Action Day!)
- 2013. Deset zemalja uključeno je u događanja u sklopu Svjetskog dana akcija tijekom travnja 2013. godine – sudjelovale su 263 škole te 117.561 nastavnika i učenika
- 2014. Green Earth Gana, Keep Australia Beautiful i CEE Indija se priključuje obitelji Ekoškola i pokreću program u svojim zemljama. Kampanja "Za manje otpada" ulazi u novi trogodišnji ciklus s 22 uključene zemlje kroz program Ekoškola i pet zemalja kroz program Mald i izvijestitelji za okoliš s proračunom od 3,7 milijuna dolara.
- 2015. Komisija Indijskog oceana (IOC) kroz projekt ISLANDS, financiran od strane Europske unije, pokreće Ekoškole kao regionalni program koji pokriva Madagaskar, Komore, Mauricijus, Rodrigues, Sejše i Zanzibar. Glavni ured FEE pokreće program Ekoškole za internacionalne

škole, kroz koji se internacionalne škole u zemljama bez nacionalnog operatera Ekoškole mogu pridružiti programu.

- 2016. Program Ekoškole ulazi u pilot projekt s Alcoa Foundation na Otpad-Voda-Vat (Alcoa W3), globalna inicijativa K-12 o ekološkoj pismenosti koja je usmjerena na „zeleni“ STEM.
- 2017. 19 milijuna učenika uključeno je u program Ekoškole. Nacionalni operater programa Ekoškole u Engleskoj pokrenuo je i vodi projekt povezivanja Ekoškola Eco-schools Twinning. Sve Ekoškole mogu se povezati s Ekoškolama iz Engleske.
- 2019. 25 godina postojanja programa Ekoškola u svijetu.
- 2024. 30 godina postojanja programa Ekoškola u svijetu
- 2025. Program Eco-Campus odvojio se od programa Ekoškole i postao 6. program Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš.

Deklaracija povodom obilježavanja 25 godina Ekoškola

Načela odgoja i obrazovanja za okoliš u programu Ekoškole

- Usklađivanje i prilagođavanje programa Ekoškola hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu (dječji vrtići, osnovne i srednje škole, učenički domovi, škole za djecu s posebnim potrebama te visoko-obrazovne ustanove koje se uključe u program same izabiru način ugradnje i provedbe programa u skladu s propisanim nastavnim planom i programom, odnosno predmetnim kurikulumom).
- Uvođenje posebnih programa zaštite okoliša (za sada su ti sadržaji sastavni dio nastavnog programa pojedinih općeobrazovnih predmeta: zemljopisa/geografije, prirode, biologije i kemije i/ili stručnih predmeta pojedinih strukovnih škola, kao i nekih međupredmetnih tema).
- Stalno usavršavanje učitelja/nastavnika.
- Interdisciplinarni pristup odgoju i obrazovanju za okoliš u odgojno-obrazovnim institucijama (ravnomojno, kroz sve nastavne predmete, sve aktivnosti provode se na razini cijele škole).
- Osnivanje centara odgoja i obrazovanja za okoliš kao podrška programima zaštite okoliša (tematsko usavršavanje učitelja/nastavnika, praćenje i usporedba rada na određenoj temi, praćenje rada na manjim projektima, usmjeravanje i evaluacija).
- Opremanje škola suvremenom literaturom s tematikom zaštite okoliša (priručnici o Ekoškolama i nastavni materijali su priređeni i razdijeljeni školama).

Ciljevi zaštite okoliša u programu Ekoškole

- Snimiti stanje-okoliša vrtića, škole, kuće, naselja, mjesta.
- Utvrditi postojeće probleme u okolišu i mogućnosti rješenja.
- Predvidjeti i upozoriti na nove probleme okoliša, djelovati s ciljem sprječavanja nastanka novih.
- Dati prednost održivom razvitku.
- Unaprijediti kakvoću življenja osiguravajući i održavajući visoku kakvoću okoliša za život, rad i kretanje.
- Organizirati akcije s ciljem promicanja životnih i radnih uvjeta.
- Zaštititi prirodu i očuvati prirodne izvore.
- Upoznati i štititi biološku raznolikost ekosustava.
- Poticati i osmišljavati rad u okolišu.
- Nastojati ispraviti štete počinjene u okolišu.
- Upozoravati javnost o problematici okoliša.
- Osigurati uvjete za trajno i pravodobno informiranje javnosti i sudjelovanje u svim predviđenim aktivnostima.

Međunarodni program Ekoškole upotpunjuje i povezuje sadržaje redovnog nastavnog plana i programa s izvannastavnim, a dijelom i izvanškolskim aktivnostima. Škole postaju centri informiranja o problematici okoliša (uspostavlja se trajna suradnja na relacijama učenici-roditelji-lokalna zajednica i obrnuto) i doprinosi smanjivanju i postupnom rješavanju uočenih nepravilnosti.

UDRUGA LIJEPA NAŠA: PROGRAMI I PROJEKTI

SKRAĆENI PREGLED AKTIVNOSTI NACIONALNOG KOORDINATORA TIJEKOM ŠKOLSKE GODINE 2024./2025.

Program Ekoškole u Hrvatskoj je počeo s provedbom 1998. godine, a prve zelene zastave su se zavijorile 2001. godine u 20 Ekoškola. Danas, nakon 27 godina provedbe zelene zastave se vijore u više od 300 Ekoškola. Još jedna godina provedbe program Ekoškole i FEE EcoCampus-a u Republici Hrvatskoj je iza nas.

Uz svakodnevne aktivnosti poticanja, praćenja i pomaganja školskim koordinatorima prilikom realizacije aktivnosti Ekoškola i FEE EcoCampusa, pregledavanje „koraka“ odnosno dokumentacije programa putem mrežne aplikacije, stjecanja, obnove i utvrđivanja statusa te promoviranje programa Ekoškole i FEE EcoCampus-a na društvenim mrežama (mrežna stranica Ekoškole, Twitter i Facebook ULN) odradili smo i nekoliko projekata.

Ekoškole kao način življenja - seminar za koordinatore međunarodnog programa Ekoškole

Seminar je održan u petak 22. studenog 2024. s početkom u 10:00 sati u Osnovnoj školi Jure Kaštelana, Zagreb i trajao je 4 sata. Na seminaru je sudjelovalo 30 sudionika iz 14 odgojno-obrazovnih ustanova, među kojima je i 8 odgojno-obrazovnih ustanova koje se pripremaju za stjecanje statusa Ekoškole. Kroz seminar, prezentirana je metodologija programa Ekoškole, tzv. „7 koraka“, postupak stjecanja

i obnove statusa te su predstavljeni primjeri dobre prakse u dječjem vrtiću, osnovnoj i srednjoj školi sa statusom Ekoškole. Kao inspirativni primjeri provedbe programa predstavljene su aktivnosti nekoliko ustanova:

- *Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec: Jagoda Srša i Gordana Patarčec pokazale su kako se kroz igru i svakodnevne aktivnosti već najmlađi mogu poticati na ekološko razmišljanje i djelovanje.*
- *Osnovna škola Jure Kaštelana, Zagreb: Zdravka Ciglencečki i Marina Lucin prikazale su uspješne projekte koji su integrirani u nastavni plan škole.*
- *Osnovna škola Odra: Željka Jakušić Čejka, Lucija Somek i Monika Sakoman detaljno su objasnile kako se metodologija „7 koraka“ primjenjuje u praksi.*
- *Gimnazija Nova Gradiška: Ljiljana Vidmar govorila je o ulozi školskog koordinatora, pedagoga i razrednika te podijelila iskustva o organizaciji projektnih dana, koji predstavljaju važan dio programa.*

Zahvaljujemo Osnovnoj školi Jure Kaštelana na gostoprimstvu i pomoći u organiziranju ovog seminara.

Svjetski dani akcije 2025. (Global Action Days 2025)

održani su od 22. travnja do 6. svibnja 2025., a bili su posvećeni obnovi ekosustava, organiziranoj u okviru UN-ovog desetljeća obnove ekosustava. Naglasak je bio na obnovi tla, prirodi u urbanim sredinama i jačanju povezanosti s prirodom. Više od 664.000 sudionika iz 4.390 različitih odgojno-obrazovnih ustanova i drugih institucija iz 145 zemalja, uključujući i hrvatske Ekoškole, sudjelovali su u aktivnostima usmjerenima na zaštitu i obnovu ekosustava našeg planeta kroz suradnju i zajedničko

djelovanje. Ove godine SDA imali su i svog ambasadora – Molejja, u okviru suradnje FEE i *Two Daughters Entertainment*. Svaka aktivnost razvijena je uz podršku različitih organizacija, uključujući *Soil Association*, *An Taisce* (FEE član u Irskoj), *BioBeo Project*, *World Organization of the Scout Movement*, *UN Decade on Ecosystem Restoration* te *Earth Charter International*.

Tijekom svibnja i lipnja 2025. odvijao se proces stjecanja, odnosno obnavljanja statusa Ekoškole i FEE EcoCampusa. Ove godine status je steklo 13 odgojno-obrazovnih ustanova kao dio 25. generacije Ekoškola (6 dječja vrtića, 4 osnovne škole i 3 srednje škole). Statuse Ekoškole obnovile su sve NEPARNE generacije, pri tome je **1. generacija potvrdila platinasti status** (za 24 godine uspješne provedbe programa EŠ), **3. generacija potvrdila platinasti status** (za 22 godine uspješne provedbe programa EŠ), **5. generacija je stekla platinasti status** (za 20 godina uspješne provedbe programa EŠ), **7. generacija je potvrdila dijamantni status** (za 18 godina uspješne provedbe programa EŠ), **9. generacija je potvrdila dijamantni status** (za 16 godina uspješne provedbe programa EŠ), **11. generacija je stekla dijamantni status** (za 14 godina uspješne provedbe programa EŠ), **13. generacija je potvrdila zlatni status** (za 12 godina uspješne provedbe programa EŠ), **15. generacija je stekla zlatni status** (za 10 godina uspješne provedbe programa EŠ), **17. generacija je stekla srebrni status** (za 8 godina uspješne provedbe programa EŠ), **19. generacija stekla je brončani status** (za 6 godina uspješne provedbe programa EŠ), **21. generacija 2. put je obnovila status Ekoškole**, dok je **23. generacija 1. put uspješno obnovila status Ekoškole**.

ODRŽAN TREĆI SUSRET MEĐUNARODNIH EKOŠKOLA U KARLOVCU

U četvrtak, 29. svibnja 2025., u dvorani Ekonomsko-turističke škole Karlovac održan je treći Susret međunarodnih Ekoškola Republike Hrvatske, koji je okupio više od 200 sudionika iz 80 Ekoškola iz svih krajeva Hrvatske. Susret je organizirala Udruga Lijepa Naša u suradnji s Dječjim vrtićem „Četiri rijeke“, Karlovac uz potporu Grada Karlovca i Karlovačke županije.

Tema susreta: biološka raznolikost i obnova ekosustava

Ovogodišnji Susret bio je posvećen jednoj od ključnih ekoloških tema današnjice biološkoj raznolikosti i obnovi ekosustava. Kroz stručna predavanja, posterska izlaganja, prezentacije i terenske posjete sudionici su osvijestili kako klimatske promjene, gubitak staništa i neodrživo korištenje resursa ozbiljno ugrožavaju prirodnu ravnotežu. Istaknuto je kako obrazovanje igra presudnu ulogu u jačanju svijesti i djelovanja za očuvanje okoliša.

Nakon svečanog otvaranja i kulturno-umjetničkog programa, sudionicima su se obratili predstavnici organizatora i uzvanici:

- Momir Karin, izaslanik predsjednika Vlade RH, čestitao je vrtićima i školama na ekološkom angažmanu te istaknuo da mreža Ekoškola u Hrvatskoj danas broji preko 300 ustanova.
- Damir Mandić, gradonačelnik Karlovca i izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora, naglasio je kako se svijest o potrebi očuvanja prirode gradi već od najranije dobi.
- Anita Štefanac, ravnateljica DV „Četiri rijeke“, podsjetila je na vrijednosti koje priroda pruža te potrebu za brigom o svim bićima.
- Mirko Ruščić, predsjednik Udruge Lijepa Naša, istaknuo je važnost Ekoškola u aktivnom uključivanju mladih u zaštitu okoliša.

Poseban doprinos Susretu dala je Martina Pavlović Sušilović, voditeljica stručne službe Javne ustanove Natura Viva, koja je održala iznimno inspirativno predavanje o biološkoj raznolikosti i obnovi prirodnih ekosustava. U svom izlaganju osvrnula se na konkretne izazove očuvanja okoliša na području Karlovačke županije, kao i na metode i mogućnosti obnove degradiranih staništa. Njezino predavanje izazvalo je velik interes među sudionicima, osobito među nastavnicima i učenicima Ekoškola, koji su aktivno sudjelovali u raspravi i izrazili spremnost za uključivanje u projekte zaštite prirode. Ovom prilikom zahvaljujemo gđi Pavlović Sušilović na stručnom doprinosu i inspirativnoj prezentaciji, kojom je dodatno osnažila poruku Susreta o važnosti zajedničkog djelovanja za očuvanje okoliša.

Predstavljanje dobrih praksi Ekoškola

Središnji dio Susreta bio je posvećen primjerima dobre prakse Ekoškola. Održana su: 21 posterska izlaganja i 14 prezentacija na temu biološke raznolikosti obnove ekosustava. Predstavljeni projekti pokazali su iznimnu kreativnost, angažman i posvećenost djece, učenika, odgojitelja, učitelja i nastavnika u promicanju očuvanja prirode i održivog načina života. Raznolikost pristupa, od školskih vrtova do istraživačkih aktivnosti i suradnje s lokalnom zajednicom, zaslužuje posebnu pohvalu kao inspiracija za daljnje djelovanje unutar mreže Ekoškola.

U sklopu susreta organizirane su i terenske edukacije kroz posjete Nikola Tesla Experience Centru i Starom gradu Dubovcu, gdje su sudionici imali priliku dodatno upoznati lokalnu kulturnu i prirodnu baštinu.

Dodjela priznanja i statusa

Na završetku Susreta, svečano su uručeni certifikati i zelene zastave vrtićima i školama koje stječu i obnavljaju status Ekoškole:

- 13 novih ustanova steklo je status međunarodne Ekoškole kao dio 25. generacije hrvatskih Ekoškola.

- 163 ustanove neparnih generacija obnovile su status Ekoškola, a 5. generaciji dodijeljena je plaketa za 20. godina uspješne provedbe programa Ekoškole i stjecanja platinastog statusa.

Zajedno za održivu budućnost

Susret Ekoškola u Karlovcu još je jednom pokazao da mladi nisu samo učenici, već i aktivni sudionici promjena. Razmjena znanja, inspirativne inicijative i zajedničko djelovanje poslali su jasnu poruku: Ekoškole svakodnevno dokazuju da je odgoj i obrazovanje za zaštitu okoliša i održivi razvoj temelj održive budućnosti.

SAŽETCI PREDSTAVLJENIH RADOVA EKOŠKOLA NA SUSRETU U KARLOVCU

POSTERI (21)

1. OSNOVNA ŠKOLA VIJENAC, OSIJEK

Naslov: Riba ribi grize rep

Mentor: Sanja Kotal, prof.

Učenici: Mali ribolovci (36 učenika od 4.-8. razreda)

Sažetak: Program „Riba ribi grize rep- Mali ribolovci“ provodi OŠ Vijenac u suradnji sa Športsko ribolovnim društvom Drava (ŠRD Drava), Zajednicom športsko ribolovnih društava Osijek, ribočuvarskom službom, Gradskim društvom Crveni križ Osijek, Fakultetom agrobiotehničkih znanosti Osijek, te rendžerskom službom OBŽ-a. Programom odgovaramo na potrebu djece i mladih za kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena uz aktivan odmor i rekreaciju, povezan s boravkom u prirodi i osvještavanje važnosti odgovornosti i mogućnosti doprinosa očuvanju prirodnog blaga i očuvanju eko sustava. To je posebno postalo važno zbog galopirajućih klimatskih promjena i potrebe za prilagodbom i otpornosti radi očuvanja vodnog blaga i ribljeg fonda za buduće generacije. Iskustvo ukazuje na izuzetnu zainteresiranost mladih polaznika, ali i njihovih obitelji.

Ključne riječi: riblji fond; očuvanje prirode, eko sustav, boravak u prirodi

2. OBRTNIČKA ŠKOLA BJELOVAR

Naslov: Očuvajmo bioraznolikost - naša škola kao primjer

Mentori: Kristina Vidak, Ivana Tudić

Učenici: Luka Keres, Marko Pranić

Sažetak: Naša škola ističe se kao primjer očuvanja biološke raznolikosti kroz različite projekte i inicijative. Učenici aktivno sudjeluju u sadnji i njezi biljaka, učeći pritom o važnosti ekosustava i održivog razvoja. U dvorištu smo uredili i hotel za kukce, čime pridonosimo održavanju prirodne ravnoteže. U školi održavamo i edukativne radionice gdje učenici i lokalna zajednica mogu saznati više o zaštiti prirode. Naša škola nije samo mjesto učenja, već i primjer odgovornog odnosa prema okolišu, potičući mlade da postanu svjesni prirode.

Ključne riječi: održivi razvoj, prirodna ravnoteža, edukativne radionice, odgovoran odnos prema okolišu

3. DJEČJI VRTIĆ „MASLAČAK“, ĐURĐEVAC

Naslov: Biološka raznolikost u našem vrtiću

Mentori: Ljiljana Lenardić, Valentina Magdić, Maja Pintar

Djeca: Djeca polaznici eko grupe te srednje i starije odgojne skupine

Sažetak: U našem vrtiću od malih nogu potičemo djecu da vole i poštuju prirodu, a naročito biljke i životinje. Cilj nam je da što više ozelenimo naše igralište i obogatimo vrt cvijećem kako bi privukli što više kukaca, a naročito pčele koje igraju važnu ulogu u održavanju ekološke ravnoteže. Također, želja nam je da brigom o životinjama i biljkama kod djece potičemo empatiju i važnost suživota biljaka, životinja i ljudi.

Ključne riječi: djeca, kukci, životinje, biljke, empatija

4. SREDNJA ŠKOLA ILOK

Naslov: Šumski vrt

Mentori: Stela Rotim, Mirjana Sinković

Učenici: Lara Burnaz

Sažetak: Očuvanje i promicanje biološke raznolikosti ključno je za održavanje zdravih ekosustava i održivu poljoprivrednu proizvodnju. Europska unija ima važnu ulogu na međunarodnoj razini kad je riječ o pronalasku rješenja za gubitak biološke raznolikosti, deforestaciju i klimatske promjene. Na konferenciji UN-a o okolišu i razvoju iz 1992. donesena je Konvencija o biološkoj raznolikosti. U Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama iz 2015. istaknuta je važnost osiguravanja cjelovitosti svih ekosustava i zaštite biološke raznolikosti. U okviru europskog zelenog plana nove strategije za biološku raznolikost i šume za razdoblje do 2030. imaju za cilj usmjeriti europsku biološku raznolikost prema oporavku i podržati vrijednosne lance u kojima nema deforestacije. Agrošumarstvo kao integracija poljoprivrede i šumarstva predstavlja posebno značajan koncept jer

omogućuje sinergiju između ova dva sektora i pruža brojne prednosti za očuvanje okoliša. Šumski vrt se sadi planski i gotovo sve biljke u njemu imaju prehrambenu ili neku drugu vrijednost za vas, a ostale biramo kao podršku i zaštitu biljaka koje primarno želimo uzgajati. U šumskom vrtu prostor se ne koristi samo horizontalno nego i vertikalno, a biljke se raspoređuju tako da popunjavaju vertikalne slojeve. On je nalik šumama, no ima više svjetlosti kako bi se mogle posaditi različite biljke – one koje preferiraju direktnu Sunčevu svjetlost i one koje se bolje snalaze u sjeni. Na malom prostoru može se tako uzgojiti više različite hrane, povećati bioraznolikost, regenerirati tlo i otjerati nametnike, vlada stabilan ekosustav i bioraznolikost. Šumske vrtove možemo stvarati svugdje - vrtovi, školska dvorišta, restorani, zelenilo uz stepeništa itd. I već jedno stablo može biti šumski vrt! Ispod voćke možemo posaditi puno različitih vrsta i tako imati pravi mali šumski vrt.

Ključne riječi: djeca, kukci, životinje, biljke, empatija

5. GIMNAZIJA ANTUNA GUSTAVA MATOŠA, ZABOK

Naslov: Raznolikost starih sorti jabuka i ekološki otisak

Mentori: Irena Futović i Ana Culej

Sažetak: Jabuka je najčešće voće koje ljudi konzumiraju i sade u svojim voćnjacima. Na području Hrvatskog zagorja u ruralnim sredinama tradicionalno se uz kuću sadio i voćnjak ili trnac. U njemu je bilo različitih vrsta voćaka, ali su prevladavale jabuke. Odabir vrsta jabuka bio je raznolik i pazilo da se sade rane ljetne sorte i kasne jesenske sorte. Danas je u Hrvatskom zagorju prisutna urbanizacija te smanjenje poljoprivrednih gospodarstava, ali se mogu naći

voćnjaci sa starim sortama jabuka. Opisali smo stare sorte jabuka te usporedili sadržaj šećera kod starih sorti i komercijalnih sorti. Na tradicionalnoj izložbi „Trnaci starih sorti jabuka“ nagrađen je izlagač koji je je izložio 52 stare sorte jabuka. Mi smo u školi uspjeli sakupiti i opisati 10 starih sorti. Prema anketama koje smo proveli 12% učenika konzumira jabuke. Proveli smo test ekološkog otiska koji je iznosio 6,51 gha. Poticanjem učenika da konzumiraju zdravu u hranu te kupnjom voća na tržnicama smanjujemo ekološki otisak i potičemo ekološku proizvodnju.

Ključne riječi: biološka raznolikost, stare sorte jabuka, ekološki otisak

6. Dječji vrtić Siget, Zagreb

Naslov: Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru

Mentori: Jasna Arko i Sandra Helbet Kocijan

Djeca: 5-6 godina

Sažetak: Naš projekt započeli smo zato jer živimo u Novom Zagrebu, strogo urbanoj sredini i nemamo nikakvih mogućnosti baviti se zemljom niti sijati ili saditi osim u tegle, stoga smo zaključili da smo zbog te činjenice zakinuti za uzgoj prirodnog, zdravog i nešpricanog povrća. U razgovoru o tome što je biljci potrebno za rast zaključili smo da joj je potrebna zemlja, sunce i voda, a to su uvjeti koje možemo zadovoljiti u stanu. Sadnju smo započeli sa začinskim biljem jer je ono vrlo jednostavno za uzgoj i okusom je djeci poznato, samo je bilo potrebno točno ga imenovati. Od začinskog bilja posadili smo peršin, mentu, vlasac, kadulju, ružmarin i korijander. O svim začinskim biljkama djeca su napravila plakate i prezentirali ih u skupini. Nakon uspješnog uzgoja začinskog bilja odlučili smo se za sadnju povrtnog

bilja poput kelja, zelene salate, salate, hrastov list, patlidžana, brokule i rajčice.

Zaključak: Kroz vlastiti uzgoj hrane djeca stvaraju određenu vezu s tom hranom. Gledajući je kako raste iz malog sjemena u zrelu biljku shvatili su da je potrebno vrijeme i stalna njega kako bi ju mogli uzgojiti za konzumiranje. Na ovaj način djeca se uče strpljivosti, mudrosti, samoodrživosti i vrijednostima prirode.

Ključne riječi: urbani vrt, sadnja, povrće, ekologija

7. UČENIČKI DOM LOVRAN

Naslov: Zelenim inicijativama do oporavka ekosustava i mentalnog zdravlja – rezultati istraživanja pretočeni u praksu

Mentori: Marlena Matahlija, Ivan Tarle

Učenici: Nora Džubur, Eva Bregovac

Sažetak: Ekološka pismenost i aktivno uključivanje u zelene inicijative mogu igrati važnu ulogu u mentalnom zdravlju učenika i djelatnika. Ovo istraživanje ispitalo je povezanost između ekološkog znanja, stavova, osjećaja odgovornosti i ekološki odgovornih ponašanja s negativnim utjecajem ekoloških briga na mentalno zdravlje. Istraživanje je provedeno početkom 2025. godine u Učeničkom domu Lovran, gdje su učenici i djelatnici ispunili upitnik koji je obuhvaćao četiri podskale: samoprocjenu znanja o ekologiji, pozitivne stavove i osjećaj osobne odgovornosti, negativan utjecaj ekoloških briga na mentalno zdravlje te prakticiranje ekološki odgovornih ponašanja. Rezultati su pokazali da su pozitivni stavovi i osjećaj odgovornosti umjereno pozitivno povezani s ekološki odgovornim ponašanjem te negativno s ekološkom anksioznošću. Hijerarhijska regresijska analiza otkrila je da ove varijable zajedno predviđaju 44% varijance mentalnog zdravlja, pri čemu su najznačajniji prediktori pozitivni stavovi i osjećaj odgovornosti. Zaključno, rezultati naglašavaju važnost ekološkog obrazovanja i aktivnog djelovanja, ne samo zbog očuvanja okoliša, već i zbog poboljšanja emocionalne dobrobiti učenika. Buduće aktivnosti usmjerit ćemo na integraciju edukacije, praktičnog angažmana i psihološke podrške kako bismo smanjili osjećaj bespomoćnosti i potaknuli održivo ponašanje.

Ključne riječi: ekološka osviještenost, održivi razvoj, mentalno zdravlje, ekološko obrazovanje, zelene inicijative

8. DJEČJI VRTIĆ GRIGORA VITEZA, ZAGREB

Naslov: Oceanska avantura

Mentori: Mirsada Accad, Ivanka Vanjak, Željka Knapić

Djeca: Odgojna skupina Lastavice

Sažetak: U sklopu eTwinning projekta „Blue Adventure“ upoznali smo se s tajnama oceana, mora, biljnim i životinjskim svijetom te opasnostima koje su sve više prisutne u morskom svijetu. Pronalazili smo kreativna rješenja za pomoć oceanu i njegovim stanovnicima ističući njegovu važnost u održavanju biološke raznolikosti, oblikovanju klime i održavanja života na Zemlji. U samom projektu bavili smo se ekološkom raznolikošću, raznolikošću biljnih i životinjskih vrsta i genetičkom raznolikošću. Upoznali smo djecu zašto su oceani tako važni (reguliranje klime, proizvodnje kisika, zaštite od erozije obale). Što ugrožava ocean, biljke i životinje: (zagađenost plastikom, klimatske promjene, kemijska onečišćenja, prekomjerni izlov ribe). Istraživali smo

oceanska područja, prikupljali informacije o oceanu, rješavali zagonetke, eksperimentirali i provodili STEM aktivnosti. Uputili smo se u jednu veliku oceansku avanturu, oceanima svijeta upoznajući se sa stanovnicima oceana i biološkom raznolikošću.

Ključne riječi: biološka raznolikost, oceani, stanovnici oceana, ugroze

9. DJEČJI VRTIĆ GRIGORA VITEZA, ZAGREB

Naslov: Važnost biljnog i životinjskog svijeta za naš planet

Mentori: Alica Marušić, Ivanka Vanjak, Željka Knapić

Djeca: Odgojna skupina Lavići

Sažetak: Biljni i životinjski svijet ključni su za održavanje ravnoteže na našem planetu. Biljke proizvode kisik, apsorbiraju ugljični dioksid i osiguravaju hranu, dok životinje doprinose oprašivanju, održavanju ekosustava i kruženju hranjivih tvari. Oboje zajedno čine složene ekološke mreže koje omogućuju život na Zemlji. U eko odgojnoj skupini Lavići intenzivno radimo na upoznavanju o važnosti očuvanja prirodnih staništa, održivog korištenja resursa i smanjenja zagađenja nužnih su za zaštitu biljnog i životinjskog svijeta. Šume, travnjaci, oceani i rijeke dom su bezbrojnim vrstama koje reguliraju klimu, pročišćavaju vodu i tlo te osiguravaju prirodne resurse. Oprašivači poput pčela i leptira ključni su za rast brojnih biljaka, uključujući one koje koristimo za hranu. Nažalost, ljudske aktivnosti poput krčenja šuma, zagađenja i klimatskih promjena ugrožavaju biološku raznolikost. Gubitak biljnih i životinjskih vrsta može dovesti do nestabilnosti ekosustava i ugroziti čovječanstvo. Svaka vrsta ima svoju ulogu u ekosustavu, a njihovo očuvanje ključno je za zdravlje planeta i buduće generacije. Svi možemo pridonijeti zaštiti prirode odgovornim ponašanjem i podržavanjem inicijativa za očuvanje okoliša.

Ključne riječi: biljni i životinjski svijet, očuvanje okoliša

10. DJEČJI VRTIĆ POPOVAČA

Naslov: Vratimo djecu prirodi, približimo prirodu djeci

Mentori: Marija Mišković i Nina Šuštić

Djeca: djeca predškolske dobi

Sažetak: Potaknuti problematikom utjecaja današnjih medija na djecu i njihov razvoj, nedovoljnim boravkom na otvorenom i prevenciju sjedilačkih aktivnosti pokrenut je projekt „Vratimo djecu prirodi, približimo prirodu djeci“. Projekt je nastao u suradnji s Udrugom Moslavina (UM), Knjižnicom i čitaonicom Popovača, LAG Moslavina, djecom, odgojiteljima i roditeljima Dječjeg vrtića Popovača. Uz podršku i suradnju navedenih dionika djeci je omogućeno prirodno okruženje za učenje, da se kreću, druže, komuniciraju te provode vrijeme sa svojim obiteljima (planinarenje i istraživanje Moslavačke gore, pecanje, iskopavanje gline i modeliranje istom, vađenje uzoraka nafte, piknik u prirodi,...). Tijekom svakodnevnih aktivnosti djeca su postepeno stjecala naviku boravka u prirodi, a odvajala se od digitalnog sadržaja i ekrana. Iskustveno su učila o prirodnim ljepotama svoga zavičaja te stjecali spoznaje o prirodnim resursima kojima je bogat moslavački kraj u kojemu žive. Motivacija za učenjem o prirodnim resursima moslavačkog kraja potaknula je djecu na

sakupljanje osobnih zbirki kristala i edukativnih časopisa o njima. U okviru navedene teme prikazat će se kako potaknuti djecu da sa svojom obitelji kvalitetnije provode zajedničko vrijeme, koje mogućnosti pruža bliža okolina te aktivnosti koje su djeca iskustveno prošla tijekom provedbe projekta.

Ključne riječi: igra; priroda; učenje; zajednica; zdravlje.

11. DJEČJI VRTIĆ TATJANE MARINIĆ, ZAGREB

Naslov: Radoznalost, igra i ljubav prema prirodi

Mentori: Željka Žgela, Ružica Gudelj

Djeca: skupina djece „Eko Jabuke“

Sažetak: Bioraznolikost u vrtiću odnosi se na raznolikost biljnih i životinjskih vrsta koje djeca mogu upoznati i istraživati u svom okruženju. Boraveći u dvorištu vrtića, djeca stječu mnoge vještine, znanja i iskustva koji su važni za njihov cjelokupni razvoj. Uvođenjem različitih elemenata prirode u vrtić, djeca razvijaju ekološku svijest, znatiželju i ljubav prema prirodi. Na koji način potičemo bioraznolikost u vrtiću?

Naglasak je na: Vrt u dvorištu. Krenuli smo od sadnje povrća, cvijeća, začinskog bilja, a zatim voćaka i grmova bobica. Na taj način djeca uče o biljkama i njihovom rastu. Svako posijano sjeme i svaka nova biljčica koja nikne predstavljaju radost za djecu. Vrtlarenje s djecom posebno je zabavno ako djeca mogu ukusno ubrati i pojesti. Kućice za kukce i ptice - Izradom kućica i hranilica za ptice i hotela za kukce podržavamo opstanak korisnih insekata (pčela, bumbara, leptira) dok su ptice odličan saveznik protiv puževa i štetnih insekata. Zimi se se brinemo za prehranu ptica dajući im sjemenke, sušeno voće i loj. Djeca su za ptice napravila i ukusne kolačiće koje su ptice u trenu pojele. Mali ribnjak - Ukras vrtu, ali i stanište za crvene ribice i pojište za kukce i ptice. Voda privlači različite kukce i ptice, a i biljke posađene uz ribnjak pružaju priliku za promatranje ekosustava. Naš vrtićki vrt je vrt koji svake godine poziva na otkrivanje novih vrtlarskih priča.

Ključne riječi: upoznati, izraditi i primijeniti

12. TEHNIČKA ŠKOLA KUTINA

Naslov: Moslavina je više

Mentori: Gordana Rešicki Degoricija, Klaudija Ivančević Božić

Učenici: Lara Grgurić, Lana Ružica Zec

Sažetak: Plakatom želimo predstaviti ekološke projekte Tehničke škole Kutine u školskoj 2024./2025. godini. Projekti su financirani od Ministarstva znanosti i obrazovanja RH i to kroz program izvannastavnih aktivnosti i program za provedbu projekta i programa rada s darovitim učenicima u osnovnim i srednjim školama te jedan suradnički projekt koji je financiran iz sredstava županije za djelatnost udruga na području Sisačko-moslavačke županije.

Ključne riječi: Moslavina, e-parkovi, georaznolikost

13. DJEČJI VRTIĆ „PROLJEĆE“, SVETI IVAN ZELINA

Naslov: Očuvanje bioraznolikosti u našem okruženju - hotel za kukce

Mentori: Ana Perlić Pavković

Sažetak: Djeca naše odgojne skupine neprestano koračaju igralištem te aktivno promatraju, zapažaju, otkrivaju i istražuju biološku raznolikost. U našoj sobi, putem fotografija, slikovnica, pjesmica i brojalice djeca su otkrila karakteristike i raznolikosti pojedinih kukaca te su ih znali imenovati. Prateći interes djece za temom kukaca, različitim aktivnostima u skupini ohrabivali smo i motivirali djecu na razmišljanje, bogatili rječnik, jačali njihovo samopouzdanje te razvijali matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju. Djecu je najviše zainteresiralo pitanje gdje kukci žive, pa smo organizirali eko radionicu na koju su se roditelji rado odazvali i pomogli izgraditi hotel za kukce. Tate su konstruirali hotel za kukce te su upotpunili vanjski prostor novim igralima od otpadnog materijala koja su obogatila igru djece (klupa s bazenima za vodu, gume za izradu manjeg pješčanika, glazbeni zid i sl). Mame su drugi dan hotel za

kukce dovršile i upotpunile prirodnim materijalima te na njemu posadile cvijeće. Kako bi kod djece razvile svijest o važnosti očuvanja biološke raznolikosti za život na Zemlji, nastojale smo navedenu temu djeci približiti kroz praktične aktivnosti u suradnji s njihovim roditeljima. Osim toga, bogatili smo dječju spoznaju, a navedenom aktivnošću djeca su imala priliku usvojiti različite pojmove vezane uz ekologiju.

Ključne riječi: hotel za kukce, okruženje za igru, pedagoški neoblikovani materijal, partnerstvo s roditeljima

14. DJEČJI VRTIĆ „SUNCE“, ZADAR

Naslov: Zelena oaza usred grada

Mentori: odgojiteljice: V. Vulić, K. Pahljina, H. Kresović, M. Maras, M. Perač, ped. M. Š. Miočić i ravnateljica M. Miočić

Sažetak: Bioraznolikost u našem vrtiću je bogatstvo koje negujemo svakodnevno provodimo kroz različite aktivnosti i iskustva. Smješten između stambenih zgrada i parkirališta naš mali prostor je dom raznolika života. Samo okruženje potiče djecu na istraživanje i uvažavanje svakog živog bića koje susretnu. U našem vrtićkom dvorištu stvorili smo raznolika staništa. Imamo cvjetnjak, maslinik i voćnjak, koji privlače pčele, leptire, bumbare i ostale važne oprašivače bez kojih biljke ne mogu preživjeti niti dati plodove. Kukci su djeci zanimljivi, te kroz igru i promatranje spoznaju njihovu ulogu u prirodi. Tu je i povrtnjak gdje zajedno sijemo i sadimo sezonske vrste povrća i začina. Kroz sam proces proširuje se dječja spoznaja o životnom ciklusu biljaka, različitosti oblika, cvjetova i plodova. Ukrasni grmovi i stabla pružaju sklonište i hranu za ptice iz našeg podneblja. U suradnji sa eko-udrugama i njihovim korisnim savjetima kompostišta je smješteno u dnu livade, gdje recikliramo organski otpad iz raznolikog staništa, te ostatke voća i povrća koje konzumiramo za užinu. Aktivnim sudjelovanjem djeca su spoznala kako nastaje hranjivi i prirodni humus za naš vrt...kruženje tvari u prirodi. Pored našeg maslinika je hotel za kukce, koji je izazov i poticaj za promatranje, praćenje događanja unutar i oko hotela, te uočavaju kako ta mala sitna bića imaju veliku ulogu u eko-sustavu našeg dvorišta. Kroz priče, slikovnice i edukativne materijale proširuju svoja saznanja o različitosti kukaca, njihova staništa, životnog ciklusa i važnosti očuvanja tih malih-velikih bića. Izravnim iskustvom i promatranjem djeca u našem vrtiću osjećaju poštovanje prema prirodi i ponos što pridonose očuvanju bioraznolikosti u našem dvorištu i šire.

Ključne riječi: znati, razumjeti, osjećati, činiti

15. OSNOVNA ŠKOLA VUGROVEC-KAŠINA

Naslov: Bioraznolikost vugrovečkih bregi

Mentori: Đurđica Culjak

Učenici: Gabriel Marjanović i Ivana Kuntić

Sažetak: Naša ekoškola je ove godine ostvarila suradnju s Javnom ustanovom za upravljanje prirodnim vrijednostima Grada Zagreba „Priroda Grada Zagreba“ čije je sjedište u Maksimirskom perivoju. Pod vodstvom dr.sc. Biljane Janev Hutinec i mr.sc. Iline Zupan proučavamo biološku raznolikost značajnog krajobraza Goranec i područja ekološke mreže Vejalnica i Krč, dijela europska ekološke mreže Natura 2000, koji se nalaze u blizini naše škole na brdovitom terenu Sessvetskog prigorja. Taj mozaični krajobraz oblikovan je tradicionalnim načinima korištenja i čine ga bjelogorična šuma, travnjaci, vinogradi i voćnjaci te izvorna prigorska arhitektura naselja. Posebno su značajni suhi kontinentalni travnjaci koji proteklih tridesetak godina zarastaju u šikare i šume jer se lokalno stanovništvo sve manje bavi poljoprivredom. Ta staništa su pogodna za život mnogih rijetkih i strogo zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta kao što su kaćuni: pčelinja kokica, bumbarova kokica, muhina kokica, paukova kokica, kacigasti kaćun, grimizni kaćun i jadranska kozonoška. Među ostalim značajnim vrstama su velika šumarica te leptiri kiseličin vatreni plavac i danja medonjica. Cilj suradnje je uključiti se u analizu travnjačkih staništa, istraživanje leptira, oprašivača, ptica, gmazova, potočnog raka, kako bi pridonijeli izradi krajobrazne studije ZK Goranec. Povodom Dana ekoškole u prostorijama škole biti će postavljen dio eksponata izložbe Prilagodi se! Izložba prikazuje prirodne vrijednosti Sessvetskog prigorja kroz temu prilagodbe vrsta na uvjete staništa, ali i prilagodbu okoliša – aktivnost čiji su akteri ljudi koji, prilagođavajući prirodu svojim potrebama, stvaraju poluprirodna staništa. Djelatnici Javne ustanove održali su nam predavanje o globalnoj platformi za identifikaciju i prikupljanje podataka o bioraznolikosti iNaturalist i pomogli nam otvoriti račune za eko grupu i razrede. Uz pomoć aplikacije sudjelovat ćemo u Zagreb City Nature Challenge 2025. 26. 4. 2025., natjecanju u prikupljanju podataka o pronađenim vrstama između gradova, u Hrvatskoj su to Zagreb, Karlovac, Rijeka i Prelog. Nakon toga provest ćemo učenički projekt: „Da se ne zaboravi“. Anketirat ćemo starije osobe u obitelji i susjedstvu o korištenju

bregova u prošlosti, imenima travnjaka i nazivima alata za košnju kao i lokalnim imenima za orhideje, ptice, leptire. Cilj ovih aktivnosti je upoznavanje učenika s populacijama zavičaja, razumijevanje potrebe njihovog očuvanja i razvijanje poštovanja prema tradiciji što sve garantira održivu budućnost prirode i nas u njoj.

Ključne riječi: bioraznolikost, livade, kaćuni, iNaturalist

Njihovo prisustvo pokazatelj je bioraznolikosti i kvalitete okoliša, a zaštita njihovih staništa važan je korak u procesu obnove narušenih ekosustava.

Ključne riječi: šišmiši, bioraznolikost, Istra

16. GIMNAZIJA I STRUKOVNA ŠKOLA JURJA DOBRILE, PAZIN

Naslov: Noćni čuvari ravnoteže: šišmiši Istre i njihova uloga u obnovi ekosustava

Mentori: Branka Šćepanović, prof. biologije

Učenici: Dora Seferović, Klara Duraković

Sažetak: Šišmiši su među najugroženijim, ali i nedovoljno prepoznatim životinjskim vrstama Europe. U Istri obitava više od deset zaštićenih vrsta šišmiša, koje svojom prisutnošću svjedoče o očuvanoj prirodi i ekološkoj ravnoteži. Ovi noćni sisavci igraju ključnu ulogu u održavanju zdravlja ekosustava: reguliraju populacije kukaca, oprašuju biljke te pomažu u rasprostranjivanju sjemenja.

17. OSNOVNA ŠKOLA „AUGUST ŠENOA“, OSIJEK

Naslov: Problem plastike i mikroplastike u morima i oceanima

Mentori: Ivana Vezjak, prof., Sandra Štiks, prof., Mirna Lišnić, učiteljica, mr.sc. Biljana Pavić

Učenici: Emanuel Brumnić 5.a, Vid Ivezić 5.a, Maksim Komljen 5.b, Petar Brajković 6.a, Karlo Kuzmanović 6.a, Ivan Patarić 6.a, Matej Bučević 6.b, Lovro Patarić 7.b

Sažetak: Onečišćenje mora i oceana plastikom ozbiljan je globalni problem. Plastika predstavlja prijetnju morskom životu, štetna je za morski okoliš, a i za ljudsko zdravlje. Osim plastike, veliki izazov predstavlja i mikroplastika koja nastaje raspadanjem plastike. Kemijske metode filtriranja, često su otrovne i štetne za okoliš. Istraživanja sugeriraju da kamenac može zarobiti mikroplastiku, ali tehnologije za učinkovito uklanjanje još nisu razvijene. Potrebno je uložiti napore u biološke, mehaničke i inovativne metode filtriranja kako bi se smanjila šteta, ali prije svega osvijestiti ljude o posljedicama korištenja plastike i o tome koliko plastika utječe na onečišćenje mora i oceana. Mikroplastika ulazi i u naš hranidbeni lanac. Kako? Odlaganjem plastike u mora i oceane, plastika putuje morskim strujama te pod utjecajem Sunčeve svjetlosti, vjeta i valova usitnjava se u mikroplastiku. Nakon toga, mikroplastika ulazi u prehranu planktonu i ostalim mikroorganizmima jer oni misle da je pitanju hrana. Plankton jedu ribe i rakovi te se mikroplastika tako

nastavlja širiti hranidbenim lancem i na kraju mi konzumiranjem morske hrane počinjemo jesti mikroplastiku koja tako ulazi u naš organizam. Plastika osim što uništava morska staništa, šteti i morskim životinjama.

Ključne riječi: mikroplastika, onečišćenje, štetnost za životinje i zdravlje ljudi

18. DJEČJI VRTIĆ „ZVONČIĆ NAŠICE“ - GRAD NAŠICE

Naslov: Čuvamo i bogatimo raznolikost našeg biookruženja

Mentori: Snježana Kandra, ravnateljica, Valentina Vondrak, odgojitelj mentor, Jadranka Lukavski, odgojitelj savjetnik

Djeca: sve skupine Dječjeg vrtića Zvončić – Grad Našice (djeca u dobi od 3-7 godina)

Sažetak: Briga o prirodi i očuvanju bioraznolikosti važan je dio našeg svakodnevnog života. U sklopu različitih aktivnosti potičemo održiv odnos prema okolišu i aktivno doprinosimo njegovom očuvanju. Jedna od ključnih aktivnosti je briga o voćnjaku (orezivanje, košnja), čime osiguravamo zdrav rast stabala i bolji urod. U povišenim gredicama sadimo raznovrsno povrće, začinsko bilje i cvijeće čime privlačimo korisne kukce. Naučili smo bolje razumjeti važnost oprašivača u prirodi i vrijedan rad pčela. Znamo kako nastaje med te njegove blagodati za djecu i ljude. Sadnjom cvijeća i novih nasada drveća doprinosimo obnovi zelenih površina i stvaranju staništa za različite biljne i životinjske vrste. Uključujemo se i u plogging – kombinaciju trčanja i skupljanja otpada – kako bismo očistili prirodu i promicali zdrav način života. Sve ove aktivnosti potiču svijest o važnosti očuvanja

našeg biookruženja i uče nas kako i malim koracima možemo imati velik utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže.

Ključne riječi: bioraznolikost, ekologija, održivost, okoliš

19. OSNOVNA ŠKOLA GORNJE JESENJE I OSNOVNA ŠKOLA FRANA GALOVIĆA, ZAGREB

Naslov: Smanjimo volumen tetrapaka za čišću budućnost

Mentori: Erika Tušek Vrhovec (OŠ Gornje Jesenje) i Dubravka Despoja (OŠ Frana Galovića, Zagreb)

Učenici: Eko-grupe škole OŠ Gornje Jesenje i OŠ Frana Galovića

Sažetak: Tetrapak pakiranje je vrsta višeslojne ambalaže koja se najčešće koristi za pakiranje tekućih proizvoda poput mlijeka i sokova. Učenici često, nakon školske užine, bace tetrapak pakiranje bez da ga spljošte, a ponekad nisu ni sigurni u koji spremnik ga trebaju odložiti. Zato je osmišljen projekt čiji je cilj povezati nastavu fizike u 7. razredu osnovne škole s temom ekologije i održivog razvoja. Projekt se provodi u dvije osnovne škole u Zagrebu i Gornjem Jesenju. Učenici istražuju tetrapak ambalažu – od njenog načina proizvodnje i korištenja do mogućnosti recikliranja i razgradnje u prirodi. Mjerenjem dimenzija i izračunavanjem volumena punog i spljoštenog

tetrapaka, kao i volumena kontejnera ispred škole, učenici će bolje razumjeti geometrijska tijela i mjerne jedinice za volumen. Spljoštavanjem ambalaže smanjit ćemo volumen otpada u spremnicima, što čini zbrinjavanje otpada efikasnijim i smanjuje troškove transporta. Kada učenici shvate da jednostavne radnje, poput slaganja tetrapaka, mogu imati značajan utjecaj, lakše usvajaju praksu održivog ponašanja.

Ključne riječi: Tetrapak ambalaža, recikliranje, održivost, ekologija

20. PRVA PRIVATNA GIMNAZIJA S PRAVOM JAVNOSTI VARAŽDIN

Naslov: Dinamika rijeke Drave: Otkrivanje ekoloških interakcija

Mentori: Marko Pavlović

Učenici: Tena Valjak i Jakov Hubek

Sažetak: Tijekom proteklih 200 godina tok rijeke Drave značajno se promijenio uslijed prirodnih procesa i ljudskih intervencija. Regulacija rijeke, uključujući ispravljanje meandara, izgradnju nasipa i hidroelektrana, smanjila je poplavna područja i utjecala na ekosustav. Iako su te promjene osigurale zaštitu od poplava i energetske koristi, dovele su i do gubitka biološke raznolikosti. Ovaj studentski studij usmjeren je na analizu odnosa između abiotičkih čimbenika: kao što su temperatura, tvrdoća vode, pH vode i koncentracije iona (PO_4^{3-} , NH_4^+ , NO_3^- , NO_2^- i teških metala (Fe, Pb)) i populacija odabranih biljnih i životinjskih vrsta u rijeci Dravi. Terenskim radom prikupljeni su podaci o prisutnosti i brojnosti vrsta, kao i uvjetima okoliša. Osim prikupljenih rezultata, podaci su analizirani pomoću aplikacije iNaturalist. Nakon obrade,

nalazi su uspoređeni s arhivskom građom iz Prirodoslovnog muzeja Varaždin kako bi se identificirale potencijalne promjene u sastavu vrsta i veličini populacije tijekom vremena. Analiza je pokazala da određene vrste osjetljivo reagiraju na promjene abiotičkih čimbenika, posebno temperature i koncentracije iona. Uočene promjene u populacijama usklađene su s dugoročnim muzejskim podacima, što upućuje na potencijalne utjecaje klimatskih i ekoloških promjena. Ovo istraživanje naglašava važnost kontinuiranog praćenja ekosustava i naglašava potrebu za očuvanjem biološke raznolikosti.

Ključne riječi: abiotički čimbenici, biocenoza, ekosustav, zoniranje rijeke, studentska istraživanja

21. DJEČJI VRTIĆ SAVICA, ZAGREB

Naslov: Bioraznolikost u Montessori skupini DV „Savica“

Mentori: Marijana Pavlović, Valentina Ćurak

PREZENTACIJE (14)

1. DJEČJI VRTIĆ „ČETIRI RIJEKE“, KARLOVAC

Naslov: Suradnjom s roditeljima do biološke raznolikosti u vrtiću

Mentori: Ines Matovina, Nataša Vujaklija

Sažetak: Prepoznajući važnost očuvanja prirodne flore i faune, ekovrtić Turanj je kao dugoročni cilj svoga djelovanja definirao povećanje broja biljnih i životinjskih vrsta. Važnim faktorom u ostvarenju toga cilja prepoznata je suradnja s roditeljima te se kontinuirano promišlja o načinima uključivanja roditelja u život i rad

vrtića. Posljednjih godina roditelji se intenzivno uključuju kroz sakupljačke i radne aktivnosti, donacije te sudjelovanje u neposrednom odgojno-obrazovnom radu. Jedan od primjera dobre prakse koji se pokazao iznimno uspješnim te s vremenom postao tradicija su godišnje radne akcije s roditeljima. Neke od aktivnosti koje su realizirane na radnim akcijama, a omogućile su povećanje broja biljnih vrsta su: sadnja mladica voćki, izrada povišenih gredica, sadnja povrtnjaka, jagodnjaka, cvjetnjaka i vrta ljekovitog bilja. Također, kroz suradnju sa roditeljima vrtić je postao bogatiji za akvarij s ribicama, hotel za kukce i hranilice za ptice, što je doprinijelo povećanju broja životinjskih vrsta. Provedene aktivnosti omogućile su razvoj pozitivnog odnosa djece, roditelja kao i ostalih dionika procesa prema biljnom i životinjskom svijetu, razvoj radnih navika te svijesti o očuvanju našeg neposrednog okruženja. Ključnom za ostvarivanje planiranih ishoda vidimo upravo suradnju s roditeljima, stoga se kvalitetna praksa provođenja radnih akcija planira i dalje zadržati kao dio prakse našeg eko vrtića.

Ključne riječi: dijete, partnerstvo, roditelji, biljke, životinje

2. DJEČJI VRTIĆ „TRATINČICA“, KOPRIVNICA

Naslov: 1,2,3 posadimo stabla svi!

Mentori: Josipa Kodrić, Adrijana Široki

Sažetak: Zbog sve veće ugroženosti kukaca oprašivača koji su važni za bioraznolikost i opstanak biljnog i životinjskog svijeta odlučili smo senzibilizirati djecu za ovu problematiku. Na ovaj način odgojit ćemo generacije koje su odgovorne prema prirodi. Cilj projekta bio je unaprijediti biološku raznolikost vrtićkog okoliša sadnjom biljaka pogodnih za oprašivače zbog stvaranja

uvjeta za obnovu ekosustava. Naš sad već višegodišnji projekt uspješno je održan kroz suradnju s roditeljima i lokalnom zajednicom, Gradskim komunalnim poduzećem „Komunalac“ i Gradom Koprivnica. Kroz sadnju povrtnjaka, cvjetnjaka, voćnjaka, postavljanja hotela za kukce i pojilica za ptice stvoreni su uvjeti za oprašivače i bolju biološku raznolikost. Inspirirani ekologijom djeca su sudjelovala na Dukatovom likovnom natječaju „Volim šume“, gdje su njihovi radovi pomogli u sadnji novih stabala. Projektom je povećan interes svih sudionika za tematikom ekologije i biološke raznolikosti. Interes je proširen i na djecu mlađeg uzrasta, koja aktivno sudjeluju u ekološkim aktivnostima nastavljajući brigu o vrtu i okolišu, te radeći na istim nastojanjima očuvanja prirode i unapređenja vrtićkog ekosustava.

Ključne riječi: bioraznolikost, kukci oprašivači, eko vrt, eko voćnjak, cvjetnjak, suradnja

3. DJEČJI VRTIĆ SIGET, ZAGREB

Naslov: Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru

Mentori: Sandra Helbet Kocijan, Jasna Arko

Sažetak: Naš projekt "Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru" započeli smo zato jer živimo u Novom Zagrebu, strogo urbanoj sredini i nemamo nikakvih mogućnosti baviti se zemljom niti sijati ili saditi osim u tegle. Stoga smo zaključili da smo zbog te činjenice zakinuti za uzgoj prirodnog, zdravog i nešpricanog povrća. U razgovoru o tome što je biljci potrebno za rast

zaključili smo da joj je potrebna zemlja, sunce i voda, a to su uvjeti koje možemo zadovoljiti i u stanu. Svaki stan u neboderu ima jednu veliku staklenu površinu koja će biljci omogućiti dovoljnu količinu svjetlosti, a mi ćemo joj omogućiti zemlju i potrebnu količinu vlage. Iako smo za naše biljke koristili kupovnu zemlju, zanimalo nas je kako zapravo nastaje zemlja i možemo li ju sami napraviti. U naš sobni komposter stavili smo malo organske tvari (kora banane, lišće i list salate) i raspodijelili u tri odjeljka uz veliku količinu zemlje kako bi se smanjio postupak kompostiranja, na kraju smo sve obilno zalili vodom. Izmjerili smo početnu temperaturu zemlje jer kada se mikroorganizmi nasele u kompostnu masu oslobađa se velika količina topline koja uništava uzročnike bolesti. Nakon dva mjeseca primijetili smo da je kompostna masa potpuno nestala i ostala je samo zemlja, koju smo iskoristili za dohranu vanjskog bilja na dvorištu. Sadnju smo započeli sa začinskim biljem zato što je ono vrlo jednostavno za uzgoj i okusom je djeci poznato, samo je bilo potrebno točno ga imenovati. Uzgoj začinskog bilja omogućio je djeci da svim osjetilima dožive biljku. O svim začinskim biljkama djeca su napravila plakate i prezentirali ih prijateljima u skupini. Nakon uspješnog uzgoja začinskog bilja odlučili smo se za sadnju povrtnog bilja. Salata i rajčica bile su poznate svoj djeci, međutim neke kulture poput patlidžana, brokule i kelja baš i nisu. Djeca su kontinuirano brinula o biljkama, zalijevala ih, špricala i orezivala suhe listove. Zaključak: Kroz vlastiti uzgoj hrane stvara se određena veza s našom hranom, a to je važno za sve nas, posebno za djecu. Dok gledaju kako biljka raste iz malog sjemena u zrele biljke djeca mogu svjedočiti bogatstvu prirode na djelu i vidjeti da je potrebno vrijeme i stalna njega kako bi biljka došla do točke kada ju se može ubrati i konzumirati. Na ovaj način djeca se uče strpljivosti, mudrosti, samoodrživosti i vrijednostima prirode.

Ključne riječi: Urbani vrtovi, sadnja, povrće, začini

4. DJEČJI VRTIĆ TATJANE MARINIĆ, ZAGREB

Naslov: Bioraznolikost u našem vrtiću

Mentori: Ružica Gudelj

Sažetak: Bioraznolikost predstavlja raznolikost svih živih bića na Zemlji, uključujući biljke, životinje, mikroorganizme i ekosustave u kojima žive. Posebno je važna u šumskim ekosustavima, gdje doprinosi stabilnosti, otpornosti i funkcionalnosti prirode. Naš cilj je postupno transformirati dvorište vrtića u ekološku oazu koja će biti prostor za uživanje, učenje i istraživanje

za djecu, biljke i životinje. Ovaj proces uključuje sve sudionike-djelatnike vrtića, roditelje, djecu i razni institucije u neposrednoj blizini vrtića- koje zajedno stvaraju održivo okruženje. Do sada smo ostvarili brojne ekološke projekte. napravili smo održivi povrtnjak, voćnjak, mirisnu gredicu, hotel za kukce sa zelenim krovom, jezerce, vertikalne i povišene grede, te hranilice i kućice za ptice. također kompostiramo biootpatke. čime dodatno smanjujemo ekološki otisak. Djeca i odgojitelji svakodnevno brinu o biljnim i životinjskim vrstama, istražuju šumski ekosustav te stvaraju šumske terarije. Aktivno sudjelujemo u pošumljavanju i održavanju čistoće obližnje šume. Višak sadnica, povrća, šumskih terarija

i rukotvorevina od prirodnina prodajemo na sajmovima unutar i van vrtića, a prikupljena sredstva koristimo za nabavku novih biljaka, alata i financiranje ekoloških radionica za djecu. Na taj način zajednički stvaramo održivu i edukativnu sredinu, volimo prirodu i uživamo u njoj.

Ključne riječi: bioraznolikost, naš vrt, eko sustav šume

5. DJEČJI VRTIĆ GRIGORA VITEZA, ZAGREB

Naslov: Oceanska avantura

Mentori: Mirsada Accad, Ivanka Vanjak, Željka Knapić

Djeca: Odgojna skupina Lastavice

Sažetak: U sklopu eTwinning projekta „Blue Adventure“ upoznali smo se s tajnama oceana, mora, biljnim i životinjskim svijetom te opasnostima koje su sve više prisutne u morskom svijetu. Pronalazili smo kreativna rješenja za pomoć oceanu i njegovim stanovnicima ističući njegovu važnost u podržavanju biološke

raznolikosti, oblikovanju klime i održavanja života na Zemlji. U samom projektu bavili smo se ekološkom raznolikošću, raznolikošću biljnih i životinjskih vrsta i genetičkom raznolikošću. Upoznali smo djecu zašto su oceani tako važni (reguliranje klime, proizvodnje kisika, zaštite od erozije obale). Što ugrožava ocean, biljke i životinje: (zagađenost plastikom, klimatske promjene, kemijska onečišćenja, prekomjerni izlov ribe). Istraživali smo oceanska područja, prikupljali informacije o oceanu, rješavali zagonetke, eksperimentirali i provodili STEM aktivnosti. Uputili smo se u jednu veliku oceansku avanturu, oceanima svijeta upoznajući se sa stanovnicima oceana i biološkom raznolikošću.

Ključne riječi: biološka raznolikost, oceani, stanovnici oceana, ugroze

6. DJEČJI VRTIĆ „RADOST“, NOVSKA – PO JASENOVAC

Naslov: Eko-Seko! Jasenovac

Mentori: Daliborka Jandroković

Djeca: Patrik, Rea, Marko, Larissa, Lovro i Marta

Sažetak: Prijava na program: Dječji vrtić Jasenovac treba se uključiti u međunarodni program Ekoškole uz uvjet da svi sudionici vrtića dugoročno usvoje "eko način življenja". Faze stjecanja statusa: Nakon registracije slijedi provedba metodologije od 7 koraka (osnivanje

eko-odbora, ocjena stanja, plan djelovanja, praćenje napretka, integracija eko-tema u rad vrtića, informiranje javnosti i izrada ekokodeksa) Potom vrtić podnosi prijavu za stjecanje statusa ekovrtića, a po odobrenju dobiva Zelenu zastavu i certifikat. Stečeni status obnavlja se svake dvije godine uz dokaz ostvarenog napretka i postavljanje novih ciljeva. Obveze vrtića: Ekovrtić se obavezuje provoditi program prema zadanim kriterijima. Nužno je aktivno uključiti djecu, odgojitelje, roditelje i lokalnu zajednicu u ekološke aktivnosti vrtića te redovito pratiti napredak uz vođenje zapisnika i izvješća. Aktivnosti i suradnje: Preporučuje se provoditi projekte poput odvajanja otpada, štednje resursa (vode i energije) i uređenja vrtićkog vrta te obilježavati ekološke datume (npr. Dan planeta Zemlje). Suradnja s općinom, komunalnim poduzećima, udrugama, OPG-ovima i fakultetima (zajedničke akcije čišćenja, edukativne radionice) pomaže jačanju ekološke svijesti, primjerice uključivanjem lokalnih stručnjaka i medija u vrtićke ekoprojekte te razmjenom iskustava s drugim Ekoškolama.

Ključne riječi: ekovrtić, ekološki odgoj, lokalna zajednica, održivost, zelena zastava

7. DJEČJI VRTIĆ „PROLJEĆE“, SVETI IVAN ZELINA

Naslov: Šuma

Mentori: Nataša Riđan i Violeta Nešić

Učenici: Tena Valjak i Jakov Hubek

Sažetak: Poticaj za različite aktivnosti kojima su djeca istraživala šumu i učila o njoj bio je odlazak u prirodu gdje su djeca primijetila različite biljne i životinjske vrste. U sobi dnevnog boravka оформljen je centar žive prirode, pa su djeca bila u neposrednom doticaju s raznovrsnošću i bogatstvom biljnog svijeta. Istraživali su

sjemenke te potrebne uvjete za sadnju i rast biljaka. Poticajno okruženje vrtića omogućilo je djeci interakciju s različitim sadržajima učenja, poticalo ih na otkrivanje i rješavanje problema, na istraživanje i učenje kroz različite senzoričke modalitete i usmjeravalo djecu na suradnju u manjim grupama te ostvarivanje kvalitetne interakcije. Roditelji su se aktivno uključivali u sve faze projekta, rado su sudjelovali na radionicama, ali i u neposrednom odgojno-obrazovnom procesu. Bili su uključeni i u obogaćivanje materijalnog konteksta donošenjem plodina, lišća, grana crnogoričnog i bjelogoričnog drveća, drvenih oblutaka, raznolikih kora, časopisa, slikovnica te različitih materijala o šumi i prirodi. Ovim projektom djeca su usvojila nova znanja i vještine o očuvanju okoliša – posebice šuma, odnosno biljnog i životinjskog svijeta. Kod djece je razvijena ekološka svijest u odnosu na ekološki problem (sječa šuma). Djeca su razvila empatiju i razumijevanje o tome koliko je šuma potrebna svim živim bićima (čisti zrak, hrana, očuvanje bioraznolikosti).

Ključne riječi: šuma, očuvanje bioraznolikosti, iskustveno učenje

8. OSNOVNA ŠKOLA „IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ“, STRIZIVOJNA

Naslov: Zeleni koraci za budućnost: Očuvanje bioraznolikosti u tvornici Wienerberger

Mentori: Ljubica Juroš, Ivana Soldo Klanac

Sažetak: Bioraznolikost je ključna za očuvanje ekosustava i održivu budućnost. Tvornica Wienerberger u Đakovu prepoznaje važnost zaštite prirode te aktivno sudjeluje u projektima koji potiču očuvanje lokalne flore i faune. U sklopu posjeta tvornici, učenici će se

sudjelovati u nizu ekoloških aktivnosti koje doprinose bioraznolikosti. Jedna od glavnih inicijativa je sadnja voćnjaka unutar kruga tvornice, čime se potiče rast autohtonih biljnih vrsta i osigurava hrana za ptice i kukce. Osim toga, učenici će izrađivati hotele za kukce, koji pružaju zaštitu korisnim insektima poput pčela i bumbara, neophodnih za oprašivanje i kontrolu štetnika. Također, kroz izradu kućica za ptice omogućit će se sigurno gniježđenje različitih ptičjih vrsta, čime se doprinosi očuvanju lokalne ptičje populacije. Ovim aktivnostima učenici će steći praktična znanja o važnosti bioraznolikosti te vlastitim doprinosom sudjelovati u obnavljanju ekosustava.

Ključne riječi: bioraznolikost, obnavljanje ekosustava, zeleni otisak

9. OSNOVNA ŠKOLA SOKOLOVAC

Naslov: Staza leptira

Mentori: Indira Patljak

Učenici: Petra Kukavica i Ella Triplat

Sažetak: Kroz projekt uređenja "Staze leptira" učenici OŠ Sokolovac su zajedno s učiteljima i zainteresiranim roditeljima, pod mentorstvom učiteljice geografije Indire Patljak, uredili stazu u šumi Plavo u neposrednoj blizini škole. Istraživačkim radom, u kojem su im stručnim znanjem pomogli zaposlenici Šumarije Sokolovac,

osmislili su sadržaj za sedam poučnih tabli. Projekt je ostvario novčanu potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te su tim sredstvima izrađene table koje su učenici postavili na stazi. Na tablama se nalaze zanimljivosti o lokalnim biljnim i životinjskim vrstama te njihovoj povezanosti (hranidbeni lanac), dječji crteži, te kratke mitske priče iz zavičaja. „Staza leptira“ dobila je svoje ime po mnoštvu leptira koje se tamo može vidjeti pa su na jednoj tabli predstavljene lokalne vrste leptira, a za oznake na stazi korišteni žuti leptirići na stablima. Bojanje stupića, crtanje leptira, postavljanje poučnih tabli, klupa za odmor, stolova za šumsku učionicu i čišćenje granja samo su neke od aktivnosti učenika na stazi. Staza je zamišljena kao poučna i nadamo se da će, osim za potrebe škole, koristiti i lokalnoj zajednici.

Ključne riječi: bioraznolikost, obnavljanje ekosustava, šuma, poučna staza

10. OSNOVNA ŠKOLA VIKTORA KOVAČIĆA, HUMNA SUTLI

Naslov: Eko projektni dan „Tko hranu baca nije faca“

Mentori: Sara Gašparić Kovačec, Jasminka Podhraški

Sažetak: Bacanje hrane i gubitak hrane postali su središte pozornosti globalne javnosti. Stručnjaci i kreatori politike slažu se da danas gubitak hrane uzrokuje značajnu ekonomsku, ekološku i društvenu štetu. Koliki je problem? Otprilike jedna trećina hrane proizvedene u svijetu za ljudsku prehranu svake godine,

približno 1,3 milijarde tona se baca ili izgubi. U Europi bi hrana koja se trenutno baca mogla nahraniti 200 milijuna ljudi godišnje. Kako bi podigli svijest o ovoj temi, UN je proglasio 29. rujna "Međunarodnim danom svjesnosti o gubitku i bacanju hrane". Kako bi se povećalo razumijevanje učenika o problemima gubitka i otpada hrane te kako bi se istražile praktične ideje za njihovo smanjenje održali smo eko projektni dan upravo na temu „Tko hranu baca nije faca“. Eko projektni dan održali smo u srijedu, 2. travnja na matičnoj školi i u svim područnim školama. Započeo je uvodnim predavanjem „Smanjenje gubitka i otpada hrane“ koje je pripremila učiteljica njemačkog jezika Sara Gašparić Kovačec. U predavanju je naglasila važnost uključivanja, postupaka i promišljanja svakog pojedinca kako bi se otpad hrane smanjio. Nakon predavanja uslijedio je u svakom razrednom odjelu rad u radionicama. Teme radionica bile su: Utjecaj otpada hrane na okoliš, Otpad od hrane i ekološki otisak, Put hrane od ploda do stola, Kako smanjiti otpad od hrane?, Doniranje hrane, Kompostiranje hrane, Bacanje hrane nedostojno je čovjeka te Spašeni ostaci hrane. Svaki razredni odjel je po završetku radionice pripremio izvješće u obliku plakata, letka ili video uratka zajedno s maštovitim i poučnim eko porukama.

Ključne riječi: gubitak hrane, otpad hrane, smanjenje gubitka i otpada hrane, praktične ideje

11. OSNOVNA ŠKOLA „RIKARD KATALINIĆ JERETOV“, OPATIJA

Naslov: Novi život stoljetne pinije

Mentori: Ivana Uremović Gašić

Sažetak: Godine 2021. utvrdilo se da je stigao kraj divovskoj piniji u perivoju kod fontane na Slatini te ju je bilo potrebno srušiti i ukloniti. Na inicijativu Opatijaca - izv. prof. art. Darije Žmak Kunić i suradnika doc. art. Sanjina Kunića, studenti Akademije primijenjenih umjetnosti, Sveučilišta u Rijeci, osmislili su projekt pod

nazivom "Novi život stoljetne pinije". Projekt je izveden uz podršku Grada Opatije i Parkova d.o.o., u suradnji s Osnovnom školom Rikard Katalinić Jeretov i Prirodoslovnim muzejom Rijeka. Učenici Osnovne škole Rikard Katalinić Jeretov uključeni su u projekt kroz radionice, aktivnosti i predavanja, sa studentima Akademije izradili su prijedloge nacrtu, dali idejna rješenja hotela za kukce i izradili glinene elemente ugrađene u hotel za kukce. Gnjezdilišta su izradili studenti no učenici su vlastitim rukama i očima doživjeli rad s drvom, kao demonstraciju potrebnih alata. Predavanja i radionice o kukcima i bioraznolikosti podneblja održala je dr. sc. Željka Modrić-Surina, ravnateljica Prirodoslovnog muzeja Rijeka. Na postavljanje hotela u okolišu škole trebalo se strpjeti čak do proljeća 2025. Projekt je obogaćen i adaptacijom priče Tigiji i spletku duha Pohlepića, u tehnici stop animacije, snimljene na dva jezika, dok su na projektnom danu učenici OŠ osmislili i kreativno predstavili priču o Piniji vrtičkoj djeci.

Ključne riječi: rušenje stoljetne Pinije, međuinstitucijska suradnja, hotel za kukce, gnjezdilišta

12. GIMNAZIJA ANTUNA GUSTAVA MATOŠA, ZABOK

Naslov: Biološka raznolikost starih sorti jabuka na području Hrvatskog zagorja

Mentori: Irena Futivić i Ana Culej

Sažetak: Tradicionalno ljudi su uz svoje kuće sadili jabuku koja je bila omiljeno voće, a zbog raznolikih sorti plod se mogao konzumirati od ranog ljeta do kasne jeseni. Hrvatsko zagorje ima veliku tradiciju uzgoja jabuka, a posebno je poznata velika raznolikost sorti u

starim voćnjacima ili trnacima. Zbog urbanizacije i zapuštenih poljoprivrednih gospodarstava voćnjaci polako nestaju ali još uvijek postoje ljudi koji čuvaju stare sorte jabuka. Različitim manifestacijama kao što su „Dani jabuka“ želi se potaknuti sadnja starih sorti te upoznati ljude s raznolikostima sorti jabuka. Iako je na izložbi bio pedesetak sorti jabuka u školi nismo uspjeli skupiti više od 10 sorti. Sakupljene sorte smo opisali i istražili smo njihove karakteristike te poticali učenike da istraže sve dobrobiti koje nam ovaj plod pruža. Iako učenici konzumiraju jabuku to su najčešće vrste koje imaju u trgovini. Važno je poticati učenike da razlikuju karakteristike starih sorti jabuka od onih komercijalnih te da uvide važnost održavanja starih autohtonih sorti u svojem kraju.

Ključne riječi: biološka raznolikost, stare sorte jabuka, ekološka proizvodnja

13. TEHNIČKA ŠKOLA KUTINA

Naslov: Ekologija, tehnologija, zajednica

Mentori: Gordana Rešicki Degoricija

Učenici: Lara Grgurić, Lana Ružica Zec

Sažetak: Tehnička škola Kutina je srednja strukovna škola koja kroz programe međunarodne eko škole već 18 godina školski kurikulum obogaćuje nastavnim i izvannastavnim aktivnostima populariziranja i implementiranja novih naprednih načina djelovanja i razvoja ljudske zajednice uz poštivanje i usklađivanje s

prirodnim okolišem i drugim živim bićima koja ga nastanjuju. Od 2023. škola postaje članicom LAG-a Moslavine i aktivno se uključuje u inicijativu za proglašavanje Moslavačke gore UNESCO geoparkom. Predavanjem želimo predstaviti zajedničke aktivnosti prvenstveno usmjerene na zaštitu Moslavačke gore, uz naglasak na zaštitu i obnovu njene bogate faune, ali i obnovu eko sustava škole i šireg gradskog područja te školskih inovativnih tehnoloških projekata. Kroz predavanje želimo pokazati kako suradnja u zajednici nije samo sredstvo za postizanje ciljeva već ključ za stvaranje bolje, povezanije i otpornije zajednice. Ključni elementi našeg izlaganja bit će biološka raznolikost, obnova ekosustava te korištenje suvremenih tehnologija u povezivanju učenika s prirodom. Očekujemo da će naš pristup inspirirati prisutne, naročito druge škole na uključivanje u slične inicijative, stvarajući tako održivu budućnost za sve nas.

Ključne riječi: zajednica, obnova ekosustava, Moslavačka gora

14. GIMNAZIJA I STRUKOVNA ŠKOLA JURJA DOBRILE, PAZIN

Naslov: Noćni čuvari ravnoteže: šišmiši Istre i njihova uloga u obnovi ekosustava

Mentori: Branka Šćepanović

Učenici: Chiara Mačinić, Lea Bartolić, Dora Seferović

Sažetak: Šišmiši su među najugroženijim, ali i najpotcenjenijim životinjskim vrstama Europe. U Istri obitava više od deset zaštićenih vrsta šišmiša, koje svojom prisutnošću svjedoče o očuvanoj prirodi i

ekološkoj ravnoteži. Ovi noćni sisavci igraju ključnu ulogu u održavanju zdravlja ekosustava: reguliraju populacije kukaca, oprašuju biljke te pomažu u rasprostranjivanju sjemenja. Njihovo prisustvo pokazatelj je bioraznolikosti i kvalitete okoliša, a zaštita njihovih staništa važan je korak u procesu obnove narušenih ekosustava. U predavanju će biti predstavljene: najvažnije vrste šišmiša koje nastanjuju područje Istre, njihove ekološke uloge, prijetnje s kojima se suočavaju (uništavanje staništa, svjetlosno onečišćenje, pesticidi), primjeri dobre prakse očuvanja šišmiša kroz edukaciju, suradnju lokalne zajednice i uključivanje Ekoškola. Cilj predavanja je potaknuti osviještenost o važnosti zaštite šišmiša i njihovu ulogu u obnovi prirode, uz poseban naglasak na lokalne primjerice i mogućnosti djelovanja učenika i škola.

Ključne riječi: šišmiši, Istra, ekologija bioraznolikost

SASTANAK NACIONALNIH OPERATERA EDUKATIVNIH PROGRAMA FEE 2025 (EKOŠKOLE, MLADI IZVJESTITELJI ZA OKOLIŠ, UČENJE O ŠUMAMA I EKOSUSTAVIMA, ECO-CAMPUS)

Malezija je u rujnu 2025. godine bila domaćin *Sastanka nacionalnih operatera edukativnih programa FEE (NOM 2025)* u organizaciji Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš (*Foundation for Environmental Education – FEE*), koji je održan od 15. do 18. rujna 2025. u Međunarodnom centru za mlade (IYC) u Kuala Lumpuru. Skup je okupio gotovo 200 sudionika iz 48 zemalja svijeta, nacionalne operatere edukativnih programa FEE, obrazovne stručnjake, donositelje odluka te partnere iz civilnog i privatnog sektora. Domaćin susreta bila je organizacija *Green Growth Asia Foundation (GGAF)*.

Tijekom sastanka poseban je naglasak stavljen na ulogu obrazovanja u izgradnji društva otpornog na klimatske promjene, osnaživanje učitelja, razvoj zelenih vještina te povezivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada i lokalnih zajednica. Istaknuta je ključna uloga nacionalnih operatera kao poveznice između globalnih klimatskih ciljeva i konkretnih aktivnosti na lokalnoj razini.

MLADI KAO NOSITELJI PROMJENA

Treći dan susreta obilježio je *Youth Expo*, na kojem su učenici uključeni u program Ekoškola iz Malezije predstavili niz inovativnih i praktičnih projekata: od hidroponskih sustava i eko-opeka izrađenih od plastičnog otpada do svijeća od korištenog jestivog ulja. Ovi primjeri pokazali su kako mladi nisu samo učenici, već aktivni lideri i inovatori, čiji projekti imaju stvaran učinak na škole i lokalne zajednice.

Obrazovanje, partnerstva i zelena tranzicija

Rasprave tijekom NOM-a bile su usmjerene na jačanje partnerstava između obrazovanja, industrije i gradova, uključujući primjenu ESG usklađenih pokazatelja i transparentno izvještavanje. Naglašeno je i da programi Ekoškola i Eco-Campus već djeluju kao „živi laboratoriji“, u kojima se održivost integrira u svakodnevno učenje, upravljanje ustanovama i život zajednice.

Pogled u budućnost

NOM 2025 potvrdio je da je ulaganje u mlade, učitelje i lokalne inicijative temelj dugoročne održivosti FEE programa. Sinergija NOM-a i Eco-Campus International Conferencea, održane neposredno nakon sastanka, pokazala je kako se lokalna rješenja, uz snažna partnerstva i jasnu viziju, mogu razviti u globalni pokret za održivu budućnost.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA ECO-CAMPUSA 2025 Transformacija visokog obrazovanja za klimatsko djelovanje – cjeloviti pristup

Međunarodna konferencija Eco-Campus (ECIC) 2025, održana od 18. do 20. rujna 2025. u Kuala Lumpuru (Malezija), okupila je oko 150 sudionika iz gotovo 40 zemalja svijeta – predstavnike visokih učilišta, istraživače, studente, donositelje odluka te partnere iz civilnog i privatnog sektora. Konferenciju su suorganizirali Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš (*Foundation for Environmental Education - FEE*) i Green Growth Asia Foundation, nacionalni operator obrazovnih programa u Maleziji, uz podršku brojnih nacionalnih i međunarodnih institucija.

Središnja tema konferencije „Transformacija visokog obrazovanja za klimatsko djelovanje – cjeloviti pristup“ istaknula je potrebu za dubinskom promjenom visokog obrazovanja, ne samo kroz kurikulum, već i kroz upravljanje institucijama, istraživanje, partnerstva te aktivno uključivanje zajednice. Inspirativni govori i ključne poruke

U uvodnom dijelu konferencije posebnu je simboličku težinu imala kraljevska prisutnost Njezine Visosti Tengku Puteri Raja Ilisha Ameera, službene predstavnice krunskog princa Pahanga, čime je dodatno naglašena važnost obrazovanja za održivi razvoj i njegova prepoznata uloga na nacionalnoj razini. Posebno se istaknuo govor prof. Tan Sri Dzul Razaka, koji je pozvao na odmak od tradicionalnih, kompetitivnih i „industrijskih“ modela obrazovanja te zagovarao tzv. *communiversity* pristup – obrazovanje utemeljeno na empatiji, povezanosti i odgovornosti.

U fokusu je bio i UNESCO-ov projekt Transforming Futures, koji su predstavile Katrin Kohl i dr. Subarna Sivapalan, istaknuvši kako se koncept *whole institution approach* može dodatno razviti u *whole system approach*, povezujući obrazovanje s lokalnim i globalnim društvenim izazovima.

Profesor Charles Hopkins vodio je interaktivni panel „FEE University“, u kojem su sudionici zajednički oblikovali dvanaest tematskih područja ključnih za sustavnu transformaciju, uključujući održivo vodstvo, studentsko zagovaranje, uključivost i ulogu bivših studenata (alumni).

Od teorije do prakse

Kroz šest paralelnih tematskih cjelina predstavljeni su konkretni primjeri aktivnosti Eco-Campusa diljem svijeta – od „zelenih kampusa kao živih laboratorija“, preko jačanja strukovnog obrazovanja i pripreme zelene radne snage, do snažnog naglaska na studentsko vodstvo i međusektorska partnerstva.

Konferencija je zaključena jasnom porukom da visoko obrazovanje ima ključnu ulogu kao pokretač sustavnih promjena te kao most između obrazovnih razina, sektora i zajednica. Ishodi ECIC-a 2025 snažno su usklađeni s vizijom UNESCO-ova Greening Education Partnershipa, potvrđujući da bez cjelovitog pristupa nema učinkovite klimatske tranzicije.

KRATKI PRIKAZ RADA
25. GENERACIJE
EKOŠKOLA

DJEČJI VRTIĆ KOCKICA, LIPIK

Put do Zelene zastave

Put do Zelene zastave započeo je zajedničkim planiranjem, suradnjom i aktivnim uključivanjem djece, odgojitelja i lokalne zajednice. Tijekom provedbe programa Ekoškole održano je nekoliko sastanaka Eko-odbora. Na prvom su sudionici upoznati s obilježjima Ekoškole i metodologijom sedam koraka, dok su na drugom sastanku odabrani članovi ekopatrele i dogovorena glavna tema rada. Treći je sastanak bio posvećen planiranju konkretnih aktivnosti i koraka provedbe programa.

Poseban naglasak stavljen je na teme recikliranja i razvrstavanja otpada te korištenja recikliranih materijala u radu s djecom. U suradnji sa Šumarijom, udrugom Lipkom i Srednjom školom u Pakracu organizirano je predavanje o recikliranju, a unutar i izvan vrtića postavljeni su spremnici za odvojeno prikupljanje otpada. Djeca su svakodnevno razvrstavala otpad, dok je ekopatrola pratila pravilnu provedbu dogovorenih aktivnosti. Reciklirani materijali redovito su se koristili u kreativnim i edukativnim aktivnostima.

Projektni dan obilježen je tijekom cijelog tjedna u sklopu Dana planeta Zemlje. Ostvarena je suradnja sa Srednjom školom Pakrac, čiji su učenici medicinske škole i gimnazije sudjelovali u zajedničkim aktivnostima s djecom vrtića. Uz podršku Šumarije provedena je sadnja drveća, a sve aktivnosti dokumentirane su i podijeljene putem društvenih mreža i lokalnog portala. Svaka odgojna skupina izradila je pano kojim je prikazano što su djeca naučila o zaštiti planeta Zemlje.

Kroz ovaj proces djeca su razvijala odgovornost, ekološku svijest i osjećaj brige za okoliš, čime je ostvaren temeljni cilj Ekoškole – odgoj za održivi način života.

Ekokodeks – Deset zapovijedi prijatelja prirode

1. Najprije očisti pred svojim pragom.
2. Ono što si očistio danas, čuvaj sutra.
3. Štiti prirodu, ne uništavaj je.
4. Ne zagađuj zrak jer čisti zrak je dug život.
5. U svoje srce i srce bližnjih usadi ljubav prema prirodi.
6. Ne kradi od budućnosti.
7. Nastoj da ono što imaš, traje što duže.
8. Misli danas za bolje sutra.
9. Kontrolirano odlaži otpad i ne stvaraj divlja odlagališta.
10. Sjeti se da nisi vlasnik Zemlje, nego njen zaštitnik i čuvar.

SREDNJA ŠKOLA MATIJE ANTUNA RELJKOVIĆA, SLAVONSKI BROD

Srednja škola Matije Antuna Reljkovića iz Slavonskog Broda ove školske godine 2024./2025. stekla je status međunarodne Ekoškole. Za status Ekoškole uz brojne nastavnike i učenike škole te tehničko i administrativno osoblje škole, sudjelovali su i predstavnici lokalne zajednice i udruga grada i županije. Eko patrole učenika zadužene su za kontrolu i praćenje rada na temu zbrinjavanja otpada i uštedu energije. Definirani su predmeti i izvannastavne aktivnosti škole u kojima se povezuje sadržaj programa Ekoškole i njihovim kurikulumom. Učenici su tijekom veljače 2025. osmišljavali eko logo i eko slogan. Najbolji rad potvrdio je eko odbor i nagradio.

Tijekom nastavne godine ekološka grupa obilježila je važne datume i sudjelovala u raznim radionicama:

1. Obilježavanje Europskog tjedna mobilnosti (rujan, 2024.) brodski hodaton
2. Europski dan jezike (rujan, 2024.) zaštita jezične raznolikosti
3. Sudjelovanje na trci Ekonomski kros (rujan, 2024.)
4. Obilježavanje Dana zaštite životinja (listopad, 2024.)
5. Projekt „My Garden Of Trees“ (listopad, 2024.)
6. Dani Kruha, školski projekt „NutriVita kruh“ razvijanje svijesti o zdravim životnim navikama (listopad, 2024.)
7. Radionica Zdrave grickalice – čips od jabuka i kelja (listopad, 2024.)
8. Projekt „Nek se zazeleni“ (studenj, 2024.)
9. Obilježen Svjetski dan tla u sklopu školskog projekta Zdravo tlo- zdrava hrana (prosinac, 2024.)
10. Međunarodni eTwining projekt „Solidarnost za zeleni svijet i sretnu budućnost“ (siječnja, 2024.)
11. Radionica margotiranja magnolije u sklopu školskog projekta „Biljka po biljka“ (ožujak, 2025.)
12. Obilježavanje Svjetskog dana potrošača (ožujak, 2025.)
13. Obilježavanje Svjetskog dana šuma (ožujak, 2025.)
14. Obilježavanje Svjetskog dana voda (ožujak, 2025.)
15. Velebitu u pohode- školsko planinarsko društvo „MAR“ (svibanj, 2025.)

Uz sve navedene aktivnosti želimo istaknuti i školski projekt Eko flora – cvjetna livada čiji je cilj očuvanje bioraznolikosti smanjenjem intenziteta košenja te poboljšanje uvjeta za oprašivače koji su izuzetno važni za očuvanje bioraznolikosti.

EKOKODEKS

Zajedno za zeleniju budućnost! M.A.R. IMO ZA ZEMLJU!

U Srednjoj školi Matije Antuna Reljkovića prvi Eko projektni dan održan je u sklopu projekta „Baština struke“ te su održane radionice: uzgoj mikrozelenja, uzgoj začinskog bilja, izrada gastro suvenira od gline, razmnožavanje začinskog bilja. Uz naše vrijedne učenike sudjelovali su i učenici Obrtničko - tehničke škole, članovi Udruge Regoč, učenici Osnovne škole Antuna Mihanovića i učenici Osnovne škole Bogoslav Šulek iz Slavonskog Broda.

Ivona Gregurić i Jelena Đurđević, koordinatorice Ekoškole

DJEČJI VRTIĆ ĐURMANEC

Dječji vrtić Đurmanec od svog otvaranja 2021. godine predano provodi aktivnosti koje potiču ekološku osviještenost djece i roditelja, no od jeseni 2024. godine započinje dokumentirati svoj eko put prema priznanju statusa Ekoškole/vrtića kroz 7 zadanih koraka. Održavanjem 1. Eko-odбора Dječjeg vrtića Đurmanec na kojem je donesen Eko plan i program rada za narednu pedagošku godinu kojeg su zajedničkim snagama oblikovalo osoblje naše ustanove, krenuli smo u zelenu avanturu.

Odgojiteljice su s djecom oblikovale Eko kodeks koji je sastavni dio našeg loga, a koji glasi:

***Čuvari prirode smo mi,
Pomozi nam i ti,
Savjet-dva na nam daj,
Prirodu s nama očuvaj!***

U sinergiji s roditeljima, odgojiteljice su s djecom provele sve planirane aktivnosti poput: izgradnje kućice za ptice u suradnji s domarom našeg vrtića, upoznavanje načina života ptica te briga za njih tijekom hladnih mjeseci, projekt "Ručice stvaralice" kroz koji su djeca i roditelji učili kako pedagoški neoblikovani materijal, ono što svakodnevno smatramo otpadom, može postati vrlo zanimljiva igračka, obilježavali sve važne eko datume. Eko patrola svakodnevno je prolazila prostorima vrtića i provjeravala koriste li se rasvjetna tijela racionalno, je li slavina zatvorena kad se ne koristi te razvrstavaju li sve odgojno-obrazovne skupine, ali i tete kuharice, otpad pravilno. Mali vrtlari brinuli su o biljkama na dvorištu, aktivno su učili i pripremali tlo u gredicama za sadnju, sadili su voćke i bobičasto voće na dvorištu vrtića.

Tijekom godine provedene su eko-akcije u suradnji s roditeljima poput prikupljanja i pravilnog odlaganja starih baterija, prikupljanje papira, prikupljanje sobnih biljaka za prostore našeg vrtića te Zelena čistka.

Projektni dan smo proveli u sklopu Dana obitelji te smo već tijekom jutra s djecom posadili sadnice jagode i drugo bilje koje su roditelji donosili od kuće, posadili cvijeće, izgradili i obojali klupice od paleta, oslikali platnene vrećice koje su djeca kasnije podijelila svojim sumještanima s ciljem smanjenja potrošnje plastičnih vrećica.

DJEČJI VRTIĆ „KESTEN“, KLANJEC

Ekokodeks

U Kesten vrtiću, brinemo o svakom kutiću. Biljke volimo, prirodu čuvamo i tako mali ekolozi postajemo!“

DJEČJI VRTIĆ KESTEN smješten je u srcu zelenog Zagorja, okružen livadama, šumama i brežuljcima koji djeci svakodnevno pružaju priliku za izravan kontakt s prirodom. Mnoge obitelji u našoj zajednici prirodu ne doživljavaju kao nešto dodatno, već kao dio svakodnevice – s djecom sade povrće, zalijevaju cvijeće, hrane životinje i uče ih zahvalnosti prema onome što nam zemlja daje. Upravo takvo okruženje potaknulo nas je da taj duh brige, poštovanja i povezanosti s prirodom prenesemo i u vrtićki život.

Naš cilj nije bio dobiti samo status, već stvoriti Vrtić u kojem djeca svakodnevno uče kako njihovi mali izbori mogu činiti velike promjene. Tako smo u pedagoškoj godini 2024./2025. predali zahtjev i uključili se u međunarodni program Eko škole. Kroz igru, istraživanje i zajedničke projekte naša djeca postala su mali čuvari prirode – znatiželjni, uključeni i spremni djelovati.

Vođeni tom idejom, tijekom godine provodili smo aktivnosti kojima smo djeci približili ekologiju na način koji im je blizak, zanimljiv i poticajan. Naše eko putovanje započelo je trima temama: otpad, zdrav život i očuvanje kulturne baštine zagorskog kraja. Eko pristup nije ostao samo u planovima – postao je dio naše svakodnevice, igre i zajedništva.

Krenuli smo s osnovama – razvrstavanje otpada, učenje što ide kamo i zašto. Priključili smo se projektu „Sakupljajmo zajedno stare baterije“ u suradnji s Friš d.o.o. i prikupili 24 kilograma starih baterija. Prikupljeni otpad ponovno smo koristili i izradili ukrase - anđele za bor i uskrсне pisanice od stranica starih knjiga.

Tijekom godine kod djece smo nastojali razvijati navike zdravog života. Pekmez se nije kupovao, jeo se onaj domaći – vrtičke proizvodnje. Djeca su s kuharicom i odgojiteljicama rezala, miješala i kuhala voće. Uz to, cijele godine provodio se dječji fitness, a kroz igru i timski rad djeca su stjecala navike koje čuvaju zdravlje i tijelo.

Posebno smo ponosni na suradnju i uključivanje šire zajednice u naše eko aktivnosti. Pekar, djed naše Maše, došao je povodom Dana jabuka i s djecom radio pitu, Davidova baka s djecom je napravila tradicionalnu štrudlu, a djeca su bila i u berbi grožđa u vinogradu. Pročelnik Grada Klanjca došao je pomoći pri sadnji drveća.

Za kraj godine obilježili smo projektni dan eko vrtića u prirodi, onako kako djeca najviše vole. Hodali smo do Cesargrada, jeli na dekicama, pjevali, istraživali biljke i kukce, čistili okoliš i puno se igrali. Kad pogledamo unatrag, iza nas je godina puna malih zelenih trenutaka, veselih, poučnih i onih koje ćemo dugo pamtiti. Nismo samo pričali o prirodi – živjeli smo je, zajedno s djecom, roditeljima i svima koji su se željeli pridružiti. I baš zato znamo da ovo nije kraj, nego početak jedne ljepše, zelenije priče.

Tea Peršin, mag. psych., vrtićka koordinatorka

DJEČJI VRTIĆ „NEMO“, ZAGREB

U pedagoškoj godini 2024./2025. Dječji vrtić Nemo pristupio je međunarodnom programu Ekoškola te s ponosom stekao status ekovrtića ispunjavanjem svih sedam koraka do certifikata. Projekt Ekoškole postao je prirodan nastavak našeg svakodnevnog rada na temelju našeg Eko programa odobrenog od Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Cilj nam je bio poticati djecu na razumijevanje i brigu za okoliš kroz konkretne, iskustvene aktivnosti u kojima su i djeca i odrasli aktivni sudionici. Tijekom godine provodili smo niz aktivnosti koje su uključivale istraživanje, zajedničko planiranje, kreativnost i boravak na otvorenom. Djeca su svakodnevno učila kako njihova ponašanja utječu na okoliš i kako mogu doprinijeti njegovom očuvanju kroz male, ali važne korake.

Jedan od najupečatljivijih događaja bio je posjet pčelara (Pčelarsko društvo Zagreb), koji je djecu na zanimljiv, interaktivan i siguran način upoznao s čudesnim svijetom pčela. Djeca su izbliza mogla vidjeti i isprobati pčelarski kombinezon, dimilicu, košnicu, a posebno ih je oduševilo promatranje saća i priča o tome kako nastaje med. Razgovarali smo o ulozi pčela u prirodi, o važnosti oprašivanja i očuvanja pčelinjih zajednica, a sve smo zaokružili degustacijom domaćeg meda. Ova aktivnost potaknula je mnoga pitanja, razmišljanja i dječje crteže inspirirane pčelama, koji su kasnije ukasili naš eko pano.

Poseban dio našeg eko puta bio je i projekt sadnje biljaka, koji je povezao djecu sa svijetom bilja, zemlje i strpljivog rada. Zajedno smo sadili rajčice, krumpir i cvijeće, a djeca se svakodnevno brinu o posađenom. Učili su kako saditi, zalijevati i promatrati rast biljaka te su s velikim ponosom pratili prve plodove svog rada. Sadnja je postala omiljena aktivnost, ali i prigodna prilika za razgovore o održivom razvoju, prehrani i ciklusima u prirodi.

U sklopu teme otpada i recikliranja, posebno smo ponosni na izradu spremnika za otpad, koje su djeca sama osmislila i izradila od kartona i plastičnih kutija. Zajedno s odgojiteljima su izrađivali sve spremnike za otpad – papir, plastika, biootpad koje sada aktivno koriste u svojoj sobi dnevnog boravka. Ove kutije postavljene su u prostoru vrtića i postale su stalni dio svakodnevice, potičući djecu na odgovorno odlaganje otpada. U procesu su djeca razvijala ekološku svijest, timski duh i osjećaj ponosa jer su sami doprinijeli stvaranju bolje i čistije okoline.

U vrtiću je izrađen i stalni eko pano s motivom ribice Nemo, koji redovito osvježavamo dječjim radovima, fotografijama s aktivnosti i eko porukama koje djeca sama smišljaju. Pano se nalazi u centralnom dijelu garderobe vrtića i podsjetnik je na sve što radimo kako bismo čuvali naš planet.

Uz sve navedeno, obilježavali smo važne datume poput Dana planeta Zemlje, Dana voda, izrađivali plakate, provodili eko kvizove, organizirali male akcije čišćenja okoliša s djecom i roditeljima. Projekt Ekoškole postao je neraskidiv dio našeg kurikulumu, način razmišljanja i zajedničkog odrastanja u skladu s prirodom.

Naša zelena zastava sada s ponosom vijori ispred vrtića Nemo kao simbol našeg zajedničkog truda, učenja i ljubavi prema prirodi. Vjerujemo da upravo u ranom djetinjstvu započinje odgoj za održivi razvoj i da mala djela danas čine velike promjene sutra.

Naša EKOHIMNA:

***Mi smo djeca malog Nema
volimo gdje smeća nema!
Biljke sadimo, vodu štedimo,
prirodu volimo, s njom se veselimo!
Ribica Nemo kroz more pliva,
u čistoj vodi sretno uživa.
Papir, plastika - sve se zna,
u pravi spremnik to ide, tra-la-la!***

OSNOVNA ŠKOLA „VLADIMIR DEŠČAK“, SVETA NEDJELJA

***Budi EKO LIK, napravi pravi trik.
Dođi, radi, stablo posadi.***

Učenici naše škole uključeni su unatrag više godina u akciju prikupljanja plastičnih čepova, papira, starih baterija, odjeće, elektroničkog otpada. Često sudjelujemo u raznim humanitarnim akcijama te na taj način ne samo da humanitarno djelujemo već se i povezujemo sa zajednicom i drugim prijateljskim školama i udrugama u Zagrebačkoj županiji. Posjetili smo specijalni dječju bolnicu u Bistri i donirali prikupljene potrepštine. Organizirali smo prikupljanje darova za djecu koja su praznike provela u bolnicama (suradnja s dekanatom Medicinskog fakulteta, Studenskim centrom...).

Već dugi niz godina surađujemo s HU Dobra Volja kojoj doniramo potrepštine za ljude u potrebi. Povodom Međunarodnog dana zaštite životinja organizirali smo prikupljanje potrepština za udrugu Rea, priključili smo se projektu "Škole za Afriku", projektu Erasmus+ s temom „Green is my colour“, sudjelujemo u humanitarnim akcijama solidarnosti Crvenog križa, humanitarnoj akciji Hrvatskog Caritasa.

Nastavno na sve te aktivnosti prirodan slijed bio je aplicirati se za dobivanje statusa Ekoškole, koji smo ove godine i dobili. Svake godine proširujemo aktivnosti kojima doprinosimo očuvanju okoliša i kulturne baštine. Ovo su neke od aktivnosti: obilježili smo Dan crvenih haljina i dan ružičaste vrpce.

Uređivali smo cvjetnjak te tako obilježili Dan planete Zemlja. Postavili smo drvene ploče s ekološkim porukama na školskom travnjaku i cvjetnjaku. S velikim entuzijazmom uključili smo se u izradu ploča, njihovo bojanje i osmišljavanje poruka koje potiču na razmišljanje o važnosti očuvanja prirode. Ove drvene poruke sada krase školski prostor i svakodnevno podsjećaju sve prolaznike koliko je važno brinuti za svoj okoliš. Sadili smo stabla, bio povrće, začinsko bilje i kompostirali vrtni otpad. Učili na otvorenom o važnosti življenja u skladu s prirodom.

Surađivali s lokalnom zajednicom. Organizirali smo razne sajmove na kojima su se nalazili predmeti od recikliranih materijala izrađeni u zadrugi „Marljivko“ Zadruga se bavi još izradom raznih pekmeza, prirodnih sokova i sirupa. Naš ponos je suradnja i druženje s našim bakama i djedovima pod nazivom „Kad bi mladost znala, kad bi starost mogla“

Ostvarili smo mnoštvo suradnji, jedna od njih je i suradnja s FabLab-om. U našoj školi održane su zanimljive i edukativne radionice koje su učenicima pružile jedinstvenu priliku za učenje kroz praksu i igru. Učenici su prošli kroz više kreativnih aktivnosti koje su ih oduševile. Vozili su tzv. shredder bicikl, posebno prilagođen za usitnjavanje plastičnih čepova. Naučili su kako se plastika može ponovno iskoristiti i koji je proces reciklaže. Također su se okušali u kuhanju bioplastike te su kroz zabavne pokuse naučili koja je razlika između plastike i bioplastike te zašto je bioplastika važna za očuvanje okoliša. Jedna od aktivnosti bila je i mikroskopija, a kroz nju su promatrali različite uzorke i učili više o materijalima i mikrostrukturama. Zasvirali su i gitaru izrađenu od recikliranih materijala – pravi primjer upcyclinga, odnosno ponovne upotrebe starih predmeta na novi, kreativan način.

Bavili smo se i izradom Kokedama. Kokedama je posebna japanska tehnika sadnje biljaka u kuglu od zemlje, omotanu mahovinom i vezanu koncem. Učenici i učitelji naše škole, potaknuti okruženjem, temama održivosti sve više obogaćuju školske sadržaje ekološkim aspektima. Kako bi eko priča bila još i veća povezali smo se sa raznim školama s kojima smo izmijenili iskustva vezanih uz ekologiju i općenito rad naše škole (škola na Sardiniji, Hrvatska nastava u Švicarskoj – Luzern...)

Ovo je samo malen predložak našeg djelovanja. No, što smo spoznali tokom sveg ovog djelovanja? Spoznali smo ono najbitnije, **NJEGUJUĆI PRIRODU I BAŠTINU NJEGUJEMO SEBE!**

Šk. koordinatorice: *Diana Semenčić i Petra Markanović*

OSNOVNA ŠKOLA MIHAELA ŠILOBODA, SVETI MARTIN POD OKIĆEM

“Nek se Martin zazeleni, a jabuka zacrveni!”

Osnovna škola Mihaela Šiloboda ove je godine aktivno sudjelovala u međunarodnom projektu Ekoškole s ciljem stjecanja statusa Ekoškole kroz dva jasno definirana cilja: pravilno razvrstavanje otpada i obnova školskog voćnjaka. Cijeli projekt bio je popraćen ekološkom osviještenošću, suradnjom s lokalnom zajednicom i učenjem kroz konkretne i korisne aktivnosti.

Prvi cilj, „Pogled prEKO“, bio je educirati učenike i zaposlenike o pravilnom razvrstavanju otpada. U suradnji s lokalnim komunalnim poduzećem „Komunalac“ organizirana je edukativna radionica o razvrstavanju otpada. Učenicima je približena važnost pravilnog postupanja s otpadom. Nakon toga, u svim učionicama, zajedničkim prostorijama i vanjskim prostorima škole postavljene su kante za razvrstavanje otpada, čime su učenici svakodnevno primjenjivali naučeno i razvijali navike odgovornog ponašanja prema okolišu.

Drugi cilj odnosio se na obnovu školskog voćnjaka. U suradnji s MO Sveti Martin pod Okićem, voćnjak je najprije malčiran, a nakon toga su uklonjene invazivne vrste koje su gušile voćke. Preostale voćke su očišćene i zaštićene, čime je ovaj prostor ponovo postao vrijedan dio školskog okoliša.

Pored ova dva cilja, škola je provela niz dodatnih aktivnosti koje su pridonijele ekološkoj osviještenosti. Obilježen je Dan voda izložbom o važnosti ledenjaka, kojom su učenici istaknuli globalne probleme vezane za klimatske promjene i prezentacijom najljepših slapova Republike Hrvatske, kojom je ukazano na važnost očuvanja izvora pitke vode.

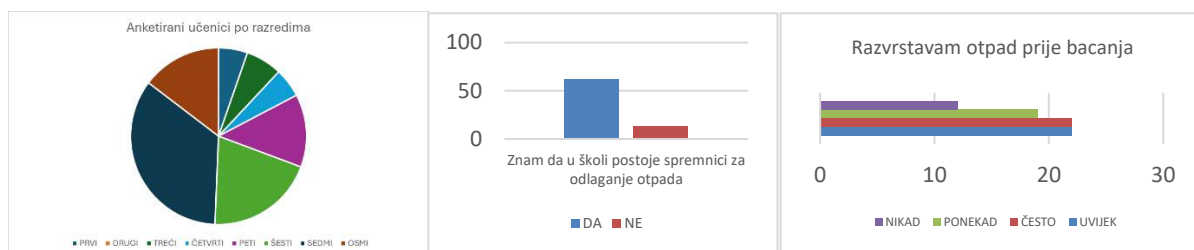
Dan planeta Zemlje obilježen je izradom plakata i predstavljanjem zanimljivih činjenica o našem planetu, a povodom toga dana svaka razredni odjel prikupio je novac za sadnju novih voćaka u školski voćnjak.

Vrhunac cjelogodišnjih aktivnosti bio je projektni dan, kojim se ujedno obilježio i Dan bioraznolikosti. Cilj ovog dana bio je podizanje svijesti o važnosti očuvanja biljnih i životinjskih vrsta. Toga dana u našoj su školi održane razne radionice koje su osmislili i vodili učitelji i vanjski suradnici. Radionice su bile tematski vezane za zaštitu okoliša, očuvanje bioraznolikosti i održivi razvoj, a učenici su kroz njih razvijali empatiju prema prirodi i jačali svoje ekološke kompetencije.

Članovi Zelene patrole su tijekom ekodana pokušali saznati više o navikama odvajanja otpada i recikliranja učenika naše škole. Raduje podatak da većina učenika predlaže čišćenje okoliša i uređivanje zelenih površina oko škole s ciljem zaštite prirode.

Svi znaju da je u „zdravome tijelu zdrav duh“ pa je naš ekodan završio upravo tako. Na kraju ekodana održane su dvije uzbudljive utakmice – odbojkaški dvoboj između učenika i učitelja naše škole i okršaj petaša i četvrtaša u graničaru.

Nakon aktivnosti u prostoru škole postavljena je izložba u kojoj su objedinjeni novonaučeni sadržaji.

Zahvaljujući zajedničkom trudu učenika, zaposlenika škole i vanjskih suradnika, kroz brojne aktivnosti i projekte razvijala se svijest o važnosti brige za okoliš. Kroz cijelu godinu pokazana je posvećenost očuvanju prirode i usvajanju održivih navika, čime je školska zajednica napravila važan korak prema odgovornijem ekološkom djelovanju.

Antonia Babojelić, članica ekoodbora škole

DJEČJI VRTIĆ „RADOST“ NOVSKA - PODRUČNI OBJEKT JASENOVAC

Put do statusa Ekoškole u našem je vrtiću obilježen zajedništvom, suradnjom s lokalnom zajednicom i vidljivim promjenama u prostoru i svakodnevnom navikama. Aktivnosti su započele održavanjem sastanka Ekoodbora. Program se provodi prema metodologiji 7 koraka, uz snažnu podršku partnera i donatora iz lokalne zajednice.

U sklopu projekta provedene su brojne aktivnosti: izgrađen je Hotel za kukce, obnovljen je bunar u vrtićkom dvorištu, posađeni su visoki vrtovi s voćem i povrćem, dva stabla jabuka (rana i kasna) te stablo mušmule. Ostvarena je suradnja s Udrugom „Zeleni klik!“, kroz dva međunarodna projekta s Njemačkom i Švicarskom – jedan usmjeren na mapiranje stabala i zelenila u okruženju, a drugi na promicanje ideje da svaki vrtić u Hrvatskoj ima vlastiti bio-vrt. Dodatnu vrijednost projektu dali su lokalni obrti, tvrtke i OPG-ovi iz Jasenovca i okolice, koji su donacijama podržali provedbu aktivnosti.

Okoliš vrtića doživio je značajnu transformaciju: ograda je obojena veselim bojama, bunar je impregniran i obojen te će ga lokalna umjetnica zajedno s djecom oslikati u eko-duhu. Obnovljena je drvena kućica, visoki vrtovi su pripremljeni za sadnju, a terasa je oplemenjena biljem koje svakodnevno razveseljava djecu, roditelje i posjetitelje. Do sada je ostvareno oko 80 % planiranih ciljeva, a dodatni iskorak očekuje se završetkom projekta opremanja igrališta u vrijednosti 47.000 eura, kojim će se prostor dodatno obogatiti zelenilom, bio-vrtom, komposterom, kućicama za ptice, hotelom za kukce i prirodnim izvorom vode.

Provedbu aktivnosti svakodnevno prati eko-patrola, koja bilježi potrošnju energije i vode, razvrstavanje otpada te vaganje biootpada. Roditelji i odgojitelji ispunili su anketne upitnike putem Google obrasca, a čak 98 % ispitanika smatra da će dobivanje eko-statusa povećati kvalitetu i prepoznatljivost vrtića.

Projektni dani održani su 2. i 3. svibnja 2025. u partnerstvu s roditeljima, tijekom kojih je uređivano vrtićko dvorište, a zajedničkim radom djece i roditelja izgrađen je i pješčanik s blatnom kuhinjom. Rad vrtića prepoznali su i lokalni mediji, a aktivnosti su redovito dokumentirane putem mrežnih stranica i informativnih panoa u vrtiću.

Ekokodeks

- 1. Prirodu voli kao majku – volimo je, čuvajmo i pazimo jako.**
- 2. Sva djeca u glas – čuvajte Zemlju za nas.**
- 3. Gasimo svjetlo dok je dan, isključimo sve uređaje kad idemo van.**
- 4. Voda se ne podrazumijeva – koristimo je pametno.**
- 5. Za čišći zrak bez greške, u vrtić idemo pješke.**
- 6. Od sjemena do ploda, priroda nam rađa nova roda.**
- 7. Nije svo smeće za vreće, neko je i za igračku, da pukneš od sreće.**
- 8. Štedi vodu, svjetlo gasi, da se naša Zemlja spasi.**

DJEČJI VRTIĆ VOJNIĆ

Dječji vrtić Vojnić u pedagoškoj godini 2024./2025. aktivno sudjeluje u međunarodnom programu Ekoškola, s ciljem razvijanja ekološke svijesti i održivih životnih navika kod djece, zaposlenika i roditelja. Vrtić se trenutno nalazi u fazi stjecanja statusa Ekoškole, a dosadašnje aktivnosti pokazuju iznimnu posvećenost i ozbiljan pristup temama održivog razvoja.

Rad Ekoškole temelji se na nekoliko ključnih područja: zbrinjavanje otpada, štednja vode i energije, očuvanje prirodnih resursa, zdrava prehrana te uređenje i održavanje vrtićkog okoliša. Odgojitelji, djeca, roditelji, tehničko osoblje te predstavnici lokalne zajednice uključeni su u planiranje i provedbu brojnih aktivnosti, čime se osigurava cjelovit i suradnički pristup.

Jedna od najistaknutijih aktivnosti je uvođenje sustava razvrstavanja otpada, čime se djeca od najranije dobi uče odgovornom ponašanju prema okolišu. Postavljene su kutije za papir, plastiku i biootpad, a mališani svakodnevno sudjeluju u sortiranju. Kroz radionice, igre, slikopriče i edukativne plakate usvajaju znanja o recikliranju. Posebno zanimljiva bila je "Eko patrola", gdje su djeca preuzimala ulogu „Ekočuvara tjedna“ i pratila poštivanje ekoloških pravila – provjeravala su jesu li svjetla ugašena, voda zatvorena i otpad pravilno razvrstan.

U području uštede vode i energije, provedene su interaktivne aktivnosti poput pranja zubi uz mjerenje potrošnje vode te pokusi pročišćavanja vode. Djeca su kroz igru naučila kako malim koracima mogu čuvati resurse. Iako planirana tehnička rješenja poput senzora i perlatora nisu realizirana, edukativni sadržaji su kontinuirano provođeni, a djeca su pokazivala veliki interes i razumijevanje.

Značajan doprinos ostvarila je aktivnost vrtićkog vrta, koji su djeca zajedno s roditeljima i odgojiteljima zasadila u sklopu projektnog dana. Sadilo se cvijeće, začinsko bilje i povrće, a djeca su kroz svakodnevno zalijevanje, plijevljenje i praćenje rasta razvijala osjećaj odgovornosti i ljubavi prema prirodi. Vrt je postao mjesto zajedničkog rada, učenja i ponosa. Dodatnu vrijednost pružio je posjet eko farmi Greenville, gdje su djeca imala priliku iz prve ruke upoznati principe održivog uzgoja.

Kao nastavak aktivnosti vrta, u programu Ekoškole veliku važnost ima i zdrava prehrana. U okviru "Zdravih tjedana", djeca su konzumirala namirnice iz vrta, pripremala zdrave obroke te učila o važnosti raznolike i uravnotežene prehrane. Organizirane su radionice s nutricionistom i zdravstvenim voditeljem,

gdje su se pripremali zdravi muffini, frapei i domaći pekmez. Djeca su sudjelovala u cijelom procesu, razvijajući motoričke vještine i pozitivan stav prema zdravim namirnicama.

U svim aktivnostima naglasak je stavljen na učenje kroz igru, iskustvo i aktivno sudjelovanje. Djeca su poticana na promišljanje, samostalnost i zajedništvo, dok su roditelji uključeni kao partneri u procesu. Program Ekoškole povezan je s vrtičkim kurikulumom i godišnjim planom, osobito u dijelu koji se odnosi na razvoj ekološke osjetljivosti i odgovornog odnosa prema prirodi.

Vrtić redovito bilježi aktivnosti putem fotodokumentacije, plakata i izvješća, a suradnja s lokalnom zajednicom dodatno osnažuje poruke Ekoškole. Iako su neka područja poput korištenja obnovljivih izvora energije ili postavljanja stalnih edukativnih kutaka još u fazi razvoja, vidljiv je snažan pomak u ekološkoj kulturi vrtića.

Kroz svakodnevni život u vrtiću, djeca uče kako njihov trud, bez obzira na veličinu, doprinosi očuvanju planeta. Na taj način Dječji vrtić Vojnić ne samo da odgaja buduće građane već i aktivno gradi održivu i odgovornu zajednicu.

MEĐUNARODNA ŠKOLA ADRIA

U školskoj godini 2024./2025., naša škola s ponosom je izradila i provela svih sedam koraka programa Ekoškole, aktivno uključujući učenike, učitelje, roditelje i članove lokalne zajednice. Kroz niz planiranih i osmišljenih aktivnosti, zajedničkim trudom svih sudionika školskog života razvili smo kulturu ekološke osviještenosti i odgovornog ponašanja prema okolišu.

Zahvaljujući toj predanosti, u lipnju 2025. godine službeno smo stekli status Ekoškole, čime smo postali dio velike međunarodne mreže obrazovnih ustanova koje promiču održivost i aktivno građanstvo.

Aktivnosti i inicijative provedene u okviru Ekoškole

Tijekom godine proveli smo brojne inicijative i aktivnosti koje su obuhvaćale različite aspekte zaštite okoliša i održivog razvoja:

- **Unapređenje školskog okoliša kroz izgradnju i održavanje školskog vrta.** Učenici svih uzrasta uključili su se u osmišljavanje, planiranje i sadnju bilja u školskom vrtu. U suradnji s učiteljima i roditeljima, sadili su začinsko bilje, cvijeće i povrće, naučili osnove kompostiranja i pratili rast biljaka.
- **Štednja energije i resursa.** U sklopu edukativnih radionica i kampanja, učenici su pratili potrošnju energije u školi, analizirali gdje se mogu napraviti uštede te izrađivali plakate i digitalne materijale s porukama o važnosti racionalnog korištenja električne energije i vode.
- **Razvrstavanje otpada i reciklaža.** Proveli smo niz radionica i predavanja o pravilnom razvrstavanju otpada, uz stalnu prisutnost označenih spremnika za papir, plastiku u svim učionicama i zajedničkim prostorima.
- **Obilježavanje važnih datuma.** Aktivno smo obilježavali Dane planeta Zemlje, Dana voda, Dana šuma i Dana recikliranja kroz tematske aktivnosti, izložbe, kreativne radionice i projektne dane. Učenici su izrađivali edukativne panoe, izrađivali uporabne predmete od recikliranih materijala te izvodili predstave i prezentacije za svoje razrede i mlađe učenike.

Projektan dan - dan sadnje

Jedan od najupečatljivijih trenutaka ove školske godine bio je naš projektan dan posvećen sadnji, koji se održao u proljeće. Cilj je bio ne samo uljepšati školski okoliš, već i potaknuti svijest o važnosti očuvanja prirode kroz konkretno zajedničko djelovanje. U organizaciju su se s velikim entuzijazmom uključili roditelji, koji su donirali sadnice i cvijeće, a gređice od recikliranog drvenog materijala izradio je naš domar. Time smo spojili kreativnost, održivost i timski rad.

Aktivnosti su započele otvorenjem projektnog dana, na kojem su učenici predstavili plakate, pjesme, likovne i literarne radove na temu sadnje i važnosti brige o biljkama. Kratka izlaganja pokazala su koliko su duboko promišljali o ulozi prirode u našem životu. Nakon toga uslijedio je zajednički rad u školskom dvorištu – svi su prionuli poslu: sadili smo cvijeće, uređivali vrt, postavljali oznake s nazivima biljaka i učili jedni od drugih.

Suradnja s lokalnom zajednicom

Uključili smo roditelje, lokalna poduzeća i ustanove u aktivnosti sadnje, prikupljanja otpada i održavanja školskog okoliša. U suradnji s gradskom komunalnom službom "Komunalac Jurdani" dogovorili smo donaciju kanti za razvrstavanje otpada, a kao budući vid suradnje planiramo u školu ugostiti stručnjake za održivu poljoprivredu i zaštitu okoliša koji će održati predavanja i praktične radionice kao i posjet reciklažnom dvorištu.

Suradnja je ostvarena i sa lokalnom udrugom "Kamelija" u Opatiji koja je provela edukativnu radionicu o značaju i važnosti tog cvijeta za Kvarnerski kraj. Uz edukativnu radionicu učenici su imali priliku zasaditi svoju kameliju koju je donirala udruga te na taj način potkrijepiti znanje koje su dobili, a u tome nam je pomogla djelatnica "Parkovi" Opatija kako bismo bili sigurni da smo napravili sve prave korake pri sadnji.

Laura Kolano, koordinatorica Eko Škole

SREDNJA ŠKOLA IVANA MEŠTROVIĆA, DRNIŠ

Srednja škole Ivana Meštrovića iz Drniša provela je tijekom školske godine 2024./2025. program ekološke edukacije Eko škole koji je kombinirao praktičan rad, međunarodnu suradnju i čvrstu vezu s lokalnom zajednicom. Program je bio organiziran kroz tri specijalizirane Eko patrole - Bili (istraživanje divljih odlagališta otpada), Krka (analiza kvalitete otpadnih voda) i Varenika (zdrava prehrana i tjelesni razvoj), koje su provodile konkretne terenske i laboratorijske aktivnosti. Posebnost programa bila je inovativno međupredmetno povezivanje ekoloških tema s nastavnim predmetima poput ekonomije, povijesti i vjeronauka, što je omogućilo holistički pristup obrazovanju za održivi razvoj.

Škola je ostvarila međunarodnu prepoznatljivost kroz Kampanju za otkrivanje STEM-a 2025., aktivnosti koje su se odvijale tijekom kampanje diljem Europe i na eTwinning platformi putem eTwinning projekt "Let's participate in EU election 2024" s 11 škola iz 8 europskih zemalja, što je rezultiralo odobrenim Erasmus+ projektom za sljedeću školsku godinu. Suradnja s lokalnom zajednicom uključivala je

partnerstvo s komunalnim poduzećem RAD d.o.o., Nacionalnim parkom Krka i drugim institucijama, omogućavajući učenicima praktičan uvid u zaštitu okoliša. Program je evaluiran kroz kontinuirano praćenje aktivnosti i pokazao je značajne rezultate u povećanju ekološke svijesti učenika i razvoju praktičnih vještina gospodarenja otpadom.

Zeleni koraci za bolju budućnost

U srcu Šibensko-kninske županije, Srednja škola Ivana Meštrovića iz Drniša tijekom protekle školske godine 2024./2025. postavila je nove standarde aktivno se uključivši u provođenju programa Ekoškole udruge Lijepa naša Zagreb. Škola je razvila jedinstven pristup ekološkoj edukaciji koji je spojio teoriju s praksom, lokalnu zajednicu s međunarodnim projektima te tradiciju s inovacijama.

Tri patrole - jedan cilj

Srce programa činile su tri specijalizirane Eko patrole koje su dobile imena prema lokalnim prirodnim vrijednostima. Eko patrola Bili, nazvana prema navijačkoj skupini, posvetila se istraživanju divljih odlagališta otpada na području Grada Drniša. Učenici prvog razreda ekonomskog usmjerenja provodili su terenske obilazke od veljače do travnja 2025. godine, kombinirajući klasičan istraživački rad s modernim tehnologijama. Rezultat njihova rada bio je digitalni E-book koji je nastao kao završni proizvod istraživanja, a koji je prezentiran na izložbi "Lijepa priroda i Knjiga otpada" povodom Dana planeta Zemlje.

Slika 1. Izložba – radovi Lijepa priroda i Knjiga otpada

Slika 2. Lijepa priroda mog kraja

Slika 3. Knjiga otpada

Eko patrola Krka fokusirala se na analizu kvalitete otpadnih voda kroz suradnju s komunalnim poduzećem RAD d.o.o. Drniš. Učenici su imali priliku prisustvovati laboratorijskoj analizi vode koju je vodila mag. chem. Marta Vujević, a posebno je zanimljiva bila usporedba rezultata analize iz 2016. i 2024. godine koja je pokazala značajno poboljšanje kvalitete vode nakon izgradnje pročišćivača otpadnih voda. Ovaj pristup omogućio je učenicima da vide konkretne rezultate investicija u zaštitu okoliša.

Eko patrola Varenika bavila se temom zdrave prehrane i tjelesnog razvoja učenika. Kroz cijelu školsku godinu, od rujna 2024. do travnja 2025., učenici su redovito pratili svoju visinu i tjelesnu masu, vodeći individualne tablice i analizirajući promjene. Ovaj projekt povezao je ekologiju s osobnim zdravljem, pokazujući kako je kvaliteta hrane koju konzumiramo neposredno povezana sa zdravljem planeta.

Inovativno međupredmetno povezivanje

Ono što je posebno izdvajalo program ove Ekoškole bio je način na koji su ekološke teme integrirane u različite nastavne predmete. U okviru Osnova ekonomije, učenici su analizirali kućni otpad i ekonomske učinke zelene tranzicije, učeći kako smanjivanje otpada može rezultirati smanjenjem troškova kućanstva. Povijesni aspekt programa uključivao je proučavanje razvoja metoda zbrinjavanja otpada kroz različite civilizacije, dok se na satovima vjeronauka proučavala ekološka enciklika "Laudato Si'" pape Franje. Ovaj holistički pristup omogućio je učenicima da razumiju ekološke probleme iz različitih perspektiva i razviju kritičko mišljenje o održivom razvoju.

Međunarodna prepoznatljivost

Program Ekoškole stekao je međunarodnu prepoznatljivost kroz nekoliko uspješnih projekata. Projekt "Let's participate in EU election 2024" provodio se na eTwinning platformi u suradnji s 11 škola iz 8 europskih zemalja. Uz glavnu partnericu, nastavnicu Linn Jansonn iz Švedske, učenici su se upoznali s demokratskim procesima u EU i zelenom tranzicijom. Projekt je bio toliko uspješan da je rezultirao odobrenjem Erasmus+ KA210 projekta koji će omogućiti mobilnost učenika između Hrvatske i Švedske tijekom naredne školske godine.

Posebno je zanimljiv projekt "Kultura, turizam i strukovno obrazovanje - Hrvatska turistička kutija iznenađenja" koji je nastao u suradnji s Ekonomskom i upravnom školom Split. Učenici su izradili prvu hrvatsku turističku kutiju iznenađenja s 50 kartica vezanih uz kulturno bogatstvo Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije. Kutija je izrađena od recikliranih materijala, a drveni okvir izradili su učenici stolari iz TIŠ Ruđera Boškovića iz Sinja, što je pokazalo izvrsnu međuškolsku suradnju.

Slika 4. Predstavljanje projekta Hrvatska turistička kutija iznenađenja javnosti

Kreativnost i umjetnost u službi ekologije

Tijekom EKO tjedna u travnju i svibnju 2025. godine, učenici su oslikali stalni pano EKO škole prema idejnom rješenju koje je stiglo iz Škole za grafiku, dizajn i održivi razvoj Split. Pano prikazuje Petrovo Polje s EU kuglom, simbolizirajući povezanost lokalne prirodne baštine s europskim vrijednostima. Istovremeno je izrađen i pokretni pano s RRR ekološkim porukama, na kojem su radili učenici prvog i četvrtog razreda.

Slika 5 i 6. Učenice 1. i 3., razreda ekonomskog usmjerenja Josipa Čavala, Marta Dželalija, Marija Copić, Petra Čupić, Tina Buzov i Paula Galić koje su radile na izradi stalnog panoa Eko škole

Učenici su izradili logo i vlastiti Ekokodeks sa sloganom **Ne bacajte smeće, zagađenje je sve veće**, te Eko himnu koja odražava ljubav prema prirodi i zavičaju. Ovi simboli predstavljaju trajnu predanost škole ekološkim vrijednostima i postali su prepoznatljiv identitet Ekoškole. Suradnja s lokalnom zajednicom jedan je od najjačih aspekata programa. Osim suradnje s komunalnim poduzećem RAD d.o.o., škola je uspostavila partnerstvo sa Zavodom za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije i Nacionalnim parkom Krka. Učenici su kroz posjete ovim institucijama dobili uvid u praktične aspekte zaštite okoliša i razumjeli kako lokalne akcije mogu imati globalni utjecaj.

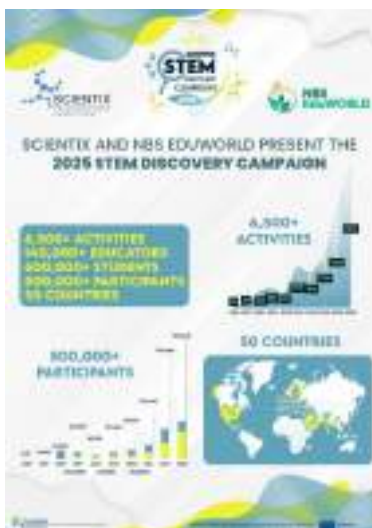
Slika 7. Posjet Komunalnom poduzeću RAD d.o.o.

Evaluacija i rezultati

Program se kontinuirano evaluirao kroz različite metode praćenja. Mjesečno vaganje i bilježenje količine otpada, ankete među učenicima o navikama odvajanja otpada, redoviti izvještaji ekopatrola i foto-dokumentacija aktivnosti omogućili su stalno poboljšanje programa. Rezultati pokazuju značajno

povećanje svijesti učenika o ekološkim pitanjima, razvoj praktičnih vještina gospodarenja otpadom te jačanje osjećaja odgovornosti prema okolišu.

Škola je prepoznata i na nacionalnoj razini kroz sudjelovanje na međunarodnom SCIENTIX discovery campaign 2025., gdje su predstavljene aktivnosti na platformi te na susretu HUB Franjina ekonomija, gdje su učenici s nastavnicama koordinatoricama projekta Veronikom Kosor dipl.kateheta i Martinom Jerković univ.spec.oec. predstavili projekt i aktivnosti.

Slika 8. Plakat kampanje za otkrivanje STEM-a 2025.

Slika 10. Priznanje nastavnici Martini Jerković za sudjelovanje STEM kampanji 2025.. gdje su predstavljene i aktivnosti Eko škole

Program Ekoškole Srednje škole Ivana Meštrovića iz Drniša predstavlja uspješnu sintezu inovativnog pristupa, međunarodne suradnje i čvrste povezanosti s lokalnom zajednicom. Ovaj program dokazuje da je moguće spojiti kurikulum škole s ekološkom odgovornošću, stvarajući generaciju mladih ljudi koji će biti sposobni odgovoriti na izazove 21. stoljeća. Zeleni koraci koji se danas čine u školskim hodnicima postaju temelj za bolju budućnost nas svih.

Martina Jerković univ.spec.oec. - šk. koordinatorica programa Ekoškola

OSNOVNA ŠKOLA METERIZE, ŠIBENIK

Osnovna škola Meterize uključila se u međunarodni program Eko škole 2024. godine. Certifikat i zelenu zastavicu dobili smo 29.5.2025. godine. Nastojali smo obuhvatiti biološku raznolikost, zdrav život, reciklažu i klimatske promjene. U tome su sudjelovali mnogi djelatnici i učenici kroz mnogobrojne izvannastavne aktivnosti (cvjećarska skupina, likovna radionica, mali poduzetnici, mali istraživači prirode, vrtlari i kreativna radionica). Ostvareno je mnogo projekata poput: Zajedničkim radom za opće dobro, Proizvodimo hranu od sirovine do gotovog proizvoda, Ostavi trajni znamen i posadi stablo, Životinje u našem vrtu, Samo je jedna Zemlja, Usvoji dupina i Istraži, recikliraj i zaštititi. Cilj je bio razvijati sposobnosti

učenik za pokretanje vlastitih akcija ekološkog karaktera i stvaranje ekološki osviještenih članova društva. U nastavku ćemo vas upoznati s različitim aktivnostima tijekom godine.

Naša je škola od 22. do 25. travnja 2025. bila domaćin Državnog natjecanja iz kemije. Najbolji mladi kemičari u cijeloj Hrvatskoj, učenici osnovnih i srednjih škola, stigli su odmjeriti svoje snage, odnosno znanja na 24. državnom natjecanju. Kako bi se što bolje osjećali u našoj školi i gradu, naši vrijedni zadrugari za sve učenike i njihove mentore, te članove Državnog povjerenstva izradili su poklone – prigodne magnete koji su im uručeni prije početka samog natjecanja. Svjetski dan kravate obilježava se kako bi se odala počast ovom elegantnom modnom dodatku koji je postao prepoznatljiv simbol Hrvatske širom svijeta. Kravata je svoj put pronašla iz vojničke opreme do bezvremenskog modnog detalja. Učenici su od starih tkanina (recikliranje) izrađivali kravate i izradili prigodni pano.

Učenici PŠ Prvić sudjelovali su u Kreativnim danima Fausta Vrančića. Vozili su bicikl koji melje plastične čepove. Nakon što su samljeli plastiku od ostataka su radili figure za igru Čovječe ne ljuti se. Plastični materijali razgrađuju se vrlo sporo, a neki oblici plastike mogu ostati u okolišu stotinama godina. Plastični otpad često završava u prirodi te narušava prirodne ekosustave i ugrožava životinje, biljke i njihova staništa, a mikroplastika iz plastičnog otpada raspada se na sitne čestice koje morski organizmi mogu progutati. Učenici petih razreda izrađivali su modele vulkana. Izrada im je omogućila bolje razumijevanje prirodnih fenomena. Učenici 4.a razreda uspješno su realizirali projekt – „Posadi stablo – ostavi trajni znamen”. Izradom i prodajom ukrasnih i uporabnih predmeta zarađeni novac utrošili su u kupnju sadnica. U školski vrt posadili su šest novih sadnica.

Terenska nastava šestaša – Centar za gospodarenje otpadom u Radoniću. Osnovna škola Mate Meršić Miloradić (Mađarska) ususret Danu planeta Zemlje raspisala je međunarodni likovni natječaj za učenike osnovnih škola na temu „PRIRODA GOVORI – SLUŠAJ BOJAMA!”. Natječaj se proveo s ciljem razvoja ekološke svijesti djece. Zadanom temom učenici su pozvani, koristeći se likovnom tehnikom slikanja, modeliranja i građenja te dizajna, prikazati glas prirode i njezine poruke čovjeku kroz prizmu pop arta – koristeći boje, oblike i elemente stripa kako bi izrazili važnost očuvanja našeg planeta. Rado smo se

priključili natječaju i stavili se u ulogu Zemlje i njenih misli. Učenik Nikola Jurković (Područna škola Prvić) osvojio je 3.mjesto u svojoj kategoriji.

Edukacija učitelja o okolišnim temama. Priručnik i igrice nastali su kroz dvogodišnji projekt „Eco Patroles 4 Environmental Goals“ kojemu je nositelj murterska udruga Argonauta. Argonauta je odlučila podići cijelu priču o okolišnim temama kroz neformalnu edukaciju na međunarodnu razinu pa je tako okupila partnere iz Mađarske, Italije, Srbije i Makedonije s kojima je zajednički osmislila sadržaj novog priručnika za starije sudionike. Moduli koji su obuhvaćeni u priručniku su ekopismenost, bioraznolikost, klimatske promjene, gospodarenje otpadom, energija i resursi, voda, održiva poljoprivreda i okolišni aktivizam.

*Izvešće pripremila: Tomislava Jelovčić
Ines Lovrić, pedagoginja i koordinatorica Ekoškole*

III. GIMNAZIJA, SPLIT

III. gimnazija, Split ove godine stekla je status međunarodne Ekoškole. Konstituirajuća sjednica Ekoodbora održana je 23. travnja 2025. godine. Uključeni su brojni učenici i nastavnici te je za koordinatora izabrana pedagoginja Ivana Marin.

Škola ima dugogodišnju povijest brige o ekologiji te je dobivanje statusa Ekoškole kruna dugogodišnjeg rada vezanog za održivi razvoj, zdravlje i očuvanje ekosustava.

U školi je оформljen Kutak za zdravlje koji informira učenike i djelatnike o zdravom načinu života te je opremljen higijenskim proizvodima koji su ekološki prihvatljivi. Volonteri Crvenog križa škole održali su i radionice o zdravom načinu života te su održali edukaciju o reanimaciji.

Organizirani su reciklažni otočići u atrijima škole te su postavljeni spremnici za sortiranje otpada u sve učionice. Učenici su sudjelovali u čišćenju školskog okoliša, a članovi Eko patrola kontrolirali su korištenje spremnika za sortiranje te informirali učenike o važnosti reciklaže i razdvajanja otpada.

U sklopu projekta Zeleni aktiv Splitosinteze škola je sudjelovala u pošumljavanju opožarenih područja. Škola je sudjelovala u Erasmus+ projektu pod nazivom „Water, Air, Soil – what is your superpower?“. Ove godine III. gimnazija bila je domaćin projekta. Glavna tema mobilnosti u Hrvatskoj bila je tlo. Učenici i nastavnici III. gimnazije iz Splita te iz Portugala i Poljske imali su priliku istraživati značaj tla i važnost njegovim gospodarenjem. Organiziran je posjet Institutu za jadranske kulture i melioraciju krša, Split gdje su stručnjaci održali predavanja o funkcioniranju globalnog ekosustava, održivoj poljoprivredi, ulozi mikroorganizama u poljoprivrednim kulturama te o šumskom pokrovu kao zaštiti tla. Za učenike su pripremili i interaktivne demonstracijske vježbe kušanja proizvoda. Na Odjelu za fiziku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu održana je vrlo interesantna radionica „Uloga tla u pročišćavanju vode“. CI Splitsko-dalmatinske županije osigurao je predavača i sredstva za demonstriranje uloge dronova u mapiranju i proučavanju tla. Za kraj, u Agro etno parku „Žabac“ na Neretvi svi zajedno su posadili biljke. Nakon provedenog projekta učenici su poslali otvoreno pismo Županiji u kojem su predložili korake koji bi se mogli poduzeti za poboljšanje kvalitete vode, zraka i tla.

S obzirom na to da je III. gimnazija škola koja je orijentirana na STEM područja, znanost i istraživački rad, kroz istraživanja smo se bavili ekološkim problemima našeg podneblja. Naše su učenice provele dva istraživanja: „Ispitivanje toksičnosti troske iz Dugog Rata pomoću Allium cepa testa“ te „Ispitivanje utjecaja krema za sunčanje na vodene ekosustave“. Nakon provedenih istraživanja učenice su održale

predavanja za sve djelatnike i učenike škole kako bi ih informirale i potakle na ekološki prihvatljive izbore, ali i na djelovanje u svojim lokalnim zajednicama.

Cilj istraživačkog projekta o toksičnosti troske bio je utvrditi učinak (toksičnost) troske odložene na području Dugog Rata te kroz provedena predavanja ukazati na potrebu što hitnije sanacije koja je izostala zbog sporosti sustava. Cilj je i pridonijeti razumijevanju proturječnih rezultata koji su do sada objavljeni od nadležnih institucija na odloženoj troski te potaknuti ekološku svijest učenika i djelatnika te šire javnosti.

Cilj istraživanja utjecaja krema za sunčanje na vodeni ekosustav bio je procijeniti i usporediti utjecaj krema za sunčanje koje su deklarirane kao ekološki prihvatljive i one koje to nisu. Ovim istraživanjem i provedenim predavanjima htjelo se ukazati na ekološki problem, razviti kritički stav prema upotrebi krema za sunčanje, podići svijest o održivoj upotrebi krema za sunčanje kao i ostalih kozmetičkih proizvoda sličnog sastava te poticati učenike i djelatnike na korištenje ekološki prihvatljivih krema za sunčanje.

Ivana Marin, koordinatorica projekta Ekoškola

EKO HIMNA III. GIMNAZIJE

*U eko školi osvještavam prirode glas,
U akciji smo zaštitnoj svaki dan i čas.*

*„Pametno“ i „ekološki“ riječi su slične,
Tu donosimo takve odluke praktične.*

*Širimo svijest o prirodi i brigu,
No motivacija bez djelovanja riječ je u prazninu!
Šume, more, oceani, čuvamo vas svi
S održivim djelovanjem bavimo se mi!*

*Sortiranje otpada važan je korak,
U ekološkoj utrci gdje važan je pomak.*

Naš školski vrt nek blista i sja,

*Zelenilo i urednost radost je sva.
Zajedno planiram volonterski rad,
Time održavamo svoje šume i grad.*

*I najmanji činovi svijet često mijenjaju,
Kap po kap oceani se stvaraju.
Kad ruke spoje učenici, profesori, svi,
Ekološki ciljevi nisu više sni.*

*Mi težimo naše ujediniti snage,
Za bolju budućnost planete naše.*

*Ekološke zajednice zastava vijori se,
Na vratima splitske Treće gimnazije!
Budućim generacijama znak je tu,
Da žive i one u zelenom svijetu!*

EKO KODEKS III. GIMNAZIJE

1. Priroda naš je dom, nemoj raditi po svom - čuvajmo okoliš!
2. Staklo ili plastika, nije svejedno gdje, razdvoji, recikliraj, razvrstaj sve! - reciklaža nek ti ne bude gnjavaža!
3. Voda je modernog doba blago, štedimo je da okolišu bude drago!
4. Iskoristi prirodnog svjetla dar, ugasi svjetla kada je dan!
5. Digitalne alate koristiti znaš, papir nije više IN baš!

6. Platnene vrećice uzmi bez muke, spasi more, rijeke i ruke!
7. Zelenilo vole svi, sadi s nama i ti!
8. Zdravlju si bliže pokretom svakim, pješice pođi korakom lakim!
9. Pričaj, djeluj, educiraj druge da zajedno stvaramo ekološke duge!

5. GENERACIJA EKOŠKOLA
PLATINASTI STATUS
2005.-2025.

Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku „dr. Terezija Salaj Rakić“, Virovitica
PREGLED DVADESETOGODIŠNJEG RADA NAŠE EKOŠKOLE

Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku dr. Terezija Salaj Rakić u šk. god. 2024./2025. ponosno slavi dva desetljeća kontinuiranog rada u zajednici međunarodnih Ekoškola! Tijekom proteklih 20 godina trudili smo se potaknuti i osvijestiti održivi životni stil uz naglasak na očuvanje okoliša. U naš je odgojno-obrazovni proces uvršten i ekološki aspekt te su naši učenici i korisnici od malih nogu uključeni u zabavne i edukativne ekološke aktivnosti kojima se potiče razvoj pozitivnog odnosa i osjećaja odgovornosti prema prirodi. Naša je službena ekološka priča započela 2005. godine, a sve su podržali lokalni mediji - Virovitički list.

U sljedećim odlomcima možete vidjeti presjek dvadesetogodišnjeg rada naših učitelja, učenika te u zadnjih nekoliko godina i korisnika! Projektni dan prve godine sa statusom Ekoškole Centar je obilježio predstavivši plodove rada učenika u vrtu od kojih su pripremljena mnoga ukusna jela. Naša je ekopatrola uhvaćena u ocjenjivanju školskih vrtnih gredica u šk. god. 2006./2007.

Učenici COOR-a sudjelovali su na 1. međuzupanijskom Eko-kvizu u Zagrebu davne 2008. godine i osvojili vrlo dobro treće mjesto. Školske godine 2009./2010. bili smo domaćini 3. međuzupanijskog ekološkog kviza „Lijepa Naša“ učenika s teškoćama u razvoju. Također, važno je istaknuti kako su naši učenici u šk. god. 2011./2012. osvojili prvo mjesto na Eko-kvizu. Ekokviz se redovito održava svake školske godine na razini Centra.

U travnju 2011. godine naši učenici posjetili su svoje kumove, djelatnike lokalne tvrtke za zbrinjavanje otpada Flora VTC d.o.o. koji su ih upoznali s postupkom zbrinjavanja plastike, limenki i stakla. Sljedeće školske godine, u rujnu 2011., učenici su zajedno s učiteljima i djelatnicima pokrenuli višegodišnju tradiciju čišćenja virovitičkih ribnjaka pod nazivom „Očistimo virovitičke ribnjake“ koja je trajala sve do 2024. godine kada su se ribnjaci zatvorili zbog obnavljanja. Planira se nastaviti s akcijom čišćenja kada bude moguće!

Naši učenici u učionicama obavezno sakupljaju stari papir, no također se surađuje i s roditeljima. Roditelji zajedno s djecom kod kuće prikupljaju stari papir i odnose ga u školu. U takvom sastavu sudjelovali smo nekoliko puta u akciji Zeleni korak. Na takav način svi marljivo i vrijedno prikupljamo stari papir i recikliramo!

Redovito svake školske godine pokrećemo našu Zelenu čistku. Na taj dan odlazimo u čišćenje okoliša oko škole – na obližnje igralište, obližnju zelenu površinu, željezničku stanicu...

U svibnju 2012. godine sudjelovali smo na natječaju Udruge Lijepa naša i Henkela na temu "Za čišću budućnost naše djece" pod nazivom „Hrvatske obale lijepe i čiste" i osvojili prvo mjesto u konkurenciji 21 škole. U šk. god. 2012./2013. pokrenut je projekt pod nazivom „Od vrećice do srećice" čiji je cilj bio upoznati i educirati učenike Centra o korisnosti plastičnih vrećica kao otpada i sirovine čijom se reciklažom može dobiti novi proizvod. U sklopu projekta održane su tri radionice za učenike. Projekt je prijavljen na sudjelovanje u projekt dm green city i osvojio je nagradu u kategoriji najbolja eko-ambalaža.

Centar je 2013. godine sudjelovao na 22. Državnoj i svehrvatskoj smotri Dani kruha – dani zahvalnosti za plodove zemlje. Smotra se održala u gradu Labinu. Dane kruha i dane zahvalnosti za plodove zemlje kontinuirano obilježavamo svake godine prigodnim recitacijama, igrokazima, blagoslivljanjem i molitvom uz prisustvo svećenika.

Svakog siječnja održavamo projektni dan „Nahranimo ptice zimi" u sklopu kojega učenici izrađuju hranilice za ptice i postavljaju ih u školske vrtove.

Pokrenut je projekt „Eko-recept za čišći svijet“ čiji je cilj bio upoznati i educirati učenike virovitičkih osnovnih škola kako smanjiti količinu kuhinjskih otpadaka pretvarajući ih u višenamjensko ekološko sredstvo nazvano otpadnim enzimom. Održane su tri radionice u suradnji s OŠ „Vladimir Nazor“ u Virovitici tijekom drugog polugodišta šk. god. 2013./2014. Projekt je prijavljen na natječaj „Mali ekolozi – velike nagrade“.

Vrtlarska skupina Centra vrijedno uređuje i održava školske vrtove i gredice, a uključena je u projekt „Najljepši školski vrtovi u Republici Hrvatskoj“ od 2004. godine kada je primila Zlatnu povelju za najljepši školski vrt u školama koje odgajaju, obrazuju i rehabilitiraju učenike s teškoćama u razvoju. Otad je nekoliko puta Centar dobio nagradu, odnosno priznanje, u različitim kategorijama i s različitim uspjesima.

U školskoj godini 2019./2020. započet je projekt „Plastičnim čepovima do skupih lijekova“ u suradnji Ekoškole i Vjeronauka. Projekt je pokrenula Udruga oboljelih od leukemije i limfoma Hrvatska, a cilj je prikupiti plastične čepove s boca. Učenici, djelatnici škole, roditelji, korisnici, susjedi... svi su skupljali i donosili čepove, a Udruga je prodavala kilogram čepova za kunu i 20 lipa. Projekt je završen krajem prvog polugodišta šk. god. 2024./2025. iz različitih razloga.

Centar od 2022. godine provodi projekt „Ne bacaj, pokloni“ u obliku sajma razmjene korištenih predmeta i odjeće. Učenici, djelatnici škole i roditelji mogu donijeti predmete i/ili odjeću koju ne koriste i uzeti ono što im je potrebno – dati novi život nekom predmetu. Putem ove aktivnosti nastoji se razviti svijest o važnosti kruženja predmeta, bez gomilanja i odbacivanja.

20 GODINA EKOŠKOLE – OSNOVNA ŠKOLA SOKOLOVAC

POČECI

Ekoodbor OŠ Sokolovac osnovan je 29. 11. 2003. i te školske godine je započeo rad na sedam koraka do stjecanja statusa Ekoškole. Učenici su davali prijedloge za slogan, a odabran je onaj učenice Maje Frankol – „Čuvajmo travu, drveće i cvijeće, a iz prirode izbacimo smeće“. Odabrana je glavna tema otpada te je počeo rad na osvještavanju učenika, iako je od početka izlaženja školskog lista postojala ekostranica te se učenike poticalo na promišljanje o zaštiti okoliša. Nabavljeni su spremnici za odvojeno prikupljanje otpada, dok su već prije započeta i međurazredna natjecanja u skupljanju starog papira. Od početka je ekoškola predstavljala poticaj da se rade projekti sa zadanom temom na razini škole, pri čemu se nastojalo da svi učenici budu uključeni u godišnji školski ekoprojekt te se svake godine na Projektnom danu prezentira rad. Osobito smo ponosni na to zajedništvo i trud te je godišnji ekoprojekt uvijek poticaj da budemo kreativniji i provodimo projekte. Na Dan škole 20.4. 2005. zavijorila se zelena zastava ispred škole.

ŠUMA SVUDA OKO NAS

Sokolovac je ruralna općina velikim dijelom prekrivena šumom pa su mnogi projekti bili usmjereni na održavanje bliskosti sa šumom i istraživanje njenih tajni. Dok su mlađi učenici istraživali promjene u šumi kroz godišnja doba i stanovnike šume, stariji su sudjelovali u akcijama pošumljavanja u suradnji sa Hrvatskim šumama, istraživali razne značajke šuma te se založili za čiste šume kroz višegodišnji projekt Nelegalna odlagališta otpada, u kojem su učenici istraživali područja u blizini pojedinih sela, kojih je u ovoj velikoj općini tridesetak. Organizirane su i akcije čišćenja otpada u šumama, prvo samostalno, a kasnije pridruživanjem inicijativi Zelena čistka.

PODRUČNE ŠKOLE

OŠ Sokolovac ima četiri područne škole, što znači veću blizinu prirode i mogućnosti istraživanja i kontakta sa živim svijetom. Učenici se aktivno brinu za okoliš škole kroz akcije čišćenja, sadnje voća, drveća i cvijeća, a ponekad se sadi i biopovrtnjak.

NAPREDUJEMO U RAZVRSTAVANJU OTPADA

S vremenom su se počele odvojeno prikupljati i plastika, baterije, elektronički otpad, tetrapak; plastične vrećice u sklopu projekta Litter less; plastični čepovi u suradnji s Udrugom za oboljele od glaukoma te povratna ambalaža (plastične boce i limenke). Otpad iz školske kuhinje se koristi za prehranu životinja.

PTICE

Općina Sokolovac je zaštićeno područje zbog velikog broja ptica koje tu prebivaju. Škola se uključivala u projekte prebrojavanja lastavica, piljaka, roda i ptica selica.

EKOFOTKE

Niz godina provodimo školske natječaje za najbolje ekofotke na zadane teme te nagrađujemo najkreativnije autore. Učimo se uočavati ljepotu, ali i probleme u prirodi oko nas.

TEME PROJEKATA

Nekih godina je naglasak stavljen na prehranu (projekti Zdravlje, međunarodni projekt Mi jedemo odgovorno), dok se redovito njeguje i kulturna baština zavičaja (projekti 110 godina školstva u Sokolovcu i drugi projekti), a projekt Gospodarstvo Općine Sokolovac i Učenje kroz rad i praksu upoznaju učenike s raznim djelatnostima u zavičaju.

Škola je nastojala obogatiti i život lokalne zajednice. Od akcija dijeljenja letaka o ekotemama, uređenja parka ispred škole, ne samo cvijećem i klupama, nego i izgradnjom bare; čišćenja sela, pomoći potrebitim sumještanima kroz Male volontere, pokretanja Sajma obrta u Društvenom domu u Sokolovcu u adventsko vrijeme pa do tri velika projekta za zajednicu. U dvogodišnjem projektu Znamenitosti općine Sokolovac je nakon istraživanja postavljena karta općine s označenim znamenitostima te tiskana brošura sa rezultatima istraživačkog rada. Drugi veliki višegodišnji projekt je Šumska staza – Staza leptira, u sklopu kojeg je realizirana poučna šumska staza za korištenje mještana. Treći projekt je Dolifram ti knjigu pa zglancaj znanje, u sklopu kojeg su postavljene kućice s knjigama u dva sela koja su daleko od knjižnica. Nova vremena nose nove izazove, projekt Planet ili plastika osvijestio nas je o veličini problema plastičnog otpada, a projekt Šume poučavao nas je o povezanosti šuma i klimatskih promjena. U školi učimo saditi, čuvati baštinu od zaborava, čuvati prirodna bogatstva i vraćati se opet i opet prirodi.

NJEGUJEMO SURADNJU

Njeguujemo suradnju sa stručnjacima, osobito na Projektnim danima na kojima znamo organizirati radionice raznih vještina, redovito surađujemo s ekokumovima Hrvatskim šumama, Općina Sokolovac nas podržava u realizaciji projekata, a njeguujemo i višegodišnju suradnju s ekoškolom COOR Podravsko sunce iz Koprivnice. Roditelji učenika daruju svoje talente kod uređenja okoliša škole, izgradnju igrališta, klupa, žardinjera, kreativnih kanti za smeće, drvenih ekokatpisa, dijeljenjem znanja, vještina i starina vezanih uz kulturnu baštinu zavičaja te pri obilježavanju Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, humanitarnih sajmova na kojima se nude kolači koje su pripremile mame i bake i slično. Među

mnogobrojnim suradnicima ističemo keramičara Dragutina Ciglara koji godinama otkriva djeci tajne skrivene u glini. I ovogodišnji projekt Zajedno učimo i stvaramo stavlja naglasak na suradnju, empatiju i dobra djela. Poticali smo suradnju i u holu napravili Stablo dobrih djela, na kojem, kao na zidnim novinama, predstavljamo neke aktivnosti učenika.

EKOŠKOLA NAM JE POTICAJ

Kroz Ekoškolu prelamaju se neka od naših najvećih postignuća, suradnji i ideja. U sklopu projekata učimo se znanstvenom istraživanju i primjeni školskih znanja. Projektni dani su nam poticaj da realiziramo drugačiju nastavu – radionice, izložbe, prezentacije projekata, aktivnosti u šumi. Ekoškola nas potiče na stvaralaštvo, recikliranje i uočavanje ljepote u prirodi. Ona nas oplemenjuje i uvijek tjera naprijed.

Osnovna škola Josipa Jurja Strossmayera, Zagreb – platinasti status i naših 20 godina Ekoškole

OŠ Josipa Jurja Strossmayera je međunarodna Ekoškola prepoznatljiva među Ekoškolama kao „škola na asfaltu“ koja živi u suglasju s prirodom. U našoj dugogodišnjoj odgojno-obrazovnoj tradiciji koja traje 160 godina, važno mjesto zauzimaju ekološke aktivnosti. Stoga smo postali Ekoškola 2005. godine. Trajemo već 20 godina, a nastojat ćemo i dalje, zahvaljujući vodstvu i podršci ravnatelja Nenada Oremuša, te radu i pomoći učitelja i roditelja te lokalne zajednice.

Tijekom proteklog razdoblja provodili smo brojne projekte, surađivali s ekološkim udrugama, primjerice, surađivali smo s Hrvatskim planinarskim savezom u tradicionalnim akcijama čišćenja Medvednice. Među značajnijim aktivnostima koje i dalje traju jest i uključivanje u Mlade čuvare prirode (naša škola je ogranak Vjeverice Hrvatskog prirodoslovnog društva) pod čijim okriljem sudjelujemo u projektu „Misli zeleno“. U zadnje vrijeme sudjelovali smo na natječaju Modna lasta, obrazovno-ekološkom nagradnom natječaju koji organizira Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Cilj je bio potaknuti učenike da kroz razne aktivnosti usvajaju ponašanja i navike kako bi očuvali prirodne vrijednosti okoliša. Učenici ekološke grupe su izradili skulpturu od recikliranih tkanina prikazujući morske životinje (ribu, meduzu, moruzgu) pod vodstvom učiteljice Anamarije Boljkovac.

Dugogodišnji projekt koji priprema učenike za aktivno i svjesno djelovanje u društvu i odgovoran odnos prema okolišu i prirodnim bogatstvima je projekt „Skupljajmo zajedno stare baterije“ koji vode učiteljice razredne nastave Anamarija Bušić, Nives Medved, Davorka Mihoković, Višnja Radić.

Ove godine smo sudjelovali i u glazbeno-ekološkom projektu „Ljudi, ne bacajte smeće“ pod vodstvom učiteljice Valentine Badanjek Pintarić, učiteljice glazbene kulture. U okviru projekta kojem je cilj je podizanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša kroz zajedništvo, pjesmu i tjeloglazbu, učenici pjevaju istoimenu pjesmu uz pokret i ples u svom video spotu.

Tanja Petrač, školska koordinatorica Ekoškole

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica 20 godina Ekoškole

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, gdje učenici s teškoćama u razvoju stječu obrazovanje i potrebne životne vještine, ponosan je član zajednice Međunarodnih eko škola od 2005. godine. Naš Centar ima dugogodišnju tradiciju u promicanju ekološke svijesti i održivog razvoja među mladima, što nas čini posebnima i prepoznatljivima u zajednici.

Posebno smo ponosni što smo prvi takav Centar iz Republike Hrvatske i prvi u našem gradu Velikoj Gorici koji je ponio prestižnu Zelenu zastavu Međunarodnih eko škola. Ovaj simbol ekološke izvrsnosti odražava našu posvećenost očuvanju okoliša i edukaciji učenika o važnosti ekološki održivih praksi.

Od početka smo se odlučili da će nam glavna tema biti – otpad. Tema se obrađivala u okviru školskog programa na satovima tehničke kulture, prirode i društva, domaćinstva, sata razrednika, te ostalih nastavnih predmeta. Obilježavamo važne eko datume tijekom godine (Dan jabuka, Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, Svjetski dan voda, Dan planeta Zemlja). Posebno smo ponosni na sudjelovanju na državnoj smotri povodom obilježavanja Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje u Stubičkim toplicama i Malinskoj. Naš Centar bio je i domaćin Međužupanijskog eko kviza međunarodnih eko škola s posebnim programima 2013. godine.

O urednosti našeg okoliša redovito se brinu mala i velika eko patrola koje djeluju u okviru izvannastavne aktivnosti Eko grupa, a o ponovnoj reuporabi predmeta učili smo i imali radionice u okviru naše učeničke zadruge VG Izazov. Imali smo izlaganja/postere o primjerima dobre prakse na godišnjim susretima međunarodnih Ekoškola Republike Hrvatske. Posebno se ponosimo što smo 2022. godine bili dijelom štafetne utrke Vrijeme nam istječe - Running out of time, koji je bio posvećen borbi protiv klimatskih

promjena, gdje je jedan od nositelja bio i naš projekt Volim hodanje – korak po korak do zdravlja, koji se kontinuirano provodi od 2009. godine u našem Centru.

U organizaciji *Ecoschools programme Slovenia*, 2023. i 2024. godine sudjelovali smo sa prezentacijama na Međunarodnoj konferenciji za odgojitelje i učitelje na temu održivosti u vrtićima i školama, koja se održavala u Leskovcu pri Krškem, gdje smo predstavili projekte: Volim hodanje – korak po korak do zdravlja i Novo srce od stare palete.

U našem gradu sudjelujemo sa radionicama na VG festu, o našim aktivnostima imali smo i izložbe na Dječjem odjelu gradske knjižnice Velika Gorica. Naša predanost ekološkom obrazovanju i održivom razvoju dodatno je potvrđena u svibnju 2025. godine, kada nam je na Susretu međunarodnih ekoškola Republike Hrvatske održanom u Karlovcu, dodijeljen Platinum certificate. Ovo priznanje nije samo simbol našeg kontinuiranog rada i napretka, već i poticaj za buduće generacije da nastave našim stopama, brinući o planetu i zajednici u kojoj živimo. Kroz navedene projekte i aktivnosti, naši učenici ne samo da uče o ekološkim temama, već i aktivno sudjeluju u njihovoj primjeni, čineći naš Centar svijetlim primjerom ekološke odgovornosti i održivosti.

Ana Muhvić, ekokoordinator Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica

Osnovna škola Slatine

Ekoškola Slatine – škola održivosti, znanja i srca

Osnovna škola Slatine punih 20 godina s ponosom nosi titulu Međunarodne Eko-škole, potvrđujući svoju predanost odgoju i obrazovanju učenika za održivi razvoj i jačanju ekološke svijesti. Tijekom svih ovih godina, učenici i učitelji zajedno su stvarali kulturu brige za okoliš, provodili različite ekološke projekte i povezivali tradiciju i inovacije provodeći brojne aktivnosti koje djecu uče da mali koraci vode velikim promjenama.

Kroz proteklo vrijeme radili smo na našoj prvoj temi „Voda“, mjereći potrošnju te koristeći kišnicu za zalijevanje školskog vrta, čime smo znatno smanjili potrošnju vode. Proširili smo djelovanje i na „Otpad“, pa prikupljamo stari papir i recikliramo ga, koristimo ga za slikanje na satovima likovne kulture, a na našu inicijativu su postavljeni spremnici i za druge vrste otpada u našem mjestu. Pokrenuli smo projekt „Plastično (ni)je fantastično“ u okviru kojega smo izrađivali trajne plastične vrećice. Reciklirali smo i staru odjeću te izrađivali unikatne prostirke koje su na svim izložbama i smotrama izazvale divljenje posjetitelja. Radimo i na temi „Energija“, te smo obične žarulje zamijenili štednjima. Bavili smo se i „Prijevozom“, pa smo u dvorištu škole postavili malo parkiralište za bicikle, potičući tako učenike da što više koriste takav način prijevoza. Osmislili smo i projekt „Imamo misiju – smanjiti emisiju CO₂“ kojim smo potakli naše roditelje i mještane da preispitaju svoje navike, te izračunaju koliki je njihov ekološki otisak. Svi zajedno smo poradili na smanjivanju istog. Naš projekt „Blago iz morskih dubina“ odabran je među 11 finalista ekološkog natječaja Volvo Adventure. Pozvani smo u Gothenburg u Švedskoj gdje smo među učenicima iz Tanzanije, Egipta, Brazila, SAD-a, Velike Britanije, Makedonije, Rusije, Kine, Turske i Paragvaja imali priliku predstaviti našu zemlju i naš projekt. Razmijenili smo iskustva sa drugim učenicima i kroz niz radionica naučili mnogo o ekološkim problemima u svijetu ali i o rješavanju istih. Sudjelovali smo i u velikom ekološkom Erasmus+ projektu „Blame it on the bees“ u suradnji sa OŠ Nove Jarše iz Ljubljane gdje smo promovirali važnost zaštite pčela kroz velike koncerte naših učenika i lokalnih zvijezda u Splitu i Ljubljani.

Naše Eko – patrole svakodnevno bilježe svoja zapažanja na posebne obrasce i upozoravaju i učenike i učitelje na propuste. Redovito održavamo naš školski vrt i maslinik. Tako već niz godina naše ekstra djevičansko maslinovo ulje osvaja zlatnu medalje za kvalitetu na Međunarodnoj smotri uljara i maslinara Mediterana „Noćnjak“. Od istog maslinovog ulja proizvodimo ulje gospine trave i ekološke sapune sa eteričnim uljima. Najveći doprinos u promociji naših ekoloških proizvoda i zdravog načina življenja daje naša školska zadruga „Prizidnica“, sudjelovanjem na smotrama školskih zadruga, na sajmovima te različitim lokalnim manifestacijama. Redovito organiziramo Projektne dane: „Maslina“, vezan uz berbu maslina i proizvodnju maslinovog ulja, te Projektni dan uz Dan planeta Zemlje kojeg obilježavamo edukativnim radionicama, radom u digitalnim alatima, sadnjom bilja, izradom plakata i organiziranim

čišćenjem okoliša, uključujući obalu Slatina, čime učenici razvijaju osjećaj odgovornosti i pripadnosti prirodi. Naši "Mali čuvari okoliša" svojim kreativnim radovima i izradom višekratnih platnenih vrećica šire poruke o važnosti smanjenja otpada i korištenja održivih rješenja. U posljednje vrijeme se sve više bavimo projektom „Slatinska baština“, u okviru kojeg smo objedinili mnogobrojne običaje, stare zanate, slatinske riječi, stare recepte, itd. Trudimo se na pravi način sačuvati tradiciju naše škole koja je nedavno proslavila 110 godina. U suradnji sa lokalnom zajednicom izdali smo prvi turistički vodič Slatina, na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku, te tako doprinijeli boljoj turističkoj promociji našeg mjesta. U školskom dvorištu smo izgradili prekrasnu unikatnu i edukativnu instalaciju - ljudski sunčani sat, koji je postao prepoznatljivo mjesto koje svi trebaju vidjeti.

Osim što smo se već odavno iskazali kao ekolozi i zadrugari, mi smo i bloggeri, podcasteri, youtuberi,... zapravo – živimo u koraku s vremenom. Posjetite Facebook i Instagram profil naše škole, pogledajte naš YouTube kanal sa različitim video uradcima, te podcast kanal „Glas iz Slatina daleko se čuje“. Imamo i blog „Ča je za obid?“ na kojem možete pronaći zanimljive pisane recepte i video uratke na našem dijalektu.

Teško je nabrojati sve aktivnosti kroz proteklih 20 godina, ali ono što sigurno možemo reći je da je vrhunac višegodišnjeg rada okrunjen 31. svibnja 2025., kada je OŠ Slatine postala nositeljica platinastog statusa Međunarodne Eko-škole, čime se jako ponosimo. Ovaj uspjeh je rezultat suradnje svih dionika obrazovnog procesa – učenika koji s entuzijazmom sudjeluju u projektima, učitelja koji osmišljavaju i vode brojne aktivnosti, te roditelja koji podržavaju eko-ideje i volontiraju u akcijama. Osnovna škola Slatine dokaz je da škola može biti pokretač promjena – mjesto gdje znanje, ekološka osviještenost i zajedništvo stvaraju generacije koje poštuju i čuvaju prirodu. S platinastim statusom kao potvrdom izvrsnosti, Slatine s pravom nose ime jedne od najmanjih ali i najangažiranijih Eko-škola u Hrvatskoj.

PRILOZI EKOVRTIĆA

Dječji vrtić „Bajka“, Vinkovci

Zubi – naši mali prijatelji

Projekt o oralnoj higijeni u predškolskoj skupini

Briga o zdravlju i higijeni zubi važna je od najranije dobi, a u našoj predškolskoj skupini ovu smo temu kroz pedagošku godinu proučavali kroz zanimljive, zabavne i poučne aktivnosti koje su djeci pomogle usvojiti zdrave navike za cijeli život.

Kako je sve započelo?

Priča o zubićima započela je još dok su današnji predškolci bili u srednjoj odgojnoj skupini, u svojoj četvrtoj godini života. Tada nas je u vrtiću prvi puta posjetila liječnica dentalne medicine – baka jedne djevojčice iz naše skupine. Djeci je pregledala zubiće te im na zabavan, njima blizak i ohrabrujući način približila važnost pravilnog pranja zubi, zdrave prehrane i redovitih posjeta stomatologu. Djeca su tada kroz igru, priče i praktične vježbe učila koliko su zubi važni za zdravlje i osmijeh. Ova je tema postala toliko zanimljiva da su ju djeca s oduševljenjem nastavila istraživati i dalje.

Zubići nas prate i u predškoli

U predškolskoj godini redovito smo se vraćali temi oralnog zdravlja i higijene usne šupljine kroz tjedne tematske aktivnosti koje smo nekoliko puta godišnje posvetili upravo važnosti brige o zubima. Djeca su rado sudjelovala u različitim igrama, istraživačkim zadacima, kreativnim radionicama i razgovorima koji su im pomogli učvrstiti postojeće i steći nova znanja.

Posebno uzbudljivo razdoblje nastupilo je kada su djeci počeli ispadati prvi mliječni zubići. To je za njih bio važan trenutak u odrastanju, koji smo odlučili i simbolično obilježiti. Djeca su izradila plakat – “Mliječni zubić”, na kojem su svaki put kada bi im ispao zubić, pored svog imena lijepila zubić-oznak.

Taj je plakat postao veseli podsjetnik na njihov rast i promjene koje ih prate u odrastanju.

Važnost oralne higijene

Tijekom cijelog projekta naglašavali smo djeci koliko je redovita i pravilna higijena zubića ključna za zdravlje. Učili smo ih da zubiće trebamo prati dva do tri puta dnevno, nakon obroka i prije spavanja, te da je važno koristiti četkicu prilagođenu njihovoj dobi i odgovarajuću pastu za zube.

Djeca su naučila da pravilno četkanje uklanja ostatke hrane i sprječava nastanak karijesa i bolesti desni. Osim četkanja, razgovarali smo i o važnosti pravilne prehrane, jer previše slatkiša i gaziranih pića može naštetiti zubima.

Kroz svakodnevne aktivnosti, igru i priče, djeca su usvojila poruku da briga o zubima nije obaveza, nego zabavna i korisna navika koja im pomaže da sačuvaju zdrav osmijeh.

Važno je da su djeca tijekom projekta shvatila da oralna higijena nije samo “pranje zubi”, već cijeli niz zdravih navika koje uključuju:

- Redovito četkanje zubi.
- Upotrebu odgovarajuće četkice i paste.
- Ograničavanje unosa slatkiša.
- Redovite posjete stomatologu.
- Djeca su naučila da, brigom o svojim zubima danas, čuvaju svoje zdravlje za sutra.

Zubić vila u gostima

Kako bismo djeci dodatno približili ovu temu i s bajkovite strane, ugostili smo “Zubić vilu” – odgojiteljicu koja je, u ulozi dobre vile, djeci ispričala kako se pravilno brinuti o zubima, zašto prvi zubići ispadaju i kako novi, trajni zubići dolaze zauzeti njihovo mjesto.

Djeca su s oduševljenjem slušala vilinu priču, postavljala brojna pitanja i aktivno sudjelovala u razgovoru.

Stručni gosti i posjet ordinaciji – ostvarene suradnje s lokalnom zajednicom

U sklopu projekta, ponovno nas je posjetila baka naše djevojčice, liječnica dentalne medicine, koja je kroz razgovor s djecom i demonstraciju pravilnog četkanja zubi (model zubala) ponovila nanooji način brinemo o zubima.

Djeca su sad već pokazala znanje koje su razvili od kako ih je posljednji put posjetila u vrtiću. Liječnica ih je pohvalila za njihov trud, znanje i odgovornost koju su razvili prema svakodnevnoj brizi o oralnom zdravlju. Na samom kraju projekta, posjetili smo ordinaciju dentalne medicine Matijašević u našem gradu. Djeca su ondje imala priliku dobiti stručan pregled, korisne upute za daljnju njegu zubi i zaslužene pohvale za svoje znanje i stečene navike. Kao nagradu dobili su medalje za hrabrost kao i malenu pastu za zube prilagođenu njezi dječjih zubi.

Kako nastavljamo brigu o trajnim zubima?

Polaskom u školu, djeca prelaze u novu fazu u kojoj je odgovornost za trajne zubiće sve više njihova. Naše male buduće školarce potaknuli smo da naučene navike svakodnevno primjenjuju i dalje:

- Prati zube dva do tri puta dnevno.
- Koristiti četkicu i pastu pravilno i redovito.
- Birati zdravu hranu i piće koje čuva zubiće.
- Redovito posjećivati stomatologa, najmanje dva puta godišnje.
- Izbjegavati previše slatkiša i gaziranih pića.

Naš projekt “Zubi – naši mali prijatelji” pomogao je djeci usvojiti važne životne navike koje će nositi sa sobom u školu i kroz cijeli život.

Naučili su da osmijeh njegujemo svaki dan, a zubići će nam to zahvaliti.

Savjeti za male školarce: Kako čuvati svoj osmijeh?

- Operi zubiće svako jutro i svaku večer.
- Ne zaboravi oprati zube i nakon slatkiša!
- Redovito mijenjaj četkicu – svaka tri mjeseca.
- Pij dovoljno vode – voda je najbolja za tvoje zubiće.
- Smij se što više – osmijeh je tvoja najljepša navika!

Nikolina Mađarević, odgojiteljica u dječjem vrtiću Bajka i eko koordinadora

Dječji vrtić Vukovar I Ekovrtić PO Leptirić iz Vukovara živi održivo i u skladu s prirodom

Tijekom pedagoške godine 2024./25. u našem ekoobjektu PO Leptirić Dječjeg vrtića Vukovar I, kao i prethodnih godina, nastavljali smo provoditi niz akcija i projekata kako bismo djecu, roditelje, odgojitelje i lokalnu zajednicu potakli na ekološko djelovanje i održivo promišljanje. U okviru ekološkog projekta na razini vrtićkog objekta, više od 140 djece i 15 odgojitelja uključeno je u provođenje buvljaka – konkretne aktivnosti održivog gospodarenja resursima. Cilj projekta je razvijati ekološku svijest i potaknuti održivo ponašanje kod djece, uz aktivno uključivanje roditelja i šire zajednice.

Održivost je u našem vrtiću postala svakodnevna praksa. Kroz razmjenu, ponovnu uporabu i prenamjenu predmeta, djeca uče vrijednosti odgovornog ponašanja prema okolišu. Igračke, odjeća, tekstil i knjige dobivaju novi život, a mališani uče kako svojim djelovanjem mogu pridonijeti smanjenju otpada. Na buvljaku su djeca i roditelji donosili stvari koje više ne koriste te ih međusobno razmjenjivali i izlagali. Na taj su način ponovno stavili u uporabu brojne korisne predmete. Buvljak provodimo dva puta godišnje, u jesen i u proljeće. Roditelje smo aktivirali i u projektnom danu "Priroda i reciklaža novu igru stvara". Radi se o projektu koji naglašava važnost očuvanja okoliša kroz reciklažu i kreativnost. Cilj je potaknuti sudionike na izradu novih igara koristeći reciklirane materijale, čime se smanjuje otpad i promiče održivost. Ovakav pristup ne samo da educira o ekološkoj svijesti, već i razvija kreativnost i inovativnost kod sudionika.

Kako je u PO Leptirić dugoročan projekt živjeti održivo, tijekom projektnog dana djeca i roditelji su zajedno sa svojim odgojiteljicama izrađivali didaktičke igre i igračke od prirodnih i recikliranih materijala. Naša ustanova ujedno je i partner u Erasmus+ projektu „Didactic toys and games“ u kojem je cilj koristiti u igri i radu s djecom što više igračaka izrađenih od prirodnih i dostupnih materijala koji imaju svoju edukativnu, kvalitetnu i ekološku dimenziju. Lokalnu zajednicu uključili smo u naš odgojno-obrazovni rad suradnjom s različitim udrugama poput Planinarskog društva Vučedol i Katolički izviđači Jarmina s kojima smo provodili dane u prirodi, izletima, planinarenju i druženju kao i učenju kako se sigurno i odgovorno ponašati u šumi i prirodi. U eko vrtiću PO Leptirić odlučili smo oformiti Ormarić razmjene, mjesto gdje stvari dobivaju novu priliku, a dijeljenje postaje radost! Ponekad su sitnice one koje najviše znače. Naš Ormarić poziva na jednostavan čin dobrote, kako za druge tako i za okoliš – u njemu se mogu ostaviti stvari koje nam više ne trebaju, a uzeti ono što nam treba ili nam se sviđa. Kroz ovaj projekt nastojat ćemo utjecati na održivost i ponovno korištenje, te graditi zajednicu u kojoj vladaju solidarnost, briga i međusobna pomoć!

Posjetili smo i OPG obitelji našeg vrtićkog prijatelja, odnosno djeteta iz predškolske skupine. Djeca kroz ovakve posjete uče kako izgleda jedan radni dan uz zemlju i životinje te koliko truda stoji iza svakog proizvoda koji svakodnevno koristimo. Osim toga, druženje sa životinjama pozitivno utječe na djecu – razvija empatiju, potiče ljubav prema prirodi i pruža osjećaj smirenosti. Svidjelo nam se što su svi članovi obitelji uključeni u rad, a baka i djed su posebno rado dijelili svoje znanje i priče iz prošlosti. Učili smo o tradicionalnim načinima rada, a uz to smo se i zabavili – igrali smo se različitih zanimljivih igara poput prenošenja jaja u žlici, skakanja u vrećama, društvenim igrama i neizostavnoj vožnji u mini prikolicama. Tijekom godine smo redovito obilježavali važne ekodatume, a ekopatrola vodila je dnevnik o potrošnji struje vode i razdvajanju otpada i najbolju grupu nagradila. Svakodnevno vodimo brigu o našem vrtu i voću i povrću koje uzgajamo, a više o našim aktivnostima možete pogledati i ovdje: <https://padlet.com/zoricbeslema/priroda-i-recikla-a-novu-igru-stvara-fpecoi9zo3y0207l>.

Kristina Zorić Beslema, odgojitelj mentor

Dječji vrtić „Zvončić – Grad Našice“

Čuvamo i bogatimo raznolikost našeg biookruženja

Uvod

Projekt „Čuvamo i bogatimo raznolikost našeg biookruženja“ nastao je kao odgovor na sve veće potrebe za osvještavanjem važnosti očuvanja okoliša i održivog razvoja među najmlađima. Polazeći od ideje da se svijest o ekologiji i bioraznolikosti gradi od najranije dobi, sve odgojne skupine Dječjeg vrtića Zvončić – Grad Našice tijekom pedagoške godine provele su niz aktivnosti kojima su djeca, na njima blizak i razumljiv način, upoznala vrijednosti prirode, biljnog i životinjskog svijeta te odgovorno ponašanje prema okolišu.

Aktivnosti i ciljevi

U središtu projekta nalazile su se praktične aktivnosti koje povezuju djecu s prirodom i podučavaju ih ekološki odgovornom ponašanju. Među najvažnijima izdvajamo:

- Briga o voćnjaku: Djeca su sudjelovala u aktivnostima orezivanja i košnje, čime su učila o ciklusima rasta, važnosti njege biljaka te odgovornosti prema prirodi. Osim edukativne komponente, ove su aktivnosti poticale i razvoj fine motorike, koordinacije te timskog rada.
- Sadnja u povišenim gredicama: Uređenje i sadnja povrća, začinskog bilja i cvijeća omogućila je djeci neposredno iskustvo sa zemljom i biljkama. Upoznali su procese klijanja, rasta i plodonošenja, a poseban naglasak stavljen je na ulogu korisnih kukaca, poput bubamara i pčela.
- Učenje o pčelama i medu: Kroz istraživačke i senzorne aktivnosti djeca su učila o životu pčela, procesu nastanka meda te njegovoj prehrambenoj i zdravstvenoj vrijednosti. Time se poticao i pozitivan stav prema zdravoj prehrani i domaćim proizvodima.
- Sadnja cvijeća i stabala: Aktivnostima pošumljavanja i ozelenjavanja okoliša djeca su aktivno sudjelovala u stvaranju staništa za ptice, kukce i druge životinje, čime se razvijala svijest o povezanosti svih živih bića u ekosustavu.
- Plogging – trčanje i skupljanje otpada: Ova inovativna aktivnost potaknula je djecu na kretanje, timski duh i odgovorno ponašanje prema zajednici i prirodi. Djeca su kroz igru i sport naučila koliko je važno uklanjati otpad iz okoliša i koliko su i mali postupci važni za velike promjene.

Postignuća i učinci

Projekt je rezultirao višestrukim koristima, kako u razvoju djece, tako i u doprinosu lokalnoj zajednici: Djeca su razvila osjećaj brige, odgovornosti i poštovanja prema prirodi.

Učili su promatranjem i iskustvom, što je poticalo kognitivni razvoj i znatiželju.

Projekt je dodatno povezao obitelji i zajednicu kroz suradničke aktivnosti.

Stvoreni su trajni resursi u prostoru vrtića – gredice, nasadi, voćnjak – koji će služiti i budućim generacijama.

Zaključak

Kroz projekt „Čuvamo i bogatimo raznolikost našeg biookruženja“, djeca su na konkretan i angažiran način naučila kako njihovo ponašanje može utjecati na svijet oko njih. Razvili su vrijednosti koje će im služiti kroz cijeli život – brigu za okoliš, empatiju prema živim bićima, timsku suradnju i osjećaj osobne odgovornosti. Projekt je uspješno integrirao elemente ekologije, održivosti i društvene odgovornosti u svakodnevni život i rad vrtića, stvarajući temelje za buduće građane koji cijene i čuvaju prirodu.

*Mentori: Snježana Kanđera, magistra predškolskog odgoja, ravnateljica,
Valentina Vondrak, mag.praesc.educ., odgojitelj mentor, Jadranka Lukavski, odgojitelj savjetnik
Odgojna skupina: sve skupine Dječjeg vrtića Zvončić – Grad Našice (djeca u dobi od 3 do 7 godina)*

Dječji vrtić „Ivančica“, Oriovac Mali vrtlari iz Dječjeg vrtića „Ivančica“ njeguju ljubav prema prirodi

U Dječjem vrtiću „Ivančica Oriovac“ već se treću godinu zaredom njeguje posebna veza djece i prirode kroz projekt vrtnog odgoja koji povezuje ekološku svijest, tradiciju i svakodnevno učenje kroz rad. Djeca i odgojiteljice starije skupine i ove su godine s puno entuzijazma preuzeli odgovornost za sadnju i održavanje vrta, a nakon što su prethodnih godina uzgajali jagode, ove su se sezone odlučili na još veći izazov – sadnju sezonskog povrća i začinskog bilja.

Vrt vrtića Ivančica postao je prava mala učionica na otvorenom, gdje djeca kroz konkretne aktivnosti poput sadnje, sijanja, plijevljenja, branja i zalijevanja svakodnevno uče o biljkama, njihovoj građi, rastu i važnosti ekološke ravnoteže. Posebna pažnja posvećena je starim sortama povrća našega kraja, čime se djeci prenosi i vrijedna baština lokalne zajednice.

Sadnjom začinskog bilja i cvijeća, mali vrtlari privlače oprašivače i potiču bioraznolikost, a pritom uče koliko je važan suživot čovjeka i prirode. Djeca sudjeluju i u izradi prirodnih biostimulatora rasta, čime se dodatno naglašava važnost održivih i zdravih metoda uzgoja. Ovaj projekt nije samo o biljkama, on je i o djeci. Kroz brigu o vrtu razvijaju finu i grubu motoriku, koordinaciju pokreta, pažnju, koncentraciju i timski duh. Uče surađivati, biti strpljivi, kreativni i odgovorni, vrijednosti koje će im koristiti cijeli život.

U svijetu u kojem su djeca sve udaljenija od prirode, primjer vrtića Ivančica iz Oriovca pokazuje kako se ekološka svijest gradi od malih nogu, šakama punim zemlje, osmijehom pod suncem i srcem punim ljubavi prema prirodi.

Odgojiteljica Renata Zulić Milača

Dječji vrtić „Cvrčak“, Virovitica Za ljepši i zeleniji okoliš u Dječjem vrtiću „Cvrčak“, Virovitica

Vođeni idejom očuvanja prirode i podizanjem svijesti o važnosti brige za okoliš, eko koordinatore Vrtića i odgojitelji članovi eko aktiva Vrtića pedagoške godine 2024./2025. u svoj Plan i program ekološkog djelovanja uvrstili su sljedeće teme:

1. Razvrstavanje otpada i racionalno korištenje papira, vode i dr.
2. Nešto staro za nešto novo
 - Pedagoški neoblikovani i prirodni materijali u svim aktivnostima koje potiču cjelokupan razvoj djeteta rane i predškolske dobi
 - Izrada igračaka i didaktike od otpadnih ambalaža, starih tkanina i sl.
3. Banka sjemenja- Od sjemenke pa do ploda
4. Bioraznolikost u vanjskom i unutarnjem okruženju djeteta:
 - Briga i očuvanje biljnoga svijeta (cvijeća, povrća, ljekovitog bilja i dr.)
 - Važnost životinjskog svijeta za život na Zemlji (korisni kukci, očuvanje ptičjega svijeta, uloga pčela u ekosustavu i sl.).
5. Zdravlje, zdrava i uravnotežena prehrana
 - Piramida zdrave prehrane
 - Kretanjem do zdravlja
6. Obilježavanje značajnih ekoloških datuma

Osim djelovanja kroz navedene teme, odgojitelji i svi djelatnici Dječjega vrtića Cvrčak Virovitica, uključujući i roditelje te ostale članove obitelji djece koja polaze naš Vrtić, zajedničkim su snagama sudjelovali u velikoj akciji sadnje cvijeća, trajnica i ljekovitog bilja u dvorištima vrtića tijekom cijele pedagoške 2024./2025. godine. Projekt je nazvan "Cvrčci smo ekolozi- svijet gradimo mi u slozi!", a cilj ove hvalevrijedne akcije bio je obnoviti ekološki sustav vanjskoga dijela Vrtića obogatiti ga novim biljnim vrstama, okruženje u kojem se boravi učiti ljepšim, zdravijim i nadasve ugodnijim za življenje djece i svih zaposlenika u Vrtiću. Nadalje, djeca su potaknuta na odgovorno ponašanje prema prirodi, osviještena su o važnosti očuvanja okoliša te su razvijali osjećaj zajedništva i suradnje. Kroz projekt se vodilo djecu putem istraživanja, igre, praktičnog rada i kreativnog izražavanja, a sve s namjerom da prirodu ne promatraju samo izvana, već da budu njen aktivan i odgovoran dio. Djeca su s velikim veseljem i ponosom sudjelovala u sadnji bilja. Svojim vrijednim ručicama pomagali su oko pripreme zemlje za sadnju, u samoj sadnji biljaka, a potom svakodnevno brinu o tome da biljke imaju dovoljno vode. Kroz navedene aktivnosti djeca su mogla ponešto naučiti o važnosti biljaka za naš planet Zemlju, o tome kako biljke pročišćuju zrak, privlače kukce oprašivače, ali i oplemenjuju prostor u kojem svi zajedno boravimo.

Tijekom ovoga Projekta, Dječji vrtić Cvrčak Virovitica podržavala je i lokalna zajednica Grada Virovitice te su naš trud i zalaganje popratili i lokalni mediji koji objavom naših akcija pomažu u širenju ekološke svijesti. Zahvaljujući ovom projektu, prostor našeg vrtića postao je ljepši, bogatiji i zeleniji, ali još važnije – naša djeca su kroz stvarno iskustvo naučila da i mali koraci vode velikim promjenama. A kad te korake činimo zajedno, svijet postaje ljepše i zdravije mjesto za sve nas.

Martina Sokač i Ana Vampovac Tomšić, odgojiteljice eko koordinatorice Vrtića

EKO PORUKA: "Trebamo obnoviti naš ugovor s prirodom. Ekologija je ujedinijuća sila koja može umanjiti netoleranciju i proširiti našu empatiju prema drugima – i ljudima i životinjama."

Gregory Colbert (kanadski redatelj)

Dječji vrtić „Potočnica“, Pitomača Biljke imaju moć

Tijekom pedagoške godine 2024. / 2025. u našem vrtiću proveli smo niz aktivnosti i projekata vezanih uz čarobnu moć biljaka. Skupine Sovice i Mravići uživale su u bogatstvima jeseni i jesenskih plodova, skupina Kapljice čarima bundeva, a skupina Loptice u sadnji i istraživanju biljaka. Cilj ovih projekata bio je proširiti dječju spoznaju o biološkoj raznolikosti, poticati djecu na kritičko razmišljanje, učiti djecu o rastu i razvoju biljaka i njihovim značenjima za naše zdravlje te usaditi ljubav prema prirodi.

U svim odgojnim skupinama svakodnevno provodimo eko aktivnosti, iskoristavamo otpad, recikliramo ga i sakupljamo, zajedno sa roditeljima. Djecu potičemo da samostalno i svakodnevno razvrstavaju otpad u vrtiću, ali i kod kuće.

PROJEKTNI DAN

Projektni dan u vrtiću je poseban dan kada se djeca, odgojitelji i roditelji posvećuju određenoj temi kroz različite aktivnosti. Tako smo ove godine proveli dan kroz kviz znanja, pjesmu i ples. Skupina Loptice je 8.5. 2025. ugostila djecu i roditelje. Nakon uvodnih riječi odgojiteljica djeca su otplesala Proljetno kolo te pjesmu Strina rodo. Uslijedio je kviz znanja iz projekta Abeceda zdravog odrastanja i Biljke imaju moć. Nakon jasnih uputa djeca izvlače, a odgojiteljica čita pitanja. Djeca i roditelji su pokazali puno znanja i pravi natjecateljski duh. Nakon izbrojenih bodova pobjednička grupa je dobila energetske čokoladice, a ostali su se počastili orašastim plodovima. Svako dijete je dobilo diplomu, bojanku i medalje koje su sami izradili prethodni dan. Cilj ovakvih aktivnosti je poticati istraživački duh, timski rad i kreativnost kod djece.

Dječji vrtić „Maslačak“, Đurđevac

Posadi drvo, posadi cvijet za što čišći i lijepiš svijet

U Dječjem vrtiću Maslačak u Đurđevcu već dugi niz godina negujemo ekološki odgoj, a ove pedagoške godine dali smo si zadatak da što više ozelenimo naše vrtićko igralište i okoliš. U suradnji sa Hrvatskim šumama, djeca starijih odgojnih skupina posadila su donirane sadnice hrasta i kestena u našem dvorištu. Dvorište je inače bogato već različitim velikim stablima, a u hladu tih stabala prostor je za odmor, pričanje priča ili igru.

U zimskom razdoblju odgojitelji i djeca postavljaju hranilice za ptice koje su izrađene od recikliranog materijala. Oko novog objekta posadili smo trajnice (božure i hortenzije). U želji da igru spojimo s prirodom stvorili smo prostor, naše čarobno mjesto puno boja, mirisa i veselja, a to je naš vrt u koji smo uložili najviše truda i rada svih odgojitelja i djece. Vrt je okružen ogradom pletenom na tradicionalni način u kojem se nalaze cvjetne gredice, začinske gredice te mali povrtnjak gdje nestrpljivo čekamo prve plodove koje smo sami posadili. Gredice su uzdignute i ograđene od stare cigle, a stazice prekrivene korom od drveta. Ovdje djeca grade spoznaju o ciklusima u prirodi, odgovornosti i važnosti brige za živa bića. Stvoren je zajedničkim trudom djece, odgojitelja i roditelja i nije samo mjesto gdje rastu biljke već mjesto gdje rastu sreća, prijateljstvo i ljubav prema prirodi. Naš vrt je mjesto igre, učenja, istraživanja i uživanja na svježem zraku.

Odgojiteljice: Ljiljana L., Valentina M.

Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok Bake i unuci u zajedničkoj akciji

Da su bake, neprocjenjivo bogatstvo i nepresušni izvor znanja i važna karika u odrastanju svoje unučadi, potvrđuju nam iz PO vrtića Stonoga Novo Selo Rok (DV Cvrčak Čakovec), koji su povodom Dana obitelji u svoj vrtić pozvali bake na zajedničko druženje i radnu akciju u „Stonoginom vrtu“. Pozivu na druženje rado su se odazvale bake, koje su sa sobom donijele različite sadnice, sjemenja, bilje, alat, veselje i dobru volju!

Mališani su s velikim ponosom i znatiželjom uz svoje bake pripremali vrtne gredice, sijali i sadili, međusobno si pomagali te upijali znanja o povrću koje su na njih prenosile bake. Imenovali su i klasificirali sjemenje te uživali uz svoje bake koje su s velikom ljubavlju sijale svoje znanje i iskustvo. Akcija „Vrt“ završila je ugodnim druženjem djece, baka i odgojiteljica sa željom baka, za ponovnim susretom i druženjem u Stonogi u nekoj novoj akciji!

Djeca i odgojiteljice: Saša Sanjković, Smiljana Nedeljko, Maja Kozjak Hladki i Jagoda Srša zahvaljuju bakama na savjetima, aktivnom radu, dobroj volji i veselom druženju, s porukom „ Naše su bake neprocjenjiva vrijednost koje imaju posebno mjesto u našim srcima i životu!“.

Jagoda Srša, odgojiteljica

Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok Eko-art i eko-sajam za Dan planete Zemlje

Djeca, odgojiteljice PO Stonoga Novo Selo Rok (DV Cvrčak Čakovec), koji je aktivna članica međunarodne Eko škole Hrvatska, svečano su obilježili Dan planete Zemlje 1. Eko-Art izložbom (dječjih radova iz otpadnog materijala) i 2. Eko sajmom rabljene dječje odjeće i igračaka, u Društvenom domu u Novom Selo Rok.

U projektu EKO-ART sudjelovala su djeca mlađe i starije skupine njih 38, a sam cilj projekta bio je razvijanje ekološke osviještenosti, kreativnog mišljenja, socijalni razvoj te samopouzdanje, dok su zadaće bile prikupiti prirodni i otpadni materijal, ostvariti suradnju sa roditeljima, uključivanje lokalne zajednice i

organizacija same izložbe i sajma. Iz projekta su proizašle mnogobrojne dobrobiti za sve aktere projekta: jačanje suradničkih odnosa i komunikacijskih vještina, ustrajnost i strpljenje u procesu stvaranja, oblikovanje ekološkog načina mišljenja i djelovanja, razvoj fine i grube motorike te suradnja sa sumještanima i obiteljima. Kod djece, obitelji i lokalne zajednice postignute su mnogobrojne dobrobiti: ekološka osviještenost, međusobna suradnja, povjerenje i zajedništvo.

EKO-ART izložba i Sajam rabljene odjeće bili su organizirani na sam Dan planeta Zemlje, a u projekt su se aktivno uključili roditelji, šire obitelji, Udruga sindrom Down, i lokalna zajednica koji su svojom nazočnošću dali podršku. Radovi koje su izrađivala djeca uz pomoć svojih odgojiteljica izrađeni su od otpadnog materijala koji je prikupljen uz pomoć roditelja.

Postupkom recikliranja povezana je umjetnost sa ekološkom osviještenošću kod djece, obitelji, razvijen je senzibilitet za očuvanje prirode i shvaćanja problema ugroženosti prirode otpadnim materijalom, pobuđena je inicijativa za očuvanje okoliša kroz vlastito iskustvo.

Uz ovakav oblik druženja kroz Eko sajam i EKO-ART izložbu povezuje se vrtić, obitelj i lokalna zajednica koji su temelj za primjere kvalitetne prakse i čvrste suradnje. Eko- Art nije samo stvaranje to je i učenje o životu, u kojem se odgajaju mali stvaratelji koji poštuju prirodu, surađuju i uče kroz igru.

Djeca i odgojiteljice: Smiljana Nedeljko, Saša Sanjković, Maja Kozjak Hladki i Jagoda Srša zahvaljuju roditeljima, obiteljima, i lokalnoj zajednici na suradnji i podršci.

Jagoda Srša, odgojiteljica

Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok Tradicijskim igrama, plesom i pjesmom njeguju zavičajnu kulturu

Međimurska baština i tradicija bila je jedna od tema Ekoškole PO Stonoga Novo Selo Rok, DV Cvrčak Čakovec, kojom su djeca, odgojitelji, obitelji i lokalna i šira zajednica tijekom godine negovali materijalnu i nematerijalnu baštinu svoga kraja. U starijoj skupini djeluje dječja folklorna skupina Stonoge u koju je uključeno 23 djece, a vode je odgojiteljice Smiljana Nedeljko i Jagoda Srša.

Cilj skupine je očuvati od zaborava, negovati i promovirati: dječju tradicijsku igru, ples, pjesmu, običaj, nošnju i međimursku riječ. Djeca i odgojitelji su tijekom godine uvježbavali programe koji su javno izvođeni na različitim manifestacijama, Smotrama i susretima: 4. Folklorni susreti u Žiškovcu, 22. Županijska smotra dječjeg tradicijskog stvaralaštva u Maloj Subotici, 16. županijskoj smotri dječje popevke u Toplicama sv. Martin na Muri, 41. Smotri međimurske popevke u Nedelišću, na humanitarnim programima Nikolinsko večer, I ja bih na more te Zajedno za druge i na druženjima u organizaciji vrtića Stonoga. Skupina se aktivno uključila u obilježavanje Dana međimurske popevke te bila predstavljena u izravnom programu HRT-a Dobro jutro Hrvatska i Regionalnom dnevniku prilogom o tradicijskom stvaralaštvu.

Vrtić je posebno ponosan na suradnju sa DV Turnišče iz Slovenije koja se odvija u nekoliko segmenata: razmjeni iskustva u odgojno- obrazovnom procesu, Eko školi, Erasmus+ projektima te upoznavanju tradicijske kulture i turizma Međimurja i Prekmurja. Održana su tri zajednička susreta sa temama: Tradicijske dječje natjecateljske igre u vrtiću Stonoga, Tradicijska kultura u plesu, pjesmi, pokretnim igrama i gastronomiji u vrtiću Turnišče i treći susret Upoznajmo najsjeverniji kutak Međimurja putem Tradicijske kulture, turizma, znamenitosti i gastronomije. U druženja su bili uključeni, roditelji, djeca odgojitelji i društvena zajednica. Mališani iz oba vrtića predstavili su se sa dječjim stvaralaštvom svoga zavičaja.

U realizaciji programa naišli smo na dobru suradnju i veliku podršku članova Tamburaške sekcije KUD-a Žiškovec koji su bili pratnja na svakom nastupu, druženju. Bez njihove pomoći i suradnje naši programi ne bi bili tako uspješni. Uz dobru suradnju djece, timove odgojitelja DV Turnišče i Stonoga, uz potporu roditelja i obitelji djeca su putem različitih programa spojila tradiciju Međimurja i Prekmurja.

Jagoda Srša, odgojiteljica

Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec – PO „Stonoga“, Novo Selo Rok Projektni dan u vrtiću „Stonoga“

Pod motom „Kretati se stvar je prava, a pri tome još i zdrava“ u PO Stonoga Novo Selo Rok, DV Cvrčak Čakovec, održan je Projektni dan međunarodne Eko Škole Hrvatska, čiji je član i vrtić Stonoga. Ovogodišnji Plan i program Eko Škole provodi se kroz nekoliko tema vezanih uz ekološku osviještenost o važnosti očuvanja prirodnog okruženja kao što su : Otpad, Voda i energija, Priroda i vrtićko okruženje, Međimurska baština kroz dječje tradicijsko stvaralaštvo i Promet.

Tema Projektnog dana bila je Važnost kretanja za dječji razvoj, a poruka roditeljima je da umjesto vožnje automobilom koriste druge načine kretanja (hodanje, vožnja biciklom – rolama- romobilom, ...) kako bi na ovaj način dali svoj doprinos očuvanju prirode. Kroz mnoštvo raznovrsnih aktivnosti vezanih uz promet i kretanje razvijena je svijest o dobrobiti različitih oblika kretanja za zdravlje i rast i razvoj, kako kod djece tako i kod roditelja i lokalne zajednice.

Na samo obilježavanje Projektnog dana odazvalo se mnoštvo roditelja, djedova i baka te članovi Eko odbora, Ljiljana Počekaj kao predstavnica Unimera, Željko Hozjan predstavnik GKP Čakom, Matea Brzuhalski predstavnik roditelja, ravnateljica DV Cvrčak Matea Pintarić, te stručni suradnici DV Cvrčak: Gordana Patarčec, Anita Žerjav, Nina Pustić, Jana Škvorc.

Odgojiteljice su zajedno sa djecom izvršile potrebne pripreme kako bi provedene aktivnosti bile privlačne i zanimljive za sudionike. Eko himnom djeca polaznici vrtića označili su početak jedne nove avanture dok je pozdravnu riječ dobrodošlice svima uputila voditeljica vrtića. Slijedilo je zagrijavanje svih nazočnih uz tjelovježbu primjerenu svim sudionicima. Poseban interes kod djece pobudila je aktivnost Orijentacijska šetnja sa zadacima poljskim puteljcima, šumarcima i mjestom. Djeca su uz pomoć odgojiteljica izradila mapu kretanja te ček liste sa zadacima. Nakon završetka orijentacijskog hoda organiziran je poligon vožnje ride a bike biciklima za djecu i braću sudionike, sa određenim zadacima, na igralištu mjesta. Dan je završio sa zajedničkim druženjem svih sudionika na vrtićkom dvorištu i podjelom priznanja i medalja za djecu sudionike.

Vrtić Stonoga ove godine stekao je SREBNI status Ekoškole, zahvaljujući radu djece, roditelja, šire obitelji, odgojitelja, lokalne zajednice i udruga koje su se uključivale i podržavale rad ove vrijedne i ekološki osviještene djece kroz teme koje su bile zadane Planom i programom EKO-Škole.

Odgojiteljice: Jagoda Srša, Smiljana Nedeljko, Maja Kozjak-Hladki i Saša Sanjković iskreno zahvaljuju: roditeljima, članovima šire obitelji, članovima Eko odbora, ravnateljici, stručnom timu vrtića, tehničkom osoblju, obitelji Rodinger, te predsjedniku Orijentacijskog kluba Međimurje Vladimiru Tkalcu na stručnim savjetima, suradnji, podršci, sudjelovanju, druženju i ugodno provedenom danu. Djeca i odgojitelji ponosni su na svoju lokalnu zajednicu koja je uvijek spremna na suradnju za dobrobit svih nas!

Jagoda Srša, odgojiteljica

Dječji vrtić – „Vrtić Panda“, Varaždin Drvo

Gdje sve drvo živi

Slikovnica „Drvo ima srce“, bila je poticaj za buđenje dječjeg interesa za drveće koje nas okružuje. Sukladno interesu nastaju aktivnosti koje doprinose spoznaji djeteta, a većinu aktivnosti provodimo uz neposredan doživljaj i iskustvo. Svako je dijete imalo mogućnost na različite kreativne izričaje doživljenog i izmjenu svog iskustva.

Obilježavanje Dana Parkova

Uključivanje u projekte koje provode Parkovi Varaždin a promiču svijest o važnosti očuvanja drveća, vrstama drveća našeg podneblja i njihovim osobinama. Djeca šetnjom do parka u blizini grada upoznaju najstarija drva. Nakon što su uredili svoje stabloteke, okupili su se u parku Graberje, manje poznatom ali posebnom po tome što je među najstarijim javnim perivojima u Varaždinu, i danas očuvani. Ujedno je i stanište kestena s prirodnim habitusom krošanja, kakvih je malo po urbanim sredinama u Hrvatskoj. Upravo su jedan takav kesten mališani odlučili simbolično zagrliti i podsjetiti na sve njegove dobrobiti. Primjerak je zasađen u vrijeme naših pradjedova, visok preko 20 metara s promjerom debla oko 1 metar. Simbolični zagrljaj djece i stabla, zabilježen na fotografijama.

Zagrlji i poslušaj kako kuca srce

Djeca uz Zagrljaj stabla, slušaju priču, osluškuju zvukove i likovnim izričajima te prigodnim porukama ukrašavaju park. Posebnu pozornost posvećuju promatranju, uočavanju drveća u parku u blizini vrtića, koji je svakodnevno dio njihove ciljane šetnje. Djeca uz prigodne fotografije pronalaze drvo, imenuju ga, uočavaju osobine. Ono važnije razvija se svijest o važnosti drva za život i biološka raznolikost koja je neposredno uz drvo. Povezuju oblik drva, oblik lista, strukturu kore i oblik krošnje s emocijama koje osjećaju. Zajednički izrađuju poruke vezane uz zagađivanje parkova, šuma i razgradnje pronađenih zagađivača.

Biološka raznolikost šume uz rijeku Dravu

Barem dva puta tjedno djeca provode vrijeme u šumi nedaleko od vrtića. Šetnja poučnom stazom Dravske šume dodatno doprinosi aktivnostima u kojima dijete uočava obilježja šume, biološku raznolikost i život u šumi. Istražuju, bilježe i izmjenjuju iskustva. Imenuju biljke, životinje i drveće, pronalaze strane svijeta. Doživljeno prenose u vrtić i nadograđuju prostor novim sadržajima, a izradom plakata uključuju sve koji su na bilo koji način povezani s vrtićom. **Boravak u šumi dobiva naziv Šumsko kupanje.**

Naše stablo – sudjelovanje u Natječaju Parkova Varaždin

Drvo, srce, ljubav (Crveni javor)- Stiglo je u naše dvorište, maleno s jednom grančicom i tri lista. Ali drvo je raslo i raslo i oni koji su vidjeli kako raste sada su u školi, ali mi znamo brinuti o njemu i radujemo se svakoj novoj grančici i listu. Volimo crvenu boju našeg drva, njegove široke grane kao ruke koje bi nas zagrlile i izgleda kao da nam se stalno smije.

Uživamo kada kroz njega promatramo sunce, a svaki je list drugačije crven i velik, super je različitost. Naše je drvo kao srce vrtića jer ima puno ljubavi i svima šalje ljubav svojom bojom i listićima. Sretno je jer uživa u našim igrama, smijehu i pjesmama. A u njegovim krošnjama izgradile su svoj stan grlice. Na njegovim granama su i vrapci i sjenice koji se sakrivaju od sunca i kiše, posjete ga i mravi jer vole njegov cvijet, i zajedno pjevamo Divan je ovaj svijet.

Ostvareni ciljevi: dijete razumije važnost drveća za ljude, biljke i životinje, uočava različitosti i imenuje drveće, spontano se povezuje s prirodom i povezuje drveće s osjećajem ugone, pokazuje odgovornost prema očuvanju svijeta koji ga okružuje i prenosi izvan prostora vrtića.

Mirjana Rajković, Dječji vrtić- Vrtić Panda, Varaždin

Dječji vrtić „Jurek“, Gornja Stubica Eko projektni dan Dječjeg vrtića JUREK

U sklopu obilježavanja blagdana Jurjeva, u našem vrtiću je održan svečani Projektni dan eko vrtića JUREK, koji smo proveli na vanjskom dijelu vrtićkog dvorišta, uz sudjelovanje djece, roditelja i odgojitelja. Cilj dana bio je povezati tradiciju, zdrav način života, zajedništvo i boravak na otvorenom kroz niz edukativnih i kreativnih aktivnosti. Odgojiteljice su s puno truda pripremile raznovrsne radionice, među kojima su bile:

- Stari zanat, novi ćup – radionica izrade glinenog posuđa, gdje su djeca i roditelji imali priliku isprobati rad s glinom i upoznati se s umijećem starih obrta.
- Sportska radionica – različitim zabavnim i timskim igrama, djeca i roditelji su se zajedno natjecali, kretali i veselili uz pokret i smijeh.

- Kutak „Mali glazbenici“ – djeca su se mogla izraziti plesom i glazbom, razvijajući kreativnost i zajedništvo kroz ritam i pokret.

- Štand zdrave prehrane – mali i veliki posjetitelji mogli su cijediti sok od limuna i naranče te kušati zdrave namirnice: pirov kruh, maslačkov med koji su izradila djeca, razne vrste svježeg i suhog voća.
- „Blago viteza Gornjostubičkog“ – edukativno zabavna potraga za blagom u kojoj su djeca s roditeljima, uz pomoć zagonetki i karata, istraživala dvorište i tražila skrivene tragove.

Eko projektni dan protekao je u veselom ozračju, a sve su aktivnosti bile usmjerene na promicanje temeljnih ciljeva eko vrtića: očuvanja tradicije, zdravog života, suradnje te ljubavi prema prirodi i zajednici.

Ivica Rusan, stručni suradnik pedagog

Dječji vrtić „Zvirek“, Stubičke Toplice U ZVIREKU ekolozi od samog početka rada

Dječji vrtić ZVIREK iz Stubičkih Toplica je ove pedagoške godine proslavio svoj petnaesti rođendan. Uz proslavu rođendana uspješno smo realizirali i četrnaestu godinu provedbe programa Eko škola te po prvi puta stekli dijamantni status Eko vrtića na što smo izuzetno ponosni.

Upravo to je pokazatelj da ZVIREK od samog početka svoga rada promiče ekološke i tradicijske vrijednosti polazeći od potreba da dijete živi, uči i igra se u poticajnom i sigurnom okruženju. Do sada smo sudjelovali u brojnim eko projektima koji su nagrađeni. U sklopu našeg dvorišta uređujemo bogat organski vrt prema tradicionalnim mjerilima karakterističnim za naš kraj. U dvorištu imamo razne kućice za ptice, hotel za kukce, ljestve za rast autohtonih ukrasnih tikvica, uređen je vrt perunika, posađeno je brojno trajno cvijeće, začinsko bilje, voćke, drvo lipe sadnica poznate Gupčeve lipe iz Gornje Stubice.

U radu s djecom ističemo razvijanje svijesti o važnosti biološke raznolikosti. Ciljevi su nam poznati djecu s osnovnim pojmom biološke raznolikosti, razvijati svijest o važnosti očuvanja biljaka, životinja i njihovih staništa, potaknuti promatranje prirode i brigu za okoliš.

U tjednu proslave rođendana vrtića i Projektnog dana vrtića organizirali smo i proveli razne aktivnosti. Posjetio nas je meteorolog koji nas je upoznao sa zanimanjem meteorologa te što je meteorologija. Spoznali smo utjecaj vremena na ljude, životinje i okoliš, naučili nešto o klimatskim promjenama, obnovljivim izvorima energije.

Djeca starije vrtićke skupine „Pužeki“ posjetila su Općinsku knjižnicu Stubičke Toplice gdje im je gosp. Grčić iz Udruge pčelara Hrvatsko Zagorje pričao o vrlo važnim životinjama, ako ne i najvažnijim-pčelama. Pokazao im je razvojne faze pčela, zašto je važno čuvati prirodu i cvijeće.

Kroz dječje likovno izražavanje izradili smo razne ukrase i izložbe dječjih radova te poslali snažne eko poruke roditeljima i lokalnoj zajednici sa kojom izvrsno surađujemo i koja podržava sve naše aktivnosti.

Eko-koordinatorica: Andreja Očko Krušelj

Dječji vrtić „Kesten“, Klanjec

Korijeni održivosti: učenje iz prošlosti za zeleniju budućnost

U našem vrtiću posebno smo ponosni što negujemo tradiciju zagorskog kraja, jer smatramo da ona nije samo dio prošlosti, nego važan ključ za razumijevanje održivog života i poštovanja prema prirodi. Kroz upoznavanje s načinom života naših predaka djeca uče koliko su važni običaji, govor, rukotvorine i briga za okoliš – sve ono što danas može biti ugroženo zaboravom.

U sklopu kulturno-edukativnih aktivnosti posjetili smo Muzej „Staro selo“ Kumrovec, gdje su djeca imala priliku vidjeti kako su nekad ljudi živjeli u skladu s prirodom. Razgledali su tradicijske kuće, upoznali stare zanate i alate te uspoređivali tadašnji i današnji život.

Najviše ih je oduševila radionica oslikavanja tradicijskih drvenih igračaka – žveglica (drvenih frulica) koje su sami bojali u tradicionalnim bojama i motivima. Nakon toga su ih s puno radoznalosti isprobavali svirati – i na kraju ih uzeli kući kao trajnu uspomenu.

Važno nam je bilo da izlet ne ostane samo jednodnevni doživljaj. U vrtiću smo nastavili s temom kroz radionicu izrade glinenih lončića, koju su vodile muzejske edukatorice – od kojih je jedna i majka djevojčicama iz našeg vrtića. Takva suradnja sa širom i lokalnom zajednicom za nas ima posebno značenje jer djeca tako osjećaju povezanost između obitelji, zajednice i vrtića. Drago nam je da su i roditelji postali dio eko priče – ne samo kao promatrači, već kao aktivni sudionici.

Ovakve aktivnosti pokazuju da se održivost ne uči samo kroz uobičajene eko aktivnosti kao što su razvrstavanje otpada, štednja vode ili električne energije, već i kroz priče, ruketvorine i susrete. Izlet u Kumrovec djeci je približio ideju da čuvati prirodu znači i poštovati ono što su nam ostavili naši stari.

Tea Peršin, mag. psych.

Dječji vrtić „Zlatni dani“, Zlatar Bistrica **Živjeti s prirodom**

Ulaskom u program Eko škola prihvatili smo obvezu i zadatak da odgovornije postupamo i odnosimo se prema sebi i okolišu koji nas okružuje. I tako već 14 godina i nismo požalili. U vrtiću kombiniramo učenje s praktičnim iskustvima primjereno dobnom uzrastu djece, angažiramo roditelje u zajedničkim aktivnostima, ali potičemo i promjene u lokalnoj zajednici.

Osim aktivnosti planirane godišnjim planom djelovanja uvijek ima prostora za dodatne aktivnosti koje se pojave tijekom godine. Ipak da bismo znali živjeti s prirodom uvijek krećemo od osnovnih stvari koje su sastavni dio života svih nas. Djeca imaju mogućnost svakodnevnog usvajanja i uvježbavanja osobne higijene i higijene prostora, a kroz igru sve postaje lakše. Isto tako potičemo racionalno korištenje energenata (struje, plina i vode).

Vanjski prostor i okoliš vrtića daje nam bezbroj mogućnosti aktivnog učenja. Voćnjak u suradnji s tehničkim djelatnicima Općine djeca i djelatnici vrtića održavaju, prema potrebi nadopunjavamo novim vrstama voćaka, uživamo u hladovini njihovih krošanja, a najdraži dio godine svakako nam je jesen jer nam donese dovoljno voća za jelo. Uz drveće u voćnjaku zasađena stabla autohtonog drveća raspoređena prostorom dvorišta omogućuju igru djece tijekom cijelog dana. U suradnji s roditeljima osmislili smo i napravili kompostište u koje odlažemo sve što se može pretvoriti u humus, obnovili smo povišene gredice u kojima smo posadili eterično i ljekovito bilje koje nam je neiscrpni izvor učenja i istraživanja. Na gredici sa zasađenim jagodama djeca se najdraže zadržavaju kada je vrijeme berbe kao i u kupinjaku. Cvjetnjak koji je ukras ulaza u vrtić zajedničko je djelo djelatnika i djece u kojem dominiraju trajnice koje se izmjenjuju rastom kroz godinu. Djeca svih dobnih uzrasta pokazuju interes i volju za ovakvim aktivnostima.

Postavljeni ciljevi i realizirani zadaci mogući su samo ako se svi zajedno u suradnji s roditeljima i lokalnom zajednicom dogovaramo i nadopunjavamo jer su rezultati tada uočljivi na korist razvoja djece i nas odraslih, a moto živjeti s prirodom tada ima smisla.

Eko koordinatorica: Beatrica Kunić

Dječji vrtić Siget, Zagreb

Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru

Naš projekt "Urbani vrtovi u zatvorenom prostoru" započeli smo zato jer živimo u Novom Zagrebu, strogo urbanoj sredini i nemamo nikakvih mogućnosti baviti se zemljom niti sijati ili saditi osim u tegle, stoga smo zaključili da smo zbog te činjenice zakinuti za uzgoj prirodnog, zdravog i nešpricanog povrća. U razgovoru o tome što je biljci potrebno za rast zaključili smo da joj je potrebna zemlja, sunce i voda, a to su uvjeti koje možemo zadovoljiti u stanu. Svaki stan u neboderu ima jednu veliku staklenu površinu koja će biljci omogućiti dovoljnu količinu svjetlosti, mi ćemo joj omogućiti zemlju i potrebnu količinu vlage. Iako smo za naše biljke koristili kupovnu zemlju, zanimalo nas je kako zapravo nastaje zemlja i možemo li ju sami napraviti. U naš sobni komposter stavili smo malo organske tvari (kora banane, lišće i list salate) i raspodijelili u tri odjeljka uz veliku količinu zemlje kako bi se smanjio postupak kompostiranja, na kraju smo sve obilno zalili vodom. Izmjerali smo početnu temperaturu zemlje jer kada se mikroorganizmi nasele u kompostnu masu oslobađa se velika količina topline koja uništava uzročnike bolesti.

Nakon dva mjeseca primijetili smo da je kompostna masa potpuno nestala i ostala je samo zemlja, koju smo iskoristili za dohranu vanjskog bilja na dvorištu. Saznali smo da različite biljke uspijevaju u različitoj vrsti tla, a kako bi to i dokazali izabrali smo tri biljke iz različitih podneblja koje trebaju različite vrste tla kako bi rasle: kava Arabika treba vlažnu i dobro dreniranu zemlju, sretni bambus se uzgaja u staklenoj posudi s korijenom u vodi, dok je za uzgoj kaktusa potrebna mješavina vrtnog tla i pijeska u jednakim omjerima. Sadnju smo započeli sa začinskim biljem zato što je ono vrlo jednostavno za uzgoj i okusom je djeci poznato, samo je bilo potrebno točno ga imenovati. Uzgoj začinskog bilja omogućio je djeci da svim osjetilima dožive biljku. Djeca su biljke mogla promatrati, dodirivati i mirisati. Od začinskog bilja posadili smo peršin, mentu, vlasac, kadulju, ružmarin i korijander. O svim začinskim biljkama djeca su napravila plakate i prezentirali ih prijateljima u skupini. Nakon uspješnog uzgoja začinskog bilja odlučili smo se za sadnju povrtnog bilja poput kelja, zelene salate, salate hrastov list, patlidžana, brokule i rajčice. Salata i rajčica bile su poznate svoj djeci, međutim neke kulture poput patlidžana, brokule i kelja baš i nisu. Djeca su za njih čula i znaju da ih jedu, ali ih ne prepoznaju niti po slici ploda, niti po lišću sadnice. Djeca su kontinuirano brinula o biljkama, zalijevala ih, špricala i orezivala suhe listove.

ZAKLJUČAK:

Kroz vlastiti uzgoj hrane stvara se određena veza s našom hranom, a to je važno za sve nas, a posebno za djecu. Dok gledaju kako biljka raste iz malog sjemena u zrelu biljku djeca mogu svjedočiti bogatstvu prirode na djelu i vidjeti da je potrebno vrijeme i stalna njega kako bi biljka došla do točke kada ju se može ubrati i konzumirati. Na ovaj način djeca se uče strpljivosti, mudrosti, samoodrživosti i vrijednostima prirode.

Koordinatorice Ekoškole: Sandra Helbet Kocijan, Jasna Arko i Sonja Srebačić

Dječjeg vrtića „Malešnica“, Zagreb Eko-etno vrećica

Dječji vrtić „Malešnica“ više od desetljeća njeguje hrvatsku kulturnu baštinu u cilju razvijanja pozitivnog odnosa prema baštini, negovanju ljubavi prema kraju u kojem žive, ali i ostalim krajevima Lijepe naše. Buđenje dječjeg interesa za običajima je put prema očuvanju kulturnog identiteta i nacionalne pripadnosti.

Drugu godinu zaredom Dječji vrtić Malešnica provodi Projektni dan na temu „Eko-etno vrećica“, kojim smo spojili etno elemente (motive folklorne baštine i prirode) i eko elemente (vrećice od prirodnih materijala/recikliranje) Pedagoške godine 2023./2024. u projektnom danu sudjelovalo je nekoliko odgojnih skupina te su odgojitelji u suradnji s roditeljima prikupljali platnene vrećice i vrećice od žutice, koje su djeca potom ukrašavala etno motivima. U pedagoškoj godini 2024./2025. aktivnosti projektnog dana Eko-etno vrećica proširene su na cijeli Vrtić te je ukupno oslikano preko 300 vrećica od žutice koje su sašile švelje Dječjeg vrtića Malešnica.

Tehnike koje su djeca koristila su oslikavanje flomasterima, akrilnim bojama, temperama i tušem. Motivi koje su djeca oslikavala podijelili smo na etno motive (paška čipka, pleter i dr.) i eko motive (cvijeće, motivi iz prirode).

Ostvarena je suradnja s Knjižnicom Grada Zagreba Špansko jug gdje su nastale eko-etno vrećice izložene tijekom ljetnih mjeseci kako bi posjetitelji knjižice i ostali mogli zaviriti u dječji svijet i vidjeti nastale radove.

Ana Bazina, odgojiteljica, Davorka Draganić, odgojiteljica, Barbara Oremuš, pedagoginja

Dječji vrtić Tatjane Marinić, Zagreb

Dobar primjer suradnje vrtića, zajednice i obitelji - "Eko Jabuke" i kvartovska suradnja s Lovačkim muzejem

Skupina djece "Eko Jabuke" iz našeg vrtića pruža izvrstan primjer kako zajedničkim snagama - suradnjom djece, odgojitelja, obitelji i lokalnih zajednica možemo promicati održivi razvoj, povezati se s prirodom i razvijati svijest o bioraznolikosti u okruženju u kojem djeca odrastaju.

Ove godine ostvarena je posebna kvartovska suradnja s Lovačkim muzejom u sklopu njihovog projekta Gosti u susjedstvu, dok je projekt skupine "Eko Jabuke" nosio naziv Bioraznolikost šuma i kvartovska suradnja. Tijekom projekta organizirane su brojne zajedničke aktivnosti: Muzej je dva puta gostovao u vrtiću, a djeca su s odgojiteljicom Ružicom i suradnicom zajedničke aktivnosti: Muzej je dva puta gostovao u vrtiću, a djeca su s odgojiteljem Ružicom i suradnikom Vesnom Farkaš dva puta posjetila muzej, ali i Park-šumu Tuškanac koja okružuje obje ustanove. Djeca su na licu mjesta istraživala šumski ekosustav te izrađivala šumske zatvorene terase u staklenkama. Stečeno znanje "Eko Jabuke" neobično su prenesene još dvije skupine djece, kojima se suradnja širila unutar samog vrtića. Ujedinjene skupine su u svakodnevnim šetnjama šumom prikupljale prirode koje su zatim pretvarali u božićne ukrase. Kraj godine obilježen je sudjelovanjem na zagrebačkoj božićnoj avanturi ispred Lovačkog muzeja. Djeca su sama izradila pozivnice i pozvala susjede, goste muzeja i prolaznike.

Donacijama s adventskog štanda ostvarena je dječja želja: posjet ranču Nadalina, gdje su djeca sudjelovala u radionici "Konji", hranila ih je i jahala, a kasnije posadila dvije maline i jednu kupinu u vrtićki voćnjak te posjetila kulu Lotrščak.

Ova suradnja primjer je uspješnog povezivanja odgojno-obrazovnih ustanova, muzeja, roditelja i lokalnih zajednica u cilju stvaranja kvalitetnog, potičućeg i održivog okruženja za djecu. Djeca su kroz iskustveno učenje, istraživanje i igru razvijala ljubav prema prirodi, učila o bioraznolikosti, ekologiji, suradnji i malom poduzetništvu - vrijednosti koje će nositi sa sobom i u budućnosti.

Ružica Gudelj

Dječji vrtić „Poletarac“, Zagreb Zlatni status za zelenu budućnost

U vremenu kada naš planet nosi sve veći teret zagađenja, klimatskih promjena i gubitka prirodnih bogatstava, odgoj za održivi razvoj postaje važniji nego ikada. Dječji vrtić Poletarac već niz godina uspješno provodi Program "Eko škole" kroz cijelu pedagošku godinu, a predanost i trud svih sudionika prepoznati su i nagrađeni – ponosni smo nositelji zlatnog statusa Eko škole. Ovaj program nije samo skup ekoloških aktivnosti; on je naš način življenja i razmišljanja. Kroz igru, istraživanje i zajedničke projekte, djeca, odgojitelji, roditelji i lokalna zajednica uče kako svojim malim, ali važnim postupcima mogu pridonijeti očuvanju prirode i stvaranju zdravijeg, ljepšeg svijeta.

Naš glavni cilj

Glavna misija programa je razvijanje i osvještavanje važnosti aktivnog i senzibilnog odnosa prema očuvanju okoliša i održivom razvoju, a provodimo je kroz sve segmente odgojno-obrazovnog rada. Poseban naglasak stavljamo na:

- Očuvanje i jačanje tjelesnog, psihičkog i duhovnog zdravlja – poticanjem boravka na svježem zraku, tjelesnih aktivnosti, zdrave prehrane i pozitivnih međuljudskih odnosa.
- Odvajanje i zbrinjavanje otpada – djeca uče prepoznati i pravilno razvrstati papir, plastiku, staklo i biootpad te shvaćaju važnost recikliranja.
- Poznavanje izvora energije i njihovo racionalno korištenje – kroz pokuse i igre otkrivaju obnovljive izvore i važnost štednje energije.

- Odgovorno korištenje vode – stječu navike zatvaranja slavina i uče da svaka kap vrijedi.
- Brigu o biljnom i životinjskom svijetu – kroz sadnju u vrtićkom vrtu, brigu o biljkama i promatranje životinja razvijaju osjećaj poštovanja prema prirodi.

Posebnost našeg programa – eko projekt svake skupine

Na početku svake pedagoške godine svaka odgojno-obrazovna skupina DV Poletarac bira svoj eko projekt, osmišljen prema interesima djece. Taj projekt djeca, uz podršku odgojitelja/ica, provodi tijekom cijele pedagoške godine – istražuju, promatraju, eksperimentiraju i sudjeluju u konkretnim aktivnostima. Na taj način djeca postaju aktivni sudionici u kreiranju sadržaja i razvijaju osjećaj ponosa i odgovornosti prema svom projektu i postignutim rezultatima.

Zadaci programa za sve sudionike

Djeca – mali istraživači i čuvari prirode

Djeca DV Poletarac s veseljem sudjeluju u aktivnostima koje potiču ekološki osviještene stavove i ponašanja. Od recikliranja i štednje resursa, do brige o biljkama i životinjama – svaka aktivnost oblikuje njihovu ljubav i odgovornost prema prirodi. Posebnu pažnju posvećujemo i humanitarnim akcijama, kako bi djeca naučila vrijednost pomaganja onima koji su u potrebi.

Odgojitelji/ice i djelatnici – uzor i potpora

Naši odgojitelji/ice stvaraju uvjete u kojima djeca mogu neposredno doživjeti prirodu i razumjeti ekološke izazove – kroz boravak na otvorenom, posjete parkovima, eksperimentalne radionice i kreativne projekte. Odgojitelji/ice se redovito educiraju i aktivno sudjeluju u realizaciji programa, pružajući djeci najbolji primjer.

Roditelji i lokalna zajednica – partneri u uspjehu

Eko program DV Poletarac ne bi bio potpun bez podrške roditelja i zajednice. Organiziramo zajedničke radionice, sadnju cvijeća i uređenja okoliša. Roditelje potičemo na uzorno ekološko ponašanje kod kuće, a zajednicu uključujemo kako bismo zajedno postigli veći utjecaj.

Zlatni status – priznanje i obaveza

Zlatni status Eko škole nije samo nagrada udruge „Lijepa naša“, nego i potvrda da naš vrtić već godinama sustavno i predano radi na odgoju budućih čuvara planeta. On nas obvezuje da svake godine nastavljamo razvijati program, uvoditi nove ideje i širiti svijest o važnosti održivog načina života.

DV Poletarac vjeruje da mali koraci čine velike promjene. Kroz ovaj program učimo djecu, ali i odrasle, da su briga o prirodi, suosjećanje i odgovornost vrijednosti koje nas vode prema zelenijoj i sretnijoj budućnosti.

Helena Sudar, pedagoginja DV Poletarac

Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb **Oceanska avantura**

U sklopu eTwinning projekta „Blue Adventure“; „Oceanska avantura“, vrtići iz različitih zemalja u pedagoškoj godini 2024.2025., uključili su se u istraživanje oceana. Inicijativa je pokrenuta na način da je svaki vrtić krenuo istraživati i obrađivati najbližu vodenu površinu blizu mjesta gdje se nalazi. Djeca iz Dječjeg vrtića Grigora Viteza, odgojna skupina Lastavica u kojoj se provodi program ranog učenja engleskog jezika, STEAM pristup i ekologija, zajedno su su s odgojiteljicom Mirsadom Accad i u suradnji s pedagoginjama Knapić i Vanjak istraživala oceane.

S obzirom na to da se Dječji vrtić Grigora Viteza nalazi blizu jezera Jarun, počeli smo ga istraživati. Mnoga djeca su sa svojim roditeljima već mnogo puta bila na jezeru, na njemu se odvijaju razne manifestacije, sportska natjecanja, građani ovdje rado provode svoje slobodno vrijeme, no sada su djeca imala priliku istražiti ga iz druge perspektive. Napravljena je prezentacija jezera Jarun za druge vrtiće iz europskih zemalja, a oni su također nama prezentirali svoje najbliže vodene površine. S obzirom na to da se jezera ulijevaju u mora, a mora u oceane, nastavili smo svoju Oceansku avanturu i detaljnije istraživati oceane. U daljnjem istraživanju sudjelovali su vrtići iz pet zemalja – Grčke, Poljske, Litve, Cipra i naš vrtić. Svaki vrtić dobio je zadatak istražiti „svoj ocean“ te smo zatim razmjenjivali informacije i ono što smo o njemu otkrili. Najprije smo saznali koliko vrsta oceana postoji na planeti Zemlji, koji je najveći, koji najmanji, najtopliji, najdublji. Kako bismo to sve saznali, organizirali smo se u oceanske timove i krenuli istraživati. Služili smo se računalom, enciklopedijom, Globusom, kartom svijeta, jedni drugima smo davali ideje, razmjenjivali ih, nadopunjavali znanje, spoznavali nove informacije i pritom se jako dobro zabavljali. Zajedno smo naučili zašto je ocean toliko važan i kako se brinuti za njega, saznali smo da ocean ima pet zona i karakteristike svake zone. Svaki tim koristio je različite metode, web alate, tehnike za istraživanje i na kraju prezentirao svoj rad ostalim timovima.

Upoznavali smo se s tajnama oceana, mora, biljnim i životinjskim svijetom te opasnostima koje su sve više prisutne u morskom svijetu. Izrađivali smo pokuse, jedni drugima sastavljali zagonetke vezane uz navedenu tematiku koje je drugi vrtić trebao otkriti i tako provjeravali što smo naučili i kako možemo i sami pomoći u očuvanju oceana. Pronalazili smo kreativna rješenja ističući njegovu važnost u

podržavanju biološke raznolikosti, oblikovanju klime i održavanja života na Zemlji. Svih pet vrtića napravilo je zajedničku slagalicu sa dijelovima Pingvina te smo na to bili jako ponosni.

Saznali smo mnogo zanimljivosti o plavetnim kitovima, koraljima, dupinima... Jeste li znali da je plavetni kit najveća životinja i težak je kao trideset slonova? Jezik mu je težak kao jedan slon, a srce kao jedan auto terenac. Morski psi nemaju kosti. Ožujak je mjesec obilježavanja svjesnosti o dupinima. Znete li što je bioluminiscencija? Zašto živi organizmi u moru poput kukaca, glavonožaca, riba svijetle? Bioluminiscencija životinjama služi za zbunjivanje ili plašenje neprijatelja, privlačenje plijena, orijentaciju u dubini oceana, privlačenje spolnih partnera, prepoznavanje vrsta. Znete li da se koralji razbole i izgube svoje prekrasne boje kada voda u oceanu i moru predugo ostane pretopla? Koralji pobijele, kao da nemaju energije i mogu uginuti, a morske životinje kojima su koralji staništa mogu izgubiti svoj dom.

U projektu smo se bavili ekološkom raznolikošću, raznolikošću biljnih i životinjskih vrsta i genetičkom raznolikošću. Djeca su dobila odgovore na pitanja: zašto su oceani tako važni. Saznali smo da reguliraju klimu, proizvode kisik, važni su zbog zaštite od erozije obale. Naučili smo i osvijestili što ugrožava ocean, biljke i životinje. Djeca su se upoznala sa zagađenosti oceana plastikom, kako na oceane i sve nas utječu klimatske promjene, kemijska onečišćenja, prekomjerni izlov ribe. Naučila su prepoznavati, imenovati, navoditi primjere, opisivati, uspoređivati, svrstavati, grupirati, izvoditi pokuse, pretpostavljati posljedice, provjeravati valjanost ideja, jednom riječju, kritički su promišljala sve što su otkrivala i spoznavala. Naučila su vrednovati što je dobro, što treba promijeniti te kako svatko od njih može utjecati na onečišćenje i/ili očuvanje planeta i okoliša. Razvijali smo djetetovu spoznaju o međusobnoj povezanosti žive i nežive prirode, ovisnosti raznolikih životnih zajednica, a osobito čovjeka i prirode. Uputili smo se u jednu veliku oceansku avanturu upoznajući se sa oceanima svijeta, njegovim stanovnicima i biološkom raznolikošću.

Nas svakodnevni cilj je učiti djecu odgovornom ponašanju kako prema sebi, tako i prema drugima kako bismo mogli živjeti i razvijati se u okolišu koji čovjek ne ugrožava i kojeg ono ne ugrožava. S obzirom na štetu koju je čovjek dosada već uzrokovao, naš najvažniji zadatak je djecu od najranije dobi pripremati za svijet u kojem živimo te razvijati kod njih svijest o odgovornom ponašanju i poticanju empatije za drugoga i Planeta na kojem živi.

*Mirsada Accad, odgojitelj savjetnik
Željka Knapić, pedagog savjetnik
Ivanka Vanjak, pedagog savjetnik*

Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb

Projektni dan - Stare društvene igre za djecu od pedagoški neoblikovanih i recikliranih materijala

Dječji vrtić Grigora Viteza ponosni je nositelj zelene zastave te kontinuirano njeguje ekološku svijest provođenjem svakodnevnih aktivnosti u svim odgojno-obrazovnim skupinama. Ekološki program u vrtiću nije nešto što se provodi povremeno, već je dio odgojno-obrazovne prakse, način razmišljanja i življenja koje djeca, odgojitelji i roditelji zajedno dijele. Otvorili smo vrata svog vrtića tijekom Projektnog dana na temu "Stare društvene igre za djecu od recikliranih i pedagoški neoblikovanih materijala" te tako još snažnije povezali obitelj, igru i ekologiju.

Cilj projektnog dana je potaknuti roditelje na aktivno uključivanje u vrtićki život, promovirati ekološki prihvatljivo ponašanje, vratiti se vrijednostima prošlih vremena igranjem starih igara i ono najvažnije – omogućiti djeci bogato iskustvo igre uz blisku prisutnost roditelja. Ideja je nastala spontano, svakodnevnim promatranjem djece, njihove igre, razgovora, ali i zahvaljujući otvorenoj, iskrenoj i ohrabrujućoj komunikaciji s roditeljima. U razgovorima su roditelji često izražavali kako im nedostaje vremena za kvalitetno provođenje vremena s djecom, da nemaju dovoljno ideja za igru te da se djeca sve više okreću digitalnim medijima. Zajedno smo se prisjetili koliko su jednostavne igre iz djetinjstva bile maštovite, poticajne i povezivale članove obitelji. Potaknuli smo roditelje da porazgovaraju sa članovima svojih obitelji, prisjete se igara koje su oni voljeli igrati kao djeca te da ih, u suradnji sa svojom djecom, pokušaju izraditi, koristeći prirodne, reciklirane i pedagoški neoblikovane materijale.

Suradnja je započela s velikim entuzijazmom – roditelji i djeca zajedno su planirali, sakupljali materijale i izrađivali igre koje su ponosno donijeli u vrtić. Djeca su bila uzbuđena, radoznala i puna ideja. Nastale su igre poput: „Križić-kružić“ od drvenih pločica i obojenih kamencića, „Proljeće, ne ljuti se“ – razigrana inačica poznate društvene igre s proljetnim motivima.

„Olimpijada“ – niz pokretnih zadataka u obliku poligona s lastikom, „Školica“ nacrtana kredom na crnom hamer papiru, „Labirint“, „Pokrivaljka“ te „Memory“ izrađen od kartonskih kutija s crtežima i motivima iz prirode. Svi izrađeni materijali bili su jednostavni, ali funkcionalni i vrlo poticajni za igru, što je djeci omogućilo da međusobno surađuju, uče istražujući pokret, rješavaju probleme.

Sam dan provedbe projekta bio je ispunjen radošću, smijehom, uzbuđenjem i međusobnim povezivanjem. Djeca su objašnjavala pravila, poticala jedni druge, strpljivo čekala red i aktivno uključivala svoje roditelje i prijatelje u igru. Roditelji su se bez zadržske uključili s osmijehom, prisjećanjem i zahvalnošću. Igra ih je podsjetila koliko malo je potrebno za kvalitetno provedeno vrijeme s djetetom. Mnogi su komentirali kako su do sada često kupovali igračke koje djeci nisu bile zanimljive, koje su bile neprikladne za njihovu dob ili su se brzo pokvarile. Ovaj projekt potaknuo ih je da više osluškuju svoju djecu, uvažavaju njihove interese i da zajedno osmišljavaju načine za kvalitetnu, svrhovitu i zabavnu igru. Djeca su osjetila da su važna jer su njihove ideje, trud i kreativnost bili prepoznati, roditelji su osjetili ponos i bliskost, a mi odgojitelji smo s radošću promatrali koliko jedna jednostavna, ali dobro osmišljena zajednička aktivnost može doprinijeti emocionalnom razvoju, stvaranju pozitivne slike o sebi i jačanju ekološke svijesti. Igra je od samog rođenja djetetov najvažniji alat za učenje, istraživanje i razvoj svih aspekata ličnosti – kognitivnog, emocionalnog, socijalnog i tjelesnog. Upravo zato ovakvi projekti imaju višestruku vrijednost.

Naš Projektni dan ostavio je dubok trag – u doživljajima djece, iskustvu roditelja i našem profesionalnom radu. Zajedničko vrijeme, osmijeh, razumijevanje i suradnja najbolji su pokazatelji uspješnog odgojno-obrazovnog procesa. A ako smo pritom još potaknuli i ekološki odgovorno ponašanje – onda znamo da smo na pravom putu.

Na kraju, svi smo se složili, najvrjedniji trenutci su oni koje dijelimo s djecom. Jer, kako i kaže moto našeg vrtića:

„Vrtić naš je mali raj – Vitez čuva zavičaj!“

I zato ne zaboravimo: igrati se s djetetom možemo na mnogo načina, ali najvažnije je da to činimo svakodnevno, s ljubavlju i otvorenim srcem.

Tajana Zorić, odgojitelj mentor i Martina Zrinski, odgojitelj mentor

Dječji vrtić „Leptirić Lu“, Zagreb Uređenje dvorišta Dječjeg vrtića „Leptirić Lu“

U sklopu Programa odgoja i obrazovanja djece za okoliš i održivi razvoj kojeg provodimo u našem vrtiću, uređenje dvorišta smo tijekom cijele pedagoške godine provodili zajedno s našom djecom. U dvorištu posjedujemo dva velika stabla magnolija. Kada je napadalo puno lišće, koje je prekrilo površinu koju koristimo za igru, zajedno s djecom, odlučili smo urediti naše dvorište. Zajedničkim snagama smo prikupili smo lišće u vreće. Ovom aktivnošću kod djece smo potaknuli slobodu kretanja, koordinaciju, učili poštivati pravila te strpljivo čekati u redu. Na kraju smo lišće odnijeli u kompost te na taj način igru pretvorili u brigu za okoliš.

Kada smo uredili dvorište, mogli smo neometano posaditi naše biljke. U suradnji s roditeljima, prikupili smo sve potrebne materijale: posude, zemlju i biljke. U vrtiću smo pripremili i dovoljno vode za zalijevanje. Tjedni plan bio je usmjeren na razvoj i brigu oko biljaka. S djecom smo učili što je sve potrebno biljci da se posadi i da opstane. Naša eko patrola, uz pomoć odgojiteljica napravila je plan brige oko biljaka i sadnje te raspored djece koja će ih zalijevati. Putem ove aktivnosti, kod djece smo razvijali spoznaju o biljkama te poticali razvoj socijalnih vještina.

Matea Ninković, pedagoginja

Dječji vrtić Hrvatski Leskovac - Područni objekt „Zvončići“ Djeca u uskršnjim običajima Blata i okolice

Dječji vrtić Hrvatski Leskovac, područni objekt Zvončići održao je projektni dan na temu: Djeca u uskršnjim običajima Blata i okolice. Održana je etno radionica koju su provele gđa Nada Tuškan, predsjednica KUD-a Preslica i gđa. Đurđica Svaton, voditeljica plesa KUD-a Preslica. Na radionici su sudjelovala djeca, odgojiteljice i zaposlenici objekta Zvončići. Gđa Nada i Đurđica uvele su nas u radionicu kroz priču i razgovor o uskršnjim običajima u naselju Blato i okolici. Doznali smo što su djeca nekad radila za vrijeme Uskrsa, što je taj blagdan predstavljao obiteljima, kako su se ukrašavale pisanice dok još nije postojala boja za jaja, koja se hrana pripremala te kakva se odjeća nosila.

Djeca i odgojiteljice zajedno s voditeljicama radionice ukrašavali su jaja na tradicionalan način: na jaje se s vodom zalijepi djetelina, cvijet i slično te se jaja umotaju u stare najlon čarape i vežu koncem. Tako pripremljena jaja stave se kuhati u lonac s vodom i ljuskama žutog i ljubičastog luka.

Dok su se jaja kuhala, gđa. Đurđica zajedno s dvoje djece koja pohađaju folklornu skupinu, a koja su ujedno i djeca iz našeg vrtića, održale su glazbeni dio radionice. Naše male plesačice zajedno sa svojom voditeljicom otpjevale su i otplesale tradicionalne dječje plesove „Gdje si bila curice“ i „Širi viri“. Sva djeca vrlo rado su se uključila u pjesmu i ples. Kada su se jaja skuhalo i malo ohladila, zajedno smo ih izvadili iz čarape i ljuske te ih posložili u košarice.

U likovnom dijelu radionice djeca su imala priliku upoznati se s drvenim igračkama s kojima su se djeca nekad igrala te vidjeti nošnje koje su se nekad oblačile. Djeca su također crtala posebno vezene motive s nošnji naselja Blato i okolice, a to je oblik srca. Kraj radionice bio je vrlo veseo i dinamičan – održana je tradicionalna utrka s jajima na žlici.

U daljnji tijek projektnog dana uključili smo i roditelje. Organizirali smo zajedničke radionice na kojima smo im prezentirali novostečena znanja s etno radionice. Djeca, roditelji i odgojiteljice zajedno su izradili pisanice na tradicionalan način. Djeca su pisanice s veseljem i ponosom odnijela kući u svoje uskršnje košarice.

Lidija Nemanić, odgojiteljica i Ivana Petrović, pedagoginja

Dječji vrtić „Tratinčica“, Zagreb Voda

Voda se ove godine u skupini Lastavice provukla kroz sva godišnja doba i mnoge aktivnosti. Često smo je nudile dječaku sa posebnim potrebama jer aktivnosti s vodom mogu pomoći u razvoju koncentracije, koordinacije i socijalnih vještina.

Proučavali smo led kao agregatno stanje kroz priču o klimatskih promjenama. Uz pomoć globusa, enciklopedija i fotografija omogućili smo djeci upoznavanje Zemljine površine koja je prekrivena vodom.

Proučavali smo enciklopediju Život kao moj/Kako žive djeca diljem svijeta u kojoj se na početku govori o tome da bez vode ne bi bilo života na Zemlji i da neki od nas samo odvrnu slavinu i voda istječe, a neki ne mogu računati na nju.

Istraživali smo razna svojstva vode i zaključili da je to prozirna tekućina bez boje, okusa i mirisa.

Bili smo i mali istraživači i proučavali smo kapljicu vode ispod mikroskopa.

Kroz pjesmicu u rimi i pripadajuće aplikacije otkrili smo da voda može biti oblak, snijeg i ledeni brijeg. Para, kiša i nezgoda za jednog miša. Rijeka, slap, pljusak i kap...Kroz likovno stvaralaštvo smo prikazali zašto nam je voda toliko važna.

I na kraju da zaokružimo priču o vodi, ugostili smo djelatnice Hrvatskih voda koje su održale edukativnu radionicu pod nazivom Hrvojeve zgode u zaštiti vode.

Djeca su pomno pratila svaki detalj na ilustracijama i zapitkivala što je to sve nacrtano u njima. Zamijetila su hitnu službu, crnu mrlju, „miševe“ u kanalizaciji, „smećare“ koji su očistili prosuti otpad, natpis SOS za kojega su znali značenje, ali teško je bilo prihvatiti da prljavu vodu svaki dan u kupaonici i kuhinji. Ipak, na kraju smo zaključili da svaki čovjek prlja vodu, ali ju i može štedjeti kada pere zube, kupava se, a uz manje paste za zube i sapuna moći će oprati nečistoće i čuvati vodu od pretjeranog onečišćenja. Naučili smo da prljava voda odlazi u kanalizaciju sve do uređaja koji poput „filtera“ iz Hrvojeve priče, može pročistiti vodu i tako pročišćenu ispustiti u rijeku Savu. Začudili su se izgledu uređaja u Zagrebu koji poput svemirskog broda sjaji na suncu uz obalu rijeke Save u blizini Domovinskog mosta.

Daniela Bosak Flajhar, odgojitelj i Iva Pintar Babić, odgojitelj

Dječji vrtić „Savica“, Zagreb **Zimske prilike i neprilike**

Mala djeca veliki su istraživači. Sve što vide, dodirnu, okuse za njih predstavlja istraživanje. Jedna od najvećih oduševljenja bio je sam snijeg kojeg iz godine u godinu imamo sve manje. Zbog toga trebamo iskoristiti svaku priliku koju zima nudi za istraživanje snijega i leda. Jer djeca u dobi 1-3 godine iz skupine „Tratinčice“ tek su krenula vrtićkim putevima.

Djeci, ponekad nepotrebno usađujemo strahove od diranja stvari koje možda mi kao odrasli više ne dodirujemo, ne želimo okusiti niti pomirisati. Za djecu koja su tek došla na ovaj svijet to je neophodno iskustvo. Zato je rano djetinjstvo prilika da približimo djeci zimske prirodne pojave. Možda je ovo posljednja prilika za iskusiti darove koje nam zima donosi. Led i snijeg treba okusiti, pomirisati, otkriti njegovu teksturu i to je iskustvo koje dijete ne bi trebalo zaobići. Danas, u gradu to nije opcija zbog toga što nije toliko čist kao što je nekad bio.

Sam led, koji djeca do sada nisu imala prilike vidjeti bio čarolija.

Što je to hladno i tvrdo što se odjednom našlo na stolu u našoj sobi? Neki su ga s oduševljenjem pokušala dotaknuti dok su drugi stajali sa strane i promatrali s nepovjerenjem.

Lila: „Pa to je led!”

Matej: „Nemoj to dirati, hladno je.”

Marko: „Ja mogu držati do 90.”

Odgojiteljica: „Hoćemo brojati?”

Marko uzima led i broj do 20 zatim ga baca natrag u posudu.

Oliver: „Tko je stavio vodu u led?”

Lila, Matej: „Ja nisam.”

Marko: „Možda je došla od leda?”

Vigo F.: „Hladno je ovo.”

Neva: „Zašto to radite?”

Marko: „Možda je otišao spavati.” (led)

Alina: „Ne! Otišao je u drvo.”

Neva: „Nestao je!”

Palo je nešto bijelo. Hoćemo li moći sada izaći na dvorište? Dječak Šimun pogledao je kroz prozor i zaključio „Ni ki.” (Nije kiša).

Zima nas je naposljetku počastila našim prvim susretom sa snijegom. Iako su snijeg djeca gledala s nepovjerenjem i strahom, kada nešto upoznamo ono postane manje strašno. Nije ga bilo dovoljno za istraživanje zato smo odlučili napraviti svoj snijeg. Što sve možemo napraviti od njega? Snijeg je čista zabava!

Odgojiteljica daje djeci sodu bikarbonu.

Marko: „To je brašno.”

Oli: „To je mlijeko.”

Lila: „Nije to mlijeko.”

Marko: „To je neki prah, nije fino.”

Odgojiteljica: „Taj prah zove se soda bikarbona.”

Marko: „E pa nije ti uopće fina.”

Odgojiteljica daje djeci pjenu za brijanje.

Marko: „E a to je pjena.”

Lila: „Jako ti fino miriše.”

Lila: „Pa mi smo napravili snijeg! Hoćemo napraviti i snjegovića?”

Eko koordinatorica, odgojiteljica mentorica Aleta Jurki

Dječji vrtić „Savica“, Zagreb Francuzi na polovima planete Zemlje

Dugi niz godina djeca ne mogu u potpunosti doživjeti zimske radosti. Povučeni padanjem snijega kao i interesom djece za životinje, odlučili smo donijeti okruženje polarnog svijeta u našu skupinu. Prave zimske radosti nismo mogli dočarati u nedostatku „pravog“, velikog snijega, ali mogli smo približiti svijet koji je potpuno drugačiji od onog koji svakodnevno vidimo i doživljavamo.

Pingvini kao ptice, potpuno drugačije od onih koje možemo svakodnevno vidjeti oko nas probudile su interes među djecom u francuskoj skupini „Loptice“.

Gdje pingvini žive? Kakvo je njihovo okruženje? Kako izgledaju ledenjaci? Pitanja koja su djeca postavljala bila su brojna. Uz pomoć odgojitelja djeca su izgradila svijet pingvina. Ali nisu sami na južnom polu. Tko još živi s pingvinima? Možda Elza? I stvarno *la reine de neige* ušetala je jednog dana u naš polarni svijet i poželjela upoznati polarne životinje. Sve do jedne ispitala je kako se zovu.

„Tko si ti?“

„Je suis renard“ („Ja sam polarna lisica)

Odgovorila je Nika tijekom zajedničke igre.

Qui est tu? A djeca u liku životinja odgovarali su na pitanja. U polarnim krajevima, ispostavilo se, žive i ljudi. Njihovo ime *esquimaux* zvuči slično kao i na hrvatskom jeziku jednako kao i *artique antartique, iglou...*

Odjednom smo shvatili da znamo mnogo više francuskog nego smo mislili a taj osjećaj bio je jako dobar. Nadahnuti, krenuli smo dalje u istraživanje. Bilo je važno pričati o problemima koji nas sve više obuzimaju kao ljudska bića, nevolje sa kojima se susreću divlje životinje tih snježnih krajeva. Ono što smo sami mogli primijeniti kako bismo utjecali na budućnost našeg planeta, je općenito integrirati eko principe u svemu što radimo. Sve što smo radili u projektu bilo je stvoreno našim malim rukama od kartona, papira i stvari koje su tražile neku drugu svrhu, neku drugu budućnost. Tako su nastale male makete polarnog svijeta, pravo eskimsko selo pa i kanu koji nas je odvodio na nova ledena putovanja. Sve što smo proživjeli povezali smo sa francuskim jezikom jer ipak smo mi mali Francuzi sa Savice. Kroz igru postali smo pravi eskimi koji pričaju francuski. Oduševljenje djece s načinom primjere materijala potaknulo nas

je da organiziramo radionicu s roditeljima i uključimo ih u našu polarnu avanturu. Na radionici radili smo kostime od različitih tkanina i materijala. Ponovno smo upotrijebili i prenamijenili stare kostime, majice, tepihe, kartone..

Najvrijednije iz radionice bila je suradnja djece, roditelja i odgojitelja u izradi kostima i osvještavanju dijela zajednice o upotrebi starog na novi način. Zima je polako završavala, došlo je vrijeme karnevala gdje su djeca ponosno pokazala kostime cijelom vrtiću uz pjesmu „Bonjur mes amis” (Dobar dan prijatelji).

Eko koordinatorica, odgojiteljica mentorica Martina Kežman

Dječji vrtić Ivanić Grad Ekoškola u zajednici

Kao Ekoškola svake godine aktivno provodimo aktivnosti u sklopu obilježavanja Projektnog dana našeg vrtića. Taj dan tradicionalno vežemo uz Dan planete Zemlje koji slavimo kao njen rođendan. Ove smo godine sve planirane aktivnosti u odgojnim skupinama provodili tijekom cijelog projektnog tjedna od 22. do 25. travnja, no Projektni dan održali smo 24. travnja 2025.

Kako bismo taj dan izašli izvan okvira naše ustanove i vrijedne aktivnosti prezentirali široj javnosti, odlučili smo našim sugrađanima i svojoj djeci Ivanić-Grada ponuditi eko predstavu „Tko je Videku sašao košuljicu“ koju je izvela dramska skupina vrtića u Pučkom otvorenom učilištu Ivanić-Grad. Predstava je to o obitelji i prijateljstvu, simbiozi biljnog i životinjskog svijeta, zaštiti prirode i budućnosti. Uz predstavu smo organizirali i eko tombolu na kojoj smo nudili rukotvorine načinjene od prirodnih materijala i različitih otpadnih sirovina. Naši su odgojitelji kreativno pristupili zadatku i načinili pregršt proizvoda- igara i ukrasa koje smo izložili, a sa ciljem recikliranja nečega što bismo inače bacili u otpad. Osvijestili smo važnost ponovne upotrebe predmeta i materijala udahnujući im novi život, a istovremeno pripremili prodajnu tombolu. Osim toga, djeca su motivima prirode oslikala 50 platnenih vrećica koje smo također prodavali s porukom kako su višekratne vrećice uvijek najbolji izbor.

Zahvaljujući dobrovoljnom prilogu naših roditelja i sugrađana prikupili smo 325 eura priloga koje smo donirali Udruzi Mali princ iz Ivanić Grada kako bismo podržali njihov rad u brizi za svoje korisnike. Ovakav vid obilježavanja Projektnog dana Ekoškole njegovat ćemo i dalje sa ciljem prezentacije našeg rada javnosti, a na dobrobit lokalne zajednice čiji smo dio.

Ana Marija Pavlič, pedagoginja

Dječji vrtić „Izvor“, Samobor Svako dijete jedan cvijet

Umotan u zeleni veo, u čarobnoj oazi nadomak jezgre grada Samobora, smjestio se najstariji objekt dječjeg vrtića „Izvor“. Potaknuti bogatstvom koje nam je priroda dala, u našem objektu već dugi niz godina provodimo Eko program. Želja za očuvanjem i obogaćivanjem našeg okruženja, naša je nit vodilja. Nastojimo živjeti ekologiju. Utkali smo je u sve segmente našeg odgojno-obrazovnog rada. Djeca se aktivno uključuju u niz aktivnosti u povrtnjaku, ljekovitom vrtu i ružičnjaku putem kojih razvijaju senzibilitet za ekologiju i život u skladu s prirodom. Putem planiranih projekata i sklopova aktivnosti, u naš rad uključujemo lokalnu zajednicu, vanjske suradnike, udruge, te ostvarujemo suradnju s roditeljima. Projekt kojim se posebno ponosimo „Svako dijete jedan cvijet“ započeo je davne 2011. godine. Dolaskom novih generacija djece i roditelja, projekt je nastavio živjeti u našem objektu, te tako postao tradicija našeg vrtića. Dobrobit projekt je višestruka. Roditelji se aktivno uključuju u odgojno-obrazovni rad ustanove, te s njima jačamo partnerstvo i doprinosimo kvalitetnoj suradnji. Zajedničke aktivnosti roditelja i djece potiču međusobno povezivanje te doprinose jačanju vlastite kompetencije i stvaranje pozitivne slike djeteta. Putem projekta naš vrtić otvorio je svoja vrata, te omogućio da vrtić postane mjesto u kojem će djeca i roditelji utkati dašak svog doma. Vrtić postaje mjesto u kojem živimo i djelujemo timski, u obiteljskom i toplom ozračju.

Dolaskom proljeća i ovu pedagošku godinu započeli smo s projektom: „Svako dijete jedan cvijet“
 CILJ PROJEKTA: Posaditi lončanice kojima ćemo obogatiti prozore vrtića, posaditi bilje u ljekoviti vrt, te obogatiti gredicu lavande.

ZADAĆE KOJE SMO RAZVIJALI KOD DJECE:

- upoznati proces sadnje biljke
- upoznati dijelove biljke
- upoznati vrste ljekovitog bilja
- poticati doživljaje biljaka putem senzoričkih osjetila
- poticati motoričkih vještina (korištenje alata)
- poticati međusobnu suradnju i timski rad

Svaka odgojna skupina bila je zadužena za prikupljanje određenih sadnica. Prikupljanjem sadnica, djeca su uz pomoć odgajatelja pripremila prostor za sadnju (posuda ili gredica), posadila, te tijekom godine vodila brigu o njima. Djeca su uključena u razne aktivnosti: okopavanje, čupanje korova i zalijevanje. Briga o biljkama postala je naša svakodnevna aktivnost prilikom boravka na zraku:

Djeca su često samoinicijativno odlazila do biljaka te uočavale promjene (mlade listove, cvjetove, nametnike, kukce...). Putem ovog projekta, djeca su iskustvenim učenjem spoznala, otkrila, istraživala i stekla nova znanja o biljnom svijetu.

Ovim projektom pokazali smo da kad se „MALE I VELIKE RUKE SLOŽE, SVE SE MOŽE“.

U NAŠOJ ZELENOJ OAZI NASTAVIT ĆEMO I DALJE S PROJEKTOM
 „SVAKO DIJETE JEDAN CVIJET“
 U NADI I VJERI DA ĆE TAKO POSATI ZELENJI NAŠ PLANET.

Darija Stupar, odgajateljica, voditeljica Eko programa

Dječji vrtić „Slavuj“, Sveta Nedelje Otpad nije smeće

Dječji vrtić „Slavuj“ iz Svete Nedelje već dvanaest godina aktivno sudjeluje u provedbi aktivnosti Eko škole te mu je ove godine na Međunarodnom susretu u Karlovcu dodijeljen 2. Zlatni certifikat. Plan djelovanja vrtića ove pedagoške godine bio je „Otpad nije smeće“ te je cilj bio poticati cjeloviti razvoj djeteta kroz aktivnosti sakupljanja različitog otpada (već iskorišten papir, karton, plastična i kartonska ambalaža, korištene staklenke, stari kućanski aparati, odjeća...), korištenje sakupljenog otpada za izradu igračaka, igara, predmeta za svakodnevnu upotrebu i ukrasa kao i korištenje izrađenih poticaja za igru i učenje ali i korištenje „starih stvari“ na „nov način“. Od iznimne važnosti bila je suradnja s roditeljima i lokalnom zajednicom.

Roditelji su se aktivno uključivali na način da su kod kuće sakupljali a potom u vrtić donosili razni pedagoški neoblikovan materijal, prirodne, predmete koje više ne koriste kao i igračke s kojima se djeca kod kuće više ne igraju. Također, u suradnji s roditeljima organizirali smo Buvljak koji je ove pedagoške

godine po prvi puta realiziran pod motom „Razmijeni, podijeli, Zemlju razveseli“. Roditelji su u vrtić donosili odjeću koju su njihova djeca prerasla ili koju više ne trebaju i svoje stare majice od kojih su djeca izrađivala vrećice, torbe za kupovinu. Na dan održavanja buvljaka, djeca i roditelji mogli su besplatno razmjenjivati odjeću s ostalim roditeljima čija su djeca polaznici našeg vrtića. Buvljak je organiziran i u suradnji s Turističkom zajednicom grada a u sklopu proslave Dana grada Sveta Nedelja gdje su i posjetitelji manifestacije mogli izabrati odjeću i sudjelovati u radionici izrade torbi od starih majica. Na buvljaku, svako je dijete dobilo račun s eko porukom a roditelji, posjetitelji letak s korisnim savjetima o održivom razvoju.

Cilj ovakvog projekta bio je promocija ekološke svijesti i vrijednosti održivog razvoja te štednja resursa i međusobno druženje. Danima prije održavanja buvljaka djeca su u svojim skupinama zajedno s odgojiteljicama provodila mnoge aktivnosti koje se odnose na odgoj za održivi razvoj a izrađeni plakati i razni likovni uradci krasili su prostor na mjestima gdje su se buvljaci održali. Nadalje, suradnju s roditeljima ostvarili smo kroz Projektne dane koji su realizirani u svim objektima dječjeg vrtića „Slavuj“. Roditelji su se zajedno sa svojom djecom uključili u aktivnosti sadnje cvijeća i povrća, bojanje kamenčića, ograde, izrade kućica za ptice od pedagoški neoblikovanog materijala, izradu kuhinje od paleta, hotela za kukce, indijanskih šatora, tegli za cvijeće, ispisivanju eko poruka na stare majice... Još neki oblici suradnje s Turističkom zajednicom grada Svete Nedelje ostvarili su se kroz sudjelovanje na zimskom i ljetnom karnevalu. Za nastupe na karnevalima bilo je potrebno pripremiti kostime. Kostime su djeca zajedno s roditeljima a uz pomoć odgojiteljica na zadanu temu osmislila i izradila kod kuće na način da su bili poticani da iskoriste materijale koje kod kuće već imaju. U sklopu projekta „Glas djece u održivoj zajednici“ kroz ovu pedagošku godinu suradnju smo ostvarili i s Društvo Naša djeca Opatija koji su posjetili grad Svetu Nedelju i Dječje gradsko vijeće našeg grada. Na susretu su prisustvovala i djeca iz vrtića koja su svojim nastupima vezanim uz eko tematiku doprinijela ostvarivanju navedenog projekta.

Mnoštvo aktivnosti i događanja u vrtiću i izvan njega, međusobne suradnje kolegica, stručnog tima, roditelja kao i uključivanje lokalne zajednice učinile su naše vrtiće ljepšim mjestima te sve nas učinili zadovoljnim i ponosnim na sve što smo zajedničkim snagama ostvarili vođeni ekokodeksom vrtića: „Kad se eko snage svih udruže, oblaci sreće oko nas kruže.“

Maja Karapandžić, mag.praesc.educ., odgojitelj mentor

Dječji vrtić „Koraci“, Zagreb – PO Velika Gorica

U pedagoškoj godini 2024/2025. negujemo i dalje iste vrijednosti prema okolišu i želju za čistom planetom te produbljujemo stečena znanja i prenosimo ih mlađoj generaciji. Djeca vrtićkih skupina aktivno se uključuju i djeluju unutar i izvan vrtića u brizi o svom bližem i daljem okolišu. Plan i program Ekovrtića je integriran u svakodnevni odgojno-obrazovni rad vrtićkih odgojno-obrazovnih skupina koje budno prati naš Eko odbor koji je pohvalio trud i predani rad djece i odraslih.

Godinu smo započeli promatrajući interes djece za istraživanjem bližeg i daljeg okoliša te kako ga možemo održati čistim ili ga ozeleniti (formiranje i obnova eko kutića u sobi dnevnog boravka, briga i njega o biljkama u sobi i na vanjskom dvorištu, poticanje na štednju vode i energije). Nositelji projekta su prvenstveno djeca i odgojitelji, a zatim i stručni tim vrtića, roditelji i lokalna zajednica. U projekt su bile uključene tri vrtićke skupine. Ciljevi projekta su povećati svjesnost o očuvanju okoliša i održivog razvoja kroz sve segmente odgojno-obrazovnog rada, implementirajući poželjna ponašanja djece u svakodnevni život.

Eko aktivnosti su u jednoj vrtićkoj skupini popraćene usvajanjem eko pojmova i na engleskom jeziku u sklopu programa cjelodnevnog ranog učenja stranog jezika. Djeca vrtićkih skupina su kontinuirano pazila na čist okoliš unutar dvorišta vrtića ali i prilikom šetnji okolicom. Djeca u godini dana prije polaska u školu su ukazivala na pravilno odlaganje otpada u odgovarajuće spremnike te pazila na štednju energije u svim prostorima vrtića. Eko patrola tradicionalno kod djece izaziva veliko zadovoljstvo dajući im na važnosti te uči odgovornosti za svoje postupke.

Ponosno ističemo sudjelovanje djece školskih obveznika na likovnom natječaju Dukata „Volim šume“. Djeca su likovnim radovima osigurala sadnju 19 sadnica drveća kojima će Dukat ovog ožujka obnoviti još jedan dio velike spačvanske šume opustošene orkanskom olujom u ljeto 2023. godine.

Naše vrtićke skupine (Pčelice, Daisies i Lavići) su obilježavale važne Eko datume, uključivala se u aktivnosti uređenja dvorišta vrtića, zajedno s odgojiteljima i roditeljima obnovili su cvjetnjak i povrtnjak, a sve kako bi mogla uživati u aktivnostima na otvorenom. Nastavili smo brigu oko odvajanja i odlaganja otpada ovisno o dobi i interesu djece kroz razgovor, pričanje priča, igre, prigodne recitacije i pjesmice te pokušali od otpada izraditi igračke i odgoditi bacanje u smeće. Time potaknuli održali smo Uskrsne radionice na kojoj je naglasak bio na recikliranju materijala- kartona, kartonskih kutija i tuljaca od kojih su djeca i roditelji izradili prigodne čestitke i ukrase.

U goste su nam došle i eko predstave koje su djeca s oduševljenjem pratila kao npr. Pingvin u Hrvatskoj (studio Suncokret), Bjelobradi nosi darove (Teatar Gavran)

Na Hrvatskom tradicijskom doručku ugostili smo roditelje naše djece kako bi održali započetu tradiciju i kako bi se neposredno uključili što više u rad Ekovrtića.

Svjetski dan zdravlja obilježavamo uz Smart Family, finski model kontinuiranog provođenja aktivnosti u svim vrtićkim i jasličkim skupinama ali i kod kuće. Naglasak je ove godine bio na pokretu i kretanju i kako što više smanjiti vrijeme pred ekranima. U vrtiću smo organizirali natjecateljske, štafetne igre, igre koordinacije, brzine i ravnoteže, naučili važnost razgibavanja a također smo i razgovarali o važnosti zdrave prehrane, količini i kvaliteti hrane koju unosimo na dnevnoj bazi u organizam ali i smanjenju otpada.

Povodom obilježavanja Dana planeta Zemlja organizirali smo s roditeljima projektni dan gdje smo uz pomoć našeg tehničkog osoblja, odgojitelja i roditelja obnovili povrtnjake i cvjetnjake te gredicu sa začinskim biljem (ružmarin, bosiljak...) o kojem djeca rado brinu ali i konzumiraju plodove povrtnjaka kako dozrijevaju (zelena salata, krastavci, rajčica, luk...) koji su organski uzgojeni bez primjene štetnih herbicida ili pesticida.

U svibnju su se djeca starijih skupina uključila u Svjetske dane akcije provodeći predložene aktivnosti od kojih je najzanimljivija bila istraživačka aktivnost u kojoj su djeca promatrala proces klijanja, rasta biljke prije sadnje u zemlju u prostoru sobe dnevnog boravka i nakon sadnje u zemlju u povrtnjak pratila cvjetanje i dozrijevanje same biljke. Posebna je bila šetnja okolicom grada tijekom kojeg su djeca tražila područja netaknute prirode i naišla na stoljetno drvo koje su svi zajedno zagrlili a posebno se istaknuo jedan dječak (A.R.-4,11) izjavom dok je grlio drvo: „Hvala ti drvo za kisik i život“. Možemo zaključiti da planeta Zemlja ostaje u dobrim rukama.

*Brankica Pejak, odgojiteljica
Maja Hudić, mag. ped., ravnateljica*

Dječji vrtić „Radost,“ Novska, PO „Stribor“ Kratki prikaz rada Ekoškole

Naše dvorište u područnom objektu „Stribor“ prostire se na oko 2671,52 m². To je naša velika oaza divnog zelenog travnjaka sa dva manja brežuljka. Tijekom ove pedagoške godine, u suradnji s roditeljima, imali smo veliku akciju projektnog dana i uredili naše dvorište!

Boravak na zraku je nešto što je ključno za razvoj djece, pa samim time naša djeca uživaju provodeći svoje vrijeme na prekrasnom dvorištu. Njega krasi razne sprave poput penjalica, klackalica, tobogana i ljuljački. U dijelu za jaslčku dob, nalazi se pješčanik kojeg djeca obožavaju koristiti i istraživati igre s pijeskom.

Lovor višnjom, rastućom živicom, odvojili smo poput ograde, jaslčki dio dvorišta od dijela koje je namijenjen starijoj djeci. U našoj sjenici (nadstrešnici) djeca se mogu skloniti od velikih vrućina i odmoriti se na šarenim klupicama uz svježe voće za užinu. U jednom predjelu sjenice (nadstrešnice) djeca uživaju u simboličkoj igri u vanjskoj kuhinji, glumeći kako kuhaju i peru pribor. Našu ljepoticu sjenicu krasi cvjetnjaci sa raznim bojama, te mreža ispletana od špage po kojoj raste puzavac.

Kada je u pitanju zdrava prehrana, djeca imaju „na dohvat ruke“ svoje plodove. Naime, također u suradnji s roditeljima, uredili smo naš povrtnjak. U njemu smo posadili razne plodove koje djeca promatraju dok rastu, brinu se o njima zalijevajući ih, te na kraju sam plod ubiru, operu i konzumiraju. Osim povrtnjaka, uredili smo i začinski vrt. Razno začinsko i ljekovito bilje miriše nam u dvorištu.

Prekrasna stazica okružena ukrasnim grmovima vodi do našeg kompostišta. On se redovito obilazi od strane djece gdje sav otpad od užine odlažemo u kompost. Ono na što smo itekako ponosni su cvjetne gredice/panjevi. Posadili smo razne trajnice i sezonsko cvijeće. Našlo se tu i pokoje ukrasno drveće poput

javora, jorgovana, hortenzija, cica maca i ukrasne vrbe. Djeca svakodnevno obilaze sve naše gredice i panjeve te ih zalijevaju.

Naš hotel za kukce krasi sukulento bilje poput čuvaruće. Djeca su ga zajedno sa odgojiteljicama uredile te svakodnevno djeca vode brigu o tome koliko je kukaca došlo u hotel i prespavalo. Oni im „slažu“ krevete i čiste kuću kako bi im odmor bio što ugodniji. Također, ptičice imaju svoj mali raj jer se u našem dvorištu nalazi i njihov dom, kućica za ptice. Ponuđene su im razne sjemenke te se između leta, ptice mogu okrijepiti.

Za spas od velikih vrućina, posadili smo stabla kao što su Tulipanovac, Platane i dr. Čekamo sa velikim nestrpljenjem da nam narastu i pruže još veći ugođaj u dvorištu. Još ćemo nadodati kako djeca svoju igru koriste na šarenim spravama poput zebrice i gusjenice, ukrašene na točkice i prugice.

Ono što Vam još želimo reći... vodena površina krije biljni i životinjski svijet, dječica svoje vrijeme na dvorištu također provode gledajući kako biljke rastu, a sakrila se tu i iznenadila nas jedna velika kornjača. Zaključili bismo kako naše dvorište pruža veselo okruženje za svu djecu. Sa svime što se nalazi u njemu smatramo da je poticajno za sve uzraste i pruža sve potrebno za pravilan rast i razvoj, te cjelokupni odgojno-obrazovni proces. Na naše dvorište ulažemo puno truda i vremena, ali uz veliku volju. Nema nam draže kad teta kaže: „Djeco, idemo van!“, time ispunjavamo svaki njihov san.

Ivana Štelma, odgojiteljica

Dječji vrtić „Četiri rijeke“, Karlovac Eko-šetnja uz rijeku Koranu

Dječji vrtić Turanj iznimno je ponosan što je već treću godinu za redom dio programa Međunarodnih Ekoškola. Ovaj program razvija socijalnu i građansku kompetenciju djece te potiče njihovu inicijativu i poduzetnost, što predstavlja dvije od ukupno osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje (prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014). Kroz program Ekoškola koji se provodi i živi u Dječjem vrtiću Turanj, djecu se nastoji posredno poticati na ekološki odgovorno ponašanje, razvijanje ekološke svijesti aktivnim istraživanjem te na uočavanje, istraživanje i rješavanje ekoloških problema, prilikom čega se uvažavaju njihove razvojne sposobnosti, interesi i potrebe. Također, djecu se, kroz interakciju s odraslima, drugom djecom, prirodom i okruženjem, nastoji potaknuti na učenje svim osjetilima. Djeca uče kroz dodir s prirodom i prirodnim materijalima, što doprinosi njihovu kreativnom izražavanju i stvaranju.

Kako bi roditeljima i široj zajednici prikazao na koji način njeguje eko-življenje, vrtić Turanj 12. je travnja organizirao projektni dan, ove godine realiziran u obliku eko-šetnje uz rijeku Koranu. U sklopu projektnog dana, odgojiteljice su isplanirale mnoštvo različitih aktivnosti vezanih za temu meteorologije, kojom se vrtić Turanj bavio kroz cijelu pedagošku godinu.

Eko-šetnja započela je okupljanjem ispred vrtića Turanj, otkuda je mnoštvo djece i odraslih krenulo u interaktivnu šetnju nasipom rijeke Korane. Tijekom šetnje, nekolicina djece i roditelja rado je ispunjavala proljetni bingo, tražeći biljke, životinje i prirodne pojave na njemu prikazane. Nadalje, po dolasku na livadu pored rijeke, djeca su krenula u lov na oblake! Iznimno im se svidio oblako-prozor kroz koji su, promatrajući oblake zajedno s roditeljima, nastojala dokučiti koje sve vrste oblaka vide na nebu. Zajedno su zaključili kako je taj dan na nebu bilo najviše altokumulusa i cirokumulusa.

S obzirom da su u šetnju ponijela termometar i kompas, djeca su također očitavala temperaturu zraka, a koristeći kompas uspješno su odredila gdje se nalazi sjever te su potom očitavali i ostale strane svijeta – istok, zapad i jug. Nekoliko dječaka je, koristeći pastele i papir, ocrtavalo teksturu kore drveta. Primijetili su kako, što je kora drveta hrapavija, to na papiru ostavlja dublje "bore". Također, djeca su, okrećući CD-ove prema sunčevoj svjetlosti – tražila dugu.

Odgojiteljice su vrlo domišljato od svega nekoliko materijala - najlon vrećica, kartona, trakica od papira, vune i štipaljki - napravile zmajevе. Upravo su oni djeci bili najveća atrakcija. Djeca su shvatila kako će se, što brže trče, zmajevi više podići u zrak.

Osim u edukativnim aktivnostima, djeca i roditelji su također uživali u pikniku na dekimama, kao i slobodnoj igri i druženju. Nakon eko-druženja i piknika, priličiti za sobom pospremiti smeće – što su djeca i odrasli zajedno učinili, ostavljajući livadu čistom kakvu su je i zatekli po dolasku.

Naposljetku, djeca predškolske skupine za sve prisutne pjevaju prigodnu pjesmicu – „Strane svijeta“, a potom je uslijedio povratak prema vrtiću.

Danijela Brigden-Guthrie, pedagoginja DV Četiri rijeke

Dječji vrtić „Četiri rijeke“, Karlovac

Ekološka suradnja bez granica: Karlovac ugostio međunarodne Ekoškole Republike Hrvatske

U Karlovcu su se 29. svibnja 2025. okupili odgojitelji, učitelji, nastavnici i profesori te predstavnici vrtića, osnovnih i srednjih škola koje imaju status međunarodnih Ekoškola, njih čak 220 iz oko 80 ustanova iz cijele Republike Hrvatske. Godišnji susret međunarodnih Ekoškola organizirali su Udruga Lijepa Naša i karlovački Dječji vrtić Četiri rijeke, uz partnerstvo Grada Karlovca i Karlovačke županije. Stručni skup je održan u prostoru Ekonomsko-turističke škole Karlovac.

Tema ovogodišnjeg susreta bila je biološka raznolikost i obnavljanje ekosustava, a svoje primjere dobre prakse su, kroz usmena i posterska izlaganja, predstavili brojni sudionici, uključujući djecu i učenike. Čak 14 Ekoškola iz različitih dijelova Republike Hrvatske prezentiralo je svoje aktivnosti na temu susreta. Odgojiteljice Dječjeg vrtića Četiri rijeke Ines Matovina i Nataša Vujaklija su otvorile ovaj dio stručnog skupa prezentacijom rada Eko vrtića Turanj na temu Suradnjom s roditeljima do biološke raznolikosti u vrtiću. Uslijedio je prikaz primjera dobre prakse Dječjeg vrtića Tratinčica iz Koprivnice, Dječjeg vrtića Siget iz Zagreba, Dječjeg vrtića Tatijane Marinić iz Zagreba, Dječjeg vrtića Grigora Viteza iz Zagreba, Dječjeg vrtića Radost iz Novske te Dječjeg vrtića Proljeće iz Svetog Ivana Zeline. Osim vrtića, svoje su aktivnosti prezentirale i osnovne te srednje škole pa su tako sudionici imali priliku vidjeti sjajne primjere dobre prakse Osnovne škole Ivane Brlić Mažuranić iz Strizivojne, Osnovne škole Sokolovac, Osnovne škole Viktora Kovačića iz Huma na Sutli, Osnovne škole Rikarda Katalinića Jeretova iz Opatije, Gimnazije Antuna Gustava Matoša iz Zaboka, Tehničke škole Kutina te Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile iz Pazina.

Nadalje, sudionici su, u neformalnom dijelu stručnog skupa, imali priliku upoznati grad Karlovac i njegove znamenitosti, kroz vođene obilaske Nikola Tesla Experience Centra i muzeja u sklopu Starog grada Dubovca. Program su svojim nastupima dodatno obogatila djeca glazbene skupine Notice iz Dječjeg vrtića Karlovac, područnog objekta Novi Centar koja su prezentirala tradicijske pjesme i plesove, a osobit dojam na sve sudionike stručnog skupa ostavili su učenik te profesori Glazbene škole Karlovac spektakularnom izvedbom Lijepe naše.

Stručni skup je zatvoren dodjelom certifikata i zelenih zastava odgojno-obrazovnim ustanovama koje su u 2025. godini stekle ili obnovile status međunarodne Ekoškole te završnom riječi predsjednika Udruge Lijepa Naša, g. Mirka Ruščića koji je prisutnim sudionicima zahvalio na dolasku, aktivnom sudjelovanju i velikom doprinosu.

Ovaj stručni skup nas je još jednom podsjetio koliko je moćna mreža Ekoškola, ne samo u brojkama, već u idejama, energiji i zajedničkoj viziji održive budućnosti. Dječji vrtić Četiri rijeke je zahvalan na prilici da sudjeluje u organizaciji i provedbi ovog značajnog susreta.

Diana Panjković, pedagoginja DV Četiri rijeke

Dječji vrtić Duga Resa Eko projekti

Pedagoške godine 2024./2025. Dječji vrtić Duga Resa nastavio je s provođenjem programa Ekoškole koji je postao integrirani dio našeg Kurikuluma i Godišnjeg plana i programa rada Vrtića. Ciljevi i zadaci ovog programa realizirani su kroz raznovrsne aktivnosti na svim objektima Dječjeg vrtića Duga Resa tijekom cijele godine, a u nastavku slijedi prikaz dvaju projekata koji su uvelike doprinijeli njihovom ostvarivanju.

Prateći interese i potrebe djece, u starijoj vrtićkoj skupini „Teddy Bears“ tijekom pedagoške godine realiziran je projekt „Dabar - pametni graditelj“, s ciljem razvijanja dječje znatiželje i istraživačkog duha kroz upoznavanje životinjskog svijeta, razumijevanja uloge dabra u prirodi i njegovih vještina građenja te spoznaje o staništima, prilagodbi životinja i očuvanju prirode. Djeca su kroz šetnje, opažanja, pokuse, proučavanje enciklopedije i slikovnica, stvaralačke i matematičke aktivnosti, kao i raznovrsne igre istraživala dabrov život, njegovo stanište i građevinske vještine. Suradnjom s lokalnom zajednicom razvijala su ekološku osviještenost, motoričke, jezične i socijalne vještine. Djeca su iskazala visok stupanj

angažiranosti u aktivnostima projekta, pokazala da razumiju prirodne procese te su usvojila pozitivne stavove i odgovornost prema očuvanju okoliša.

Aktivnosti i poticaji u sklopu projekta „Dabar – pametni graditelj“

Projekt „Od sjemenke do ploda“ provodile su sve odgojno-obrazovne skupine objekta Maslačak od listopada 2024. do svibnja 2025. godine. Cilj projekta bio je razviti dječje razumijevanje rasta biljaka i potaknuti istraživačko učenje. Djeca su promatrala sjemenke, sudjelovala u izgradnji i pripremi vrtnih gredica, sadnji i njezi biljaka te vodila dnevnik rasta kroz crteže i fotografije. Na kraju su ubirala i konzumirala narasle plodove. Kroz projekt djeca su razvijala pažnju, strpljenje, motoričke vještine, logičko razmišljanje, ekološku svijest, kreativnost i suradničke vještine. Projekt je dodatno ojačao suradnju s roditeljima i profesionalni razvoj odgojitelja.

Aktivnosti i poticaji u sklopu projekta „Od sjemenke do ploda“

Ostvareni ciljevi i zadaci programa Ekoškole za pedagošku godinu 2024./2025., između ostalog, integrirani su i u predstavljene projekte „Dabar – pametni graditelj“ i „Od sjemenke do ploda“. Oba projekta

potiču istraživačko učenje, upotrebu prirodnih i recikliranih materijala te su usmjereni na razvoj ekološke svijesti, odgovornog ponašanja prema prirodi i aktivnog sudjelovanja djece u očuvanju okoliša.

Maja Alibegović, Mina Boljar, Valentina Gorše, Eko – odbor DV Duga Resa

Dječji vrtić „Maslačak“, Pula Zdrav život u Vrtiću „Maslačak“

Plivanje

U dječjem vrtiću Maslačak negujemo i svakim danom ulažemo u razvoj zdravog života. Svjesni smo koliko je u današnje vrijeme, kada djeca provode mnogo vremena ispred različitih ekrana, važno da djeca borave u prirodi i kreću se.

U pedagoškoj 2024./25. godini uključili smo se u program Hrvatska pliva, koji se provodio prema programu izrađenom u suradnji s Hrvatskim plivačkim savezom. Cilj programa bio je omogućiti što većem broju djece bavljenje organiziranom tjelesnom aktivnošću koja pridonosi očuvanju i unapređenju psihofizičkih sposobnosti i zdravlja. Djeca su uspješno prošla program obuke neplivača i naučila plivati, a ujedno smo ih potaknuli na organizirano bavljenje plivanjem. Program obuke neplivača u trajanju od 20 sati proveo se u razdoblju od 14. listopada do 18. prosinca 2024. na Gradskom bazenu Dino Makovac u Puli. Program je za polaznike bio besplatan, a nositelj programa bio je Plivački klub Pula.

More

I ove smo godine, kao i svake, boravili na moru u periodu od 1. srpnja do 23. srpnja. Svaki smo dan boravili na moru u periodu od 8 do 12 sati. Na moru smo organizirali doručak, voće i napitke.

Djeca su plivala, skakala s mola, ronila i otkrivala morsku obalu. Starija djeca pokazala su se kao odlični plivači, dok su mlađa djeca plivala s kukavicama, daskama i crvom prema osobnom izboru. Plivači su se nadmetali tko je brži i tko će veći kamenčić izroniti. Tijekom boravka na moru djeca su uočavala razne najlonske vrećice, papire, boce te, osim što su komentirala koliko je to štetno za more, imali su potrebu otpad pokupiti i odložiti u kantu za smeće.

Jednodnevni izlet

Ove smo godine organizirali izlet u Ekomuzej u Vodnjnu, čiji je cilj promicanje i očuvanje tradicionalnih resursa Istarske županije u Vodnjanu. U Vodnjan smo stigli vlakom. Vodnjanski ekomuzej jedinstveno je mjesto na kojem se susreću tradicija, kultura i lokalni proizvodi. Imali smo priliku doživjeti novo iskustvo malog grada u kojem se spajaju okusi, mirisi i običaji.

Djeca je omogućeno da na jedinstven i inovativan način upoznaju grad Vodnjan kao odredište bogato lokalnim prirodnim proizvodima. Tako su u ekolabu djeca, zajedno s kuharom, pripremala ručak. Čistila su grašak, a u masliniku su brali koromač i uspješno ga očistili za maneštru. Ujedno smo imali priliku degustirati prirodni sladoled od voća. Djeca su imala priliku upoznati se i doživjeti nove okuse. U masliniku smo organizirali doručak i ručak za koje su djeca dala svoj doprinos. U masliniku smo pronašli mediteransko bilje (smilje, lavandu...) koje su djeca imala priliku pomirisati, istražiti i doživjeti njegovu ljepotu mirisa i boja.

Posjetili smo i družili se sa životinjama koje žive na zanimljivo osmišljenoj farmi. Djeca su brala travu te strpljivo hranila magarca i kozu. Upoznali smo pet dana starog jarića i piliće od dva dana. Farmeri su ispričali na koji način brinu o životinjama i koliko je važno voditi brigu o domaćim životinjama. Ujedno su djeca upoznala farmere s time kako i oni u vrtiću imaju kokošinjac u kojem živi 15 kokica koje hrane tako da im beru travu i u vrtić od kuće donose stari kruh.

Posjetili smo i Kuću tradicija, gdje nas je vodičkinja provela kroz zanimljivu kuću starih stvari, odnosno uvela nas u priču kako i na koji su način nekada davno ljudi živjeli. Vidjeli smo kako su pravili kruh i pekli ga u krušnoj peći, kako su postolari izrađivali obuću od kože, a krojači šivali mještanima odjeću.

Šijanska šuma – Natura Histrica

I dalje se možemo pohvaliti uspješnom suradnjom s Natura Histricom i čuvarima prirode Mladenom Peršićem i Andreom Dekličem. Do Šijanske šume dolazimo pješice, a tako se i vraćamo u vrtić. Čuvar prirode Andrea Deklič održao nam je zanimljivo predavanje o dinosaurima. Djeca su razgledala svoje crteže na temu dinosaurusu, koji su postavljeni u izložbenom prostoru Bunker. Čuvar prirode Mladen Peršić proveo nas je šumom gdje smo imali priliku doživjeti cvrkut ptica, vidjeti tragove divljih svinja te uživati u velikim i impresivnim stablima hrasta. Tijekom šetnje, čuvar Mladen ispričao nam je zanimljive priče o divljim svinjama i bolesnom hrastu. Prošetao nas je šumom i pokazao kraću stazu do glavne ceste.

Maslačkovo dvorište

Možemo se pohvaliti našim dvorištem koje smo tijekom godina obogatili nizom sprava izrađenih od prirodnog i recikliranog materijala. Nastalo je prirodno dvorište koje za dijete postaje pravi izazov te potiče dijete na istraživanje, otkrivanje i kretanje. Boraveći u dvorištu, dijete ima više mogućnosti za usvajanje znanja, doživljava nova iskustva i stvara na osnovi osobne motivacije. Dijete, koristeći vlastita osjetila, istražuje i upoznaje okolinu koja ga okružuje te upoznaje značenja za njega apstraktnih pojmova.

Tijekom igre i kretanja dijete usvaja osjetilne informacije iz okoline i iz vlastitog tijela. Međusobna povezanost svih osjetila pomaže mu u funkcioniranju, kretanju, stjecanju samopouzdanja i izražavanju osjećaja, i to stvaranjem interakcije s okolinom koja ga okružuje. Igrajući se i eksperimentirajući na svoj način, djeca usvajaju i otkrivaju neka nova rješenja. Omogućuje im se da, uz vizualni doživljaj, mogu i taktilno djelovati, odnosno manipulirati materijalima i sredstvima, što doprinosi njihovom cjelokupnom razvoju. Djeca istražujući, slažući i kombinirajući razne materijale iz prirode — pijesak, biljke, list, korijenje, tlo, travu, koru drveta, vodu, kamenje, mahovinu, balvane, automobilske gume... — otkrivaju teksturu, boju, miris, veličinu, oblik, težinu.

Iskoristili smo sve što nam je dvorište omogućilo te je nastalo multisenzoričko okruženje koje djecu potiče na spontano istraživanje i angažiranje različitih senzoričkih modaliteta, npr. na istraživanje zvukova, mirisa i tekstura.

Mali vrtlari, velike ideje

Razne osmišljene igre u dvorištu i vrtu, u kojima su djeca nositelji aktivnosti, znače stvaranje plodnog tla, temelja za početno razumijevanje pojedinih problema održivog razvoja. Igra je preduvjet razvoja osjetljivosti djece za održivi razvoj. Znamo da su djeca vrlo osjetljiva na prirodu i njezine elemente (životinje, biljke, cvijeće, vodu) te da su vrlo emotivna i intelektualno zainteresirana za svoj okoliš. Djeca vole saditi biljke i sudjelovati u igrama u kojima mogu pokazati kako i ona mogu stvarati. Djeca svojim zadacima pristupaju vrlo ozbiljno i odgovorno, što se posebno vidjelo kada su prilikom pripreme prostora za sadnju povrća i cvijeća uvažavali svaku fazu rada.

Najmlađi su presađivali cvijeće i s ponosom pokazivali svoja djela. Uspješno su punili posude zemljom i presađivali biljke. Nakon sadnje uslijedilo je temeljito zalijevanje posadenih biljaka. Starija su djeca pokazala interes za sadnju povrća (rajčice, krastavca, paprike, celera, peršina, patlidžana...). Vješto su rukovala alatom i uspješno posadila biljke u odgovarajuće posude — velike drvene kutije i manje posude. U laboratoriju smo zasadili niz biljaka i pratili njihov rast, koji smo prikazali putem plakata.

Djeca su bila uključena u cijeli proces koji možemo nazvati „Od sjemenke do ploda“, a koji su s velikim uspjehom realizirala. Nakon određenog vremena ubrani su i prvi plodovi, što je donijelo veliko zadovoljstvo jer smo ih zajedno brali i konzumirali. Razne osmišljene igre u dvorištu i vrtu, u kojima su djeca nositelji aktivnosti, zapravo predstavljaju stvaranje „plodnog tla“, temelja za početno razumijevanje pojedinih problema održivog razvoja.

Morena Ravnić

Dječji vrtić „Hlojkica“, Delnice Kretanjem do zdravlja

Tijekom pedagoške godine 2024./2025. kao jedan dio plana i programa djelovanja našeg eko vrtića odlučili smo provoditi projekt Kretanjem do zdravlja. Tijekom cijele godine provodili smo razne sportske aktivnosti – od svakodnevnog vježbanja u sobama, izlaska u šetnje neovisno o vremenskim prilikama, razni sportski susreti i druženja u kojima su sudjelovala ne samo djeca nego i odgojitelji i stručni suradnici. Ostvarene su brojne sportske aktivnosti koje su poticale razvoj motoričkih vještina, timskog duha i zdravog načina života među djecom predškolske dobi.

Istaknuti događaj bio je Sportski susret dječjih vrtića Gorskog kotara, održan 25. listopada 2024. godine u našoj sportskoj dvorani, gdje smo bili domaćini. Djeca su se natjecala u disciplinama poput potezanja konopa, skoka u dalj, bacanja kolutova, skakanja u vrećama i pucanja penala. Cilj susreta bio je potaknuti prijateljstvo, suradnju i sportski duh među vrtićima Gorskog kotara.

Dana 21. veljače 2025. godine sudjelovali smo na sportskoj radionici za odgojitelje i stručne suradnike dječjih vrtića PGŽ, organiziranoj u suradnji sa Zajednicom sportova PGŽ. Radionica je ponudila korisne alate i ideje za uključivanje sportskih aktivnosti u svakodnevni rad s djecom.

U travnju smo sudjelovali na 21. Olimpijskom festivalu dječjih vrtića Primorsko-goranske županije u Malom Lošnju. Nakon više od dva sata natjecanja, mali sportaši su se opustili uz slobodne aktivnosti. Uslijedio je veseli program i svečano proglašenje. Vrtići su preuzimali pehare, medalje i poklone uz

pljesak publike, bez obzira na plasman. Navijači su još jednom pokazali koliko je važna podrška djeci, koja im daje snagu i sigurnost u odrastanju.

U suradnji s centrom za sport i rekreaciju Ludus, u lipnju je organizirali smo Sportski dan dječjih vrtića Gorskog kotara, koji se održao u Parku kralja Tomislava u Delnicama. Na ovom događanju okupilo se oko 250 djece, a uz deset sportskih stanica poput vođenja lopte, gađanja mete, skakanja vijačom i raznih poligona, djeca su kroz igru razvijala sve motoričke sposobnosti.

U sklopu Tjedna zdravlja provodile su se aktivnosti usmjerene na razvoj brzine, koordinacije, preciznosti, fleksibilnosti i ravnoteže. Poseban naglasak stavljen je na boravak u prirodi, čime smo dodatno poticali kretanje i zdrav način života.

Zar nije divno kad kroz igru i sport djeci pomažemo razvijati vještine koje će im koristiti cijeli život?

*Ivana Kurilić, psihologinja
Lucija Matek, pedagoginja*

Dječji vrtić Matulji Z motičicun naprvo

Dječji vrtić Matulji, Ekovrtić, za cilj domaćeg ekovrta ima: „Pružiti doprinos očuvanju tradicionalnih, starih sorti voća, povrća i biljaka kao dijela prirodne baštine našeg kraja“. Tradicionalne, autohtone sorte imaju ključnu važnost za očuvanje biološke raznolikosti. Projekt našeg domaćeg ekovrta pod nazivom „Z motičicun po našen kraje“ nije stao ni tijekom prošlogodišnjeg ljetnog razdoblja. Svakodnevno smo vodili brigu za sve što je posađeno u eko vrtu. Najveća briga bila nam je zalijevanje zbog izrazito sušnog ljeta. Pitanja su česta bila: „Hoćemo li ovog ljeta uspjeti imati plodova?“ Zajedničkim snagama svih djelatnika i djece imali smo uspješnu godinu. Prema običaju, u srpnju smo izvadili naš domaći češnjak te ga spleli u vijenac (spleli smo ga va greštu). Sušno ljeto usporilo je razvoj autohtonog brgujskog kapuza te je konačno ujesen započeo oblikovati glavice „spravlja se va glavice“.

Kako smo planirali i uspješni smo! Iz našeg eko vrta imamo prva zrna starih sorti niskog fažola; brtofa, koka, turčića i zlatića. Isplatila nam se briga i upornost.

Pratili smo dozrijevanje fažola i kad su mahune bile suhe krenuli smo u berbu. Najzanimljivija aktivnost koju su djeca željela isprobati bila je krunjenje zrnja fažola (muljenje fažola). Zapravo, ta nova aktivnost kod djece razvija:

- Finu motoriku
- Usredotočenost i koncentraciju
- Samopouzdanje i osjećaj postignuća
- Strpljenje i potakla je lučenje „hormona sreće“
- Spoznaja životne vještine i razvoj radne navike

S veseljem i brigom za svako zrno spremili smo „izmuljeni“ fažol za sadnju slijedećeg proljeća. Kad smo izgubili svaku nadu da nećemo imati „brgujskega kapuza“, iznenađenje, male dvije tvrde glavice. Ponosno smo ih ubrali. Uspoređivali smo ih s kupusom kojeg jedemo u vrtiću kao prilog i zaključili; bijeli je kupus, a plavi je kapuz, rekao je Rafael.

Mjerali smo težinu, prepoznali okruglo koje se može kotrljati, a treba ga i pomirisati jer razlika se uvijek pronađe. Pozvali smo naše susjede, Vrtićku 1, na dječju prezentaciju stečenog znanja o „brgujskom kapuzu“. Naravno, imali smo i degustaciju kupusa „na salatu“ uz glavno jelo tijekom ručka. Manuel je izjavio: „Baš je fino..“ i potaknuo djecu da i oni koji ne vole salatu probaju ovo „fino“ jelo.

Tijekom listopada započeli smo s jesenskim aktivnostima čišćenja i pripremama za sadnju češnjaka u našem eko vrtu.

Češnjak je posađen, po običaju naših stari, po zemlji gdje je zasađen posuli smo pepeo. Početkom proljeća započeli smo s uređenjem eko vrta. Čišćenje, čupanje korova i štihanje pokazalo se kao nimalo lak zadatak. Kako bi zasađeno što bolje raslo i imali obilje plodova vrt smo kompostirali vlastitim kompostom, proizvedenog iz novog električnog kompostera. Tople zrake sunca ugrijale su zemlju te smo po običaju naših starih, na blagdan sv. Marka, posijali prva zrna autohtonog, niskog graha (fažola) čija smo zrna prošle godine sami uzgojili: brtof, kok, turčić i zlatić. Svakodnevno se brinemo za naš eko vrt i zalijevamo ga, a onda se svi počastimo branjem zrelih malina.

U vrtu tijekom godine, primjenjujemo tradicijske načine zaštite biljaka od nametnika, a to je posipavanje pepelom..

U projektu tradicijskog eko vrta djeca imaju glavnu ulogu. Neki su prvi puta koristili vrtne alate, držali sjemenje u rukama. Drugi su pokazivali i objašnjavali kako se kopa, sadi ili čisti korov u njihovoj obitelji. Želja nam je potaknuti roditelje na uključivanje u naš projekt na način prisjećanja stečenih znanja budući da se očuvanim sjemenom naraštajima prenosi tradicija našeg kraja.

Mirjana Šepić, odgojiteljica Dječjeg vrtića Matulji

Dječji vrtić „Cvrčak i mrav“, Bribir

Čari šume – iskustveno učenje istraživanjem prirode i divljih životinja u jasličkoj skupini

Dijete je po svojoj prirodi istraživač, snažno, kompetentno i sposobno otkrivati nova znanja kroz vlastitu aktivnost. Dječja potreba za istraživanjem neutažna je sila koja ga pokreće i motivira za otkrivanjem svijeta oko sebe i razumijevanje onoga što ga okružuje. Njihova urođena znatiželja, otvorenost za ova iskustva, neustrašivost, originalnost, upornost i entuzijazam temelji su na kojima počiva istraživačka priroda djeteta. Ključ za očuvanje dječje znatiželje i kontinuirane želje za učenjem leži u usmjeravanju djeteta prema otkrivanju vlastitih potencijala i interesa. Stoga je uloga odgojitelja uočavati i prepoznavati interese djece te ih pravovremeno i primjereno podržavati raznim dobno prilagođenim aktivnostima. Navedeno omogućuje individualizirani pristup u odgojno – obrazovnom radu što doprinosi cjelovitom razvoju djeteta. Sva djeca, a posebice ona rane dobi, interese pronalaze u svojem neposrednom okruženju i iskustvima.

Dječji vrtić „Cvrčak i mrav“ Tribalj i Bribir i ove godine branio je dijamantni status međunarodne eko škole. Praćenjem interesa djece jaslička skupina „Mravci“ vrtića „Cvrčak i mrav“ u Bribiru za svoju eko temu odabrala je „Čari šume“. Naš cilj bio je istražiti osnovne karakteristike šume, šumskih životinja i utjecaj čovjeka na život u šumi pritom razvijajući kod djece senzibilitet za prirodu, odgovoran odnos prema okolišu te stvarati temelje ekološke pismenosti.

Istraživanje šume i šumskih životinja započelo je boravkom skupine na vanjskim prostorima te kraćim šetnjama bližom okolicom u kojima smo promatrali i uočavali promjene u prirodi (otpadanje lišća, boje

listova, otpad u prirodi...). U našim šetnjama i boravcima na otvorenom često smo sakupljali razne prirodne materijale te isti unosili u našu sobu (kestenje, orasi, lišće, granje, kamenje...), gdje smo njima manipulirali na razne načine te ih koristili u razne svrhe. Prirodni materijal promatrali smo povećalom, opipavali, mirisali i provodili razne likovne aktivnosti s istim. Razgovori o šumi i interpretacija senzomotoričke priče pod nazivom "Tonkica u šumi" u kojoj su djeca aktivno sudjelovala koristeći razne ponuđene rekvizite povezane sa šumom i šumskim životinjama (npr. umjetno kamenje i drveće, plave papire kao imitaciju potoka, štapne lutke životinja, razne šumske plodove itd.) za praćenje iste, dodatno su potaknuli dječju znatiželju i interes za šumskim životinjama te su djeca samostalno odabirala životinje koje žele istražiti. Prva životinja koju su djeca odabrala bio je vuk, nakon čega su djeca odabrala još i lisicu, vjevericu, ježa, medvjeda i divlju svinju. Kako bi saznali što djeca već znaju o izabranoj životinji prikazivane su im fotografije životinja te je potican razgovor i međusobna rasprava sa djecom. Uvidjevši što djeca već znaju o određenoj životinji, krenuo je proces osmišljavanja i planiranja aktivnosti. Prvotno su se djeca upoznavala sa izgledom životinja, njihovim dijelovima tijela te bojama krzna kroz aktivnost crtanja flomasterima ili bojicama promatrajući fotografiju životinje. Gledanjem raznih edukativnih videozapisa, listanjem enciklopedija upoznavali smo se sa načinom života svake životinje te njenom prehranom, mladuncima i glasanjem. Fotografije i videozapisi životinja te razne slikovnice na temu istih postale su nepresušan izvor za daljnje razgovore i rasprave u kojima su djeca vrlo rado sudjelovala sa svojim zanimljivim i originalnim promišljanjima o životinjama. Kako bi dočarali stanište životinja te omogućili djeci proigravanje scenarija povezanih sa životom životinja u šumi, u našoj sobi dnevnog boravka formirali smo pravi mali šumski prostor gdje su djeca mogla figuricama životinja te raznim prirodnim materijalom stvarati vlastita staništa te preuzimati ulogu životinja u igri. Izradili smo i paravan sa štapnim lutkama te maske životinja za imitativnu i simboličku igru. Kako bi dodatno potaknuli dječju kreativnost i proigravanje raznih scenarija, izradili smo i umjetno kamenje za centar građenja koje smo zajedno sa djecom obojili. U navedeni centar dodani su i drveni oblutci za gradnju staništa (spilja, jazbina...).

Razne puzzle, slagalice, pokrivaljke i umetaljke poslužile su nam kao izvrstan alat za dodatno prepoznavanje, povezivanje i zaključivanje o navedenim šumskim životinjama i njihovim karakteristikama (prehrana, mladunčad). Pritom smo koristili sljedeće poticaje i aktivnosti: puzzle sa prikazom životinja, njihove hrane i mladunaca, puzzle sa dva i četiri dijela za slaganje slike životinje, slagalicu dijelova tijela životinje za čičak ploču, umetaljku za pridruživanje pripadajuće hrane svakoj životinji i interaktivni plakat za pridruživanje raznih fotografija sa prikazima staništa, boje krzna, hrane i mladunaca pripadajućoj životinji. Zajedno sa djecom osmisliti smo i vlastitu priču o životinji koja je kod djece potaknula najveći interes pod nazivom „Priča o Vuku“. U početku istraživanja šume i šumskih životinja izradili smo i plakat šume koristeći prirodni materijal koji smo sakupili u suradnji sa roditeljima. U tijeku istraživanja plakat

smo nadopunjavali fotografijom životinje, dječjim crtežom iste te izjavama djece o svakoj životinji. Plakate i radove djece svakodnevno smo izlagali u Eko kutku ispred naše sobe gdje su roditelji mogli pratiti tijek našeg istraživanja šume i šumskih životinja. Na vanjskom prostoru vrtića provodili smo i razne tjelesne aktivnosti u kojima su djeca oponašala kretnje i glasanje životinja kroz razne elementarne i suradničke igre. Život životinja potom smo počeli povezivati i sa utjecajem čovjeka na životinje i šumu putem ECE aplikacije kroz osam modula koji obrađuju koncept održivosti od najranije dobi.

Svim navedenim aktivnostima kod djece smo poticali razvoj komunikacijskih vještina i razvoj govornih vještina uključujući verbalizacija vlastitih misli, imenovanje, opisivanje, objašnjavanje, bogaćenje rječnika, sposobnost aktivnog slušanja. Isto tako poticali smo i razvoj kognitivnih sposobnosti kao što su kritičko razmišljanje, zaključivanje, povezivanje, prepoznavanje, pamćenje, razvrstavanje, razlikovanje, pridruživanje... Djeca su razvijala i sposobnost empatije i razumijevanja za druge, međusobnu suradnju, finu i grubu motoriku i kreativnost. Eko tema „Čari šume“ omogućila je djeci integrirano, iskustveno i poticajno učenje, ne samo puko usvajanje znanja već i razvoj identiteta, samopouzdanja, suradničkih odnosa i osjećaja pripadnosti zajednici. Takav način rada pridonosi cjelovitom razvoju djeteta i jača njegovu prirodnu motivaciju za učenjem, istraživanjem i izražavanjem.

*Valentina Kraš, mag. praesc. educ.
Paula Balas, bacc. praesc. educ.*

Dječji vrtić Obrovac **Održivi razvoj u Dječjem vrtiću Obrovac**

Ove godine, Dječji vrtić Obrovac s velikim ponosom obnovio je status Ekoškole, čime je još jednom potvrđena naša predanost održivom razvoju, ekologiji i odgoju djece u skladu s prirodom. Kroz cijelu pedagošku godinu, djeca su bila uključena u raznovrsne aktivnosti koje su im pomogle razumjeti važnost brige za okoliš, odgovornog ponašanja i ekološke svijesti, kroz konkretan i svakodnevni rad.

Jedna od najposebnijih aktivnosti ove godine bila je rad u stakleniku. Djeca su aktivno sudjelovala u sadnji biljaka, zalijevanju, promatranju njihovog rasta i učenju o tome što sve biljke trebaju kako bi uspješno rasle. Po prvi put su sijali sjeme i pratili cijeli proces razvoja biljke – od male sjemenke do prve zelene stabljike i ploda. Kroz ovaj proces, djeca su učila prepoznavati različite vrste biljaka, razlikovati korov od zdravih biljaka i razumjeti koliko je važno redovito brinuti o njima. Osim što su učili o biljkama, staklenik je bio i prostor u kojem su razvijali strpljenje, odgovornost i ljubav prema prirodi. S ponosom su pokazivali plodove svog rada, a posebno su se veselili trenutku kada su uživali u plodovima koje su sami posadili i uzgajili.

Naš drugi projekt „Od ploda do ulja“ bavio se temom masline. Tijekom listopada i studenog, djeca su kroz razne aktivnosti upoznala proces berbe maslina. Kroz slikovnice, videozapise i razgovore, učili su o važnosti maslina i kako od plodova nastaje maslinovo ulje. Jedan od vrhunaca projekta bila je berba maslina u dvorištu vrtića, kojoj su uz djecu prisustvovali i roditelji i odgojiteljice. Ubrane masline prerađene su u uljari, a maslinovo ulje kasnije je korišteno u dječjoj prehrani.

U lipnju smo, pak, obilježili Ekotjedan, tjedan posvećen očuvanju prirode, ekološkoj svijesti i brizi za okoliš. Tijekom tog tjedna, djeca su svakodnevno posjećivala staklenik, zalijevala biljke i brala zrele plodove. Jedan dan su doručkovali ispod sjenice u dvorištu, uživajući u obroku na svježem zraku, u okruženju prirode, a drugi dan su djeca, u sklopu likovne radionice ispod sjenice, kroz crteže izražavala svoje viđenje prirode. Tjedan je završio akcijom čišćenja dvorišta i okolnog prostora vrtića, gdje su djeca s odgojiteljicama prikupljala smeće, učila o recikliranju i važnosti očuvanja okoliša.

Dječji vrtić „Duga“, Zadar Posebnosti Ekoškole „Duga“

Naša Ekoškola odlikuje se aktivnim uključivanjem djece u sve faze provedbe programa – od planiranja, provođenja do evaluacije. Kroz različite aktivnosti razvijali smo svijest o važnosti održivog razvoja, ekologije i očuvanja okoliša. Organizirali smo tematske dane (Dan voda, Dan planeta Zemlje, Dan bez automobila), eko-akcije čišćenja, sadnje, kreativne radionice te izložbe dječjih radova. Radionice na otvorenom - u vanjskom dijelu vrtića, voćnjaku, povrtnjaku i cvjetnjaku bio je prostor za učenje u prirodi. Djeca su kroz životno praktične aktivnosti učili o kompostiranju, održivoj prehrani i sadnji.

Evaluacija se provodila redovito putem:

- Samoprocjene Eko-odбора
- Anketiranja djece, roditelja i odgojitelja
- Analize provedenih aktivnosti
- Vrednovanja rezultata (smanjenje otpada, štednja vode i energije, povećana uključenost djece)

Povratne informacije koristile su se za planiranje idućih aktivnosti, čime nastojimo osigurati stalno unaprjeđenje programa.

Neki od projekata provedenih protekle dvije godine bili su:

1. "Vrt iz snova" – vrt vrtića

Djeca i odgajatelji planirali su i uređivali vrtićki vrt, sadili su sezonske biljke i učili o ekološkom uzgoju. Povrće i voće koristili smo u kuhinji vrtića. Projekt je uključivao postavljanje kućice za korisne kukce – „hotel za kukce“ i kompostište.

2. "Plava planeta" – projekt o vodi

Cilj projekta bio je educirati djecu o važnosti očuvanja resursa vode. Istraživali smo lokalne izvore, mjerili smo potrošnju vode, izrađivati plakate i digitalne brošure te su predlagali mjere štednje.

3. "Eko-patrola"

Grupa djece odabrana na početku pedagoške godine redovito je pratila eko-navike u vrtiću (gašenje svjetla, recikliranje, pravilno korištenje vode). Rezultate smo predstavljali na eko-panoima. Kroz ovakve aktivnost nastojali smo poticati odgovornost i timski rad.

Suradnja s drugim školama i vrtićima

U organizaciji počasnog konzulata Republike Litve bio je organiziran prijateljski susret litavkog vrtića „Bajka“ koji su predstavili svoj međunarodni projekt o pticama i gniježđenju. U sklopu tog projekta izrađeno je 100 gnijezda koja su kasnije postavljena diljem Europe pa tako i u našem vrtiću.

Roditelji i volonteri – sudjelovali su u eko-akcijama (sadnja, uređenje okoliša), donirali su sadnice, alate i reciklirane materijale za kreativne radionice. Redovito smo objavljivali eko-aktivnosti i na taj način vrtić je postajao središte okupljanja, učenja i djelovanja za okoliš – ne samo za djecu, već i za cijelu zajednicu.

Dječji vrtić „Cvrčak“, Knin- PO „Sunce“, Biskupija Naše dvorište – dvorište sreće

CILJ

Razvijanje ekološki osviještenog djeteta promovirajući ponašanja, vještine i navike življenja usmjerene na vrijednosti odgoja za održivi razvoj. Povećati razinu znanja, sposobnosti i motiviranosti djece za očuvanje i brigu za okoliš, kroz usvajanje novih spoznaja i vještina.

KOMPETENCIJE KOJE SU SE RAZVIJALE KROZ PROJEKT:

- Aktivno istražuje i uči o svemu što ga okružuje
- Sposobno je preuzeti inicijativu
- Odlučuje i preuzima odgovornost
- Odgovorno se ponaša prema okolišu
- Usvaja znanja o zaštiti okoliša
- Primjena usvojenog znanja u svakodnevnom životu
- Izgrađuje pozitivna osobine ličnosti nužne za osviještenog člana zajednice (otvorenost za suradnju, odgovornost za vlastiti izbor i postupke)

OČEKIVANI ISHODI UČENJA (u odnosu na dijete):

• Uočava, zanima se i istražuje • Sposobno je samostalno učiti, izražavati se i stvarati • Uključuje se u aktivnosti • Radi u timu i surađuje • Postavlja pitanja • Zauzima se za sebe, poštuje i uvažava mišljenje drugih • Traži pomoć vršnjaka i odraslih • Nove spoznaje dijeli s drugima	• Odgovorno se ponaša prema okolišu • Pravilno razvrstava otpad • Otpad koristi u nove svrhe (role wc papira, kartonsku ambalažu, raznu prehrambenu ambalažu...) • Sudjeluje u postupku kompostiranja (zna što može kompostirati a što ne) • Pronalazi rješenja o određenoj situaciji • Zna da ima pravo sudjelovati i odlučiti

ZAKLJUČAK

Kroz projekt djeca su razvijala razumijevanje ekoloških problema i važnosti zaštite okoliša. Usvajali znanja o recikliranju, očuvanju energije i vode te važnosti bioraznolikosti. Djeca su usvojila ekološki prihvatljive navike u svakodnevnom životu, poput smanjivanja otpada, štednje energije i vode te odgovornog odlaganja otpada. Razvili osjećaj odgovornosti prema okolišu i zajednici. Naučili da svojim djelovanjem mogu pozitivno utjecati na okoliš.

Putem različitih aktivnosti utjecali na poboljšanje motoričkih vještina (sadnja biljaka, čišćenje okoliša..). Izradom recikliranih igračaka od prirodnih materijala djeca su razvijala kreativnost. Radom u grupama na eko projekti razvijali suradnju, komunikaciju i timski rad.

Mentori: Snježana Sirić, Anđelka Petović

Odgojna skupina: mješovita odgojna skupina „Sunce“ Biskupija

Dječji vrtić „Tamaris“, Vodice

Dječji vrtić „Tamaris“ ima status međunarodne Eko-škole/vrtića od 2014/2015. godine i tijekom ove pedagoške godine slijedeći zadane smjernice od „ 7 koraka“ dosegli smo zlatni status i s ponosom uz prigodnu svečanost ponovo podigli Zelenu zastavu na dvorištu vrtića. Projekt „Sunce – izvor energije“ realiziran je u skupini djece u 7-oj godini života koju su vodile odgojiteljice Danijela Čaleta i Branka Karin Bach Khojah i pedagoginja Zvezdana Babić. Projekt je realiziran u suradnji s: roditeljima, Gradskom

knjižnicom Vodice, Solarnom elektranom FNE Stankovci Senega d.o.o. (Branimir Savić -voditelj), Memorijalnim centrom Faust Vrančić, NP Krka, posjetiteljskim centrima: „Kuća Velebita“ i „Kanal sv. Ante“, Sokolarskim centrom.

Cilj projekta bio je proširivanje dječjeg znanja o važnosti energije sunca koja uvjetuje nastanak cjelokupnog života na Zemlji. Upoznati načine na koje sunčeva energija utječe na razvoj života na Zemlji. Istražiti korisne načine uporabe sunčeve energije bez štetnog utjecaja na ljude i okoliš. Projekt smo pokrenuli u listopadu kada smo izradili plakat planet i bili pozitivno iznenađeni znanjem djece o nazivima planeta i sunčevom sustavu. U istom mjesecu posjećujemo MC "Faust Vrančić" gdje djeca promatraju izume i sudjeluju na radionicama što ih potiče da i sami istražuju. Zapisujemo izjave djece kako bi bili upoznati što djeca znaju o suncu i energiji sunca i s kojim novim informacijama im proširiti znanje. U potrazi za informacijama koristili smo enciklopediju, edukativne knjige, video prikaze, književno-umjetničke sadržaje te na taj način započeli s istraživanjem i proučavanjem sunca, njegova oblika, strukture sunčeva sustava, korištenja energije sunca.

Naša komunikacija s djecom odvijala se u svakom trenutku koji provodimo s djecom, prenosimo im svoje stavove i vrijednosti. Organiziranim izletima kao što su posjet Pozdrav Sunca u Zadru, solarnoj elektrani FNE Stankovci Senega d.o.o, brdu Okit - promatranje kuća sa solarnim panelima, šetnjama kroz grad aktivno promatraju, taktilno doživljavaju, slušaju edukatora kako nastaje električna energija zagrijavanjem solarnih panela. Svi centri u našoj sobi zaživjeli su kroz temu projekta, koristili smo svaku šetnju i izlete izvan vrtića da se pobliže upoznamo sa suncem njegovom energijom. Radom na projektu prigodnim aktivnostima obilježeni su i svi eko datumi kao što su Dan voda, dan planete Zemlje, Dan zdravlja, Dječji tjedan, Dan prava djeteta, Global Action Days, Zelena čistka, Dan tata- radionica. Brojne ostvarene aktivnosti kroz temu Energija i projekt „Sunce - izvor energije“ u kojima dijete razvija ekološku svijest bile su: izrada makete sunčevog sustava, izrada sunčanog sata, izrada zaštite od sunca: kape, vizira, naočala i suncobrana, posjete kući sa solarnim panelima i na brdu Okit, upoznavanje s izumima na sunčevu energiju u MC Faust Vrančić, posjet instalaciji Pozdrav Sunca u Zadru, posjet meteorološkoj postaji, sadnja sjemenke graha, sportska natjecanja s igrom sjena, sunčevim sustavom i sl., društvene igre na temu sunca, sunčevog sustava i energije sunca a koji su izrađeni od recikliranih materijala, ambalažnog otpada i neoblikovanog materijala, umjetničko promatranje i slušanje na projektnu temu i izrada priča i slikovnica, raznovrsno izražavanje i stvaranje neoblikovanim materijalima i ambalažnim otpadom, pjevanje pjesmica na temu sunca, izrade plakata o koristi energije sunca i o mogućnosti uporabe u svakodnevnicima, izrada sunčanog sata, izrada kazališta sjena.

Najzastupljenije su bile istraživačko spoznajne aktivnosti:

1. zagrijavanjem zraka (uz pomoć termometra više puta dnevno u određenom razdoblju mjeriti temperaturu zraka na sunčanom mjestu i u hladu, za sunčana, oblačna ili kišna dana a rezultate mjerenja u određenim uvjetima bilježiti na plakat kako bi bili pregledno izloženi za usporedbu; poticati uspoređivanje zabilježenih rezultata, primjerice, kada su temperature zraka bile najviše)
2. zagrijavanje vode (istu količinu vode staviti u posude različite dubine, širine i izložiti na sunčano mjesto, pratiti što se s vodom događa; mjeriti temperaturu vode, pomoću menzure mjeriti količinu

preostale vode u posudi nakon isparavanja; uočavati vezu između kategorija poput dubine posude, temperature vode u posudama, brzine zagrijavanja, brzine isparavanja, količine preostale vode i sl.; u posude s vodom staviti i različite dodatke poput soli, šećera, octa i ulja i pratiti što će se dogoditi s vodom u kojoj se nalazi neka tvar ako je izložena sunčevoj toplini; hoće li se otopiti, u kojoj mjeri, hoće li u posudi ostati kakav talog i sl.; posude u kojima je voda prekriti prozornom aluminijskom folijom, papirom, svjetlom ili tamnom tkaninom i sl. te izložiti posude sunčevoj svjetlosti i toplini - pratiti i bilježiti što se događa u tim uvjetima s vodom)

3. zagrijavanje ljudskog tijela (na kratko vrijeme izložiti jedan dio tijela suncu i potaknuti djecu da osvijeste toplinu koju osjete; osvještivati s djecom osjećaju li neku razliku i koju razliku osjećaju kada sunčevoj toplini izlože jedan nepokriveni i jedan pokriveni dio tijela (npr. jednu ruku ili nogu izložiti suncu, a drugu ruku ili nogu pokriti nekom tkaninom, odjećom i sl.), kada im je izlaganje tog dijela tijela ugodnije i sl.; isticati važnost sigurnog izlaganja suncu i važnost boravaka u unutarnjem prostoru između 11 i 17 sati tijekom visokih temperatura, a zbog opasnosti od UV zračenja, prilikom boravka na zraku u ljetnim mjesecima poticati korištenje zaštitne odjeće, pokrivala za glavu kao i uporabu krema za kožu sa zaštitnim faktorima)

Upoznajmo kuće sa solarnim i fotonaponskim kolektorima: - posjetom kući sa solarnim panelima, gdje mogu vidjeti kako izgledaju solarni i fotonaponski kolektori za dobivanje toplinske i električne energije uz pomoć sunca i na koji način su postavljeni na krov kuće;- izrađivati skice i nacрте kuća koje dobivaju energiju od sunca, kakav krov imaju takve kuća, što se na krovovima nalazi, za što se u kući može sve koristi energija dobivena od sunca (topla voda, struja, grijanje i sl.); prema skici izraditi makete kuća (od kartona, šperploče, stiropora) na kojima će krovovi biti od različitih materijala: kartona, šperploče, stiropora, aluminijske folije, metala, crne tkanine itd. - istraživati materijale i boje koji više upijaju sunčevu svjetlost i toplinu i uzrokuju zagrijavanje unutrašnjosti makete;-makete kuća od različitih materijala staviti na sunčano mjesto i uz pomoć termometra mjeriti i bilježiti temperaturu u unutrašnjosti maketa te uspoređivati dobivene rezultate mjerenja s obzirom na materijale od kojih je maketa napravljena; ponuditi djeci knjige, enciklopedije, monografije arhitekture, uspoređivati i razlikovati stilove gradnje vezane uz podneblje, način gradnje, dostupnost i poznavanje građevnog materijala.

Djeca su proučavala kako biljke i životinje koriste energiju sunca, istraživala što su to obnovljivi i neobnovljivi izvori energije i kako sve možemo smanjiti potrošnju struje. O svim provedenim aktivnostima i koracima kontinuirano se upoznavalo roditelje, lokalnu zajednicu kao i širu društvenu sredinu preko mrežnih stranica vrtića ali i lokalnih portala. Postavljen je stalni pano s prikazom plana i programa projekta i svih sudionika projekta ali i promjenjivi pano sa slikama djece u aktivnostima na temu projekta kao i dječji radovi, izjave i sl.

Djeca predškolske dobi neprekidno istražuju svoju okolinu i traže odgovore na pitanja kako, zašto i od čega je što napravljeno. Odgojitelji prepoznaju i potiču dječju radoznalost i želju za spoznajom svijeta oko sebe. Ne postoji ništa u djetetovu umu što nije ušlo kroz njegova osjetila.

pedagoginja Zvezdana Babić, prof.

Dječji vrtić Općine Primošten Uređenje dvorišta - skupina rane dobi

Tijekom pedagoške godine smo u suradnji s komunalnim poduzećem „Bucavac“ zasadili stabljike u našem vrtu, kako bih imali više zelenih površina i hlad za igru. Kao eko vrtić želimo da naše dvorište ima što prirodnije uvjete za boravak djece rane dobi. Odgojiteljice svakodnevno s djecom brine o biljkama (zalijevanje, gnojidba i sl).

Odgojiteljice Gabrijela Bakotić je obojala ogradu u vesele boje s djecom i kolegicom Marijom Bilić Savić postavile cijevi raznih oblika, kako bih djeca rane dobi u skladu s razvojnim karakteristikama za dob istraživali. Iskoristile su staru drvenu paletu kao kutak za cvijeće koje su ukrasili s teglama cvijeća. Stare gume su obojali u vesele boje i u suradnji s roditeljima postavili ih u prostor dvorišta vrtića. Pojam broja i matematičke pojmove su ukomponirali na anti- stres pločama koje su postavljene po dvorištu vrtića.

Uglavnom oko uređenja dvorišta nit vodila je bila ekološka osviještenost, kao i uporaba starih predmeta na nov i inovativan način. Svi predmeti nisu dolazili do izražaja dok nisu dobili novu ulogu i novi izgled. Cijelo dvorište je postalo funkcionalno za igru i istraživanje tijekom svakodnevnog boravka u dvorištu.

Erika Nižić mag.praesc.educ, ravnateljica

Dječji vrtić „Osmijeh“, Šibenik Suradnja DV „Osmijeh“ s Posjetiteljskim centrom „Kanal Sv. Ante“

Radionica „Bitno da klima štima“

U pedagoškoj godini 2024./2025. DV Osmijeh ostvario je suradnju s Posjetiteljskim centrom u Kanalu sv. Ante, koji je organizirao edukativne radionice za predškolce i školarce, ali je u suradnji s drugim institucijama održao radionice i za nešto mlađe. Za posjet predškolaca Kanalu Sv. Ante, odabrali smo radionicu pod nazivom „Bitno je da klima štima“, povodom Dana planeta Zemlje.

Edukatori su upoznali djecu s posebnostima i postankom estuarija, a naglasak je stavljen na važnost mora i oceana za život na Zemlji i njihovo očuvanje. Djeca su upoznata sa mjerenjem i bilježenjem temperature. Utvrdili su obilježja godišnjih doba, značajke klimatskih promjena te osvijestili važnost vlastitog djelovanja za ublažavanje posljedica istih. Djeca su po završetku dobila radne listiće i bedž čuvara krajobraza za uspomenu.

Kanal Sv. Ante - Multimedijalna radionica „Diverterra“

Za mlađu djecu u dobi od 4-5 godina odlučili smo se za Diverterru, multimedijalnu izložbu i radionicu, koja na zabavan i interaktivan način djecu uči o zaštiti okoliša, prirodi i održivosti. Diverterra je projekt Ministarstva okoliša i zelene tranzicije, koji u našu županiju gostuje uz podršku Javne ustanove Priroda Šibensko-kninske županije. Djeca su upoznala sedam animiranih životinjskih likova koji su ih vodili kroz sadržaje posvećene bioraznolikosti i zaštiti prirode i okoliša, ponuđene su im edukativne igre i materijali, tematski labirint za istraživanje te multimedijalni tablet s interaktivnim sadržajem.

“Povratak plemenite periske”

Povodom Svjetskog dana oceana, u suradnji s Timom 8 UNICEF-ove radionice UPSHIFT koji se odnosi na ekološki doprinos i komunikaciju s djecom predškolske dobi, u našem vrtiću održana je radionica pod nazivom “Povratak plemenite periske”. Učenica Antonia Lilić predstavila je animaciju “Mala periska”. Djeca su upoznata sa značajem očuvanja plemenite periske. Radionica se nastavila s likovnom aktivnosti, a u srpnju je, kao dio ovog projekta, planirana plovidba podmornicom na otoku Prviću.

*Franka Ercegović, ravnateljica
Sanja Bubica, pedagoginja*

Dječji vrtić „Biokovsko zvonce“, Makarska Kućni ljubimci

Poticaj za projekt i početak projekta

- Verbaliziranje dječjih doživljaja o kućnim ljubimcima u njihovim obiteljima (vrsti, imenu, navikama...)
- Djeca su donijela fotografije i videozapise svojih kućnih ljubimaca, verbalizirali su doživljaje, rituale i potrebe svojih ljubimaca. Odlučili da ćemo imati zajedničkog kućnog ljubimca, ali plišanog što je primjereno pravilima vrtića.
- Priprema kutića „Kućni ljubimac“-kućica, hrana, dekica, četka
- Dogovorili smo pravila ponašanja-u skupini i tijekom vikenda kada ga nose kući
- Dolazak „Kućnog ljubimca u skupinu“
- Određivanje pasmine, odabir imena, skupina C2- Smoki, skupina C1- Točkica

Vještine ophođenja

Kako bi saznali kako se pravilno ophoditi prema psu, u goste smo pozvali terapijskog psa Tira i njegovu vlasnicu, saznali smo kako Tira pomaže djeci. Teta Maida nam je pokazala kako psu prići, kako prepoznati što voli, a što ne. Izradili smo putovnicu za psa (vrsta, pasmina, ime, ilustracija, cjepivo, datum rođenja). Suradnja sa društvenom sredinom:

- terapijski pas Tira (labrador) i teta Maida su nas naučili vještine ophođenja
- Posjeta veterinara
- Posjeta Salonu za kućne ljubimce
- Azil za životinje
- Pas spasioc- Border Colli (GSS)
- Igralište za pse

Dobrobiti za dijete

Razvijaju se skrbne navike, samopouzdanje, empatija, odgovorno ponašanje, formiranje pravila-poštivanje pravila, razvijaju se socijalne vještine; čekanje na vrijeme kada će biti odgovorni za kućnog ljubimca voditi ga kući za vikend, kontrola emocija, svladavanje vještina ophođenja, uspoređivanje svojih potreba sa potrebama životinja, kućni ljubimac kao "alat" za lakšu interakciju s drugima, usvajaju se novi pojmovi: odgovornost, humano djelovanje, azil, veterinar, putovnica, cjepivo, verbaliziranje i ilustriranje doživljaja, razvoj životno-praktičnih aktivnosti i istraživačko učenje-nove spoznaje, potiču se životno-praktične aktivnosti-priprema hrane i vode, održavanje higijene, šetnje, potiče se istraživačko učenje-dobivanje novih informacija koristeći razne dostupne izvore

Evaluacija/refleksija:

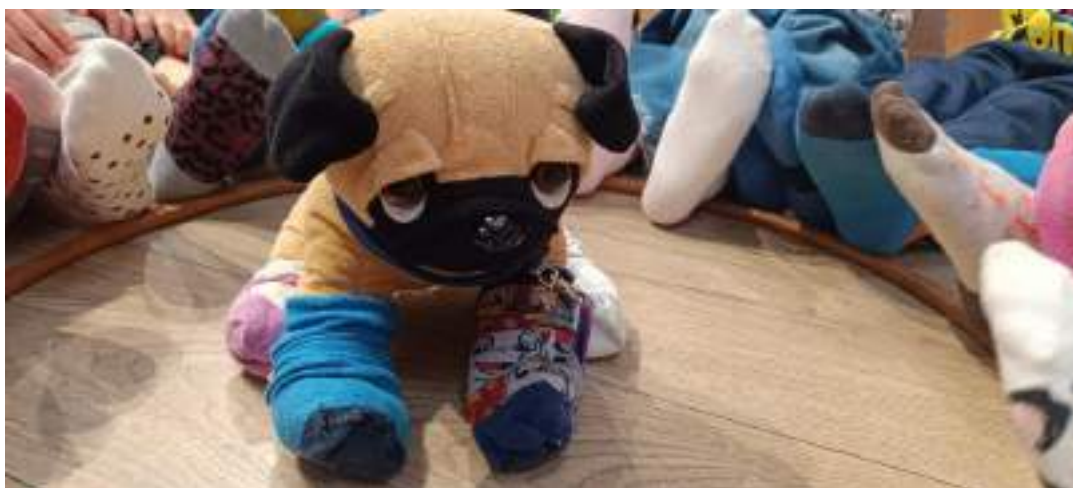
Projekt traje 6 mjeseci, interes djece ne jenjava, nastavljamo i u sljedećoj pedagoškoj godini. Ravnopravan je član skupine, uključujemo ga u sve aktivnosti; npr. na Dan svjesnosti o Down sindromu i djeca i Smoki su obukli različite čarapice obuli smo i Smokiju i Točkici, oni sjede u košari pored redara za vrijeme ručka, idu sa nama u sve posjete, proslavili smo im i rođendan, upoznaju ih roditelji, obitelj po obitelj. Na taj način i roditelji postaju dionici odgojno obrazovnog procesa.

Kutak za kućnog ljubimca i uvođenje plišanog kućnog ljubimca u obitelj je izvanredan model/predradnja koju je poželjno napraviti prije dovođenja pravog kućnog ljubimca kako bi ostavili prostora da dijete ovlada potrebnim vještinama, ali i kako bi uvidjeli jake strane djeteta te izazove koje je potrebno prevladati.

Eko program u Dječjem vrtiću „Biokovsko zvonce“, objekt „Ciciban“ provode 2 skupine, imamo zlatni status: C1- „Mirte“ - odgojitelji Jelena Mileta i Marina Radić i C2 - odgojitelji Lara Grgić i Natalija Tomaš. Projekt „Kućni ljubimci“ se provodio u obje skupine.

Natalija Tomaš, odgojiteljica

PRILOZI EKOŠKOLA I FEE ECOCAMPUSA

Osnovna škola Josipa Lovretića, Otok

Zeleni tragovi budućnosti: Sadnja stabala u OŠ Josipa Lovretića Otok

Osnovna škola Josipa Lovretića dugi niz godina s ponosom nosi status Ekoškole te sustavno provodi brojne aktivnosti koje promiču održivi razvoj, ekološku osviještenost i odgovoran odnos prema prirodi. Kroz integraciju ekoloških tema u nastavu, izvannastavne aktivnosti i projekte, nastojimo kod učenika razviti osjećaj odgovornosti prema okolišu i aktivno ih uključiti u stvaranje zelenije i zdravije zajednice.

Našu je školu prije dvije godine pogodilo jako olujno nevrijeme koje je prouzročilo velika oštećenja, a školsko dvorište ostalo je gotovo u potpunosti bez stabala. Gubitak zelenila duboko je utjecao na izgled i atmosferu prostora, ali i potaknuo školsku zajednicu na zajednički napor da se okoliš postupno ozeleni i obnovi. Jedan od značajnih koraka u tom smjeru bila je aktivnost "Sadnja stabala u školskom dvorištu", održana 15. travnja u suradnji s lokalnim obrtom za poljodjelstvo i usluge Chengo iz Otoka. Aktivnost je provedena uz sudjelovanje učenika osmog razreda, koji su zajednički s predstavnicima obrta zasadili pet stabala divljeg kestena. Sadnja nije bila samo ekološka aktivnost, već i snažan simbol obnove i zajedništva.

Ova aktivnost dio je šireg nacionalnog projekta ZdRAVO (Zdravlje, Razvoj, Aktivnost, Volontiranje, Održivost), financiranog od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih. U sklopu projekta, učenici su kroz praktičan i timski rad razvijali svijest o važnosti volontiranja, aktivnog građanstva i zdravog okoliša.

Evaluacija programa pokazala je iznimno pozitivan učinak na motivaciju učenika – mnogi su iskazali želju za nastavkom sličnih aktivnosti, a školsko dvorište sada ponovno postaje ugodan prostor za boravak i učenje na otvorenom. Učenici su i sami osmislili načine kako će pratiti rast i razvoj posađenih stabala, čime su preuzeli aktivnu ulogu u održavanju onoga što su zajedno stvorili. Naša škola redovito surađuje s lokalnim udrugama, komunalnim poduzećima i OPG-ovima.

Ova aktivnost još je jedan dokaz kako male akcije, vođene velikim idejama, mogu ostaviti trajne i pozitivne posljedice u lokalnoj zajednici. Vjerujemo da svako posađeno stablo predstavlja zalag za zdraviju budućnost – ne samo za našu školu, već i za cijeli planet.

Sandra Hostonski Hodak (školski koordinator)

Osnovna škola Tordinci

Dijamantni status 2 za Osnovnu školu Tordinci nakon 16 godina provođenja programa Međunarodne Ekoškole

Osnovna škola Tordinci međunarodna je Ekoškola koja se u program provedbe uključila školske godine 2007./2008. Status međunarodne Ekoškole dobili smo u travnju 2009. godine., a nakon 16 godina predanog rada stekli smo dijamantni status 2 na ponos svih učenika, djelatnika, ali i šire lokalne zajednice.

Od početka provedbe projekta do danas, naučili smo puno o prirodi i živom svijetu u njoj, a eko aktivnosti te briga za okoliš koju promičemo kao trajnu vrijednost i način življenja koje provodimo postale su nam način rada i razmišljanja koji je uvriježen u svakodnevicu. Ipak, svjesni smo da uz sve promjene koje se u prirodi naglo događaju itekako postoji potreba za učenjem i nadogradnjom znanja o ekologiji.

Okosnica provedbe projekta u našoj školi objedinjena je u nekoliko važnih sastavnica:

- eko odbora u koji su uključeni ravnatelj, pedagoginja, učitelji i učenici, predstavnici roditelja te lokalne zajednice;
- izvannastavnih skupina uključenih u rad na projektu,
- projekata i akcija na temu ekologije koje provodimo tijekom školske godine,
- rad eko patrola koje predvode učenici uključeni u rad eko odbora,
- obilježavanje važnih eko datuma te rad učeničke zadruge „Dukat“.

Kao posebnost u provođenju programa naše Ekoškole ističu se aktivnosti koje redovito svake godine provodimo na razini škole, ali i lokalne zajednice, a eko teme uključili smo i u provedbu Erasmus programa i trenutno Erasmus akreditacije u kojima sudjelujemo i s ciljem učenja o ekologiji. Također i učenici i učitelji iz zemalja Europske unije posjećuju našu školu s ciljem razmjene znanja o ekologiji te učenja o načinu provedbe projekta međunarodne Ekoškole.

Od važnijih projekata koje provodimo na razini škole izdvojili bismo projekt „Tjedan zdravog doručka“ kojeg provodimo već nekoliko godina s ciljem podizanja svjesnosti o važnosti nutritivno bogatog doručka za svako školsko dijete. Nacionalni Tjedan školskog doručka pokrenuo je Hrvatski zavod za javno zdravstvo u sklopu nacionalnog programa Živjeti zdravo. Provedbom projekata „Božićni sajam“ i humanitarne udruge „Marijini obroci“ nastojali smo sakupiti novac za potrebe prehrane djece u zemljama u zemljama Trećega svijeta, ali kako bismo i poduprli rad naše učeničke Zadruga „Dukat“. Ove školske godine proveli smo i projekt „Advent u OŠ Tordinci“. Mnogobrojne aktivnosti koje su održane tijekom provedbe ovih projekata uključivale su i raznolike eko teme.

Neizostavna aktivnost svake godine u našoj školi je i organizacija te obilježavanje Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje koju odlikuju raznoliki sadržaji koji se nude našim učenicima te lokalnoj zajednici. Ove školske godine obilježili smo ih u sklopu provedbe projekta „FoodEducators“, EIT Food programa u kojeg smo se uključili sa ponuđenim temama „Hrana i održivost“ te „Hrana i zdravlje“. Projekt je ujedno i inicijativa posvećena edukaciji o zdravoj prehrani, održivom razvoju i karijerama u agro-prehrambenom sektoru. Ciljevi projekta bili su nam informirati učenike o globalnom problemu gubitka i bacanja hrane, o načinima smanjenja otpada hrane kroz pravilno planiranje obroka, skladištenje hrane i kreativno korištenje ostataka hrane za pripremu novih jela, ali i potaknuti učenike da preuzmu odgovornost za smanjenje otpada hrane u svojim domovima i zajednicama. Projekt smo proveli održavanjem predavanja učenicima na temu „Hrana i zdravlje“ te „Hrana i otpad“, a nastavio se izradom školske digitalne kuharice. Svaki razred u našoj školi imao je zadatak osmisliti recept od ostataka hrane. Na završnoj projektnoj aktivnosti „Školskom pikniku“, kojom smo ujedno obilježili i Dane kruha, svim prisutnim djelatnicima škole, roditeljima i učenicima predstavljena je digitalna „Školska kuharica za smanjenje otpadaka od hrane“. „Školski piknik“ završio je blagovanjem zavičajnih jela koja su pripremili učenici sa članovima svojih obitelji.

Osim održavanjem projekata organiziranjem akcija sakupljanja raznog električnog i elektroničkog otpada te starih baterija naša škola već dugi niz godina redovito želi pomoći u očuvanju okoliša i borbi protiv klimatskih promjena te ustraje u nastojanjima smanjenja našeg ekološkog otiska kao i poticanju učenika naše škole i lokalnog stanovništva na eko djelovanje. O održavanju, ali i uspješnosti akcija pozivamo i obavještavamo javnost putem dostupnim nam medija: internetske i facebook stranice naše škole te portala Novosti.hr. U tijeku akcije naši učitelji, učenici, njihovi roditelji i sumještani u školu donose svoje različite neispravne EE uređaje i stare baterije. S učenicima razgovaramo o važnosti prikupljanja EE otpada te ih poučavamo što se s otpadom događa kada ga bacimo u smeće, a što kada ga prikupljamo u školi. Želimo skrenuti pozornost učenika na važnost odvajanja opasnog otpada od ostalog otpada iz kućanstva kako bi mogli poticati razvoj svijesti o potrebi očuvanja kvalitete prirodnog okoliša, potaknuti ekološku osviještenost učenika, roditelja te mještana i poticati na ekološko djelovanje u domu i školi no i razvijati poduzetnički duh.

Osim projekata i raznih akcija učenici sa učiteljicama i učiteljima redovito provode i razne eko aktivnosti kroz redovnu nastavu te izvannastavne aktivnosti. Obilježavanje važnih eko datuma poput Dana planeta Zemlje te Svjetskog dana voda raznim aktivnostima učitelja i učenika neizostavno je svake godine.

Pregledom dijela eko aktivnosti naše Eko škole može se steći uvid u raznolik program provedbe programa Međunarodne Ekoškole kojima smo ponosno stekli Dijamantni status 2. Ovo prestižno međunarodno priznanje proslavili smo svečanim podizanjem Zelene zastave na proslavi Dana škole u našem školskom dvorištu. Zelenu zastavu nosili su učenici članovi Eko odbora naše škole uz okupljene djelatnike i učenike koje je sukladno svečanosti događaja pozdravio ravnatelj naše škole čestitajući im. Tim činom obilježili smo 16 godina predanog truda i rada naših učenika i učitelja u provođenju programa Međunarodne Ekoškole.

Njegovanje osjetljivosti za održivi razvoj u našoj školi ostati će premisa u odgojno-obrazovnom radu i narednih godina. Ponosni i motivirani očekujemo uspjeh u provođenju programa Međunarodne Ekoškole i u budućem radu.

Andreja Vincek Ević, koordinatorica programa Međunarodne Ekoškole u Osnovnoj školi Tordinci

Osnovna škola Vladimira Nazora, Komletinci **Činimo dobro otiskom srca**

U našoj je školi ove nastavne godine proveden međunarodni Program sCOOLFOOD, odnosno hrvatska inačica programa pod nazivom „Činimo dobro Otiskom srca”. Učenici su imali priliku učiti o povezanosti održivosti hrane i okoliša s prehranom, poljoprivredom, energijom, životnim stilovima i smanjenjem otpada, u skladu s globalnim ciljevima održivog razvoja i UN-ovim Programom održivog razvoja do 2030. godine. U projekt su bili uključeni članovi Domaćinstva i Školskog volonterskog kluba.

Uključivanjem u praktične modele iskustvenog učenja naši su se učenici upoznali s ciljevima Programa održivog razvoja UN-a i Agende 2030. Kao članovi eko patrole, ujedno i aktivni volonteri, učenici su se s velikim entuzijazmom uključivali u različite aktivnosti kroz koje su imali priliku naučiti o zdravoj prehrani i važnosti održivog razvoja. Projekt ih je potaknuo na aktivno istraživanje i promišljanje o načinima na koje naše prehrambene navike utječu na okoliš i zdravlje. Program je obuhvaćao niz aktivnosti usmjerenih na humano djelovanje, organizaciju događaja u školi i izvan nje, pomoć zajednici i jačanje solidarnosti i aktivizma.

Tijekom projekta istraživali smo namirnice i etikete na prehrambenim proizvodima, učili prepoznati nutritivne vrijednosti i sastojke određenih proizvoda, proučavali ekološku proizvodnju i zaštitu potrošača. To nam je pomoglo razumjeti što jedemo i kako donositi bolje i zdravije odluke kada kupujemo hranu i piće. Nakon toga, učenici su se okušali u sadnji povrća u školskom vrtu, što im je omogućilo da iz prve ruke iskuse proces uzgoja hrane. Tako su razvijali osjećaj odgovornosti prema prirodi i shvatili koliko je važno negovati okoliš kako bismo osigurali zdravu hranu za buduće generacije. Kroz razgovore i radionice o održivom razvoju razmišljali su o načinima na koje možemo smanjiti otpad, koristiti prirodne resurse pažljivo te podržavati lokalnu proizvodnju hrane.

Sve su brižljivo pratili i bilježili podijeljeni u timove: eko znalci, eko reporteri i eko fotografi. Projekt sCOOLFOOD nije samo unaprijedio njihovo znanje o zdravoj hrani i ekologiji, već je i potaknuo ekološku svijest i aktivno sudjelovanje u očuvanju okoliša. Iskustveno učenje i suradnja najbolji su put u prenošenju znanja na koji način naše svakodnevne odluke utječu na okoliš. Djeca postaju odgovorni građani koji razumiju izazove klimatskih promjena i mogu sudjelovati u njihovom rješavanju.

Snježana Matak, OŠ „Vladimir Nazor“ Komletinci

Srednja škola Ilok Šumski vrt

Ilok je nastao na istočnim padinama Fruške gore, iznad moćnog Dunava, biser Srijema i jedna od najvažnijih točaka vinske karte regije. Njegovi pitomi brežuljci, prošarani vinogradima koji se protežu u nedogled, svjedoče o stoljetnoj tradiciji vinogradarstva koja seže još u doba Rimljana. Tlo bogato mineralima i povoljna mikroklima čine ovaj kraj idealnim za uzgoj vinove loze i raznovrsnog voća. Osim vinograda, kraj obiluje i voćnjacima – jabuke, kruške, breskve i šljive rastu na blagim padinama, u simbiozi s prirodom i tradicijom. U proljeće, kada voćke procvjetaju, cijeli kraj postaje raskošno platno mirisa i boja, dok u jesen zrije bogatstvo plodova, što stvara prizore idilične i gotovo slikarske.

U ovakvom kraju 1899. godine osnovana je naša škola, Srednja škola Ilok, kao Kraljevska vinogradarsko-voćarska škola, na inicijativu lokalne zajednice u cilju širenja vinogradarske izobrazbe. Od početka organizacije prenošenja znanja jako je bila bitna praktična nastava iz vinogradarstva, voćarstva, pčelarstva, ratarstva. Danas njezini smjerovi uključuju: agrotehničara, agroturističkog tehničara, tehničara za voćarstvo, vinogradarstvo, vinarstvo, opću gimnaziju i tehničara za računalstvo s četverogodišnjim programima. Školska ekonomija obuhvaća područje od oko 10 hektara: približno 4 ha vinograda (~12 000 trsova), 1 ha voćnjaka (breskve, jabuke, šljive...), ratarske površine, platenik, staklenik i vrtne površine, ljekovito bilje, školski podrum za proizvodnju vina, kušaona vina i novi moderni laboratorij za mikro razmnožavanje zbog očuvanja genetskih vrijednih sorti bez virusa i bolesti. Prostor koji okružuje Srednju školu Ilok odiše mirom, otvorenosti i zelenilom. Smještena na rubnom dijelu grada, škola je okružena prostranim površinama parka. Udaljenost od gradske vreve čini ovaj prostor idealnim za učenje, istraživanje, ali i za odmor tijekom školskih odmora. Učenici često borave na otvorenom – bilo u okviru nastave na otvorenom, praktične nastave ili u slobodnom vremenu.

Budući da je očuvanje i promicanje biološke raznolikosti ključno za održavanje zdravih ekosustava i održivu poljoprivrednu proizvodnju i u našoj školi željeli smo započeti s osnivanjem šumskog vrta kao održivu, ekološku i lokalnu alternativu intenzivnoj poljoprivredi. On je nalik šumama, no ima više svjetlosti kako bi se mogle posaditi različite biljke – one koje preferiraju direktnu sunčevu svjetlost i one koje se bolje snalaze u sjeni. Na malom prostoru može se tako uzgojiti više različite hrane, povećati bioraznolikost, regenerirati tlo i otjerati nametnike, vlada stabilan ekosustav i bioraznolikost, već jedno stablo može biti šumski vrt. Stoga smo kreirali naš mali šumski vrt, u jesen, sadnjom eko sadnice jabuke voćke koja simbolizira početak, rast i brigu o prirodi.

Naučili smo kako je voćka višeg sloja važna u šumskom vrtu jer pruža sjenu, hranu i zaklon drugim biljkama te doprinosi stvaranju mikroklima jer visoke krošnje daju hlad i štite od vjetrova, privlače životinje te stvaraju posebni podzemni svijet koji prenosi hranu. U proljeće smo nastavili s radom: učenici su posadili sadnice rajčice, češnjaka, bosiljka, lavande i šumske ljubičice. Učili smo kako se biljke mogu međusobno podržavati: bosiljak poboljšava okus rajčice i odbija štetnike, češnjak djeluje kao prirodni pesticid, lavanda privlači korisne kukce i odbija moljce, šumska ljubičica prekriva tlo, sprječava isušivanje i obogaćuje vrt bojom i životom. Posadili smo biljku vučiku jer na njezinu korijenju žive simbiotske dušične bakterije, koje obogaćuju tlo dušikom. Sadnjom različitih vrsta stvorili smo bioraznolikost kojom će naša šuma hrane bujati bez gnojenja, biti dio održivog gospodarenja, zelene tranzicije kao i ukras okoliša škole.

Učenici su kroz praktičan rad naučili:

- -opisati šumski vrt i objasniti kako se razlikuje od običnog vrt
- -povezati bioraznolikost s zdravljem biljaka i tla
- -analizirati kako biljke mogu surađivati umjesto natjecati se
- -komentirati otpornost na sušu, bolesti i klimatske promjene šumskog vrta
- -voditi brigu se o biljkama u skladu s prirodom i načelima ekološke proizvodnje

Rad u šumskom vrtu potaknuo je kod učenika odgovornost, promatranje, timski rad i razvijanje ideje o tome kako možemo surađivati s prirodom ne iskorištavati ju. Naš školski vrt sada nije samo prostor za učenje, već i mjesto za opuštanje, istraživanje i ponos. Zelenilo i prirodni elementi usklađeni su s funkcionalnošću, a cijeli prostor reflektira vrijednosti škole – rad, znanje, uživanje u prirodi.

Stela Rotim, prof. šk. koordinatorica programa Ekoškole

Srednja škola Ilok

Krenimo zeleno u održivu budućnost! - Mobilnost u Austriju

Srednja škola Ilok sudjelovala je u još jednoj mobilnosti projekta „Krenimo zeleno u održivu budućnost“ koja se odvijala od 29.09.2024. do 12.10.2024. u Austriji točnije u školi Weinbauschule u Eisenstadtu, gdje su naši učenici tijekom dva tjedna obavljali stručnu praksu. Cilj projekta je stjecanje znanja i vještina u ekološkoj poljoprivredi zatim razvoj zelenog poduzetništva kroz ekološku proizvodnju. Prije putovanja su prošli jezične, psihološke, kulturološke pripreme, i predavanja iz Zaštite na radu. Učenici su u školi učili kako primijeniti ekološki prihvatljive tretmane poput sumporno-vapnenih i bakrenih otopina (Cuperblau), izbjegavajući štetne kemikalije, način očuvanja ekosustava i biološke raznolikosti, zatim su dodavali efektivne mikroorganizme u tlo, koji poboljšavaju ishranu i otpornost voćaka. Sudjelovali su i u sušenju jabuka, te pravljenju soka od jabuke. U stakleniku Weinbauschule sijali su ekološko sjeme luka sorte Tondamuson u poseban supstrat, usvojili su znanja kako koristiti feromonske mamce i preparate na bazi grabežljivih grinja. Učenje o ekološkoj poljoprivredi nam je omogućilo razumijevanje održivih metoda uzgoja i kako se uklopiti u principe zaštite okoliša. Ove prakse ne samo da pomažu u očuvanju prirode, već i u stvaranju kvalitetnih proizvoda koji mogu biti konkurentni na tržištu. Učili smo o poduzetništvu i brendiranju proizvoda jer omogućuje malim proizvođačima, posebno onima u ekološkoj poljoprivredi, da se izdvoje na tržištu. Posjet Beču, Gradišćanskim Hrvatima, Biohofu Marine Schmit i vinariji Weigut Mate te razgledavanje kulturnih znamenitosti poput dvorca Esterházy, bilo je obogaćujuće iskustvo za učenike. Ova putovanja omogućila su im ne samo da se povežu s bogatom poviješću i tradicijom, nego su također imali priliku istražiti umjetnost i kulturu. Kontakt s Gradišćanskim Hrvatima ponudio je učenicima uvid u očuvanje kulturne baštine i jezičnu tradiciju ove zajednice, dok su posjeti Biohofu i vinariji Weigut Mate otvorili vrata poljoprivredne proizvodnje, ekološke prakse i umjetnosti vinogradara. Razgledavanje dvorca Esterházy dalo je priliku za istraživanje povijesnih i arhitektonskih

dragulja koji su duboko ukorijenjeni u europskoj povijesti. Svi ovi susreti i aktivnosti su osnažili učenike novim spoznajama, ali i inspirirali ih za buduće projekte. Projekt nam je dao ne samo nova znanja, već i motivaciju da budemo pokretači promjena u svojim zajednicama.

Što su učenici rekli o svom putovanju i učenju u Austriji?

- *Svidjelo mi se na Erasmusu. Doživjela sam puno novih iskustava i drago mi je da sam dobila takvu priliku tijekom srednjoškolskog obrazovanja. To iskustvo će mi pomoći dalje u životu i poslu te također odlukama koje ću donositi u budućnosti-* kaže Valentina Pongrac, učenica 2.at razreda.
- *Kada god se ukaže ovakva prilika, svima preporučujem da ju prihvate. Ne samo da je izvrsno za učenje pokretanja vlastitog posla, već je i sam posjet u inozemstvo nezaboravno iskustvo (pogotovo ako si osoba koja voli putovati i upoznavati nove gradove). Zaista prelijepo iskustvo, ponovila bih ga još pet puta ako bi se ukazala prilika-* ističe Ema Bako, učenica 2.at razreda

- *Moje iskustvo odlaska na stručnu praksu u Austriju je bilo veće od očekivanja. Stjecanje novog znanja i iskustva u inozemstvu je proširilo moje vidike za budućnost. Sve je bilo odlično organizirano-* kaže Mario Kanja, učenik 2.at razreda.
- *Sa zadovoljstvom mogu reći da sam u razdoblju od 2 tjedna puno toga naučio-* ističe Denis Toth učenik 2.vvv razreda
- *Erasmus+ program u Austriju bio je nevjerojatno iskustvo!-* kaže Leon Zajac učenik 2.at razreda

U pratnji učenika bile su njihove profesorice Mirjana Sinković i Stela Rotim

Mirjana Sinković, prof.

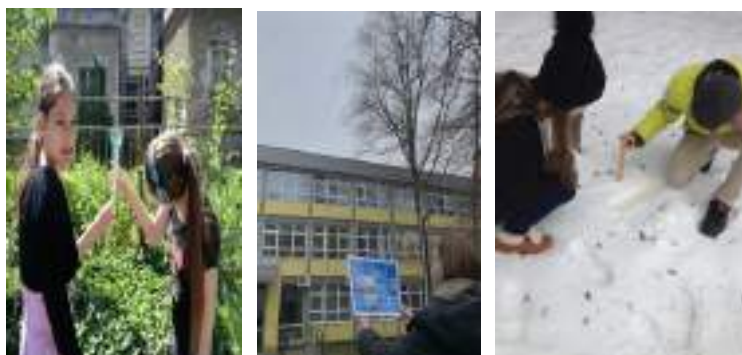
Osnovna škola Antuna Mihanovića, Osijek Zeleni tragovi budućnosti

Zajedničkim koracima prema zelenijem sutra – vođeni idejom da odgoj i obrazovanje igraju ključnu ulogu u oblikovanju održivog svijeta, već 24 godine negujemo ekološku svijest, odgovornost i ljubav prema prirodi. Prije točno 24 godine Osnovna škola Antuna Mihanovića iz Osijeka postala je ponosni sudionik međunarodnog programa Ekoškola. Kroz gotovo četvrt stoljeća predanog rada, naši učenici i učitelji neumorno su provodili brojne aktivnosti s ciljem smanjenja otpada, štednje energije i vode, očuvanja prirodnih resursa te promicanja vrijednosti održivog življenja.

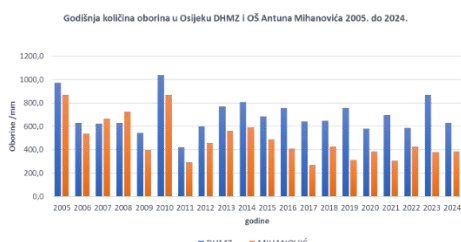
Iako se naša škola nalazi u samom središtu grada, na ograničenoj zelenoj površini, trudimo se prostor oko sebe pretvoriti u utočište biološke raznolikosti. Naše školsko dvorište već krasi hotel za kukce, a ove smo godine dodatno obogatili okoliš sudjelovanjem u projektu „Šišmiš patrola“, u suradnji s Parkom prirode Kopački rit i Zoo vrtom Osijek. Kao trajni trag tog projekta, postavili smo šišmiš kućicu u našem dvorištu – kao poziv i dom ovim iznimnim stvorenjima koja igraju ključnu ulogu u ravnoteži prirodnih ekosustava. Šišmiši su ne samo fascinantni, već i korisni saveznici u kontroli populacije kukaca, čime doprinose zdravlju urbanih i ruralnih sredina. Više o njihovom svijetu možete saznati na poveznici:

https://docs.google.com/document/d/1wE-1tHKcbLL-QQxnrTak52WzSXetSHrixq_oZe54/edit?tab=t.0

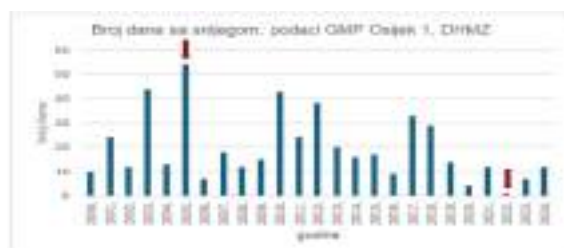

Kroz sve ove aktivnosti naši učenici nisu samo učili, već su postajali aktivni sudionici promjene – razumijevajući razloge i posljedice klimatskih promjena, važnost recikliranja, očuvanja prirode i koncept održivog razvoja kao temelja za zdraviju, sigurniju i pravedniju budućnost. U posljednjim desetljećima svjedočimo sve učestalijim pojavama ekstremnih vremenskih neprilika – rekordno visokim temperaturama, toplinskim valovima, sušama i intenzivnim oborinama – što jasno upućuje na utjecaj globalnih klimatskih promjena. Osim što pogađaju prirodu i gospodarstvo, ove promjene duboko utječu i na ljudsko zdravlje, povećavajući rizik od bolesti povezanih s toplinom, vlagom i onečišćenjem.

Upravo potaknuti takvim promjenama, osmislili smo projekt „Klimatska priča Osijeka: Što nam otkriva 25 godina mjerenja“, u kojem smo analizirali podatke o srednjim godišnjim temperaturama zraka u Osijeku. Kroz znanstveni pristup i timski rad, naši su učenici istraživali kako se klima našeg grada mijenja kroz vrijeme, a rezultate su predstavili na državnom GLOBE natjecanju.

Prikaz broja dana sa snijegom od 2000. do 2024. godine

Usporedba ukupnih godišnjih količina oborina u Osijeku od 2005. do 2024. god.

Što smo sve doznali? Saznajte na sljedećoj poveznici:

<https://docs.google.com/document/d/1BeubwSx1oD-sOwnPVcGnCfUS9UCGdVAG/edit?tab=t.0>

Uz brigu o okolišu, njegovali smo i očuvanje kulturne i povijesne baštine, svjesni da održiva budućnost počiva i na poštivanju prošlosti. Na poticaj društva „Naša djeca“, obilježen je DJEČJI TJEDAN u razdoblju od 7.10. -13.10.2024. Sudjelovali su Mali likovnjaci i ostali zainteresirani učenici od 1.- 4. razreda u knjižnici, te petaši u učionici sa svojim razrednicama.

Teme ovogodišnjeg Dječjeg tjedna su: ŽIVOTNO-PRAKTIČNE I TRADICIONALNE VJEŠTINE

- Učenici od 1.- 4. razreda su za cilj imali sašiti dugme, a zatim su šivanje dugmeta koristili u izradi sovice od tkanine ili vune, od recikliranog materijala.
- 5. razredi su naučili motati, rezati vunu i izraditi pompone, te su oblikovali igračke, ukrase ili privjeske u obliku ovčica i ježeva.

Vjerujemo da promjene počinju u učionici, a snaga zajedničkog djelovanja može odjeknuti daleko izvan školskih zidova – sve do svake kapljice, svakog lista i svakog budućeg daha našeg planeta.

Snježana Fuis i Vesna Lerinc koordinatorice programa Ekoškole

Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Čepin

U školskoj godini 2024./2025. Eko škola Osnovne škole Vladimir Nazor iz Čepina aktivno je djelovala s ciljem podizanja svijesti o važnosti očuvanja okoliša i smanjenja otpada. Kroz niz kreativnih i edukativnih aktivnosti, učenici, učitelji i suradnici zajednički su doprinosili stvaranju održivijeg okruženja. Glavni fokus bio je na smanjenju otpada, a aktivnosti koje smo proveli uključuju: Sadnju gredica s povrćem i ljekovitim biljem u školskom vrtu, čime smo poticali učenike na promišljanje o samoodrživosti i važnosti uzgoja vlastite hrane. Izradu cvijeća od papira, čime smo ukazali na mogućnosti ponovne upotrebe materijala i razvijali kreativnost učenika.

Izradu i oslikavanje gipsanih ukrasnih tanjura, koje smo kasnije predstavili i prodavali na sajmu u Gospodarskom centru u Osijeku – spoj ekološke svijesti i poduzetničkog duha. Sakupljanje starog papira i njegovo zbrinjavanje na reciklažnim dvorištima, čime smo aktivno sudjelovali u reciklažnim lancima i smanjenju otpada u zajednici. Također, tijekom godine smo se posvetili i temi emocija, razvijajući emocionalnu pismenost učenika kao važan dio brige o sebi i drugima. Svoje radove, projekte i ideje predstavili smo na sajmovima i izložbama, kako u Čepinu, tako i izvan mjesta, ponosno promovirajući ekološke vrijednosti naše škole.

Renata Viviora-Rous

Osnovna škola Josipovac 2024./2025.

U bijelim majicama, simbolima ljubavi i mira vježbali smo u dvorani škole te pokazali i dokazali još jedanput da je jako važno misliti na zdravlje, redovitim vježbanjem. Radovali smo se rujanskoj dami u jesenjim odjevnim kreacijama, pekli kolače, cijedili jabučni sok i zamolili damu da i nagodinu dođe.

Našem čika Franji, bivšem domaru škole, i njegovim umirovljenim legicama i legama u Domu za starije osobe, poslali smo za Dan starijih osoba, Božić i za Uskrs oblikovane uporabne predmete od recikliranog papira želeći im razveseliti svakodnevnicu i pokazati da nisu sami. I u košari našlo se jabuka, čaja, niskokaloričnih prutića, limuna... i pregršt zagrljaja na daljinu.

Vukovar u srcu nije samo na Dan sjećanja na žrtvu Vukovara, već je svaki dan dan misli o Vukovaru! Paljenjem lampiona u dvorištu škole prisjetili smo se svih žrtava Domovinskog rat, Vukovara i Škabrnje.

Stari papir sakupljamo cijele godine, važemo, bilježimo sakupljeno i pomažemo Zemlji i generacijama iza nas. Čarobnjaci, traktori, domino... oblikovani od ostataka materijala, šetali su i ove godine hodnicima škole. Dijelili smo i ljubavnu poštu. Ali, i učiteljice su bile maskirane!

Naša škola je odjevena u crveno, jednom u godini dana. Valentinovo je dan kada ozbiljno razmišljamo o simpatijama, zaljubljenosti, pisanju pisama i poruka, darivanju posebne osobe. Ma, nije bitno biti zaljubljen, važno je dobiti lijepu poruku od drage osobe. Sretno vam Valentinovo!

Zaiskri pričom postaje tradicionalan festival pripovijedanja u našem mjestu. Ove godine trećaši su s voditeljicom Ivanom smišljali svoju eko priču pod naslovom Zemlja, voda, vatra, zrak i ja. Bila je jedna rijeka, jako zagađena...i, djeca su našla rješenja tom onečišćenju i poruku poslali cijelom mjestu. Bili su oduševljeni svojom pričom.

Vrijedni trećaši bili su na Sajmu otpada u Gospodarskom centru u Osijeku. Razvrstavanje otpada nije bio problem, jer trećaši jako dobro znaju što je otpad, a što smeće.

Poljoprivredni fakultet ugostio je naše učenike iz trećih razreda na eko radionicama Umreženi čuvari hrane. Učenici su pokazali zavidno znanje o pravilnoj prehrani, poznavanju zrnja različitih žitarica, prepoznavanju presadnica povrća. Posebno ih je dojmila izložba prepariranih divljih i domaćih životinja našega zavičaja. A milovanje crnog ponija i maženje psa ljubičastog jezika (chow chow je) poslastica je bila na kraju posjeta.

Uskršnje radionice posebno su zanimljive. Bojanje pisanica ljuskom luka izazvalo je radost u razredu. Zanimljive košarice s debeljuškastom kokom darovali su roditeljima za Uskrs.

Vrijedne ručice prvašića posijali su sjemenje paprike, krastavaca i rajčice u razredu. Brinuli su o njima redovito zalijevajući. A kada su presadnice dovoljno narasle, ponijeli su ih kući i posadili u svoje vrtove. Bake i mame bile su ponosne na buduće vrtlare.

Što je to kockavica? Nekakva igračka! Neee. Pitajte prvašiće. Oni će vam objasniti zašto je taj prekrasan cvijet zakonom zaštićen u našoj domovini i pokazati vam svoje plakate.

Naši učenici iz produženog boravka često kreativno oblikuju predmete, slike i aplikacije koje krase ulaz u našu školu. Posebna je bila roda, velika roda kao simbol naše škole. Nadamo se da će nam i ove godine iz gnijezda proviriti nekoliko malih glavica bijelih roda.

Svjetski dan voda i šuma datumi su koje redovito pratimo i obilježavamo različitim aktivnostima, radionicama, posjetama, razgovorima, opisivanjem... jer bez njih nema života za živa bića.

Vatrogasci su nam bili gosti i naučili kako se trebamo ponašati u slučaju izbijanja požara. Naučili smo da hidrante u školskom dvorištu ne smijemo zlorabiti. A pokušali smo i „gasiti“ zapaljenu kuću. Taj „šmrk“ nije bilo baš jednostavno ukrotiti, ali zato vatrogasci imaju pripreme kondicije.

Gospodin, Zoran Vakula posjetio je našu školu i družio se sa znatiželjnim učenicima. Jer, njih je zanimalo kako nastaju padaline i oborine, i što se sve to događa iznad nas, u atmosferi, što su to kisele kiše, kako biljke i životinje reagiraju na promjene u prirodi... Baš smo se zabavili, jer je gospodin Vakula cool lik.

Koordinatorice: Margareta Pavlinić, Gabrijela Radić i Melita Košutić

Centar za odgoj i obrazovanje „Ivan Štark“, Osijek

Mi, djelatnici i učenici Centra za odgoj i obrazovanje Ivan Štark iz Osijeka, unatoč svojim osobitostima, sve više sudjelujemo u aktivnostima naše lokalne zajednice, te smo pozvani i na uključivanje u razne eko projekte određenih Udruga i organizacija koje se bave zaštitom, očuvanjem i uređivanjem okoliša. Svojim brižnošću i usmjerenošću na recikliranje i oporabu potičemo sve oko nas na promjenu. Ove školske godine obilježili smo pojedine eko datume. Obavezno obilježavamo Dan kruha i plodova zemlje uz prigodni program i blagoslov našeg svečanog stola. Uz Dane kruha i plodova zemlje obilježili smo i važne datume kao što su Dan jabuka, Dan voda, Dan planeta Zemlje, Svjetski dan šuma i Svjetski dan zaštite okoliša i močvara, Tjedan zdravog doručka.

Učenici i korisnici naše škole tijekom cijele nastavne godine vrijedno sakupljaju plastične čepove, baterije, povratne ambalaže i stari papir. Vodi se briga i o biljkama unutar i izvan prostora škole. U dvorišnom dijelu škole posađen je senzorni vrt sa raznim biljkama od začina, cvijeća i voća. Svakom razrednom odjelu dodijeljena je jedna kultura o kojoj su se brinuli tijekom školske godine. Uz to učenici i djelatnici većih skupina obrađuju svoj vrt gdje sade razno sezonsko povrće s ciljem promatranja rasta i proizvodnje povrtnih sadnica. Vrt je obuhvaćen razrednim projektom "Od polja do stola".

Jedna od posebnih aktivnosti ove godine bila je izrada kućica za šišmiše u suradnji sa stručnim timom iz Kopačkog rita, koji su nam održali interaktivno predavanje o šišmišima. Zajedničkim snagama naših prijatelja iz Kopačkog rita i naših učenika izrađena je i postavljena u školsko dvorište kućica za šišmiše. Učenici Centra bili su uključeni u nacionalni projekt "Školska shema", gdje im je osigurana dodjela besplatnih obroka voća, povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda. U sklopu toga održane su edukativne aktivnosti za učenike.

Naši učenici aktivno su uključeni u Eko patrolu, u sklopu koje provjeravaju potrošnju i potrebe čišćenja unutrašnjeg i vanjskog prostora škole. Sve vrijedno dokumentiraju. U Centru ističemo važnost brige o fizičkoj aktivnosti šetnjama i kretanjama na svježem zraku te nam je to jedna od bitnih aktivnosti koju provodimo svakodnevno u skladu s vremenskim prilikama. U skladu s osobitostima učenike uključujemo u razne sportske aktivnosti gdje ostvaruju zapažene rezultate. Sukladno tome, obilježavamo poznate organizirane aktivnosti Svjetski dan pješaćenja, Slavonska X – ica, Sportske igre mladih itd. Tijekom nastavnog programa implementirani su sadržaji o zdravom načinu života (zdrava prehrana, sprečavanje pojave ovisnosti i važnost kretanja). Naši učenici sve više osvještavaju važnost pravilne prehrane, uz pripremu zdravih užina i obroka.

Dugi niz godina ostvarujemo uspješnu suradnju s Osječkim azilom za napuštene životinje gdje naši stariji korisnici odnose hranu i igračke za pse od starih tkanina koje kontinuirano izrađuju tijekom cijele godine. Dva puta godišnje odlaze u azil gdje uspostavljaju kontakt s psima gdje ih šeću te ih se kroz ove aktivnosti senzibilizira o važnosti brige o životinjama. Učenici i djelatnici se brinu i o kompostištu, a učenici samostalno odvajaju otpad. Dobiveni humus koristimo u našem vrtu i cvjetnjaku.

Ove godine 25. travnja 2025. godine, održali smo Eko projektni dan pod nazivom „Hotel za kukce – važnost očuvanja bioraznolikosti“. Dan smo obilježili prigodnom radionicom o važnosti kukaca u prirodi, njihovim staništima te o načinima izrade hotela za kukce. Učenici su imali priliku saznati da su kukci neophodni za održavanje biološke raznolikosti i zdravlja okoliša te da su hoteli za kukce posebna struktura napravljena kako bi pružila sklonište i stanište različitim vrstama kukaca. Osim toga, učenici su imali priliku i sami izraditi hotel za kukce pomoću raznog materijala (češera, komada drveta, šišarki, slame i sl.). Učenici su svoju kreativnost izrazili i bojanjem predložaka kukaca. Cilj ovog projekta bio je da učenici spoznaju važnost očuvanja bioraznolikosti, razviju ljubav i poštovanje prema očuvanju prirode.

U suradnji sa Udrugom Plantaža i našim kumovima Unikom d.o.o. odabrali smo lokacije na koje smo postaviti velike hotele za kukce na pravilan način, a manje hotele postavili smo na obližnje zelene površine uključujući i u naše školsko dvorište te na izdvojenom odjelu Briješće.

*voditeljica Ekoškole Klaudija Ćurković, prof.reh.
koordinatrica Ekoškole Maja Gladović, mag.ped i mag. eduk.pov.*

Osnovna škola Dore Pejačević, Našice

OŠ Dore Pejačević Našice već 17 godina provodi međunarodni program Ekoškola. U ovom ekološkom programu imamo stečen dijamantni status, što je najviši nivo priznanja koji škola može postići u programu zaštite okoliša i održivosti. Tijekom ove školske godine poduzimali smo brojne eko – aktivnosti. Obilježili smo bitnije ekološke datume, te kao i svaka Eko škola proveli smo EKO PROJEKTNI DAN s temom MENTALNO ZDRAVLJE. Cilj projektnog dana bio je osnažiti učenike da prepoznaju stresne situacije i potraže pomoć, te nauče metode samopomoći radi održavanja mentalnog zdravlja.

Sudjelovali smo u Svjetskim danima akcije 2025. – Global Action Days (GAD), te smo se pridružili kampanji posvećenoj obnovi ekosustava, organiziranoj u okviru UN-ovog desetljeća obnove ekosustava. Ovogodišnji naglasak je bio na obnovi tla, prirodi u urbanim sredinama i jačanju povezanosti s prirodom. Proveli smo i projekt ISTRAŽUJEMO SVIJET OKO NAS koji je bio namijenjen učenicima darovitim u STEM području. Cilj projekta bio je razvoj prirodosnanstvenih vještina, te stjecanje različitih iskustava o svijetu koji nas okružuje.

Tijekom ovog projekta provedene su radionice: Izolacija molekule DNA iz banane, Koliko boja skriva list? - Kromatografija biljnih pigmenata iz lista, 3D printanje bioloških modela, Proširena i virtualna stvarnost u STEM području, Epidemije virusa - matematičko modeliranje, Virusi u virtualnom i stvarnom svijetu, te Istraživanje svemira. Učenici naše škole su sudjelovali i u biomonitoringu tigrastih komaraca u sklopu projekta „IZLIJ VODU DA NAS NE BODU!“ koji provodi Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Školska koordinatorica Ekoškole: Leopoldina Vitković, prof.

Tehnička škola Požega Eko-umjetnost: Inovacije kroz recikliranje

Tehnička škola u Požegi 2024. godine stekla je status međunarodne Ekoškole. Među brojnim aktivnostima učenici i djelatnici škole posebnu pažnju posvećuju prikupljanju i razvrstavanju otpada te procesu recikliranja papira, kartona i plastike.

Tijekom školske godine 2024./25. održano je niz radionica kreativnog recikliranja. Učenici su dekorirali posude od recikliranog materijala. Uz pomoć prirodnih materijala poput morskih školjki, ljuski pistacija i konopčića učenici su stvorili prava mala umjetnička djela. Izdvajamo izradu bedževa od gline s uzorkom lišća, izradu pahuljica od gline, izradu kućica od štapića, božićnih patuljaka, božićnih drvaca od češera.

Obilježen je Međunarodni dan borbe protiv plastičnih vrećica (19. prosinca) s ciljem osvješćivanja učenika o štetnosti plastičnih vrećica i zamjeni istih održivijim rješenjima. Promjenom navika kao što je korištenje platnenih vrećica izravno se doprinosi zaštiti okoliša. U sklopu izrade panoa učenici su dobili zadatak dizajnirati svoju vrećicu uz pomoć platnenog predloška, kojeg su ukasili otiscima jesenskog lišća.

U humanitarnoj radionici izrađivali su se uskršnji paketići za korisnike cjelodnevnog boravka Centra za nestalu i zlostavljenu djecu u Požegi. Pro tome su korištene reciklirane kutije od jaja, akrilne boje, salvete, papirnati motivi zečeva. Prikupljene kutije od jaja prebojane su bijelom akrilnom bojom. Nakon sušenja su ukrašene salvetnom tehnikom i akrilnim bojama. Završni korak bilo je punjenje ukrašenih kutija slatkišima. Kao zahvalu, djeca su nam poslala prigodne čestitke.

Practiciranje kreativnog recikliranja potiče učenike da razmišljaju izvan okvira. Naglašava važnost snalažljivosti i inovacija. Sudjelovanjem u ovim aktivnostima, učenici uče da otpadni materijali mogu imati drugi život, smanjujući ukupni utjecaj na okoliš. Jedna od glavnih prednosti radionica kreativnog recikliranja je povećanje ekološke svijesti. Učenici uče o važnosti smanjenja otpada i utjecaju zagađenja na ekosustave. Kroz praktične aktivnosti, svjedoče koliko otpada se generira i kako ga mogu ublažiti kreativnim rješenjima. Ove radionice također promiču razvoj raznih vještina. Učenici poboljšavaju svoje sposobnosti rješavanja problema dok se suočavaju s izazovima stvaranja novih predmeta od starih materijala. Dodatno, razvijaju vještine suradnje i timskog rada dok rade na grupnim projektima. Takva iskustva potiču osjećaj zajednice i zajedničke odgovornosti za okoliš.

Radionice kreativnog recikliranja služe kao platforma za izražavanje kreativnosti učenika. Mogu eksperimentirati s različitim materijalima i idejama, pomičući granice tradicionalne umjetnosti i dizajna. Radionice su vodile profesorica Antonia Petrović Klaić i knjižničarka Meri Bajić.

Kako bi učinkovito implementirali radionice kreativnog recikliranja, škole trebaju razmotriti njihovu integraciju u postojeće kurikule. Djela koja stvaraju učenici kombiniranjem koncepta ekologije i umjetnosti, prikazuju inovativni i umjetnički potencijal recikliranja.

Proljetni sajam s donacijama u humanitarne svrhe udruzi „Marijini obroci“ održan je 5. lipnja 2025. ispred škole. Zainteresiranima su ponuđene uzgojene biljke i radovi kreativnih učenika.

Marina Mirković, školska koordinatorica programa međunarodne Ekoškole

Tehnička škola Požega Čuvari slavonske šume

„Čuvari slavonske šume“ je obrazovni projekt Tehničke škole, Požega osmišljen kako bi uključio učenike u očuvanje okoliša i napore za održivost, s fokusom na očuvanje ekosustava slavonskih šuma. Projektom se želi podići svijest o važnosti bioraznolikosti, ekološke ravnoteže i uloge šuma u borbi protiv klimatskih promjena.

Projekt se je provodio u Tehničkoj školi Požega do kraja nastavne godine kako bi se učenici educirali o ekološkom značaju slavonske šume, uključujući njezinu floru i faunu, te ekološkim izazovima s kojima se suočava. Učenici se potiču na sudjelovanje u praktičnim aktivnostima kao što su sadnja drveća, praćenje bioraznolikosti kako bi se potaknuo osjećaj odgovornosti i brige za okoliš.

Projekt je integrirao različite izvannastavne aktivnosti, kako bi pružio cjelovito razumijevanje pitanja okoliša i promicao kritičko razmišljanje. Projekt promiče održive prakse, poput smanjenja otpada, očuvanja resursa i korištenja ekološki prihvatljivih materijala, kako bi se smanjio ekološki otisak škole, važan za Tehničku školu kao člana zajednice međunarodnih Ekoškola.

Posjet Rasadniku Hajderovac kod Kutjeva (tvrtka Hrvatske šume) označio je početak školskog eko projekta „Čuvari slavonske šume“. Rasadnik Hajderovac bavi se proizvodnjom i prodajom šumskih sadnica, ukrasnog bilja, urbanog drvenastog zelenila i klonova šumskih sadnica. Prisutne je s radom rasadnika upoznao upravitelj Tomislav Benčić, dipl. ing. šumarstva.

Posjet rasadniku ističe važnost očuvanja okoliša i održivih praksi. Sudionici su naučili o ulozi rasadnika u pošumljavanju, bioraznolikosti i obnovi ekosustava, usklađujući se s ciljevima usmjerenim na ekološku svijest i održivost.

Uređenjem školskog okoliša stvara se zelena oaza koja povećava estetsku privlačnost škole, a istovremeno služi kao praktična demonstracija strategija ublažavanja klimatskih promjena. Projekt se je usredotočio na sadnju drveća i grmlja koje skuplja ugljik i korištenje obnovljivih materijala za uređenja okoliša. Kroz ovu inicijativu učenici stječu praktične vještine u održivom uređenju okoliša i uče o važnosti smanjenja utjecaja na okoliš, njegujući tako kulturu odgovornosti prema okolišu unutar školske zajednice. Kroz projekt, učenici i članovi Eko-odbora posadili su 10 sadnica stabala, među njima Acer pseudoplatanus - gorski javor, Quercus petraea - hrast kitnjak i Tilia platyphyllos - velelisna lipa.

U okviru projekta učenici i djelatnici Tehničke škole 28. ožujka 2025. posjetili su Eko centar Latinovac. Uz predavanje o šumskom vrtu i šumi hrane održane su edukativne, interaktivne i zabavne radionice (bingo, pantomima, Escape room) o održivosti.

Eko projektni dan sastavni je dio programa međunarodne Ekoškole. Dan planeta Zemlje, koji se obilježava svake godine 22. travnja, pruža priliku pojedincima i zajednicama da razmisle o svom odnosu prema okolišu. Stoga je grupa učenika i nastavnika Tehničke škole, Požega 22. travnja 2025. bila u posjetu Park šumi Jankovac gdje su kao članovi međunarodne Ekoškole održali Eko projektni dan.

Interdisciplinarno učenje obuhvatilo je više nastavnih predmeta, omogućujući učenicima da pristupe temi očuvanja okoliša iz različitih kutova (geografija, hrvatski jezik, matematika, informatika/računalstvo, umjetna inteligencija, foto grupa). Ovaj pristup im omogućuje da vide povezanosti između različitih područja učenja i kako ona doprinose rješavanju stvarnih problema.

Povodom Međunarodnog dana biološke raznolikosti (22. svibnja) i Europskog dana parkova (24. svibnja) u projektu "Čuvari slavonske šume" učenici i nastavnici Tehničke škole 21. svibnja 2025. posjetili su Arboretum Lisičine kod Voćina. Arboretum je nastao 1963. godine. U njemu je posađeno preko 2500 taksona, biljaka različitih vrsta pa predstavlja muzej žive flore u Hrvatskoj. Ima najveću zbirku četinjača – jele, smreke, čemprese i borovi, ali i japansku pršljenku i rododendrone - zimzelene grmove ruže.

Na preko 24 hektara površine uz šetnicu, klupe i sjenice možete uživati u prirodnoj baštini. Sudionici posjeta puno su naučili o biljkama u arboretumu uz stručno vodstvo gospođe Bojane Ardalić Filić, dipl. ing. šumarstva iz Šumarije Voćin.

Posjećena je i Rupnica - geološki spomenik prirode. Uslijed snažne erupcije vulkana prije stotinjak milijuna godina nastale su zadivljujuće stubasto lučene vulkanske stijene.

U doba kada je ekološka svijest od presudne važnosti, uloga obrazovnih institucija u promicanju održivosti nikada nije bila važnija. Jedna od značajnih inicijativa unutar ovog okvira je program Eko-škola, koji potiče škole na uključivanje ekološki prihvatljivih praksi i obrazovanja. Značajna komponenta ovog programa je posjet Arboretumu Lisičine, vitalnom resursu koji nudi učenicima priliku da prodube svoje razumijevanje biološke raznolikosti, očuvanja i ekološke odgovornosti.

5. lipnja 2025., povodom Svjetskog dana zaštite okoliša, u Gradskoj knjižnici Požega otvorena je izložba "Čuvari slavonske šume". Čestitamo autorima fotografija - članovima Foto grupe Tehničke škole te njihovu mentoru prof. Hrvoju Mikolčeviću.

Izložba predstavlja dvadesetak učeničkih fotografija na temu slavonskih šuma. Sve fotografije su snimane tehnikom namjernog pomaka kamere u trenutku snimanja ili višestrukim ekspozicijama istog kadra. Na taj način autori su htjeli dobiti ugođaj sličan onome na impresionističkim slikama i dati vlastitu novu interpretaciju čestih fotografskih motiva iz našeg okruženja.

Projekt "Čuvari slavonske šume" financiralo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.

Marina Mirković, voditeljica projekta, školska koordinatorica programa međunarodne Ekoškole

Tehnička škola Požega

Izvori budućnosti: Daroviti umovi u potrazi za čistom energijom

Tehnička škola u Požegi ove školske godine kroz projekt "Izvori budućnosti: Daroviti umovi u potrazi za čistom energijom" potiče duboko tehničko i znanstveno razumijevanje obnovljivih izvora energije među

darovitim učenicima. Projekt stvara okruženje u kojem učenici ne samo da teorijski uče o obnovljivim tehnologijama poput energije vjetra, solarnih sustava i gorivih ćelija, nego se i aktivno uključuju u istraživačke aktivnosti i praktične eksperimente koristeći opremu iz projekta.

Radionice "Obnovljivi izvori energije" održane su u školskom projektu "Izvori budućnosti: Daroviti umovi u potrazi za čistom energijom" 14. travnja 2025. Bilo je zanimljivo i kreativno druženje na praktičnim radionicama uporabe opreme naprednog leXsolar-NewEnergy Kit, luksmetra (uređaja za mjerenje osvjetljenja) i anemometra (uređaja za mjerenje brzine vjetra) gdje su učenici provodili niz eksperimenata. Pri tome su obuhvaćeni zadatci poput mjerenja izlazne snage vjetroelektrana, proučavanja kako brzina i smjer vjetra utječu na efikasnost te analize osvjetljenja fotonaponskih ćelija.

Zahvaljujemo gospodinu Perici Rimcu, direktoru tvrtke Lexsolar-Rimac d.o.o. na održanim radionicama. Napredni edukacijski komplet koji je financiran projektom omogućiti će učenicima proučavanje tehnologije kao što su fotonaponski sustavi, energija vjetra, hidroenergija, električna mobilnost i gorive ćelije. Osim stjecanja tehničkih vještina, cilj je razviti kritičko razmišljanje i inovativnost učenika kroz osmišljavanje vlastitih rješenja za lokalne energetske izazove. Kroz timski rad, učenici uče kako integrirati teorijska znanja s praktičnim iskustvima, razvijajući projekte koji pridonose ekološkoj osviještenosti i održivosti zajednice. Također, projektom se nastoji stvoriti trajnu poveznicu između škole i industrije kroz posjete centrima za obnovljive izvore energije, čime se učenike uvodi u svijet stvarne primjene tehnologija koje će oblikovati budućnost.

U projekt su uključeni daroviti učenici Tehničke škole Požega, prepoznati po svom interesu i izvanrednim rezultatima u području tehničkih i prirodoslovnih znanosti. Njihova znatiželja, sposobnost rješavanja problema i sklonost inovacijama čine ih idealnim kandidatima za sudjelovanje u istraživanju održive energije. Nastavnici tehničkih predmeta s iskustvom u radu s darovitim učenicima vode radionice, mentoriraju projekte, pružajući učenicima podršku i smjernice tijekom cijelog trajanja projekta. Učenici su pod mentorstvom prof. Davora Ljubića, dipl. ing. odradili vježbe iz područja obnovljivi izvori i to sa

simulacijskim paketom vjetroelektrane. Dobivene rezultate su analizirali i pokušali usporediti s postojećom situacijom u Republici Hrvatskoj.

U sklopu izvannastavne aktivnosti "Baterijski paketi" učenici s mentorom prof. Marijanom Živkovićem, dipl. ing. izvode zamjenu baterijskog paketa 36V, 3,4Ah na akumulatorskoj bušilici i izradi baterijskog paketa 48V, 13,6H za električni bicikl. Učenici 3.g. razreda zanimanja elektroinstalater s profesorom Marijanom Živkovićem su iskoristili sunčano vrijeme i na otvorenom platou ispred škole izvodili vježbu "Utjecaj sjene na rad FN modula".

Učenik Benedikt Knežević (3.e) u pratnji mentora prof. Tomislava Markovića, dipl. ing. predstavljao je u travnju 2025. svoj rad „Solar Greenhouse“ na Međunarodnom sajmu inovacija, gospodarstva i tehničkog stvaralaštva – Inventum kojeg organizira Udruga inovatora Tesla iz Iloka. Inventum okuplja učenike, entuzijaste, inovatore i sve ostale zaljubljenike u tehniku i tehničke znanosti. Posjetitelji, sudionici i izlagači su pokazali iznimno zanimanje za rad učenika te su u konkurenciji više od 20 natjecatelja iz Hrvatske, Mađarske, Srbije i Rumunjske, odlukom ocjenjivačke komisije nagradili Benedikta zlatnom medaljom za izradu, stručnu prezentaciju te posebice kreativnost svoga rada. Na Izložbi inovacija i3G u Ivanić Gradu, 21.– 22. svibnja 2025., u velikoj konkurenciji od više od 80 prezentiranih radova, odlukom ocjenjivačke komisije, Benedikt je nagrađen srebrnom medaljom.

"Solar Greenhouse" naziv je projekta koji se sastoji od dva ključna sektora – električnog i poljoprivrednog. Glavna svrha ovog projekta jest doprinos globalnoj borbi protiv gladi kroz povećanje proizvodnje hrane na održiv i energetski učinkovit način. Korištenjem obnovljivih izvora energije i inovativnih metoda uzgoja, projekt teži stvaranju samoodrživog sustava koji može imati značajan utjecaj na sigurnost opskrbe hranom, posebno u regijama koje su najviše pogođene siromaštvom i klimatskim promjenama.

U školskom projektu "Izvori budućnosti: Daroviti umovi u potrazi za čistom energijom" učenici i nastavnici Tehničke škole 29. svibnja 2025. posjetili su tvrtku Končar - Generatori i motori. Povezujući učenje u učionici sa stvarnim primjenama, učenici stječu vrijedne uvide u potencijalne karijere i vještine potrebne za uspjeh. Ovo iskustvo ne samo da obogaćuje njihovo razumijevanje proizvodne industrije, već ih i inspirira da postanu inovatori u područjima tehnologije i inženjerstva. Istražujući ove mogućnosti, učenici stječu kompetencije za pozitivan doprinos društvu i suočavanju s izazovima budućnosti.

Končar - Generatori i motori istaknuta je tvrtka u Hrvatskoj poznata po proizvodnji električnih generatora i motora. Tvrtka je postala lider u energetskom sektoru, pružajući rješenja koja su ključna za proizvodnju i distribuciju energije. Prisutni su na svim kontinentima i jedan su od vodećih europskih proizvođača generatora i motora, s preko 100 godina iskustva u proizvodnji motora i 75 godina tradicije u proizvodnji generatora. Svojom stručnošću i iskustvom predvode zelenu energetsku tranziciju te pridonose dekarbonizaciji elektroenergetskog sektora Hrvatske i svijeta. Neprekidno razvijaju nova napredna rješenja i poslovne modele za dobrobit zajednice i okoliša.

Posjet je pružio jedinstvenu priliku za interakciju s inženjerima i tehničarima koji rade u Končaru. Ovi stručnjaci pružaju uvide u svoje svakodnevne odgovornosti, izazove s kojima se suočavaju u industriji i vještine potrebne za uspjeh. Razgovor s industrijskim stručnjacima pomaže učenicima da razumiju važnost STEM obrazovanja i potiče ih da razmotre karijere u ovim područjima. Posjet također naglašava industrijske standarde i prakse. Učenici su saznali o kontroli kvalitete, sigurnosnim propisima i naporima održivosti unutar proizvodnje.

Projekt je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.

Marina Mirković, mag. ing. el., voditeljica projekta

Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku dr. Terezija Salaj Rakić, Virovitica

ZAVRŠIO PROJEKT „PLASTIČNIM ČEPOVIMA DO SKUPIH LIJEKOVA“

I ove smo godine nastavili s prikupljanjem plastičnih čepova za djecu oboljelu od malignih bolesti u suradnji s „Čuvaricama kulturne baštine“ iz Kladara koje nam pomažu čepove dopremiti do Čakovca. Roditelji, učenici i korisnici prikupili su mnogo čepova tijekom ljetnih praznika pa smo na prvomu vaganju u rujnu prikupili velikih 30,5 kilograma čepova! Unatoč najboljoj volji i želji za pomaganjem, Projekt je završen krajem prvog polugodišta šk. god. 2024./2025. zbog ekoloških i financijskih razloga te novodonesene Strategije o plastici Europske unije.

PROJEKT „NE BACAJ, POKLONI“

Održan je treći Sajam razmjene korištenih predmeta i odjeće koji je još jednom potvrdio koliko je važno razvijati ekološku svijest i poticati odgovorno ponašanje prema okolišu.

Sajam je održan 14. studenog 2024. godine od 8 do 12 sati u holu Centra, a roditelji, učitelji i korisnici su mogli donijeti korištene predmete, igračke, odjeću i obuću te uzeti ponuđene predmete.

Putem ove ujedno i ekološke aktivnosti nastojali smo razviti svijest o važnosti kruženja predmeta, bez gomilanja i odbacivanja. U današnjem svijetu, u kojemu vlada konzumerizam, mi želimo istaknuti važnost recikliranja predmeta i potaknuti korisnike i roditelje na davanje drugog života predmetima. Tekstilna se industrija navodi kao jedan od većih zagađivača našega doba te mi potičemo roditelje, učitelje i učenike na razmjenu odjeće i obuće u već navedenu svrhu recikliranja, ali i smanjena otpada i uštede novca te odgovorne potrošnje. Ovo je ne samo ekološka aktivnost, već i prilika za druženje i povezivanje korisnika, učitelja i roditelja te se nadamo da ćemo nastaviti održavati ovakve sajmove više puta godišnje i s više sudionika!

PROJEKTNI DAN EKOŠKOLE

Projektni dan ekoškole bio je ispunjen različitim aktivnostima u koje su bili uključeni gotovo svi polaznici Centra. Na početku je održan ekokviz, a kasnije su se polaznici mogli zabaviti različitim aktivnostima: ekomemory, ekopuzzle, bojanje, igranje uvećane igre „Čovječe, ne ljuti se“ napravljene od otpadnih materijala i figurica izrađenih školskim 3D printerom.

AKCIJA U PROLJEĆE BEZ NOVE ODJEĆE

Akcija U proljeće bez nove odjeće oblikovana je kao svojevrsni izazov namijenjen djelatnicima, roditeljima i ponekim učenicima, a traje od 21. ožujka do 22. travnja. Prijavom na izazov suzdržava se od kupnje nove odjeće i obuće tijekom navedenog raspona. S porukom "Manje je više - recimo NE prekomjernoj kupovini i DA očuvanju planeta!" želi se osvijestiti o štetnim utjecajima tekstilne industrije na okoliš, potaknuti smanjenje prekomjerne kupovine odjeće i promovirati održivi način života i odgovornija potrošnja.

Uz neкупovinu nove odjeće i obuće, sudionici se potiču na kreativno recikliranje - preuređivanje, popravljavanje ili ponovno kombiniranje, a svoje radove mogu podijeliti s nama na službenoj Facebook stranici škole na kojoj se oglašavamo i potičemo pratitelje na sudjelovanje u izazovu. Također, u hodniku Centra postavljena je Haljina dobrih odluka – zajednički pano koji su djelatnici, učenici, roditelji i korisnici mogli popunjavati porukama o održivosti.

Na fotografijama je primjer suradnje učenika OOS 10 i naših pomoćnih krojačica kako daju novi život starom traperu!

Ove je godine u akciji sudjelovalo 37 sudionika, a najčešći je razlog za sudjelovanje bila ljubav prema prirodi i želja za smanjenjem prekomjerne kupovine.

Osnovna škola „Braća Radić“, Koprivnica Edukativnom šetnjom obilježen Dan planeta Zemlje

Povodom Dana planeta Zemlje, Gradsko komunalno poduzeće Komunalac je u suradnji s Osnovnom školom „Braća Radić“, Koprivnica organizirao edukativnu šetnju Gradskim parkom, u kojoj su sudjelovali učenici 1.d razreda sa svojom učiteljicom Ines Turk. Kroz zanimljivu i poučnu šetnju učenike je vodio inženjer hortikulture Komunalca, Nikola Kolar.

Mali istraživači imali su priliku na zabavan način učiti o važnosti drveća i prirode koja nas okružuje. Saznali su koje je stablo najmanje, koje najstarije, a upoznali su i najpikavije stablo u Gradskom parku, kao i mnoge druge zanimljivosti o biljkama. Posebno su ih oduševile rijetke vrste poput čileanskog bora, tulipanovca i močvarnog pačempresa, koje su pravo bogatstvo ovog zelenog prostora.

Kroz razgovor i promatranje, učenici su zaključili da Gradski park nije samo skup stabala, nego pravi dnevni boravak grada – mjesto gdje se dolazi odmoriti, zabaviti i rashladiti u vrijeme vrućina. Učili su kako stabla nisu samo ukras, već i važan dio ekosustava koji utječe na kvalitetu života svih nas.

Ovakve aktivnosti od iznimne su važnosti jer od najranije dobi razvijaju kod djece ljubav prema prirodi i svijest o odgovornosti za očuvanje okoliša. Učenici kontinuirano sudjeluju u edukativnim programima s ciljem informiranja i senzibiliziranja njih samih ali i javnosti o važnosti očuvanja prirodnih resursa i održivog razvoja.

Dan planeta Zemlje savršena je prilika da se podsjetimo koliko je važno čuvati ono što imamo, a edukativne šetnje kao ova pokazuju da se uz znanje i dobru volju može puno napraviti – i za djecu i za naš planet.

Ines Turk

Osnovna škola Sokolovac Staza leptira

Naša staza se smjestila na sjeverozapadnim obroncima Bilogore u općini Sokolovac, a ime je dobila zahvaljujući brojnim leptirima koje su naši učenici ondje uočili. Prepoznavši dobrobiti koje donosi kretanje prirodom i boravak na svježem šumskom zraku, projekt su prije tri godine pokrenule pedagoginja Goranka Teodorčević i profesorica povijesti i geografije Indira Patljak u sklopu izvannastavne aktivnosti Mladi planinari. Njihova ideja je prepoznata i financijski podržana od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a vremenom su se u projekt uključili brojni djelatnici naše škole. Glavni partner u provedbi je Šumarija Sokolovac.

Staza leptira je polukružna, a osim kroz šumu jedan dio prolazi kroz vinograde odakle se pruža predivan pogled na jugozapadu, prema Moslavačkoj gori te na sjeverozapadu prema Kalniku. Staza počinje uz

potok Koprivnicu, a na samom ulazu je postavljen velik leptir koji smo izradili reciklirajući staru školsku ploču.

Uz stazu su postavljene poučne ploče o flori i fauni ovog prostora i povijesti rudarstva na Bilogori koje su naši učenici obogatili svojim crtežima i ekološkim porukama. Sadržaji su prikupljeni kroz različite nastavne aktivnosti i na taj način su aktivno sudjelovali u pripremi poučnih ploča i uz to puno naučili o biljnom i životinjskom svijetu naših šuma. Na svakoj se ploči može pročitati i po jedna zanimljiva mitska priča iz našeg kraja koju su učenici prikupili od starijih mještana. Staza je markirana oznakom izletnika i žutih leptirića. Uz stazu je postavljeno nekoliko klupa za odmor. Pri kraju staze su postavljeni stolovi koji će nam služiti kao šumska učionica.

U svakoj fazi uređenja ove staze učenici su aktivno i s velikom radošću sudjelovali u aktivnostima kao što su: bojanje, čišćenje, postavljanje klupa, kartiranje, izrada putokaza, velikog leptira i poučnih ploča. Staza je svečano otvorena povodom Dana škole, a na Projektni dan su svi učenici naše škole u pratnji svojih učitelja prošetali stazom i u šumskom okruženju odradili brojne zanimljive aktivnosti usmjerene na suradnju, zajedništvo i povezanost sa šumom.

Projekt Staza leptira su u svibnju 2025. god. na susretu međunarodnih Ekoškola u Karlovcu predstavile učenice naše škole Petra Kukavica i Ella Triplat. Naša je želja da Staza leptira postane mjesto susreta svih: djece, roditelja, mještana, zaljubljenika u prirodu i da ona bude mjesto gdje ćemo zajedno disati punim plućima, kretati se, učiti i uživati u blagodatima koje nam priroda nesebično pruža.

Indira Patljak, učiteljica geografije i povijesti, OŠ Sokolovac

Osnovna škola „Prof. Blaž Mađer“, Novigrad Podravski

4.10.2024. Dan zahvale za plodove Zemlje i Dan kruha u školi

U poslijepodnevni sati, u petak 4.10., okupili smo se na školskom igralištu gdje su učenici i njihovi razrednici ukrali stolove u tradicionalnom ruhu kako bi obilježili Dan zahvale za plodove zemlje i Dan kruha. Stolove su krali stari stolnjaci, plodovi naših njiva i voćnjaka. Sve posjetitelje mamili su mirisi

ukusnih kolača koje su ispekle vrijedne ruke mama i baka. Događaju su se pridružili i roditelji te velečasni Ljuban Škraba koji je blagoslovio sve ove plodove i jela koja su pripremljena. Uz kratki program koji su pripremile učiteljice razredne nastave i igre (ribanje jabuka, nošenje jabuka na žlici...) druženje je trajalo cijelo poslijepodne. Veselimo se svi novoj zahvali za plodove Zemlje iduće jeseni. Učiteljica Jasminka Hrenić, voditeljica Eko škole

Projektni dan Ekoškole „Šume“

U utorak 6.5. ujutro svi učenici naše škole krenuli su do kuće za odmor Kristina gdje smo proveli naš školski projekt „Šume“. Unatoč tmurnom vremenu učenici su s veseljem šetali i slušali cvrkut ptica putem. Na Miholjanskom brijegu dočekaio nas je domaćin gospodin Vuljak i ukratko nam ispričao o svom imanju i ideji za obnovu starih stvari. Imali smo edukativno predavanje gospođa Sonje Rukavine i Emilije Seidl iz Hrvatskih šuma koje su nam pričale o šumama nizinskih prostora i brizi o tim šumama. Nakon njih posjetio nas je lovac Saša iz novigradske Lovačke udruge „Golub“. On nas je upoznao sa životinjama koje obitavaju u našim šumama te kako lovci brinu o tim životinjama. Učenici su dobili i zadatke u kojima su morali sami istražiti okolinu i odigrati „šumski bingo“ te se kratko orijentirati u prostoru. Veseli i sretni vratili smo se u park Pod lipama odakle smo krenuli.

učiteljica Jasminka Hrenić, voditeljica Eko škole

Osnovna škola Kalnik

Međunarodni dan svjesnosti gubitka i bacanja hrane

Naši najmlađi učenici prigodno su obilježili Međunarodni dan svjesnosti gubitka i bacanja hrane kroz istraživački zadatak, koji su proveli zajedno sa svojom razrednom učiteljicom i školskom kuharicom. Tijekom tjedna od 23. do 27. rujna, učenici su svakodnevno vagali koliko hrane ostane nepojedeno u školskoj kuhinji. Uz pomoć kuharice, učenici su iz prve ruke pratili koliko se hrane baca te su razgovarali o razlozima zašto do toga dolazi.

Cilj ovog zadatka bio je potaknuti učenike na razmišljanje o važnosti odgovornog ponašanja prema hrani, kako bi smanjili nepotrebno bacanje. Nakon tjedan dana vaganja, učenici su zaključili da se svaki dan baca određena količina hrane, koja je mogla biti bolje iskorištena. Iako se radi o malim porcijama po učeniku, zajednički rezultat pokazao je da se kroz tjedan dana nakupila značajna količina nepojedene hrane.

Branka Medaković, učiteljica razredne nastave

Predstava Botaničari

18. rujna 2024. godine u našoj školi gostovao je Teatar To Go s predstavom "Botaničari". Predstava je interaktivno-edukativnog karaktera koja na komičan način uz problematiku otpada, progovara i o važnosti zaštite prirode te očuvanja okoliša i ozonskog omotača.

Helena Šargač, stručni suradnik pedagog

Izlet u PP Papuk

Učenici i djelatnici Osnovne škole Kalnik obilježili su Dan škole izletom u Park Prirode Papuk, gdje su proveli dan unatoč izazovnim vremenskim uvjetima. Učenici nižih razreda (1. do 4. razreda) posjetili su Geo info centar uz stručno vodstvo, gdje su otkrivali geološke i prirodne zanimljivosti ovog područja.

Učenici viših razreda (5. do 8. razreda) sudjelovali su u kratkom edukativnom programu, koji je bio prilagođen zbog lošeg vremena. Zbog kiše, planirani posjet Adrenalinskom parku Duboka morao je biti otkazan, no učenici su imali priliku posjetiti Kuću Panonskog mora, gdje su saznali više o fascinantnoj geološkoj povijesti Papuka.

Zlatko Smetiško, učitelj engleskog jezika

Međunarodni dan zaštite močvara

Močvare su važna staništa zbog iznimne bioraznolikosti biljaka i životinja koje u njima obitavaju. Međunarodni dan zaštite močvara obilježava se 2. veljače. Učenici šestog razreda izradili su informativni i kreativni plakat kako bi podigli svijest o važnosti očuvanja močvarnih staništa. Osim toga, pokazali su svoju maštovitost izradom modela drugih staništa, poput livada, savana i jezera.

Danijela Črnec, učiteljica biologije i kemije

Predstavljanje natjecanja „Okolišna olimpijada“

Jelena i Nikolina iz Komunalnog poduzeća Križevci posjetile su našu školu kako bi učenike 5. i 6. razreda upoznale s natjecanjem Okolišna olimpijada, koje će se održati u travnju. Tijekom susreta predstavile su koncept natjecanja i demonstrirale neke od igara u kojima će učenici sudjelovati.

Kroz štafetne igre razvrstavanja otpada, učenici su imali priliku na zabavan način učiti o pravilnom odvajanju otpada i važnosti ekološke odgovornosti. Ova aktivnost pobudila je veliko zanimanje među učenicima te ih potaknula na razmišljanje o zaštiti okoliša.

Mateja Prosenečki, učiteljica tehničke kulture

Sudjelovanje u likovnom natječaju „Volim šume“

Učenici 2. i 4. razreda Osnovne škole Kalnik sudjelovali su u kreativnom likovnom natječaju Dukata pod nazivom „Volim šume“, na temu „Izlet u šumu“. Svojim maštovitim crtežima pridružili su se hvalevrijednoj akciji – za svaki pristigli rad, Dukat će posaditi jednu sadnicu hrasta lužnjaka. Zahvaljujući rekordnom broju sudionika, u ožujku će biti posađeno čak 16 tisuća novih stabala, čime će se obnoviti dio Spačvanske šume, teško oštećen olujnim nevremenom 2023. godine. Za sudjelovanje u ovom važnom i plemenitom projektu, svi učenici su dobili posebna priznanja, kao znak zahvalnosti za svoj doprinos očuvanju prirode.

Marina Vrbanić, učiteljica razredne nastave

Osvojeno drugo mjesto na 3. Okolišnoj olimpijadi

U subotu, 12. travnja 2025., učenici petog i šestog razreda Osnovne škole Kalnik sudjelovali su na 3. Okolišnoj olimpijadi, koja se održala u Sportskoj dvorani OŠ Ljudevita Modeca u Križevcima.

Na olimpijadi su, osim naše škole, sudjelovale i OŠ Ljudevita Modeca Križevci, OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci, OŠ Sidonija Rubido-Erdődy Gornja Rijeka, OŠ Sveti Petar Orehovec te OŠ „Grigor Vitez“ Sveti Ivan Žabno.

Učenici naše škole pokazali su izvrsnu spretnost i znanje te su u prvom krugu zauzeli drugo mjesto i plasirali se u polufinale. Tamo su odmjerili snage s vršnjacima iz OŠ Ljudevita Modeca i OŠ Vladimira Nazora u disciplinama Eko košarka i Eko kviz.

Nakon uspješnog nastupa u polufinalu, naši su učenici izborili ulazak u veliko finale protiv domaćina – učenika OŠ Ljudevita Modeca. Završno natjecanje – Eko crtanje, u kojem je trebalo nacrtati zadani ekološki pojam tako da ga suigrači pogode – bilo je iznimno napeto i dinamično. U vrlo tijesnoj završnici, domaćini su ipak bili za nijansu brži, a naši su učenici osvojili drugo mjesto!

Zlatko Smetiško, učitelj engleskog jezika

Eko projektni dan

Dana 24. travnja proslavili smo Eko projektni dan i još jednom pokazali koliko nam je stalo do zaštite okoliša i očuvanja našeg planeta. Tijekom cijelog travnja učenici su marljivo radili na različitim projektima, istraživanjima i kreativnim radionicama, pripremajući se za ovaj poseban dan, kao i za sudjelovanje na Okolišnoj olimpijadi.

Učenici 1. razreda, zajedno sa svojom razrednicom Brankom Medaković, posvetili su se sadnji – sijali su bilje u reciklirane tetrapak kutije, učeći o važnosti brige za biljke i očuvanja okoliša. Učenici 3. razreda i njihova razrednica Marina Kumer izveli su nezaboravnu predstavu “Ježeva kućica” Branka Ćopića, a dodatno su nas oduševili recitacijom pjesme “Šuma” Sanje Pilić. Drugi razred, s razrednicom Zrnkom Radiček, bavio se temom kiselih kiša, izradili su plakat povodom Svjetskog dana šuma, čitali “Pismo iz Zelengrada”, ilustrirali dijelove priče te dramatizirali tekst “Čuvajmo Zemlju”.

Učenici 4. razreda, zajedno sa svojom razrednicom Marinom Vrbanić, pripremili su modnu reviju. Predstavili su odjevne predmete koje su izradili od recikliranih materijala poput plastičnih vreća, novinskog papira i sličnih materijala, pokazujući kako otpad može postati modna inspiracija. Učenici 5. i 6. razreda, uz podršku svojih mentora Mateje Proseneči i Zlatka Smetiška, sudjelovali su na Okolišnoj olimpijadi i osvojili drugo mjesto. Na Eko projektnom danu prikazali su pripreme i podijelili svoja iskustva s natjecanja. Također, učenici 6. razreda istraživali su i prirodne ljepote Hrvatske, proučavajući nacionalne parkove.

Učenici 8. razreda i razrednica Lucija Šikić posvetili su se sadnji začinskog bilja, čime su obogatili školski vrt i ukazali na važnost održivog uzgoja. Učenik David Kelemin, zajedno s pedagoginjom Helenom Šargač, izradio je hranilice za ptice i time dao svoj doprinos očuvanju životinjskog svijeta. Likovna grupa i Mali dizajneri, pod vodstvom mentora Davora Holende, oslikavali su platnene vrećice i ispisivali na njima eko poruke, potičući sve nas na odgovornije ponašanje prema okolišu. Geografska grupa i mentorica Maja Fišter izrađivali su herbarije i straničnike od osušenog bilja, spajajući znanje i kreativnost.

Povijesna grupa, s mentoricom Đurđicom Tinodi Jelak, proučavala je ekologiju kroz povijest, pokazujući kako su se ljudi kroz različita razdoblja odnosili prema prirodi. Vjeronaučna grupa, pod vodstvom mentorice Ane Radić, izvela je "Molitvu za prirodu", podsjećajući nas na zahvalnost koju dugujemo prirodi. Školski je zbor pod vodstvom Ivane Šiković, svojim je glazbenim nastupom i izvedbom pjesme "Dan planeta Zemlje" uveličao slavlje i na najljepši način zaokružio naš Eko projektni dan.

Helena Šargač, stručni suradnik pedagog

Dan sporta – odlazak na ribnjak

Povodom Međunarodnog dana sporta, učenici 4. razreda su u srijedu, 28. svibnja, iskoristili lijepo i sunčano vrijeme za šetnju do ribnjaka u blizini mjesta Šopron.

Tijekom šetnje promatrali su promjene u prirodi, prisjetili se pravila sigurnog ponašanja u prometu te uživali u boravku na svježem zraku. Posebno su ih razveselili sunčani dan, zajedničko druženje i kretanje u prirodnom okruženju.

Šetnjom do i oko ribnjaka učenici su spojili ugodno s korisnim – bili su tjelesno aktivni i istovremeno učili kroz iskustvo.

Marina Vrbanić, učiteljica razredne nastave

Osnovna škola Prelog Čistimo za ljepši grad

Grad Prelog je organizirao povodom Dana planeta Zemlje u suradnji s organizatorima projekta „Od izvora do mora 2025“ eko akciju proljetnog čišćenja pod sloganom „Za ljepši grad“. Osnovni cilj eko akcije je uključiti što veći broj građana, odnosno volontera, u organizirano čišćenje nepravilno odbačenog otpada te na taj način osvijestiti građane o problemu otpada i važnosti pravilnog postupanja istim. Za sve sudionike akcije, učenike i djelatnike škole bile su osigurane vreće ta otpad kao i zaštitne rukavice, a u dogovoru i suradnji s Gradskim komunalnim poduzećem Pre-kom d.o.o. iz Preloga izvršen je prihvati i odvoz prikupljenog otpada.

Svih 24 razrednih odjela naše škole, odnosno 488 učenika s voljom se uključilo u tu akciju. Svaki razred zajedno sa svojom razrednicom ili razrednikom očistio je jedan dio grada Preloga u blizini naše škole. Zajedničkim snagama doprinijeli smo da naš grad zaista bude ljepši i čistiji, a ujedno smo razvijali timski duh i ekološku osviještenost. Biti ekološki osviješten znači imati razvijenu svijest o važnosti očuvanja prirode i ponašati se odgovorno prema okolišu u svakodnevnom životu, što uključuje brigu za prirodu i razumijevanje da naši postupci (npr. bacanje smeća, prekomjerna potrošnja vode i energije) utječu na okoliš, kao i odgovorno postupanje s otpadom pri tome se djecu uči na recikliranje i smanjivanje količine otpada. Ova akcija pokazala je kako i male aktivnosti mogu imati velik pozitivan utjecaj na zajednicu.

VI. osnovna škola Varaždin Rotary park

U subotu, 26.04. 2025. g., otvoren je prvi Rotary park u Republici Hrvatskoj i to na prostoru školskog dvorišta od VI. osnovne škole Varaždin. Park je zasađen povodom 120 godina Rotary pokreta u svijetu. Ukupno je zasađeno dvadesetak stabala – javora, graba, katalpe, bukve, jasena, hrasta lužnjaka, velelisne lipe i brijesta te tridesetak ukrasnih grmova.

Na ploči koja je postavljena na pročelje škole prigodno je prikazana pozicija svakog posađenog stabla s nazivom vrste. Park će biti mjesto okupljanja i druženja učenika naše škole, njihovih roditelja, ali i svih stanovnika grada Varaždina

Osnovna škola Visoko

Smeće iz šuma van, čist okoliš naš je plan - suradnjom škole i lokalne zajednice do čišće prirode

Učenici Osnovne škole Visoko, međunarodne Ekoškole, u sklopu projekta građanskog odgoja i obrazovanja svake godine daju inicijativu za rješavanje nekog problema koji opterećuje cijelu zajednicu. Ove godine prepoznali su problem sve većeg onečišćenja prirodnih resursa na području Općine Visoko. Iako većina stanovnika cijeni svoju okolinu, nedostatak odgovarajuće infrastrukture za upravljanje otpadom i nedostatak svijesti pojedinaca dovode do nepažljivog odlaganja otpada posebno u šumama ili uz potoke. O navedenoj inicijativi najprije se raspravljalo na sastanku užeg tima za provedbu projekta. Kako bi stekli uvid u stvarno stanje, potrebno je bilo utvrditi broj odlagališta. U sklopu terenskog rada Biologije, učenici su pod mentorstvom obišli područje Općine Visoko, fotografirali divlja odlagališta otpada te su na zemljovidu Općine Visoko odredili lokacije divljih odlagališta, čime su pridonijeli dokumentiranju stvarnog stanja. Fotografije deponija jasno su ukazivale na nužnost poduzimanja mjera. S inicijativom za organizaciju akcije čišćenja smeća predstavnici učenika i ravnateljica škole upoznali su na zajedničkom sastanku općinskog načelnika Dragutina Matekovića, predsjednika lovačkog društva „Jareb“ Marka Pompera kao i zapovjednika Vatrogasne zajednice Općine Visoko Božidara Kuzmića te je dogovoreno da će se provesti velika akcija čišćenja na području cijele Općine.

Kako bi se projekt simboličnog naziva „Smeće iz šuma van, čist okoliš naš je plan!“ uspješno proveo, realizirano je niz aktivnosti. U suradnji s tvrtkom Level projekt d.o.o učenici 5. do 8. razreda početkom studenoga 2024. godine educirali su se o pravilnom odvajanju otpada, recikliranju te njegovoj ponovnoj uporabi. Edukaciju učenika financirala je Općina Visoko. Za dodatnu motivaciju učenika, članovi tima s voditeljicom predstavili su problem divljih odlagališta svim učenicima škole putem kratkog igrokaza, s ciljem poticanja svijesti o važnosti očuvanja okoliša. Osim toga, na satovima dodatne nastave Informatike grupa učenika uz mentorstvo učitelja Informatike osmislila je kviz u obliku igre izrađene u Scratch-u o zaštiti okoliša, a učenici svih razreda na satovima Informatike testirali su svoje znanje.

Akciju čišćenja smeća, početkom travnja, započeli su učenici nižih razreda sa svojim učiteljicama, koji su očistili centar Visokog i tako dali izvrstan primjer starijim učenicima i mještanima. Velika akcija čišćenja smeća održana je u subotu 5. travnja 2025. godine, a čistilo se na čak 15 lokacija. Čišćenjem su obuhvaćena sva naselja Općine Visoko. Izvađeno je preko 40 m³ različitog smeća, najviše stakla, PVC-a i različitog metalnog otpada. Kao podsjetnik na važnost očuvanja čiste prirode na očišćene lokacije postavljene su poučne drvene table koje su tijekom nastavne godine izradili učenici osmog razreda s učiteljem Tehničke kulture. U veliku akciju čišćenja uključili su se učenici naše škole, njihovi roditelji, djelatnici škole, općinski načelnik, predsjednik, potpredsjednici i vijećnici/ce općinskog vijeća, udruge s

područja Općine Visoko: LD Jareb Visoko, DVD-i Visoko, Čanjevo, Presečno Visoko, Đurinovec, UDVDR klub Visoko, Šahovski klub Visoko, BK Guvernal, KUD Braća Radić Visoko te brojni mještani. Sveukupno, akciji se odazvalo preko 250 sudionika. Za sve sudionike akcije čišćenja lovačko društvo Jareb pripremilo je ručak, a OŠ Visoko dodijelila je svim sudionicima Zahvalnice. Općina Visoko financirala je zbrinjavanje skupljenog otpada s komunalnim poduzećem Babić d.o.o.

5. svibnja otvorena je izložba fotografija ovog zahtjevnog projekta. Izložba je obuhvaćala fotografije divljih odlagališta, detalje provedbe akcije čišćenja, fotografije skupljenog smeća kao i fotografije očišćenih lokacija te je izazvala velik interes djece. Roditelji i ostali uzvanici izložbu su razgledali prilikom proslave obilježavanja Dana majki i Dan obitelji. Širu javnost upoznali smo s našim projektom putem web stranice škole, putem Zbornika projekata Varaždinske županije te putem medija (Varaždinske vijesti, Prigorski.hr, Sjeverni.info).

Područje Općine Visoko relativno je dobro zastupljeno šumskim pokrovom (oko 38% ukupne površine). Šume nemaju značajniju gospodarsku ulogu, ali imaju veliku vrijednost za stabilnost ekosustava i naše zdravlje. U šumama živi više od 80% kopnenih vrsta životinja i biljaka, a šume čovjeku pružaju brojne blagodati jer su izvori čistog zraka i vode. Zahvaljujući sposobnosti uklanjanja ugljikovog dioksida iz atmosfere, šume su ključne u borbi protiv klimatskih promjena. Nažalost, nesavjesni pojedinci često upravo u šume bacaju svoje smeće koje zagađuje vodu koju pijemo, onečišćuje tlo, ugrožava biljke i životinje, a, što je najstrašnije, smeće ugrožava naše zdravlje. Znamo li da je plastičnom otpadu za razgradnju potrebno više od 100 godina, odbačena aluminijska konzerva zagađivat će idućih 500 godina okoliš, a staklenom otpadu za razgradnju je potrebno preko 1000 godina, jasno je kolika je vrijednost svake akcije čišćenja prirode. Najmlađa sudionica ove akcije bila je trogodišnja djevojčica i šteta je što ju svi oni nesavjesni pojedinci koji svoje smeće bacaju u prirodu nisu vidjeli jer bi možda tada shvatili da je svatko od nas odgovoran za svoje postupke i da nemamo pravo uništavati prirodu jer nemamo pravo ugrožavati ničiji život, a posebno ne život najmlađih.

Kroz ovu inicijativu uspješno smo ostvarili nekoliko ključnih ciljeva. Uspjeli smo educirati učenike i lokalnu zajednicu o važnosti očuvanja prirode, posebice u kontekstu smanjenja zagađenja i odgovornog ponašanja prema okolišu. Kroz različite aktivnosti, poput isprogramirane edukativne igre te igrokaza, potaknuli smo djecu na razmišljanje o ekološkim izazovima i odgovornosti svakog pojedinca u očuvanju

prirodnih resursa. Tijekom aktivnosti učenici su razvijali odgovorno ponašanje prema okolišu i zajednici, kao i sposobnost kritičkog promišljanja o društvenim problemima i pronalaženja mogućih rješenja. Učenici su iskazali visoku razinu angažiranosti u zajednici, aktivno su sudjelovali u čišćenju, dokumentiranju divljih odlagališta otpada, postavljanju poučnih ploča na očišćenim mjestima, čime su razvijali građansku inicijativu i suradnički duh te pokazali odgovornost u primjeni stečenog znanja u stvarnom životu.

Projekt je također doprinio većoj angažiranosti lokalne zajednice, jer su se u akcijama čišćenja i edukaciji aktivno uključili i predstavnici lokalnih udruga i općinske vlasti, čime je dodatno osnaženo međusobno povjerenje, dijalog i suradnja između učenika, škole i zajednice. Svi sudionici su bili zadovoljni što su se uključili i dali svoj doprinos čišćoj prirodi, bili su iznenađeni količinom izvađenog otpada te su zaključili da takve projekte moramo nastaviti zajednički provoditi.

Valentina Putar – voditeljica projekta

Osnovna škola „Gustav Krklec“ Maruševac – Područna škola Druškovec Novi pothvati i projekti za stjecanje brončanog statusa

Područna škola Druškovec je za 2. obnovu statusa pokrenula stvaranje školskog eko-vrta, pa su aktivnosti tokom protekle dvije školske godine uglavnom bile usmjerene na obogaćivanje vrta i okoliša škole. Naši učenici sad si mogu u vrtu ubrati jagode, maline i ribizle, te razne vrste začinskog bilja. Ove školske godine učenici polaznici eko-sekcije u vrtu su posadili češnjak, luk, grašak i grah, a uzgojili smo i sadnice povrća (rajčica, paprika, tikvica, krastavaca) i cvijeća te dio posadili u školskom vrtu, a dio poklonili i podijelili zainteresiranim učenicima, roditeljima i djelatnicima škole. Sadnice cvijeća dopunile su cvjetne gredice i žardinjere oko školske zgrade. Cilj je bio da se učenici upoznaju s raznim vrstama sjemenja u vrtu i načinima sjetve i uzgoja vlastitog povrća i cvijeća u vrtu. Za prihranu biljaka koristili smo ekološke pripravke (gnojivo od koprive, od kvasca, otopinu sode bikarbone). Učenici mogu pratiti razvoj i rast biljaka i uče o kalendaru radova u vrtu, o planiranju vrta (dobrim i lošim susjedima u vrtu), o prirodnim načinima zaštite bilja te imaju prilike kušati tako uzgojeno zdravo voće i povrće. Početkom toplijih dana imali smo i berbu metvice s gredice sa začinskim biljem te su učenici uz pomoć kuharice napravili sirup za ukusni i osvježavajući sok od metvice, koji su svi učenici imali prilike kušati.

Pokraj vrta postavili smo dvije hranilice za ptice – jednu je izradio učenik Petar Flis uz pomoć svog djeda, a drugu je škola dobila na poklon prilikom posjeta učenika Obrtničkom sajmu u Varaždinu. Nadamo se da će hranilice privući ptice koje će u vrtu uklanjati štetne kukce i gusjenice.

Još jedan zanimljiv projekt ove školske godine bio je u ožujku, obilježavajući Svjetski dan prava potrošača. Projekt je provodila cijela PŠ Druškovec, svaki razred na satu razrednika. Najprije su učenici sa svojim razrednicima razgovarali o potrošačkim navikama svojih obitelji. Zaključili su da kao potrošači imaju pravo na kvalitetne namirnice, na zdravu i svježnu hranu iz lokalnog uzgoja i na informacije o načinu proizvodnje i dopreme namirnica u trgovine. Složili su se da svojim odabirom proizvoda mogu utjecati na nabavu proizvoda i utjecaj njihove kupovine na okoliš. Isto tako, učili su da kao potrošači imaju i odgovornost i obavezu kupovati odgovorno – paziti na količine otpada (pogotovo ambalaže i vrećica), da ne kupuju prekomjerne količine te da tako izbjegnu stvaranje i bacanje viškova hrane. Osvijestili su još jednu važnu stvar – da se dio ambalaže (pogotovo plastične boce i limenke) ne smije bacati u smeće jer se može vratiti i dobiti povrat novca, a vraćena ambalaža se reciklira. Provodeći ove spoznaje u djelo, učenici su u školu donijeli plastične boce u plastičnim vrećicama iz trgovine. Plastične boce smo predali na otkup i za dobiveni novac kupili platnene vrećice za višekratnu upotrebu. Svakom učeniku u zamjenu za plastičnu vrećicu poklonjena je jedna platnena vrećica. Učenici i razrednici potom su na satu likovne kulture ukrašavali svoje vrećice raznim likovnim tehnikama, pri čemu su nastale vrlo maštovito i kreativno oslikane vrećice. Na kraju su učenici ponijeli svoje vrećice kućama da ih njihove obitelji koriste pri svakodnevnoj kupnji, umjesto plastičnih vrećica. Prikupljene plastične vrećice donirane su lokalnom OPG-u koji će ih ponovo upotrijebiti prilikom prodaje i pakiranja svojih proizvoda.

Opisanim projektima, a i brojnim drugim aktivnostima, škola je ispunila sve kriterije iz procedure 7 koraka i time stekla uvjete za treću obnovu statusa, a time i stjecanje brončanog statusa. Dobiveni status nova nam je motivacija za daljnje aktivnosti i projekte, u čije smo planiranje i provedbu već krenuli.

prof. Jasenka Vidić, učiteljica njemačkog jezika i koordinatorica Ekoškole PŠ Druškovec

Osnovna škola grofa Janka Draškovića, Klenovnik

Učenje na otvorenom

U školskoj godini 2024./2025. u suradnji s Varaždinskom županijom provodio se projekt Građanskog odgoja i obrazovanja prema modelu UPSHIFTA programa UNICEF-a. UPSHIFT potiče razvijanje životnih vještina i osnažuje djecu i mlade kao nositelje društvenih promjena u kreiranju rješenja za izazove u svojoj okolini. Pedagoginja škole Ankica Gotić bila u listopadu 2024. godine na dvodnevnoj edukaciji za mentora UPSHIFTA. Nakon edukacije pozvala je Vijeće učenika na kojem se raspravilo o temi ili problemu koji se želi rješavati tijekom školske godine. S obzirom da se učenicima jako sviđela terenska nastava na Papuku (na početku školske godine za sve učenike) odlučeno je da će se tijekom nastavne godine pojačano izlaziti na teren, dakle učiti će se na otvorenom.

Od najzastupljenijih tema u programu UPSHIFTA odabrano je područje Obrazovanje (poboljšanje obrazovnih sadržaja i kvalitete obrazovanja) i projektni problem Kako nastavno gradivo oživjeti na terenu? Pedagoginja je odabrala učenice iz 7. i 8. razreda koje će biti nositeljice projekte ideje i ujedno sudjelovati na trodnevnoj radionici organizirane od strane županije i Unicef-a. Prije odlaska na radionice pedagoginja je učenice pripremala na način da im je objasnila metodologiju provedbe programa. Učenice su imale i zadatak da intervjuiraju učitelje i učenike vezano za prednosti i nedostatke učenja na otvorenom. U periodu od 25. do 27. studenog 2024. godine u Srednjoj školi Ivanec učenice su zajedno s pedagoginjom razvijale projektnu ideju. Timski rad učenica krenuo je od problemskog stabla, definiranju uzroka i posljedica, odabiru korisnika do intervjuiranja učenika i učitelja kao dio domaće zadaće. Na kraju pomoću pitanja Tko, Što, Gdje, Kada, Kako i Zašto određene su aktivnosti koje će se provoditi na razini škole. Osmišljen je projekt Učenje na otvorenom – od učionice do stvarnosti. Tijekom nastavne godine provodit će se dosta aktivnosti na otvorenom.

Tijekom nastavne godine svi razredi pojačano su izlazili izvan učionice i učili u neposrednoj prirodi. U sklopu nastave geografije i prirode i društva učenici su koristili meteorološku postaju u dvorištu škole. Članovi novinarske skupine Klen izlazili su na teren, promatrali su, istraživali te su radili intervjue. Planinarska skupina učenika na svojim izletima je učila i povezivala nastavno gradivo sa svime što ih je okruživalo. Učenici su odlazili u dvorac / bolnicu Klenovnik kao i perivoj dvorca. Učenici 5. razreda sudjelovali su na radionicama pod nazivom „Putevima neandertalaca“. Radionice je organizirala Osnovna škola Andrije Kačića Miošića iz Donje Voće u sklopu svojeg projekta iz Građanskog odgoja i obrazovanja. Bilo je još drugih aktivnosti izvan škole.

Dana 29. travnja 2025. godine održana je terenska nastava u Zagrebu za sve učenike škole. Terenska nastava realizirana je u Botaničkom vrtu i šetnjom kroz povijesnu jezgru grada Zagreba. Učenici su bili vrlo aktivni u Botaničkom vrtu, vođeni zadacima čitali su informacijske ploče te su istraživali, promatrali i bilježili. Nakon Botaničkog vrta nastava je nastavljena povijesnom jezgrom koja je uključivala Gornji grad i završetak na Trgu bana Jelačića. Učenici su se u pratnji učitelja kretali uz pomoć karte grada Zagreba na kojoj su imali zadatak pronaći povijesne lokalitete i spomenike povijesne jezgre. Pratili su nazive ulica

te su na karti označili smjer kretanja. Odlaskom na terensku nastavu u Zagreb realiziran je glavni je dio projekta Građanskog odgoja i obrazovanja koji se provodio tijekom školske godine prema smjernicama UNICEF-ovog programa za razvoj vještina 21. stoljeća – UPSHIFT. Terenskom nastavom u Zagrebu ostvareni su odgojno-obrazovni ciljevi poput usvajanja ekološke svijesti i razumijevanja važnosti očuvanja biljnih vrsta te upoznavanje učenika s ključnim povijesnim lokalitetima i spomenicima povijesne jezgre grada Zagreba.

ZAKLJUČAK: članovi Učiteljskog vijeća upoznati su s provedbom školskog projekta Učenje na otvorenom – od učionice do stvarnosti. Vezano za terensku nastavu u Zagrebu pedagoginja je provela evaluaciju putem Microsoft Formsa. Svi učitelji pozitivno su ocijenili pripremu i realizaciju. Među djecom provedena je usmena evaluacija. Učenici su zadovoljni sudjelovanjem i aktivnostima na terenskoj nastavi. Terenska nastava u Zagrebu za roditelje je bila besplatna. Troškovi prijevoza osigurani su iz projekta kojeg je financirana Varaždinska županija u iznosu 1400,00 eura i financijske potpore Općine Klenovnika u iznosu od 100,00 eura. Ulazak u Botanički vrt bio je besplatan, a učitelji su s učenicima odradili vođenje po gradu kao i osnovne informacije o odredištu u autobusu.

Dojmovi osmašice Karle: „Zamislite učionicu bez zidova, s mirisima cvijeća, šumom lišća i stazama kroz tisuće biljnih vrsta iz cijelog svijeta. Tako je izgledala naša terenska nastava u Zagrebu – pravi školski dan za pamćenje“!

Ankica Gotić, pedagoginja i školska koordinatorica

Prva privatna gimnazija s pravom javnosti Varaždin **Škola bez zidova**

Školska godina 2024./2025. ostat će u pamćenju mnogih učenika i nastavnika naše škole ne samo po ispitima, projektima i zadacima, već po tome što smo odlučili zakoračiti izvan učionica – u prirodu. Bila je to godina u kojoj smo umjesto standardnih pitanja iz bilježnica, odgovore tražili u zemlji, vodi i zraku. Na Svjetski dan hrane, 16. listopada, započeli smo nešto što će, vjerujemo, dugo nadživjeti same sadnice koje smo posadili. U našoj školskoj šumi i vanjskoj učionici “Zelenom gnijezdu”, uz podršku chefa Maria Mandarića iz restorana Noel i organizacije Zelena Burza, učenici, nastavnici i volonteri zasadili su 260 sadnica autohtonih voćkarica i šumskih biljaka. Javnosti se to možda činilo kao tek simboličan čin – još jedno pošumljavanje. No za nas je to bio čin dubokog promišljanja i odgovornosti. Nismo sadili samo biljke, sadili smo znanje, povezanost i svijest o potrebi očuvanja planeta. Za razliku od velikih monokultura, naš pristup temelji se na stvaranju mikrolokacija koje spajaju različite, međusobno podržavajuće vrste. Takve zelene točke nisu samo ekološki vrijedne – one su jestive, edukativne i održive. Taj pristup spada u Nature-Based Solutions (NBS) i Community-Based Solutions (CBS), rješenja koja povezuju prirodu i zajednicu u funkcionalnu, samoodrživu cjelinu. Ali ni tu nije bio kraj. Plodovi našeg vrta postat će temelj proizvoda koje će pripremati naša školska zadruga Philyra – džemovi, sokovi i prirodne delicije koje će se razmjenjivati s našim partnerima i posjetiteljima. U svakoj će se teglici osjetiti

znanje, trud i predanost naših učenika, baš kako je to naglasio i chef Mandarić – da je ovakve projekte vrijedno podržati jer predstavljaju spoj tradicije, održivosti i inovacije.

Fotografije sa sadnje šume hrane u Zelenome gnijezdu.

Pored vrtova i sadnica, ova je školska godina obilježena i znanstvenim istraživanjem. Na temelju terenske nastave na rijeci Dravi, osmislili smo projekt „Where Are The Dragonflies” (WTD) kojim smo se prijavili na međunarodni natječaj ProBleu. Među 98 prijavljenih projekata, naš je ušao među 13 odabranih, i to kao jedini hrvatski i jedini koji se bavi slatkovodnim staništima. Istražujući biotičke i abiotičke čimbenike rijeke Drave – pH vrijednosti, prisutnost vrsta, njihovu brojnost i životne cikluse – naučili smo kako se znanstveni rad može itekako provoditi u srednjoj školi. U suradnji s Javnom ustanovom PRIRODA Varaždinske županije, naši su učenici i nastavnici dokazali da znatiželja, organiziranost i entuzijazam mogu biti temelj ozbiljnog istraživanja. Rezultati će uskoro biti dostupni javnosti na informativnim pločama uz rijeku – još jedan dokaz da učenici mogu stvarati konkretne promjene. Status Ekoškole, koji smo ove godine ponovno potvrdili na susretu Ekoškola u Karlovcu 29. svibnja, samo je dodatna potvrda smjera kojim idemo. Na tom susretu predstavili smo svoj istraživački rad, metode i rezultate, a naš učenik Jakov Hubek istaknuo se izradom plakata od starog traperera – simboličnog podsjetnika da održivost nije samo pojam, već svakodnevna praksa. Za kraj, kad su vremenske prilike to napokon dopustile, imali smo priliku održati nastavu u školskoj šumi. Učenici su zajedno s nastavnicima biologije, kemije, geografije i fizike povezivali znanja u stvarnom okruženju – od snimanja ptičjeg pjeva i bilježenja vrsta biljaka, do razumijevanja zakona očuvanja energije na šumskim padinama.

Plakati i fotografije s terena.

Ova godina nije bila obična. Bila je to godina u kojoj smo učili kako uzgajati voćke, ali i kako njegovati ideje; kako istražiti rijeku, ali i kako čuvati njezine tajne; kako gledati u budućnost i ne čekati da netko drugi djeluje umjesto nas. I ako bismo morali sažeti ovu godinu u jednu rečenicu, bila bi to: Sadili smo budućnost zajedno, odgovorno i s ljubavlju.

Srednja škola Zlatar

Mobilni sustav za nadzor raznih podataka o okolišu

Od 10.-12. listopada 2024. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana 22. izložba inovacija ARCA i 15. međunarodni sajam inovacija u industriji i poljoprivredi AGRO-ARCA 2024. Na sajmu je predstavljeno gotovo 250 inovacija iz 11 država, a svoj su rad predstavili i tehničari za računalstvo Srednje škole Zlatar. Učenici četvrtih razreda Lukas Pavlović i David Janžek, predstavili su inovaciju AGRIS: off-grid mobilni sustav za nadzor raznih podataka o okolišu.

Agris (upravljiva agrometeorološka stanica) je sustav za mjerenje određenih fizikalnih veličina, vizualizaciju istih te upravljanje pojedinim aktuatorima u stvarnom vremenu. Agris omogućava mjerenje i vizualizaciju podataka kao što su temperatura zraka, temperatura tla, količina vlage u zraku, količina vlage u tlu, količina padalina, tlak zraka, nadmorska visina te razina tekućine u spremniku.

Upravljanje priključenim aktuatorima može biti automatsko od strane mikroupravljača ili ručno preko aplikacije od strane korisnika. Omogućeno je spremanje podataka u vremenskom razmaku od jedne godine. Podaci se šalju u stvarnom vremenu. Komunikacija sustava ostvarena je pomoću GPRS/GSM modula te je moguća na bilo kojem području gdje postoji pokrivenost mobilnom mrežom.

Grafičko korisničko sučelje je ostvareno pomoću Cloud servera i Internet of Things servisa "Blynk". Nadzor podataka moguć je na više platforma, kao što su računalo, tablet i smartphone, istovremeno. Sustav ima mogućnost slanja podataka na e-mail te slanje podataka preko SMS servisa. Ukoliko vrijednost mjerene veličine prekorači dozvoljenu (namještenu) vrijednost, sustav automatski obavještava korisnika o tome telefonskim pozivom.

Napajanje sustava izvedeno je pomoću obnovljivih izvora energije tj. solarne ploče. Napajanje je neovisno o elektroenergetskoj mreži (OFF-GRID sustav). Sustav se može koristiti u eko-proizvodnji, održivoj poljoprivredi, plastenicima te u svim ruralnim područjima.

Za ovaj izum Hrvatska zajednica inovatora nagradila je naše učenike zlatnom medaljom, a u kategoriji mladih inovatora osvojili su i posebnu nagradu – certifikat Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (World Intellectual Property Organization - WIPO).

Gimnazija Antuna Gustava Matoša Zabok **Hrana i održivi razvoj**

Hrana je bilo koja tvar koja apsorpcijom u ljudskom organizmu doprinosi očuvanju homeostaze. Iz hrane dobivamo energiju za rad fizioloških sustava u tijelu te za koristan rad organizma. Osnovne hranidbene tvari potrebne svim stanicama tijela su : ugljikohidrati, masti, bjelancevine, vitamini, minerali i voda.

Projekt „Hrana i održivi razvoj“ provodio se u gimnaziji Zabok u školskoj godini 2024./2025. godine. U njemu su sudjelovali učenici 2. i 4. razreda gimnazije. Projekt je proveden u sklopu međunarodnog food Educators programa. Provedene su edukacije i interaktivne radionice. Ciljevi projekta bili su : informirati učenike o globalnom problemu gubitka i bacanja hrane, educirati učenike o načinima smanjenja otpada hrane kroz pravilno planiranje obroka, razvijanje vještine recikliranja i ponovne upotrebe hrane, naučiti učenike kako koristiti ostatke hrane za pripremu novih jela, kompostiranje i druge metode ponovne upotrebe.

Aktivnosti tijekom provođenja projekta u našoj školi bile su: uvodna anketa učenika, edukacija učenika o smanjenju gubitka i otpada hrane, obilježavanje „Europskog dana jezika“ - štandovi s hranom iz raznih zemalja, projektni dan „Svjetski dan hrane“, obilježavanje „Dana kruha“ i izrada razredne kuharice za smanjenje bacanja hrane.

Učenici su naučili: prepoznati i opisati praktične korake za smanjenje otpada hrane, čitati i interpretirati nutritivne deklaracije, razumjeti nutritivne vrijednosti hrane i njezin utjecaj na zdravlje, prepoznati prehrambene zablude i stjecanje alata za donošenje informativnih odluka o prehrani.

Projekt je predstavljen na Međunarodnoj konferenciji Ekoškola 31. svibnja 2025. u Osnovnoj školi Jožeta Gorjupa, Kostanjevica na Krki.

Ana Culej, prof. i Irena Futivić, prof.

Srednja škola Pregrada

Eko trail

7. listopada 2024. u našoj školi je održan Eko trail kao integrirana terenska nastava iz biologije, kemije, geografije i fizike. Sudjelovali su učenici 2. a razreda prirodoslovne gimnazije. Učenici su bili podijeljeni u grupe koje su u što kraćem vremenskom razdoblju trebale proći zadanu rutu po gradu Pregradi i pritom, na nekoliko postaja, riješiti zadatke iz navedenih predmeta. Sve su grupe uspješno riješile zadatke, a najuspješnija grupa je i nagrađena.

Dani kruha i Dan jabuka

Listopad je mjesec obilježavanja Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje pa su učenici učeničkog doma SŠ Pregrada sudjelovali u nizu kreativnih pekarskih radionica. Uz pomoć kuhara i odgajateljica učili su pripremati tradicionalne zagorske štrukle, muffine, palačinke, mini pizze.

Dan jabuka obilježen je pečenjem pite od jabuka i sipane pite. Kroz održanu prezentaciju odgajateljica o jabukama, učenici su naučili raspoznati različite vrste jabuka i prepoznati njihove karakteristike. Najbolji dio bio je naravno kao i uvijek - degustacija.

Svjetski dan dijabetesa

Svjetski dan dijabetesa obilježen je održavanjem pedagoške radionice „Koliko šećera ima“ gdje su učenici imali prilike usvojiti znanje o važnosti zdravih namirnica/napitaka, prepoznati negativne posljedice pretjeranog konzumiranja napitaka s visokim postotkom šećera te izraditi plakat o skrivenim šećerima u napitcima.

Eko grupa u akciji

11. ožujka 2025. naša je Škola u organizaciji ekološke grupe ugostila djelatnike Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko – zagorske županije: ravnateljicu Dijanu Hršak i stručne suradnice Miju Leljak i Tamaru Brlek, koje su učenicima 1.- 4. razreda prirodoslovne gimnazije prezentirale rad Ustanove i održale predavanje o invazivnim vrstama. Učenici su saznali što su invazivne vrste, kako se šire i kakav je njihov utjecaj na prirodu, posebno na bioraznolikost. Predstavljen je i projekt „Oprez IAS“ čiji je cilj kontrola populacija dviju invazivnih stranih vrsta, žljezdastog nedirka i prave svilenice.

Dan planeta Zemlje

U učeničkom domu SŠ Pregrada Dan planeta Zemlje obilježen je u sklopu izbornog programa „Ekoljupci“ pod vodstvom odgajateljice Ines Petek Moržanj. Učenici su posadili kaktuse u posudice i izradili prigodne eko poruke kako bi doprinijeli podizanju svijesti o klimatskim promjenama i povećanju bioraznolikosti vrsta. Posađene kaktuse učenici su mogli zadržati što je izazvalo veselje i radost kod učenika.

Eko kviz

30. travnja 2025., povodom Dana planeta Zemlje, u Školi je održan eko kviz. Kviz u kojem se natjecalo pet ekipa, već tradicionalno organizira ekološka grupa. Učenici su odgovarali na pitanja iz biologije, geografije i kemije i pokazali izvrsno znanje.

Svjetski dan pčela

U učeničkom domu Srednje škola Pregrada obilježen je Svjetski dan pčela radionicom „Pčele i pčelarstvo“ koju su održali odgajatelji Igor Hustić i Ines Petek Moržanj. Učenici su stekli uvid u opće karakteristike pčela, njihovu organizaciju i ulogu te postupak proizvodnje meda. Odgajatelj Hustić, koji je ujedno i iskusni pčelar približio je učenicima osnove pčelarstva koji su mogli i razgledati pribor svakog pčelara kao i košnice u kojima se proizvodi med. Posebno su se razveselili privjescima u obliku pčela.

Večer znanosti

23. svibnja 2025. održana je Večer znanosti u Pregradi u organizaciji OŠ Janka Leskovara iz Pregrade. Učenici naše Škole, zajedno sa svojim profesorima, već tradicionalno sudjeluju na tom događanju kao edukatori. Ove godine predstavili su zanimljive pokuse i uratke iz područja informatike, kemije, biologije i fizike i prenosili svoje znanje mnogobrojnim zainteresiranim posjetiteljima.

Obilježavanje Svjetskog dana nepušenja (31. svibnja) i Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26. lipnja)

Organiziranim pješaćenjem učenika osnovnih i srednjih škola do Planinarske kuće Majer na Ivanšćici uz stručno vođenje članova Hrvatskog planinarskog društva Oštroggrad Zlatar, Stanice planinarskih vodiča Zagorje i HGSS-a obilježen je Svjetski dan nepušenja i Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama. Ovoj manifestaciji pridružili su se i uspješno savladali uspon učenici i nastavnici naše Škole i to 3. m razred smjer medicinska sestra opće njege /medicinski tehničar opće njege.

Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički

U školskoj godini 2024./2025. Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički obnovila je platinasti status EKO škole. Naša škola već dugi niz godina djeluje kao eko škola te smo odlučili obnoviti tu misiju i s novom generacijom učenika. Nakon analize i ocjene stanja okoliša tri su teme odabrane kao nit vodilja našeg djelovanja: Otpad, Zdrav život i Bioraznolikost.

Unutar teme Otpada usmjerili smo se na kreativno recikliranje. Navedena tema prožimala je sve aktivnosti unutar škole kroz koje spajamo brigu za okoliš s kreativnim stvaralaštvom. Uspješno je uklopljena u redovnu nastavu i mnoge izvannastavne aktivnosti koje djeluju u okviru učeničke zadruge. Učenici su uz poticaj i vodstvo učiteljica izradili brojne predmete od recikliranih materijala. Tako su primjerice stare majice iskorištene za izradu ogrlica od tkanine, od ostataka papira, plutenih čepova i sličnih materijala napravljeni su ukrasi za bor, od prikupljenih štapića napravljen su jaslice. Skupljale su se razne vrste materijala pa su tako i staklenke u kombinaciji sa salvetama postale predivne vaze ili svijećnjaci. Sve izrađene predmete učenici su prezentirali na pet sajmovi koje organiziraju tijekom godine. Kroz ovu temu svi zajedno smo otkrivali koliko potencijala leži u stvarima koje se nerijetko bacaju.

Druga tema kojom smo se bavili bila je Zdrav život te smo nastojali obuhvatiti mentalno i tjelesno zdravlje. Održane su radionice za učenike na kojima su učili o važnosti brige za mentalno zdravlje te saznali kako je ono povezano s boravkom u prirodi. Organizirane su i aktivnosti potrage za blagom u dvorištu škole koje su se učenicima posebno svidjele, a na putu do blaga stajali su zadaci koji su se odnosili na školski okoliš. Naši volonteri također su prionuli na posao, ubrali su kamilicu u dvorištu škole i ostavili je da se suši kako bi ove zime pružili nekome svoj "Čaj za dobar osjećaj". U sklopu projekta „Vrtim zdravi film“ za

učenike 7. razreda održana je radionica Tanjur pravilne prehrane a kasnije su i sami predložili neke nove zdrave ideje za školski jelovnik.

Treća tema odnosila se na Bioraznolikost. Učenici su upoznavali ekološke sustave te međuovisnost biljnih i životinjskih vrsta na određenom staništu. Organizirana je terenska nastava za učenike 5. i 6. razreda u Centar za posjetitelje Med dvema vodama, gdje su imali prilike upoznati životni ciklus zagasitog livadnog plavca i velikog livadnog plavca. Učenici 7. i 8. razrede išli su na terensku nastavu u Botanički vrt grada Zagreba gdje su kroz zagonetke tragali za određenom vrstom biljke i kad je biljka pronađena uz pomoć digitalnih alata pronalazili zanimljive informacije o njoj. Samostalnim opažanjima došli su do zaključaka o načinima na koje čovjek utječe na druge biljne i životinjske vrste. Učenici su navedena znanja primijenili i u okviru škole te brinuli i o drugim stanovnicima naše škole (ribicama, kornjači, paličnjacima...). Također su upotrijebili reciklirane materijale za izradu hranilica za ptice koje su postavljene u školsko dvorište.

Željka Mihovilić, koordinatorica Ekoškole

Osnovna škola Gornje Jesenje **Recikliraj pametno: stisni tetrapak, smanji otpad!**

Tetrapak pakiranje je vrsta višeslojne ambalaže koja se najčešće koristi za pakiranje tekućih proizvoda poput mlijeka i sokova. Učenici često, nakon školske užine, bace tetrapak pakiranje bez da ga spljošte, a ponekad nisu ni sigurni u koji spremnik ga trebaju odložiti. Stoga je osmišljen projekt čiji je cilj povezati nastavu fizike u 7. razredu osnovne škole s temom ekologije i održivog razvoj. Proveli smo ga u našoj osnovnoj školi u suradnji sa Osnovnom školom Frana Galovića u Zagrebu, koja isto tako ima status međunarodne eko-škole. Projekt su osmislile i provele učiteljica Erika Tušek Vrhovec (OŠ Gornje Jesenje) i učiteljica Dubravka Despoja (OŠ Frana Galovića, Zagreb).

Učenici su istraživali tetrapak ambalažu – od njenog načina proizvodnje i korištenja do mogućnosti recikliranja i razgradnje u prirodi. Cilj i zadatak projekta je bio da mjerenjem dimenzija i izračunavanjem

Osnovna škola Viktora Kovačića, Hum na Sutli Eko projektni dan “Tko hranu baca – nije faca”

Bacanje i gubitak hrane danas su u središtu pažnje globalne zajednice. Stručnjaci i kreatori javnih politika slažu se da ti problemi uzrokuju znatnu ekonomsku, ekološku i društvenu štetu. Koliki je stvarno razmjer tog izazova? Oko trećina ukupne količine hrane proizvedene za ljudsku potrošnju – približno 1,3 milijarde tona godišnje – završi izgubljeno ili bačeno. Samo u Europi, količina hrane koja se baci mogla bi nahraniti 200 milijuna ljudi svake godine. Kako bi se potaknula svijest o važnosti odgovornog odnosa prema hrani, Ujedinjeni narodi proglasili su 29. rujna Međunarodnim danom svjesnosti o gubitku i bacanju hrane.

Vođeni tim ciljevima i željom za promjenom, organizirali smo Eko projektni dan pod geslom: “Tko hranu baca – nije faca”. Projektni dan održan je u srijedu, 2. travnja, u matičnoj školi i svim područnim školama. Događanje je započelo uvodnim predavanjem pod nazivom “Smanjenje gubitka i otpada hrane”, koje je pripremila učiteljica njemačkog jezika, Sara Gašparić Kovačec. U svom izlaganju naglasila je koliko je važno da se svaki pojedinac aktivno uključi i promišljeno djeluje kako bi se količina bačene hrane smanjila.

Nakon predavanja, učenici su u svojim razrednim odjelima sudjelovali u radionicama s temama:

- Utjecaj otpada hrane na okoliš
- Otpad od hrane i ekološki otisak
- Put hrane od ploda do stola
- Kako smanjiti otpad od hrane?
- Doniranje hrane
- Kompostiranje hrane
- Bacanje hrane – nedostojno čovjeka
- Spašeni ostaci hrane

Svaki razred izradio je izvješće u obliku plakata, letka ili video uratka, uz kreativne i edukativne eko poruke. Radovi su bili inspirativni, maštoviti i poučni – dokaz da su učenici s velikim zanimanjem i razumijevanjem pristupili temi.

Zaključujemo da je Eko projektni dan bio vrlo uspješan: učenici su kroz zabavu i timski rad stekli nova znanja i razvili svijest o važnosti odgovornog ponašanja prema hrani. Uistinu, tko hranu baca – nije faca!

*Koordinatorica: Sara Gašparić Kovačec, mag. prim. educ.
Ravnateljica: Danijela Majcenić, dipl. kateh.*

Osnovna škola Zlatar Bistrica

Ekološki sadržaji u školskoj knjižnici za poticanje čitanja i usvajanje ekoloških vrijednosti učenika

U školskoj se knjižnici, među ostalima, provode i projekti i aktivnosti koji promiču održivost, zdrav način života, učenje na otvorenom, korištenje različitih izvora za učenje o održivosti i sličnim temama, u skladu s Kurikulumom za međupredmetnu temu Održivi razvoj za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj (Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Održivi razvoj za osnovne i srednje škole u RH, 2019). Odgojno-obrazovni ciljevi navedenoga Kurikuluma jesu stjecanje znanja o raznolikosti prirode i razumijevanje složenih odnosa između ljudi i okoliša; razvijanje kritičkoga mišljenja te osobne i društvene odgovornosti nužne za održivost, promišljanje i stjecanje spoznaja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu; aktivno djelovanje u školi i zajednici s ciljem prepoznavanja potreba, osmišljavanja primjerenih i inovativnih rješenja i konkretnoga doprinosa zajednici te poticanje razmišljanja orijentiranoga prema budućnosti. Školska knjižnica je mjesto koje može pridonijeti razvoju ekološke svijesti učenika uključivanjem u različite ekološke aktivnosti, imati ulogu u istraživačkom radu o ekološkim problemima na lokalnoj i globalnoj razini, poticati učenike na čitanje literature o ekološkim temama i drugo. Stoga je u školskoj knjižnici Osnovne škole Zlatar Bistrica održana radionica poticanja čitanja tijekom koje je školska knjižničarka koristila slikovnicu „Sunčasta“ autora Zorana Vakule. U radionici su sudjelovali učenici od 1. do 4. razreda. Knjižničarka je učenicima priču pročitala naglas nakon čega su razgovarali o temi slikovnice: o suncu, o sunčevoj energiji, o ljetu, kako se zaštititi od štetnog UV zračenja, zašto je sunce važno za sva živa bića i slično. Učenici su prepričavali slikovnicu prema ilustracijama, a nakon toga su rješavali križaljku u koju su upisivali pojmove iz slikovnice. U čitanju slikovnice okušali su se i sami te tako uvijek bavili svoje čitalačke vještine.

Slikovnica Sunčasta

U radionici tijekom koje su se učenici upoznavali s dječjim i životinjskim enciklopedijama i čitali ih, saznali su važne i zanimljive informacije o različitim vrstama životinja, o njihovim karakteristikama, staništima, kako mogu živjeti u suživotu s ljudima, što ne smijemo činiti kada u prirodi nađemo neku divlju životinju, a što se smije i slično. Nakon zadatka da sami pročitaju tekst iz enciklopedije, učenici su sažeto ispričali što su saznali o životinjama (ptice, medvjed, kukci, psi...) te su odabrali koju životinju žele

nacrtao, izložili su crtež na panou i opisali su tu životinju te tako razvijali vještine čitanja, komunikacije, istraživanja i dr.

Enciklopedije

Treća radionica koja je održana u školskoj knjižnici bila je povezana s dječjim časopisima iz kojih su učenici istraživali o životinjama poput dabra, plamenca, vjeverice i drugih. Upoznali su se s njihovim načinom života, povezivali pročitano s vlastitim iskustvom i saznanjima žive li neke od tih životinja u njihovom neposrednom okolišu, govorili su o svojim kućnim ljubimcima i kako se za njih brinu i slično.

Časopisi

Sljedeće školske godine školska knjižničarka također planira provesti slične radionice u školskoj knjižnici te time učenike motivirati na čitanje ekoloških i okolišnih tema iz različitih izvora znanja. Učenici vole sudjelovati u radionicama s temom ekologije i održivog razvoja jer su im zanimljive, a znanja i vještine mogu povezati s vlastitim iskustvom.

Snježana Kovačević, stručna suradnica knjižničarka savjetnica, OŠ Zlatar Bistrica

Osnovna škola Odra - Ekoškola Odra

U školskoj godini 2024./2025. Osnovna škola Odra odabrala je temu VODA kao temu te se je ta tema bila okosnica našeg godišnjeg plana i kurikuluma pri planiranju aktivnosti tokom godine.

U naš kurikulum su ušle razne terenske nastave, projekti te izvannastavne aktivnosti koje su vezane za našu temu i ostale ekološke teme. Naše zajedničko pažljivo planiranje nam je uveliko olakšalo provođenje svih aktivnosti.

Kako bi naš rad bio vidljiv, provedene aktivnosti, terenske nastave i projekte smo bilježili na padletu koji je bio dostupan preko školske Internet stranice. (<https://padlet.com/ekoskolaodra/eko-kola-odra-2024-2025-m0c8inwkzk0doh0l>)

Naše aktivnosti su bile vidljive i u cijeloj školi za što je zaslužan naš Tim za estetsko uređenje škole.

U rujnu smo oformili ekoodbor i ekopatrolu koja se sastojala od učenika četvrtih i petih razreda. Ekopatrola je svakodnevno educirala druge učenike o važnosti odvajanja otpada od plastike i papira i racionalnog korištenja vode i električne energije. Naljepnice koje podsjećaju na to nalijepljene su po cijeloj školi. Uz to, jednom tjedno su marljivo obilazili školu te praznili spremnike za papir i plastiku. Svoj rad su pažljivo bilježili u tablicama.

Organizirane su brojne izvannastavne aktivnosti s temom vode ili drugim ekološkim temama. Učenici razredne nastave mogli su sudjelovati u iznannastavnim aktivnostima izravno vezanim za ekologiju ili temu voda: Ekologija kroz umjetnost, Eko kroz riječi, pjesmu i rukotvorine, Eko novinari, Junaci planete zemlje, Mali botaničari, Mali zeleni proizvođači, Školski vrt, Mislim pametno, kreiram zeleno.

Učenici predmetne nastave su se mogli uključiti u eko izvannastavne aktivnosti Hortikultura i Održivi svijet sutrašnjice: edukacijske igre i robotika. Educiranje o ekologiji i održivosti se provodilo i kroz druge izvannastavne aktivnosti kao što su ZAG (Zajednica aktivnih građana) i Učenička zadruga Sv. Juraj.

Proveli smo i puno projekata te su svi učenici škole sudjelovali u nekom od projekata. Naši ekološki projekti su bili: Eko družba Pere Kvržice, Vodeni dan, Zbirka vodenih zgoda, Mali vodoznalci, Hobotnica skitnica, Zaigrana kapljica, Umjetnost inspirirana vodom, Vodeni detektivi, Upoznajmo rijeke Hrvatske, Školski vrt, Voda inspiracija, Vode Republike Hrvatske: čuvajmo naše blago, Mi smo voda, Životinje koje žive u vodi i uz vodu, Važno je piti vodu, Vizualni identitet zelene škole- uređujemo i recikliramo, Gospođa

voda, Voda- najzdravije piće, Domaće životinje, Rijeka Odra, Voda u pričama i pjesmama, Sve o vodi, Mandušo, zagrabi, Skupljamo zajedno stare baterije, Marimo zajedno za biljni svijet, Voda u tijelu, Voda u našem okružju, Zelena škola: Erasmus+ KA121 projekt, Dan škole- projektni dan, Voda i lektira „Riječi teku“, Značenje vode u Bibliji, Istraživanje kvalitete vode u školi, U potrazi za zagrebačkim potocima, Voda u grčkoj i rimskoj mitologiji. Neki projekti su se održavali cijele godine (poput skupljanja baterija ili vizualnog identiteta škole) dok su neki trajali jedan ili više dana ili tjedana. Učenici koji pohađaju boravak su sudjelovali u puno projekata sa svojim učiteljicama u produženom boravku. Učenici koji su uključeni u ZAG (Zajednicu aktivnih građana) proveli su projekt Pretvorimo školske zahode u zelene točke škole u kojima se učenici osjećaju dobro te su svoj projekt predstavili na 3. smotri zagrebačkih ZAG škola.

Obilježili smo i važne datume: Svjetski dan zaštite močvara i močvarnih staništa (2.2.) , Svjetski dan voda 22.3., Međunarodni dan rijeka 14.3. te Dan planete Zemlje. I Europski dan jezika je protekao u znaku vode: učenici su pisali poeziju na njemačkom jeziku na temu vode a na satovima hrvatskog su 'tražili' izreke i frazeme u kojima se spominje voda (nitko nije 'tjerao vodu na svoj mlin' već su svi ravnopravno sudjelovali).

Učenici su sudjelovali i u natječaju Za lijepu našu te su napravili Ekološkog superjunaka te na natječaju Večernjeg lista „Moj zeleni strip“. I naše terenske nastave su imale za cilj podizanje ekološke svijesti naših učenika pa su tako naši učenici posjetili Čigoč, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije, Zoološki vrt, Vodocrpilište Mala Mlaka i Muzej vodoopskrbe, Prirodoslovno- matematički fakultet (Dan i noć na PMF-u), Plitvička jezera, Med dvema vodama (Međimurska priroda, javna ustanova za zaštitu prirode), NP Brijuni, OPG Mladan.

Dan škole, 23. travnja, smo obilježili kao ekodan te smo proveli niz zanimljivih radionica te ostvarili nekoliko zanimljivih suradnji. Učenici petih i šestih razreda su imali online druženje s ekoškolom iz Andaluzije te su proširili znanje o vodama Hrvatske i Španjolske, kruženju vode u prirodi te zagađenju vode a sve to na engleskom jeziku. Ostvarili smo i suradnju s profesorom Markom Vuceljom s Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije koji je održao predavanje o povratku dabrova u Hrvatsku te s gospođom Marijom Vizner iz Hrvatskih voda koja je naše učenike podučila o važnosti čiste vode.

Ukupno se održalo 20 radionica a uz navedene, na ekodanu provedene su i radionice: ZG detektivi: u potrazi za zagrebačkim potocima, Svojstva vide i živi svijet, Escape room: vodena kriza, Glazbeno-literarna radionica: Voda u rimi, likovna radionica: Voda i umjetnost, Radionica Izrada pročišćivača za vodu, Matematika i ekologija- kako brojeke pomažu prirodi, Vodene čarolije- pokusi s vodom, Plovnost: što pluta, a što tone? te još mnoge druge.

Na kraju nastavne godine možemo zaključiti da su provedene brojne aktivnosti te da je cijela škola živjela zeleno!

Željka Jakušić Čejka

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskoga, Zagreb **Naša Ekoškola - platinasti status**

Učenici OŠ K. Š. Gjalskoga iz Zagreba sudjelovali su na Prvom znanstvenom sajmu ICSE Science Factory projekta održanom na Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. ICSE Science Factory inicijativa je financirana od strane Europske Unije u sklopu programa Horizon, u organizaciji Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (matematički odsjek), Fakulteta elektrotehnike i računarstva te Hrvatskog matematičkog društva. Cilj je potaknuti razvoj suvremenog obrazovanja kroz koncept otvorenog školovanja. Aktivnosti otvorenog školovanja su školski projekti koje provode učenici uz koordinaciju svojih nastavnika te uz pomoć znanstvenika, STEM poduzeća i lokalne zajednice.

U timu prezentatora bili su učenici naše škole: Veronika Mandurić, Tara Fuchs, Sara Lucianović, Kaya Mali, Lana Ramov, Zita Manojlović i Anja, Kušan, a na projektu su, uz njih radili i Franka Čubrilo, Nina Morović, Eva Živković, Ana Sinković, Eva Dimić, Julija Hegeduš, Emanuel Pešt i Marino Cvitanić uz mentorstvo Petre Vidović, Matka Orsaga i Milene Jenić. Učenici su sudjelovali s prezentacijom projekta "Pametna i održiva razvoja biljaka- Senzorima do sretnih biljaka" Na svečanom otvaranju sajma sudionike je pozdravio Mirko Planinić dekan PMF-a, a voditelj projekta ICSE Science Factory u ime cijelog tima učenicima i njihovim voditeljima, Anici Banović, Helgi Mihaljević Jurić i Karlu Markiću uputili zahvalu: "Hvala Vam na sudjelovanju na našim znanstvenim radionicama i radionicama otvorenog školovanja! Bez suradnje s Vama, projekt ICSE Science Factory ne bi bio tako zanimljiv i raznovrstan.

Učenici 2.a razreda posjetili su Farmaceutski botanički vrt „Fran Kušan“ u programu 14. Dana botaničkih vrtova, arboretuma, školskih vrtova i botaničkih zbirki. Programom "Priče iz botaničkog vrta" obišli su čudesan svijet vrta uz stručno vođenje prof.dr.sc. Željana Maleša i mag.ing.silv. Iskre Kolarić Mijić kroz interaktivnu izložbu "Skriveni svijet ljekovitih biljaka" učenike su vodili izvan.prof.dr.sc. Maja Friščić, mag.bio.exp. Maja Gagić, mag.pharm Ante Mrše i Ida Ćurtović i mag teh.biotechn. Marta Mozarić. Zahvaljujemo svima koji su novim znanjima o biljnom svijetu obogatili dječji svijet. Zamolili smo suradnju s našom eko školom u obliku formiranja malog botaničkog vrta u okolišu škole koja je s veseljem prihvaćena.

U ožujku 2025. učenici su proveli radionicu Kruženje ugljika u prirodi koju su u sklopu projekta ICSE Science Factory organizirale Anica Banović i Helga Mihaljević Jurić, a uz stručno vodstvo Mirele Sertić Perić izvanredne profesorice biološkog odsjeka PMF-a putem čije su prezentacije i zanimljive izvanučioničke radionice učenici proširili znanja o kruženju ugljika u prirodi. Ugljik i njegovi spojevi sastavni su dio žive i nežive prirode. Svi prirodni procesi u kojima ugljik iz nežive prirode prelazi u živu prirodu i obratno čine složeni ciklus kružnog toka ugljika.

Učenici 2.a razreda na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu prisustvovali su interaktivnoj predstavi „Čarolije u kemiji“ „kojom se učenicima kemiju nastoji prikazati kao zabavnu znanstvenu disciplinu, prijelaz iz svijeta mašte i nemogućeg prema spoznaji da se i naizgled neobjašnjive pojave mogu razumjeti i predvidjeti. Prvi susreti s kemijom i znanstvenim načinom razmišljanja i istraživanja mogu biti odlučujući za stav učenika prema znanosti, izboru zanimanja i kritičkom pogledu na svijet koji ga okružuje. Na taj se način učenike priprema za pozitivan stav prema kemiji tijekom daljnjeg školovanja“.

Učenici 2.a razreda posjetili su Festival znanosti, manifestaciju koja se u Hrvatskoj neprekidno održava od 2003. godine s ciljem približavanja znanosti javnosti, podizanja svijesti o znanstvenim dostignućima te motiviranja mladih za istraživanje i stjecanje novih znanja. Tema ovogodišnjeg Festivala znanosti bila je „Mreže“. Učenici su stekli nova znanja kroz nekoliko interaktivnih radionica: Meteorološko motrenje, Malci upoznaju čudesni svijet kemije, Superjunaci znanosti: Hidrogelovi budućnosti, Priča o hidrogelu i biljnom ekstraktu, Putovanje kroz list, 3D printanje. Puni dojmova i s utkanim novim spoznajama učenici su potvrdili vrijednost izloženosti znanstvenim edukacijama u najranijoj školskoj dobi.

Učenici drugih razreda proveli su nezaboravan dan na izletu i terenskoj nastavi u Međimurju. Bogat program organizirala je Ana Radmanić, učiteljica informatike koja je učenike provela Kotoribom, odvela ih u OPG-u u kojem su mogli vidjeti proces dobivanja bučinog ulja nakon čega su ga i degustirali uz poslužene ukusne kiflice. Uslijedila je vesela vožnja traktorom kroz oranice i ulice Kotoribe. Na seoskom imanju prezentirano im je umijeće košaraštva koje su i sami isprobali. Poslijepodne su proveli u Sv. Martinu na Muri gdje su obišli stari mlin te se vozili skelom po rijeci Muri. U povratku su se vozili duž nasipa uz rijeku Dravu promatrajući biljni i životinjski svijet tog zanimljivog područja između dvije rijeke.

Volonteri udruge 72 sata, s kojima surađujemo već više od 7 godina, pomagali su nam urediti okoliš škole. Kao i uvijek bili su vrijedni brzi temeljiti i suradljivi. Pomogli su nam i unijeti stolice i klupe koje su namijenjene za terasu kod školske knjižnice na kojoj će boraviti učenici za vrijeme odmora.

Učenici 7.a razreda su pod vodstvom profesorice matematike Sandre Nasić Plantić i knjižničarke Kristine Jakoubek posjetili Frizbijadu - otvorene dane IF-a, IRB-a i PMF-a. Kroz 60 minuta učenici su obišli po tri laboratorija, odnosno edukativne postaje koje se nalaze unutar Instituta za fiziku. Ruta obilaska je bila RUTA A – Svijet ultrabrzih procesa i neobičnih materijala (uzrast 10+). Na ovoj ruti učenici su imali priliku vidjeti tehnologiju koja omogućava snimanje najbržih fizikalnih i kemijskih reakcija, poput fotosinteze, u stvarnom vremenu, koristeći lasere koji stvaraju ultrakratke svjetlosne pulseve. Otkrili su kako neki materijali "pamte" svoju prošlost i mogu se oblikovati poput stvorenja iz znanstvene fantastike u prisutnosti jakih magneta. A tu je bio i nevjerojatan svijet tankih materijala, gdje su mogli "opipati" pojedine atome i otkriti tajne skrivene na nanometarskoj skali.

Učenici 1.a i 1. b razreda sudionici su SPARK projekta (program aktivnosti) - Astronomija za najmlađe, koji je započeo u rujnu 2024. i traje do lipnja 2025. godine, a provode ga, jednom mjesečno, djelatnici Zvezdarnice Zagreb : mr. sc. Ivan Romštajn, Damir Hržina, dipl. ing., dr. sc. Darije Maričić i Filip Šterc, mag. geogr., te tri vanjska suradnika Ivana Matić, prof. matematike i fizike, Snježana Horvatić, prof. geografije i izv. prof. dr. sc. Dalibor Paar. Dio planiranog programa provodi se na Zagrebačkoj Zvezdarnici, a dio u prostorijama škole. „Astronomija za najmlađe“ je program aktivnosti radioničkog tipa čiji je cilj kvalitetno ispunjenje vremena djece predškolske dobi i učenika od I. do IV. razreda osnovnih škola, te njihovo educiranje iz područja astronomije i drugih srodnih prirodnih znanosti.

Do sada su učenici sudjelovali u tri radionice: „Astronautika - rakete“, „Astronautika - teleskopi“ i „Daleki svemir – zvijezde i zvijezda“.

Prva radionica, "Astronautika - rakete" imala je za temu dosege ljudske civilizacije, najzanimljivije svemirske misije i putovanje svemirom. Učenici su izrazitim veseljem izrađivali mali model rakete od papira i upoznali se s njenim osnovnim dijelovima.

Na drugoj radionici, "Astronautika - teleskopi", uz praktičnu demonstraciju upoznali su se s osnovnim vrstama teleskopa i njihovim razlikama. Uz kraću demonstraciju, učenici su naučili osnovne osobitosti gibanja Zemlje i njezinog mjesta u svemiru, kao i pojam ekliptike. Imali su priliku pogledati kroz teleskope i sami upravljati njima.

Treća radionica, "Daleki svemir – zvijezde i zvijezda" imala je za cilj upoznati učenike s noćnim nebom, osnovama astrognozije i zvijezdama. Učenici su naučili izraditi modele cirkumpolarnih, proljetnih, ljetnih, jesenjih i zimskih zvijezda.

Program potiče interes učenika prema prirodi i svemiru, kao i njihovu kreativnost, pa tako učenici s veseljem iščekuju iduću radionicu, "Od atoma do svemira", kao i svaku narednu koja ih uvodi u svijet nebeskih događanja.

Učiteljice prvih razreda naše škole su s prvašićima odradili obilježavanje Mednog dana, koje je vezano uz dan sv. Ambrozija, zaštitnika pčelara. Uz prezentaciju o medu i odrađenu radionicu s učenicima, učiteljice su podijelile učenicima o jednu teglicu prirodnog, hrvatskog meda koju je osigurao Gradski ured za obrazovanje, od pčelara Marija Kukeca.

Helga Mihaljević Jurić, Kristina Jakoubek, Sandra Nasić Plantić, Jadranka Nadarević i Vitka Vukojević

Osnovna škola Jabukovac, Zagreb Ekoškola Jabuka

Biti eko zadaća je naša - od prvaša do osmaša!

Osnovna škola Jabukovac - Zagreb otvorena je nakon Drugog svjetskog rata (1946.) kao četverogodišnja škola. Ove je godine proslavila 76 godine svoga rada, a danas ima 315 učenika u 16 odjeljenja, 8 učiteljica razredne nastave, 23 učitelja predmetne nastave, 6 učiteljica u produženom boravku, 4 stručna suradnika te devet djelatnika tehničke struke. Sloganom „Škola za sutra“ ostvaruje se vizija škole kroz kreativno i poticajno ozračje u kojem se suvremenim metodama rada oblikuje mladi čovjek otvoren i spreman za susret s daljnjim obrazovnim, profesionalnim i životnim izazovima. U našoj školi osiguravamo kvalitetno obrazovanje učenika kroz terensku nastavu, grupni rad, timski rad, istraživački rad, aktivno učenje i suradničku nastavu. Potičemo razvoj opće kulture, kao i osobnu izvrsnost učenika i učitelja. Usko surađujemo s roditeljima i potičemo partnerske odnose. Brinemo se za okoliš i stoga smo, tijekom školske godine 2024./2025., provodili brojne aktivnosti kako bismo održali status Ekoškole. Navest ćemo samo one najvažnije.

Osnovna škola Jabukovac Zagreb je u okviru Ekoškole organizirala 17.9. 2024. Stručnu ekskurziju - plantaža jabuka učeničke zadruge OŠ. Milke Trnine – Križ (UČENIČKI EKOODBOR). 24.9. 2024. organizirana je Izvan učionička nastava u Parku prirode Medvednica posjet rudniku Zrinski na Medvednici te sudjelovanje učeničkog ekoodbora u radionici "Mreža života". 18. 10. 2024. DAN KRUHA I DANI JABUKA I ZAHVALNOSTI ZA PLODOVE ZEMLJE- priredba i izložba plodova polja i plodova prirode (učenički ekoodbor). Učenici četvrtih razreda su obilježili Dane kruha i zahvalnosti za plodove zemlje raznim aktivnostima: 1. razredi - Kloštar Ivanić- obiteljsko gospodarstvo Kunek "Stari mlin" ; 2. razredi - OPG Šimanović; 4. razredi - sudjelovali na priredbi u školi . Kroz veljaču 2025. je organiziran set predavanja i radionica za učenike i učitelje vezanih za Održivi razvoj. Učenici, učitelji i svi ostali djelatnici su i ove 2025. godine obilježili EKO DAN OŠ. Jabukovac - Zagreb.

Priredba je održana 04. 04. 2025. godine u sportskoj dvorani, a ove godine tema EKO DANA bile je ENERGIJA. Učenici su pogledali edukativni kratki video-film u trajanju od 4 minute o skladištenju energije kod životinja i biljaka. Nakon otpjevanje Eko himne naše škole učenici petih i šestih razreda uz moderiranje učitelja Nenada Markovića odgovorili su na pitanja Što je prijenos, a što pretvorba energije? Koja je razlika između neobnovljivih i obnovljivih izvora energije? Zatim je uslijedilo uvodno predavanje izv. prof. dr. sc. Dalibora Paara. Tema je bila Energija u klimatskim promjenama. Teme o energiji dublje

su razrađene i obrađene kroz niz zanimljivih radionica za učenike 5.- 8. razreda. RADIONICE IZ GEOGRAFIJE ZA UČENIKE PETIH I ŠESTIH RAZREDA vodio je Igor Tišma, prof. povijesti i geografije, učitelj savjetnik. Tema: Voda - izvor energije. RADIONICE IZ PRIRODE ZA UČENIKE PETIH I ŠESTIH RAZREDA vodio je mr. sc. Nenad Marković, učitelj prirode, biologije i kemije. Tema: prijenos, pretvorba i skladištenje energije. RADIONICE IZ FIZIKE ZA UČENIKE SEDMIH I OSMIH RAZREDA vodili su Irena Bajzek Anić. prof. Tema: Energija Sunca i Zemlje i izv. prof. dr. sc. Dalibor Paar Tema: Valovi u prirodi. Toplina. završio je sa eko porukom učenika 8a. i 8b. razreda i eko akcijom roditelja 6b., učenika 6b. i djela učitelja „Zasadi drvo i ne budi panj.....“

Povodom obilježavanja Eko dana naše škole učenici prvih, drugih, trećih i četvrtih razreda posjetili su Tehnički muzej Nikola Tesla. S obzirom da je ovogodišnja tema Eko dana bila energija, učenici su u muzeju uz stručno vodstvo razgledali: postav prirodnih izvora energije, postav obnovljivih izvora energije, rudnik, kabinet Nikole Tesle uz kraću prezentaciju, postav prometnih sredstava, postav vatrogastva te planetarij.

Drugi dio EKO DANA naše škole obilježen je u ponedjeljak, 7. travnja 2025.. godine. Za učenički Eko odbor (30 učenika/učenica 1.- 8. razreda) i dio učitelja škole održana je stručna ekskurzija u općini Klinča Sela. STEM edukacije održali su stručnjaci Udruge „Eduka- centar lokalnog razvoja.“ EDUKA je udruga s misijom pokretanja lokalnog razvoja na području općine Klinča Sela. I naši učenici su sudjelovali u realizaciji ESF PROJEKAT- „ZNANSTVENA AVANTURA“. „Znanstvena avantura“ učeničkog ekoodbora OŠ Jabukovac Zagreb počela je dolaskom u edukativni centar gdje nam je voditeljica centra dr. sc. Renata Kobetić (viši znanstveni suradnik na Institutu Ruđer Bošković u Zavodu za organsku kemiju i biokemiju) održala kratko predavanje gdje nas je upoznala sa misijom i vizijom Udruge Eduka- centra lokalnog razvoja. Slijedom navedenog dr. sc. Kobetić nas je upoznala i sa programom radionica. Radionice se provode u 3 grupe naizmjenično/paralelno u različitim adekvatnim prostorima (laboratorij, informatička učionica, vrt Amruševo) i potok Okičnica) prema rasporedu.

Učenici sedmih razreda (29 učenika) u okviru Eko škole sa učiteljima, razrednicima i ravnateljicom OŠ. Jabukovac Zagreb posjetili su 22. travnja 2025. Našice i Feričance (TVRTKE IZ NEXE GRUPE, NEXE.D.D.) CENTAR ODRŽIVOG RAZVOJA. NEXE Grupa sastoji se od 13 tvrtki koje posluju u Republici Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji čija je osnovna djelatnost proizvodnja građevinskih materijala. U NEXE Grupi se nalaze i tvrtke koje se bave gospodarenjem otpada i lučkim uslugama. NEXE d.d. vodeći je proizvođač, prijevoznik i ugrađivač svježeg betona u Republici Hrvatskoj. U svom poslovanju poštuje sve ekološke norme, a posjeduje certifikat tvorničke kontrole proizvodnje betona čime

je jedan od rijetkih proizvođača koji je uspostavio sustav upravljanja kvalitetom prema tehničkom propisu za betonske konstrukcije, koji upućuje na normu HRN EN 206-1 Primarna djelatnost tvrtke EKONEX d.o.o. je gospodarenje otpadom. EKONEX d.o.o. je i sakupljač, posrednik i trgovac na tržištu otpada koji se može preuzeti i zbrinuti u postrojenjima tvornice Nexe d.d. u skladu sa svim zakonskim propisima Republike Hrvatske i Europske unije. Terenska nastava je organizirana uz veliku pomoć predsjednika uprave Nexe d.d. Ivana Ergovića dipl. ing. i njegove obitelji. Učenici su u prijedpodnevnim satima obišli cementaru sa tehnolozima tvrtke. Učenici su se upoznali sa tehnološkim fazama proizvodnje cementa.

Učenici su uživali u radionicama u laboratoriju cementare. Obilazak farme muznih krava Osilovac d.o.o. bila je posebna atrakcija za učenike. Na farmi se uzgajaju pasmine krava Holstein i Simental, koje su poznate po svojoj izvrsnoj proizvodnji mlijeka. Na farmi se trenutno uzgaja cca 500 krava namijenjenih proizvodnji mlijeka, s posebnim naglaskom na kvalitetu i učinkovitost. Farma proizvodi oko 12,500 litara mlijeka svakog dana, što je rezultat predanosti brizi o životinjama i korištenju najnovijih tehnologija. Posebna pažnja se posvećuje uzgoju teladi kako bi se osigurao njihov zdrav rast i razvoj. Učenici su posjetili i ergelu konja KK NEXE. Idejni projekt Ergele Feričanci je uzgojiti što kvalitetnije konje za sport, turizam i rekreaciju. Učenički ekoodbor i posebno zainteresirani učenici za prirodoslovlje (45 učenika) u okviru Ekoškole sa dijelom učiteljima, OŠ. Jabukovac Zagreb održali su 28. svibnja 2025. terensku nastavu Varaždin- Terme sv. Martin.

Učenici predmetne nastave upoznali su se sa stalnim postavom pod naslovom Svijet kukaca, koji je koncem 90-ih godina prošloga stoljeća obnovljen, a prema stručnjacima i publici koja ga posjećuje jedan je od najljepših takve vrste u Europi. Zasluga je to poznatog i priznatog učitelja i biologa Franje Koščeca koji je početkom 20 stoljeća sakupio te odredio na stotine i tisuće vrsta kukaca Prigorskog i Varaždinskog kraja. Kroz nekoliko tema: U šumi, Uz šumu i na livadi, U vodi i na obali, Noću i u zemlji, na otprilike 4500 izložaka, u postavu se zorno prikazuje biologija kukaca. Učenici su kroz radionicu upoznali čudesni svijet kukaca i ostalih životinja. Posebno interesantno za učenike bio je doživljaj upoznavanja sa tvrtkom Vindija d.d. Varaždin, sa tehnološkim procesima proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda, mesa i mesnih proizvoda od pilećine i purećine, pekarskih proizvoda i stočne hrane. Na kraju terenske nastave učenici su obavili i sportsku rekreaciju u Termama sv. Martin na Muri. Terme sv. Martin poznate su po idiličnom i zdravom prirodnom okruženju, 100-godišnjoj tradiciji kupališnog turizma s jednom od najzdravijih termomineralnih voda u Europi, vrhunskim uslugama rekreacije i sporta za učenike. Bilo je to lijepo iskustvo za sve učenike gdje su organizatori uspjeli povezati edukaciju, zabavu i rekreaciju.

Nismo svi stvoreni da radimo velike stvari, ali zato možemo raditi male stvari s puno ljubavi!

*Luana Žegarac
Nenad Marković, ekokordinator*

Osnovna škola Brezovica

Održivi razvoj u praksi: ekološke inicijative OŠ Brezovica

Uvod

Osnovna škola Brezovica, u skladu s ciljevima programa Ekoškola, provodi aktivnosti usmjerene na podizanje ekološke svijesti, poticanje recikliranja i odgovornog upravljanja otpadom te jačanje zajedništva kroz uključivanje učenika, nastavnika i lokalne zajednice. Ovaj članak donosi pregled tri ključne inicijative provedene tijekom školske godine 2024./2025.: projekt prikupljanja starih baterija, školski sajam i izvedbu video spota „Ljudi, ne bacajte smeće“ u sklopu projekta „Planet bez otpada“.

Skupljajmo zajedno stare baterije

U suradnji s tvrtkom Friš, OŠ Brezovica provodi projekt „Skupljajmo zajedno stare baterije“ pod vodstvom učiteljice tehničke kulture Marijane Buti. Cilj je projekta educirati učenike o važnosti pravilnog zbrinjavanja opasnog otpada i njegovog utjecaja na okoliš. Tijekom školske godine prikupljen je 31 kg starih baterija, što svjedoči o predanosti učenika i njihovoj ekološkoj odgovornosti.

2. školski sajam

U travnju 2025. godine, u Područnoj školi Kupinečki Kraljevec održan je 2. školski sajam – buvljak. Na sajmu su učenici prodavali očuvanu odjeću, obuću, sportske i školske rekvizite, dječji nakit, društvene igre, plišane igračke i druge predmete koje su donirali roditelji i učenici. Ova inicijativa imala je višestruke ciljeve: razvijanje poduzetničkih vještina učenika, promicanje recikliranja i ponovne uporabe te jačanje zajedništva između škole, učenika i njihovih obitelji.

Sajam je stvorio pozitivnu atmosferu ispunjenu druženjem i zabavom, istovremeno podižući svijest o važnosti održivog načina života. Kroz ovakve aktivnosti učenici su naučili praktičnu primjenu koncepta kružnog gospodarstva, dok je škola dodatno učvrstila svoju povezanost s lokalnom zajednicom.

„Ljudi, ne bacajte smeće“ – glazbena poruka za Dan planete Zemlje

U sklopu međunarodnog projekta „Planet bez otpada“, učenici OŠ Brezovica snimili su vlastitu inačicu video spota za pjesmu „Ljudi, ne bacajte smeće“. Originalnu pjesmu izveli su zborovi „Moderato“ OŠ Središće i „ZbrKu“ OŠ Eugena Kumičića, dok je tjeleglazbu osmislila skupina „Alice in WonderBand“ iz Novog Sada. U izvedbi OŠ Brezovica sudjelovalo je 147 učenika razredne nastave te učenici Posebnog razrednog odjela 2, uz podršku Udaraljkaškog ansambla Breza koji je ritam izvodio na plastičnim kantama.

Projekt je imao više ciljeva: podizanje svijesti o smanjenju otpada, poticanje tjelesne aktivnosti kroz tjeleglazbu te razvijanje koordinacije i koncentracije učenika. Kroz glazbu i zajednički nastup, učenici su poslali snažnu poruku o važnosti očuvanja planeta, posebno u povodu Dana planete Zemlje. Video spot dostupan je na poveznici: https://www.youtube.com/watch?v=iUu_8sqoCxU&feature=youtu.be

Zaključak

Prikazane ekološke aktivnosti ilustriraju snagu zajedničkog djelovanja u promicanju održivog razvoja. Održivi razvoj nije samo izbor, već naša odgovornost prema planetu i budućim generacijama. Svaki korak – od recikliranja, smanjenja otpada do odgovornog korištenja resursa – gradi svijet u kojem priroda i čovjek žive u harmoniji. Djelujmo danas, jer Zemlja nije nasljeđe naših predaka, već zajam koji vraćamo budućnosti!

Koordinatorice Ekoškole OŠ Brezovica: Marija Rušnov Vrban, Mirela Jembrek, Nikolina Peregrin

Osnovna škola braće Radić, Zagreb

Naša škola je stekla status međunarodne Eko-škole u devetoj generaciji Eko-škola u Hrvatskoj, sada već, davne 2009. godine. Dijamantni status Međunarodne Eko-škole zaslužen smo ostvarili u školskoj godini 2022./2023. Od samog ulaska u međunarodnu obitelj Eko-škola, naši su učenici uključeni u brojne projekte koji promiču ekološke teme i teme održivog razvoja, zaštite zdravlja, očuvanja tradicije i baštine i suradnje s lokalnom zajednicom u kojoj živimo.

Najdugovječniji projekt u kojem sudjeluju svi učenici, od prvog do osmog razreda (460 učenika), sa svojim razrednicima, je projekt pod nazivom Eko-edukacija. Tijekom godina smo istražili i educirali naše učenike i sve posjetitelje škole o brojnim temama, a ove godine smo se usmjerili na temu o alergenim biljkama na području Hrvatske. Ciljevi su bili upoznati učenike sa značenjem i obilježjima alergenih biljaka na području Hrvatske. Potaknuti aktivno sudjelovanje svakog pojedinca (učenika) u zaštiti i odgovornom ponašanju prema svim ekosustavima. Usmjeriti učenike ka istraživačkom, analitičkom, timskom i društveno odgovornom radu. Informirati posjetitelje škole, druge učenike i roditelje o obilježjima i značajkama alergenih biljaka na području Hrvatske, ali i o važnosti zaštite zdravlja i prevencije negativnih posljedica koje izazivaju alergene biljne vrste. Radovi učenika bili su izloženi u Eko-kutku škole i svima dostupni.

Aktivno smo se brinuli o održivom razvoju i zdravlju naših učenika potičući učenike, ali i njihove roditelje, na veću fizičku aktivnost uz uporabu bicikla umjesto automobila u svakodnevnom dolasku u školu ili pri obavljanju drugih dnevnih aktivnosti. Sudjelovali smo u projektu Školskog sportskog saveza Grada Zagreba "Biciklom u školu" s ciljem poticanja učenika na aktivan dolazak u školu te promicanja zdravih i održivih životnih navika. Bili smo među tri najsuspešnije zagrebačke osnovne škole s prikupljenih 1644,58 km.

Obilježili smo Dan planeta Zemlje uz slogan Naša snaga, naš planet. Godinama ga obilježavamo projektnim danom u kojem su aktivno uključeni svi učenici i djelatnici škole. Uz prigodnu priredbu i izvedbe učenika, okosnica obilježavanja bilo je oslikavanje višekratnih platnenih vrećica s ciljem smanjenja uporabe jednokratnih, plastičnih vrećica i smanjenje količine plastičnog otpada.

Čuvamo od zaborava i neke tradicijske običaje. Učenici radijske grupe sudjelovali su u radionici Penganje jaja u Etnografskom muzeju u Zagrebu pod stručnim vodstvom više kustosice, pedagoginje gđe Anastazije Petrović. Učenici su na ovoj radionici naučili o povijesti penganja kao i tehnici nanošenja voska i bojanja jaja.

Ne propuštamo obilježiti Dan zahvalnosti za plodove zemlje, kao ni Dan voda. Revno pratimo trendove u ekologiji i zaštiti okoliša pa smo se tako priključili obilježavanju prvog Svjetskog dana ledenjaka, 21. travnja 2025. UN su 2025. godinu proglasili Međunarodnom godinom očuvanja ledenjaka kako bi naglasili važnost zaštite smrznute vode kao resursa za budućnost. Naš gost bio je dr.sc Tonči Grgasović, znanstveni savjetnik u Hrvatskom geološkom institutu u Zagrebu, planinar i geolog. Za učenike viših razreda održao je dva predavanja na temu „Ledenjaci Mont Everesta“.

dr.sc Tonči Grgasović s učenicima

Na samom kraju ove školske godine priključili smo se UNESCO-ovom projektu Wind of Peace, u kojemu sudjeluju učenici UNESCO-ove ASPnet mreže škola. Cilj ovog projekta je reći svijetu da želimo živjeti u miru, prijateljstvu..., pa makar i samo kroz crtež i riječi. Ispisali smo poruke mira i pridružili se ostalim učenicima koji će ovim porukama ispuniti stranice bilježnica koje će obići svijet i, možda, potaknuti odrasle da zaustave ratove i osiguraju mir svim ljudima na planetu Zemlji. Ratovi ugrožavaju živote ljudi i svih ostalih živih bića na Zemlji. Uništavaju staništa i ekosustave. Neka naše poruke mira donesu mir!

koordinatorica Ekoškole: Slavenka Hinić Tešović, prof.

Osnovna škola Borovje, Zagreb

OŠ Borovje iz Zagreba pripada 17.-oj generaciji međunarodne Ekoškole u Republici Hrvatskoj i stekla je srebrni status za osam godina provedbe programa. Uz teme otpad, promet, biološka raznolikost i vanjski okoliš tijekom šk. god. 2024./2025. posebno smo se bavili temom zdravi život s naglaskom na pravilnoj prehrani. Cilj nam je bio razvijanje svijesti o osobnoj odgovornosti za pravilnu prehranu. Učenici su prilagođeno svom uzrastu upoznavali vrste hranjivih tvari, namirnice koje ih sadrže te geografsko podrijetlo namirnica koje jedu. Učili su i sami izrađivali tanjur pravilne prehrane i piramidu pravilne prehrane. Na nastavi Prirode i društva, Prirode i

Biologije te na Satovima razrednika u sklopu GOO i ZO učenici su učili o: skrivenim šećerima, brzoj hrani, zašto je voda najzdravije piće. Učili su pravilno postavljanje pribora za jelo (serviranje), pravila pristojnog

ponašanja za stolom (bonton) te su raspravljali o društvenoj ulozi hrane. Tema je povezana s projektom Školska shema koji se provodi uz podršku Ministarstva poljoprivrede i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Učenici škole su jednom tjedno dobili besplatan obrok voća, mlijeka ili mliječnih proizvoda. Sve navedene aktivnosti imaju za cilj promoviranje zdravih prehrambenih navika kako bi se spriječila debljina i bolesti uzrokovane nepravilnom prehranom u dječjoj dobi.

Članovi eko-grupe uredili su pano s tanjurom pravilne prehrane. Putem ovog velikog grafičkog prikaza koji je postavljen u holu škole učenici se svakodnevno podsjećaju na najbolji odabir namirnica koje sadrže različite vrste hranjivih tvari neophodnih za rast i razvoj te normalno funkcioniranje organizma.

Učenici RN su uz vodstvo svojih učiteljica 30. rujna 2024. god. obilježili Međunarodni dan svjesnosti gubitka i bacanja hrane. Učenici 4.b razreda pod vodstvom učiteljice Kristijane Ferderbar Bućan izradili su razrednu kuharicu „Kuhaj, ne bacaj“. Kuharicu u digitalnom obliku možete pogledati na poveznici

<https://read.bookcreator.com/th3Px7IvuHAwYQKca092dIMPhZgmQJW0V-Lev4BwzCs/P0ozTSL-Rh00b1izgCEGFQ/RvyQGZEKQ9KTmx02XUjtjg>

Učenici od 1. do 4. razreda obilježili su nacionalni Tjedan školskog doručka od 14. do 18. listopada 2024. godine. Pod vodstvom učiteljica osmislili su tjedni plan super doručka koji je sadržavao različito voće i povrće, a učenici su samostalno pripremili voćnu salatu, prirodne sokove i pekli su domaći kruh. Uživali su u ukusnim obrocima i jedni drugima su poklanjali motivacijske poruke. Rješavali su tematske rebuse, a izradili su kartice sa slikama omiljenog voća i povrća te s njima igrali igru memorije.

Učenici 1.b razreda obilježili su 16. listopada 2024. god. Dan kruha. Naučili su zašto se taj dan obilježava, kako se radi kruh; pjevali su pjesmu Mlinar i naučili igrokaz Koka i zrno.

Školski medni dan obilježen je 9. prosinca 2024. godine povodom Dana sv. Ambrozija, zaštitnika pčela i pčelara. Učenici 1.-ih razreda učili su o pčelama, pčelarstvu i važnosti meda u prehrani. Dobili su poklon vrećicu s teglicom meda i edukativnom slikovnicom Pčelica Jelica i medo Edo.

Dan Eko škole i Svjetski dan zdravlja obilježili smo 7. travnja. 2025. godine uz mnogobrojne aktivnosti na temu pravilne prehrane i općenito zdravih životnih stilova. Učenici 1.-ih razreda upoznali su se sa slikovnicom „Mrljek i Prljek na zbrčkanom prespavancu – Priča o neurednoj sobi“ autorice Jelene Pervan. Iz priče su saznali što se može dogoditi ako redovito ne čiste i ne pospremaju svoje stvari. Inspirirani pričom učenici su vrijedno očistili svoje učionice i zaključili kako je čistoća pola zdravlja. Na satu Hrvatskog jezika uz interpretaciju pjesme „Povrće“ Gordane Glibo učenici su razgovarali i o „drugoj polovici zdravlja“ – pravilnoj prehrani. Upoznali su i izreku „Jabuka na dan tjera doktora iz kuće van“. Učenici su potom svojim crtežima prikazali što su naučili o zdravlju.

Učenici 2. a razreda su na Satu razrednika i na INA Spretne ruke sudjelovali u radionici pripreme jednostavnog obroka. Posebno su vježbali slaganje salveta i serviranje stola.

Učenici 3.-ih razreda na Satu razrednika razgovarali su o iskustvima pravilne prehrane, rješavali su križaljke i listiće o procjeni brige za vlastito zdravlje. Na satovima Likovne kulture izrađivali su plakate i uredili su eko kutak u učionici piramidom pravilne prehrane. Na satu Hrvatskog jezika dramatizirali su igrokaz Vitamini i minerali. Učenici 1.-ih razreda su izradili pano „Serviraj zdravi ručak“.

Povodom Dana planeta Zemlje učenici 1. b razreda sudjelovali su u ekološkoj aktivnosti – sadnji češnjaka. Češnjak su sedam dana držali u vodi kako bi proklijao, a zatim su ga posadili u zemlju. Redovito su brinuli o sadnicama i zalijevali su ih. Napravili su i tablicu u kojoj su vodili evidenciju o zalijevanju.

Renata Roščak, školska koordinatorica Eko škole

Osnovna škola Eugena Kumičića, Velika Gorica Kumičić volonteri i zbor „ZbrKu“

Kumičić volonteri

Godine nisu prepreka za dobročinstvo - volonteri mogu biti ljudi svih dobi. Volontiranje je aktivnost u organiziranom okruženju, u koju se pojedinac uključuje dobrovoljno, osobnim izborom i motivacijom, u želji da pomogne drugim osobama i društvu u cjelini, pridonoseći zajedničkim vrijednostima. A onih kojima pomoć treba, nažalost ne manjka - svakodnevno se u svijetu događaju raznorazne nepravde, tragedije, prirodne katastrofe i ratovi. „Malena dobročinstva su velika za one koji ih dobivaju u pravi tren“, rekao je Demokrit. Naš klub Kumičić volonteri djeluje od 2017. godine, a vode ga učiteljice-koordinatorice Sanja Haljinko i Dubravka Livada, koje su organizirale brojne uspješne volonterske akcije u našoj školi:

- prikupljanje pomoći u sklopu UNICEF-ovog projekta Škole za Afriku, kroz prodaju rabljenih knjiga i društvenih igara ili doniranjem novčanih priloga u kasice, za kupnju školskog pribora i školovanje siromašne djece u Etiopiji
- prikupljanje pomoći za siromašne i bolesne (prikupljena su sredstva za kupnju dvije krave i proširenje štalice koju su poklonili školi De Paul u gradu Mbinga u Tanzaniji čiji učenici boluju od HIV-a, u suradnji s Udrugom RAFIKI)
- prikupljanje pomoći nakon potresa (za OŠ Mate Lovraka iz Petrinje - školski pribor, društvene i didaktičke igre, slušalice za mobitele, miševi za računalo i slično, te slatkiši i poruke podrške naših učenika)
- posjete starijim i nemoćnim osobama ili pisanje 115 razglednica za korisnike Doma Oaza na Ključić Brdu tijekom pandemije, kako ne bi bili usamljeni
- pomoć skloništima za životinje (psićima u Skloništu za životinje u Jagodnom odnijeli su dekice i uzice, šetali ih, igrali se s njima te ih razveselili poslasticama)
- posjet teško bolesnoj djeci (Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra odnijeli su kašice za bebe, čokoladice, vitaminske preparate, vlažne maramice i dječju odjeću)
- poticanje članova obitelji na zajedničko volontiranje (snimanje filmića za kampanju Hrvatska volontira)
- pomoć unesrećenima osobama u hitnim situacijama (u organizaciji Crvenog križa usvojili su znanja i razvili vještine iz prve pomoći, poput masaže srca i umjetnog disanja, koje su demonstrirali tijekom manifestacije Petek na Gorice i kojima u školi podučavaju mlađe učenike)
- zaštita prirode i okoliša (Zasadi stablo, ne budi panj!)
- pomoć vršnjacima u učenju i drugo.

Kroz takve aktivnosti, djeca uče vrijednosti koje se ne mogu naučiti iz knjiga – humanost, suosjećanje, empatiju i solidarnost - te osjećaj da mogu mijenjati svijet na bolje. Volonterski rad doprinosi ne samo općem dobru, već i osobnom razvoju učenika. Djeca razvijaju socijalne vještine i samopouzdanje, stječu praktična znanja i iskustva koja mogu imati pozitivan utjecaj na njihov daljnji obrazovni i životni put.

Zbor ZbrKu

Pjesma koja je postala viralna na TikTok-u Ljudi, ne bacajte smeće, sada ima službeni glazbeni spot. Spot je nastao u suradnji dječjih zborova ZbrKu (OŠ Eugena Kumičića, Velika Gorica) i Moderato (OŠ Središće, Zagreb) pod vodstvom zborovođa Mladena Ergića i Katarine Kalajžić Golac. Više od pedeset učenika sudjelovalo je na snimanju u AKC Medika u Zagrebu, a tekst pjesme napisali su učenici trećeg razreda, obrađujući važnu temu o zaštiti okoliša i apelirajući na odgovorno ponašanje prema prirodi.

U izvedbi pjesme korištena je tjeloglazba (body percussion), tehnika koja djeci omogućuje stvaranje ritma i zvukova vlastitim tijelom. Tjeloglazba je zabavna i kreativna metoda koja potiče tjelesnu aktivnost, razvija koordinaciju i koncentraciju te omogućava svim učenicima sudjelovanje u glazbenim aktivnostima bez potrebe za instrumentima.

Spot je premijerno prikazan 14. studenog 2024. na YouTube kanalu dueta tjeloglazbenika Alice in WonderBand (Marko Dinjaški i Ana Vrbaški). Ovo je odličan primjer kako školskim projektima, poput glazbenih izvedbi, djeca mogu širiti svijest o važnim temama poput ekološke odgovornosti. Prijatelji projekta su Greenpeace Hrvatska i Čisteći medvjedići.

Dubravka Bayer, prof.

*Ljudi, ne bacajte smeće
Ljudi, zagađenje je sve veće
Ne bacajte smeće u šareno cvijeće
Ne gazite mrave iz zelene trave*

*Ljudi, ne bacajte smeće
Ljudi, zagađenje je sve veće
Ne bacajte smeće u šareno cvijeće
Ne stavljajte vodu u plastičnu bocu*

*Ljudi, ljudi se pravite,
Ljudi, nepravdu gradite,
Ljudi, prirodu gazite,
Ljudi, na nas ne pazite*

*Ljudi, ne bacajte smeće
Ljudi, zagađenje je sve veće
Ljudi, pravite se ljudi
Ljudi!*

Osnovna škola Zorke Sever, Popovača Projektni dan međunarodnoga programa Ekoškole

U petak, 21. ožujka 2025. godine, obilježili smo projektni dan međunarodnoga programa Ekoškole. Tema ovogodišnjega projektnog dana bila je Međunarodni dan šuma. Tijekom veljače i ožujka, učenici i učitelji pripremali su se za ovaj dan ukrašavajući itekako velik prostor škole. Tema uređenja je bila džungla. Kreativnost i marljivost učenika te učitelja bila je na visokom nivou. Naša je škola zaista postala poput džungle. Uključeni su bili gotovo svi učenici i učitelji.

Učiteljica biologije i prirodoslovja, Tamara Đurđević, odabrala je temu džungle. Željela je ukrašavanjem i tijekom nastavnog procesa upoznati učenike sa životinjskim i biljnim vrstama te problemima s kojima se džungla svakodnevno susreće: krčenje šuma, klimatske promjene, požari i krivolov.

Svečani program započeo je u 09:00 na gornjem katu škole koji je bio ukrašen motivima džungle. Program je vodila vjeroučiteljica Marina Međimurec Čupić. Projektni dan otvorila je ravnateljica škole Zvezdana Martinec, iskazavši posebnu zahvalnost i ponos na vrijedne učenike, učitelje i djelatnike škole. U govoru se obratio dogradonačelnik Popovače Lovro Miklaužić, koji je pohvalio trud i kreativnost svih sudionika. Programu su prisustvovala ravnateljica Knjižnice i čitaonice Popovača Ivana Vlašić i ravnateljica Dječjeg vrtića Popovača Andreja Zeman. Program smo započeli pjesmom – eko himnom Čuvari prirode koju je izveo naš zbor Zorke zvezdice pod vodstvom učiteljice glazbene kulture Anite Novaković. Što bi nam sve šuma mogla reći, recitacijom pjesme Grigora Viteza Govor šume, pod mentorstvom učiteljice hrvatskoga jezika Matee Stanić, kazali su nam učenici Nika Slovic i Noa Sekulić.

Koordinatorica Ekoškole i voditeljica Učeničke zadruge Zora, učiteljica biologije i kemije Valentina Abramović Andlar, obratila se svima prisutnima objasnivši da je cilj programa Ekoškole uključivanje odgoja i obrazovanja za okoliš u sve segmente odgojno-obrazovnog sustava i svakodnevni život djece, učenika i mladih te djelatnika škole. Zadaća Ekoškole je odgojiti mlade generacije osjetljivima na pitanja okoliša i osposobiti ih za donošenje odluka o razvitku društva u budućnosti. Da bi stekli status Ekoškole trebamo svake godine ispuniti postavljene kriterije, dokazati da smo u provedbi programa te sve aktivnosti dokumentirati na mrežnim stranicama programa. Ovo prestižno međunarodno priznanje dodjeljuje se na dvije godine, dobivamo povelju o statusu Međunarodne Ekoškole i zelenu zastavu sa znakom Ekoškole. Nakon toga slijedi obnova statusa. Učenici su tijekom mjeseca ožujka sudjelovali u eko aktivnostima i aktivnoj pripremi za Međunarodni dan šuma. Izradili su prigodne prezentacije koje su predstavili na projektnom danu.

Zajedno s učiteljicom Tamarom, učenici su pripremili divnu šumsku priču koju su nam prikazali prezentacijskim radovima. Saznali smo kako se u šumi događaju nevjerojatne stvari i kako šume funkcioniraju kao velike društvene zajednice; što je to šuma i kolika je bioraznolikost u šumi. Predstavili su terensku nastavu na Moslavačku goru, što su sve vidjeli i koje su zadatke odradili te koje zaštićene biljne i životinjske vrste žive na Moslavačkoj gori. Isto tako, učenici su posebno istaknuli kako se uništavaju zelene oaze i kako je očuvanje šuma zadatak svih nas, svakog pojedinca. Predstavili su istraživački zadatak koji su radili na satu Kemije – važnost kalcija za biljke i kako dobiti kalcij za biljke u vlastitom domu. Na kraju su nam pokazali kako šuma zaista liječi, gotovo u potpunosti.

Nakon zanimljivih i poučnih prezentacija, učiteljica Tamara osmislila je Kahoot kviz za sve prisutne. Učenici i učitelji pokazali su zavidno znanje, a najbolja je bila naša ravnateljica koja je osvojila prvo mjesto. Drugo je mjesto osvojila učiteljica informatike te informacijskih i digitalnih kompetencija Ružica Filipović, a treće su mjesto zauzeli naši učenici Katja Horvatin i Lucas Lopar.

Na kraju su nam učenici sa svojom učiteljicom informatike te informacijskih i digitalnih kompetencija Zvijezdanom Žigolić Južvak pokazali kako funkcioniraju VR naočale te su svi prisutni mogli probati i doživjeti 3D šumu.

Cijeli nastavni dan bio je posvećen eko temama – zaštiti šuma, džungli ili otpadu. Učenici razredne nastave prošetalu su prirodom i pozdravili prvi dan proljeća. Projektnim danom pokazali smo kreativnost i vještine naših učenika i učitelja. Cilj je bio potaknuti učenike i učitelje na istraživanje tema poput očuvanja šume, održivosti i bioraznolikosti. Čuvajmo naše šume kako bi one nastavile čuvati nas!

„Drveće je pjesma koju zemlja zapisuje po nebu. Mi ga rušimo i pretvaramo u papir da bismo mogli zabilježiti vlastitu prazninu.“ (Khalil Gibran)

Tehnička škola Kutina Ekologija, tehnologija, zajednica

*Tehnička škola Kutina – škola u kojoj svaka priča započinje ljubavlju prema prirodi-
Sadimo drveće da sutra diše.*

Štitimo sve stanovnike ove prekrasne planete.

Mapiramo parkove – digitalno crtamo tragove zelenila.

Zahvalnost za plodove zemlje obilježavamo uz domaće organske plodove i delicije.

Dan planeta Zemlje slavimo kao vlastiti rođendan – u zagrljaju prirode, s poštovanjem i radošću.

Suradnjom u zajednici gradimo mrežu brige, znanja i ljubavi prema zavičaju.

Spajamo tehnologiju, prirodu i zajedništvo za bolje sutra svih nas.

Tehnička škola Kutina srednja je strukovna škola koja obrazuje CNC operatere, instalatere grijanja i klimatizacije, elektroinstalatere te računalne, strojarske, elektro-strojarske i farmaceutske tehničare. Škola je ponosni član Međunarodne obitelji Ekoškola već 18 godina te su trud i odanost ekološkom obrazovanju nagrađeni i potvrđeni dijamantnim statusom 3. Kroz formalno obrazovanje i vannastavni rad djelatnici škole nastoje znanstvena i tehnološka dostignuća iz predmetnih područja obrazovanja naših učenika povezati s ekologijom te bogatom kulturnom i prirodnom baštinom područja u kome živimo i to kroz aktivni život i suradnju u zajednici koja nije samo sredstvo za postizanje konkretnih ciljeva nego istinski ključ za stvaranje bolje, povezanije i otpornije zajednice spremne za suočavanje s izazovima budućnosti. Svaka nova školska godina donosi nova istraživanja, promišljanja, predavanja, projekte, akcije, prijenos znanja i osnaživanje za stvaranje prilika za održivu budućnost i odgovorne načine suprotstavljanja štetnim aktivnostima koja uništavaju prirodnu okolinu i otimaju budućim generacijama mogućnost zdravog i kvalitetnog življenja. Iza nas je još jedna školska godina ispunjena različitim oblicima suprotstavljanja lokalnim degradirajućim projektima, sudjelovanja u projektima zaštite i obnove bioraznolikosti našeg kraja do brojnih aktivnosti promocije kulturnih i prirodnih bogatstava moslavačkog kraja koji objedinjuju ekološka znanja, tehnologiju i aktivni život u zajednici.

Našu projektnu aktivnost promocije Moslavine i njene literarne baštine nakon projekta „Mala moslavačka slobodna knjižnica“ a kojim smo izgradili malu kućicu za knjige u obliku tradicionalnog moslavačkog trijema i našim sugrađanima slobodno ponudili knjige moslavačkih autora nastavili smo projektom „Moslavina je više“ projektom adaptacije i oživljavanja djela moslavačkih autora na pozornici. Scenski smo adaptirali i povezali jednu od najljepših hrvatskih fantastičnih pripovijetki Mor moslavačkog književnika Đure Sudete i pripovijetke pisca, moslavačkog seljaka, seljačkog tribuna Mije Stuparića Ispod Garić planine. Djela su odabrana jer je u njima poseban naglasak stavljen na prirodne ljepote našeg kraja i na zagovaranju ekoloških obrazaca življenja. Pripovijetka Mor je svojevrsna književna himna prirodi, u kojoj sve ima svoju funkciju i smisao, a na čovjeka se gleda samo kao na dio te veličanstvene cjeline. U djelu glavni junak Mor može razgovarati s drvećem i to zato što ga poznaje i voli a mi samom predstavom ali i cijelim projektom želimo prenijeti uvjerenje i da mi moderni ljudi možemo ponovo usvojiti obrasce življenja u harmoniji s prirodom ako se s njom dublje povežemo, otvorimo nove kanale komunikacije i u svijetlu novih otkrića razvijamo nove oblike življenja bez degradacije i uništavanja prirode. Projektom Mapirajmo parkove, financiranim iz sredstava za talentirane i napredne učenike naši učenici rade na razvoju inovativnog sustava za mapiranje stabala koristeći digitalne tehnologije. U projektu su razvoj softvera, 3D modeliranje udruženi s nabavkom sadnica autohtonog drveća i revitaliziranjem parka oko škole koji je nažalost puno zrelog drveća izgubio tijekom razorne ljetne oluje 2023. godine.

Od 2024. godine škola je i član LAG-a Moslavine, udruge čije je cilj poticanje članova lokalne zajednice na osmišljavanje aktivnosti gospodarskog razvoja, razvoja infrastrukture, očuvanje prirodne, tradicijske, kulturne i povijesne baštine te unaprjeđenje društvenog i kulturnog života stanovnika Moslavine te s njima radimo na Inicijativi za proglašavanje Moslavačke gore UNESCO geoparkom . Ove godine smo tako zajednički obilježili Međunarodni dan geološke raznolikosti događanjem koje je uključivalo predavanje o povijesti eksploatacije nafte i plina u Moslavini i utjecaju te industrije na njen gospodarski i socijalni razvoj te predstavljanje geološkog bogatstva Moslavačke gore kroz geološki stol s uzorcima stijena i kristala s drevne Moslavačke gore. I međunarodno događanje Ženski kemijski doručak IUPAC-a (Međunarodne unije za čistu i primijenjenu kemiju) kojeg smo tradicionalno kao ustanova dio već šestu godinu zaredom smo uz bavljenje glavnom temom ovogodišnjeg doručka, kvantnom znanosti i tehnologijama posvetili i Moslavačkoj gori i njenom predstavljanju međunarodnoj publici. Mladi entuzijasti i zaljubljenici u prirodu članovi Udruge Moslavina iz Popovače pripremili su nam uz predavanje i malu potragu za kristalima Moslavačke gore. S LAG-om smo ove godine aktivno sudjelovali i u gradskoj manifestaciji obilježavanja Dana planeta Zemlje i to pohodom na Moslavačku goru. Toga dana ljudi svih dobnih skupina od beba do seniora pješače, planinare prekrasnom Moslavačkom gorom, druže se, djeca sudjeluju u edukativnim igrama, a odrasli u povijesnim predavanjima i dramskim uprizorenjima povijesnih osoba u originalnim odjevnim predmetima toga doba na značajnim povijesnim lokacijama kao što je Bela crkva.

Na županijskoj razini partneri smo LAG-a u projektu „Geoedukacija- prijenos saznanja geološkog i biološkog bogatstva“ kroz koji učenike s područja Moslavine odvodimo na Moslavačku goru na eko i geološku edukaciju u prirodi i od prirode. Kako bismo taj projekt produbili i proširili napravili smo i projektni

prijedlog za European Cultural Foundation "Moslavina- učionica pod zvijezdama" kroz koji bismo u srcu planine kod povijesne lokacije Jelen grada stvorili učionicu na otvorenom, prostor za učenje u prirodi te kroz različite aktivnosti poticali djecu na istraživanje prirode, geologije i lokalne povijesti. Projekt bi bio još jedan doprinos Inicijativi za proglašavanje Moslavačke gore UNESCO geoparkom te bi okupio kulturne institucije kao što su Muzej Moslavine, Gradsku knjižnicu u Kutini i Popovači i kutinske srednje i osnovne škole na suradnju i doprinos održivom razvoju lokalne sredine.

Prostor bi bio posvećen i jednoj životinjskoj vrsti, riječnom raku (*Astacus astacus*) koja je nakon dugo vremena ponovno uočena na Moslavačkoj gori u potoku Kamenjača. Riječni rak je autohtona vrsta slatkovodnog raka koja obitava u čistim i ekološki očuvanim vodama. Prepoznatljiv je po smeđoj do crvenkastoj boji, snažnim kliještima i osjetljivosti na zagađenje. Smatra se indikatorom zdravlja ekosustava, jer ne podnosi zagađenu vodu. Ugrožen je zbog zagađenja voda, širenja invazivnih vrsta rakova poput kalifornijskog i signalnog raka te gubitka staništa te uvršten na popis strogo zaštićenih vrsta u Hrvatskoj, što znači da je zabranjeno njegovo hvatanje, uznemiravanje i uništavanje staništa. Ponovno uočavanje riječnog raka potvrđuje visoku ekološku vrijednost ovog lokaliteta i daje nadu za oporavak vrste u Moslavini i od rujna započinje sustavni monitoring populacije raka u potoku s ciljem prikupljanja podataka kako bi se mogle razviti konkretne mjere zaštite i očuvanja. Kako je riječni rak simbol čiste vode i zdrave prirode njegova prisutnost doprinosi bioraznolikosti i ekološkoj stabilnosti Moslavačke gore pa očuvanjem ove vrste, štitimo i mnoge druge organizme povezane s riječnim ekosustavima. Kroz ovaj projekt podržat ćemo i monitoring i zaštitu riječnog raka – jer zdravlje naših voda je i naše zdravlje.

Koliko je to moguće nastojimo i pokazivati i dijeliti naš rad i saznanja. Tako smo na ovogodišnjoj događanju koje se održava u Lonjskom polju, a povodom Međunarodnog dana močvarnih staništa, manifestaciji Budućnost na rubu močvare predstavili suradnju škole i zajednice kroz predavanje „Priroda, škola, zajednica u sinergiji za budućnost“. Na godišnjem skupu školskih knjižničara RH koji je ove godine bio vezan uz proslavu 1100 godina hrvatskog kraljevstva knjižničarima iz cijele Hrvatske predstavljena je Moslavina. Kroz predavanje "Prirodni i kulturni identitet zavičaja" pokazana su prirodna bogatstva moslavačkog kraja, s posebnim osvrtima na drevnu Moslavačku goru te jedno od najvećih očuvanih močvarnih staništa Europe Lonjsko polje, u to predavanje su utkani i simbolično vizualno posredovani važni lokalni umjetnici, pjesnici i znanstvenici koji su svojim djelima doprinijeli i obogatili moslavački kulturni mozaik. U Solin je kao poklon iz Moslavine doputovalo i jedno stablo najmoćnijeg drveta hrvatskih šuma- hrasta lužnjaka koje je novo stanište pronašlo u splitskoj osnovnoj školi Blatine-Škrape.

„Ne postoji premalo kad je u pitanju očuvanje naše planete. Svaka ruka, svaki čin, svaka misao – priroda ih pamti.“ Ponosni smo na svoj doprinos očuvanju jedinog doma koji svi imamo, planeta Zemlje. Naše aktivnosti povezuju ekologiju, tehnologiju i zajednicu. Sve su to niti koje zajedno čine održivu budućnost. Naša škola je mjesto gdje se priroda proučava, štiti, ali i živi kroz znanje, iskustvo i zajedništvo. Mi smo Međunarodna Ekoškola i time se ponosimo.

školska ekokoordinatorica: Gordana Rešicki Degoricija- školska knjižničarka savjetnica

Osnovna škola Draganići - Ekoškola Draganići

OŠ Draganići oduvijek je bila prepoznatljiva po lijepo uređenom okolišu. Iz priča starijih mještana i iz zapisa o školstvu u Draganiću u prošlim stoljećima doznajemo da je oko škole bio uređen voćnjak i povrtnjak. Bila su to vremena kad je poljoprivreda bila glavna gospodarska grana privrede pa je logično da su učenici puno učili i radili u školskom vrtu.

Vodilo se računa i o estetskom uređenju eksterijera pa je tako nastao i prekrasan školski park kojeg su posjetitelji škole nazivali idiličnim i bajkovitim. Nažalost, uništen je prilikom velikog nevremena 2010. g. Danas je na tom prostoru dječje igralište i park u nastajanju. Uređivanje školskog parka samo je jedna od brojnih aktivnosti Međunarodnog programa Ekoškole. OŠ Draganići uključila se u program Međunarodne Ekoškole 2002.g., a 2003.g. dobiva status Ekoškole i Zelenu zastavu i tako je postala prva Ekoškola u Karlovačkoj županiji.

Ekokodeks OŠ Draganići glasi: „**Prirodi ostavlja samo tragove svojih stopala!**“ U provedbi programa školi su pomagali ekokumovi: Općina Draganić, Turistička zajednica Draganić, Drvoprerada Vrbanić, Transport Domjančić i Obrt za prijevoz i usluge Gašpić. Svi učenici i djelatnici škole uključeni su u program Ekoškole, a posebna vrijednost programa je i uključivanje lokalne zajednice.

Već pune 22 godine OŠ Draganići ima status Ekoškole kojeg je marljivim aktivnostima iz područja ekologije trebalo obnovljati pa tako sada škola ima najviše priznanje Ekoškola- platinasti status. Dan Ekoškole Draganići slavi se 3. svibnja uz Dan Sunca. Taj dan obilježava se kao projektni dan: radom u radionicama s ekološkom tematikom i organiziranjem predavanja. Učenici samostalno biraju u kojoj radionici žele sudjelovati. Obrađuju se teme: zbrinjavanje otpada, štednja energije i zdrav život. Roditelji se uključuju u volonterske akcije uređivanja okoliša škole, akcije sakupljanja starog papira, starih baterija, plastičnih boca, plastičnih čepova i tekstilnog otpada.

Svake godine obilježavaju se Dani kruha – dani zahvalnosti za plodove zemlje, prigodnim programom, izložbom proizvoda od brašna, blagoslovom hrane i posjetima staračkim domovima. Učenici su sudjelovali na Državnom Ekokvizu gdje su predstavljali svoje ekološke projekte i postigli zapažene rezultate. Organizirani su brojni ekoizleti u Lonjsko polje, Kuterevo, Medvednicu, Kamačnik, Plitvička jezera, Rastoke i Rakovicu kao i brojna pješčenja u mjestu uz Svjetski dan pješčenja. Provedene su brojne aktivnosti za očuvanje i zaštitu obične kockavice.

Škola je surađivala s Javnom ustanovom Natura Viva, KUD-om „Sv. Juraj“ Draganić, Socijalnom zadrugom Humana Nova iz Čakovca, Udrugom „Tradicije Draganića“, Udrugom Pan, Udrugom Zraka, Udrugom Ekoetno Banovac i Šumarijom Draganić tako što su organizirane brojne radionice i predavanja za učenike. U zajedničkom projektu „PoKupi, iskoristi, očisti!“ učenici i ostali građani Ozlja, stanovnici općina Kamanje, Žakanje, Ribnik i Draganić educirani su o razvrstavanju otpada i novom načinu gospodarenja otpadom. Organizirane su radionice, igrokazi, javne tribine, sve na temu održivog razvoja.

Učeničke ekopatrole kontroliraju urednost učionica i okoliša škole. Ekološki odgoj provodi se na redovitoj nastavi, satovima razrednog odjela, kao međupredmetna tema, u izvannastavnim aktivnostima kao što su Čuvari prirode i Ekoetno grupa.

Program Ekoškole razvija ekološku svijest učenika, djelatnika i ostalih stanovnika Draganića. Tako svi zajedno uče da treba očuvati prirodno bogatstvo svog lijepog Draganića i time pridonijeti očuvanju života na Zemlji.

koordinatorica Ekoškole Draganići: Katica Golub, dipl.uč. razredne nastave

Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin

Naša matična škola je tek nekoliko godina u odabranom društvu Ekoškola, no želja nam je na napredovati u statusu. Od brojnih projekata i aktivnosti izdvojit ćemo samo nekoliko.

Aktivnosti Globe grupe kroz godinu

Učenici 5. razreda uključeni u školsku izvannastavnu aktivnost GLOBE kontinuirano su se tijekom cijele školske godine bavili sljedećim aktivnostima:

- kontinuirana mjerenja temperature tla (svaki tjedan)
- praćenje fenoloških promjena kod biljaka (smokva i trešnja), u jesen praćenje žućenja listova smokve do otpadanja listova, a u proljeće praćenje listanja i bilježenje rasta veličine lista
- hidrološka mjerenja na Medulinskoj Lokvi i promatranje živog svijeta
- Urban Heat Islands nekoliko puta na godinu – mjerenje površinske temperature IR termometrom na različitim površinama poput asfalta, trave i semmerlocka (utjecaj čovjeka na globalno zagrijavanje)
- praćenje oblaka, povremeno.

Sva ova mjerenja šalju se u međunarodnu bazu podataka na GLOBE web stranici te služe različitim znanstvenicima i školama za provedbu različitih aktivnosti i istraživanja.

Anja Orešković Dušić

Pošumljavanje

Tijekom veljače 2025. g. naši učenici viših razreda sudjelovali su u pošumljavanju šume u Valdebeku koja je izgorjela 2022. g. Uz stručnu pomoć šumara Hrvatskih šuma i volontera Saveza izviđača Hrvatske posadili smo 60-ak sadnica hrasta crnike, a prije sadnje čuli smo o važnosti šuma, njihovu uzgoju i održavanju, ali i razlozima stradavanja šume. Sve se odvijalo u sklopu projekta CO2MPENSATING BY PLANTING i edukativnog programa Šumoborci u organizaciji Hrvatskih šuma, Saveza izviđača Hrvatske i kreativne agencije HEARTH u suradnji s gradom Pula, Odredom izviđača pomoraca „Uljanik“ i Odredom izviđača „Istra“. Ponosni smo na sve koji su sudjelovali u ovoj velebnoj akciji pošumljavanja i time se potrudili da svijet učine boljim mjestom.

Helena Džin

Školski medni dan

Kroz prošli i ovaj školski tjedan u sklopu Programa Školskog mednog dana hrvatskih pčelinjaka koji se i ove godine održao na dan 9. prosinca 2024., povodom obilježavanja Sv. Ambrozija, zaštitnika pčela i pčelara, u projektu koji je odrađen u suradnji s Upravnim odjelom za obrazovanje, sport i tehničku kulturu Istarske županije te OPG-om Tomislav Jovković iz Bosiljeva, učiteljice prvih razreda su zajedno sa svojim učenicima kroz radionice o medu, prigodne crteže te izrade raznih recepata od čarobnog i zdravog sastojka meda obilježile medni dan.

Magdalena Jurić

Eko akcija čišćenja obale

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana čišćenja obale i mora u četvrtak 19. 9. 2024. održana je ekoakcija čišćenja obale na poluotoku Vižuli. U akciji su sudjelovali učenici 2.b, 3.a i 3. b te 4. a razreda produženog boravka Osnovne škole dr. Mate Demarina iz Medulina pod vodstvom učiteljica Zrinke Udošić i Mile Vučinić.

Tijekom akcije očišćen je i razvrstan otpad s obale. Učenici su prilikom čišćenja pronašli različite predmete koji ne pripadaju prirodi poput neidentificiranih dijelova broda, plastičnih boca, čaša i vrećica, dijelova kašeta, mreža, špaga, upaljača itd.

Ovom ekološkom akcijom učenici su naučili da svatko od njih može doprinijeti zaštiti okoliša, pogotovo ako djeluju zajedno te da njihov zajednički trud i angažman ima zasigurno velik utjecaj na poboljšanje stanja u lokalnoj zajednici.

Mila Vučinić

Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin – Područna škola Banjole Eko aktivnosti u PŠ Banjole

TI DAM – TI DAŠ: Prošlogodišnji je Ti dam – Ti daš sajam razmjene u PŠ Banjole bio izrazito dobro prihvaćen od strane naših učenika, stoga smo ga i ove nastavne godine odlučili ponoviti. Početkom mjeseca prosinca započeli smo s prikupljanjem lutkica, robota, plišanaca, torbica, pernica, društvenih igara, prekrasnih knjiga i slikovnica, a 18. prosinca održao se sajam razmjene u školskoj dvorani. Učenici su tako svojim starim igračkama pružili priliku da svoj dom pronađu kod nekog drugog vlasnika. Cilj je ove razmjene poticanje djece na prevenciju nastanka otpada, odnosno ponovnu uporabu i recikliranje igračaka. Kao što već znamo, razmjena je zanimljivija, a k tome i za okoliš korisnija, od kupovine gotovih igračaka. Učenici već sad s veseljem iščekuju sljedeći Ti dam – Ti daš.

DAN PLANETA ZEMLJE: Učenici PŠ Banjole su krajem travnja nizom aktivnosti doprinijeli obilježavanju Dana planeta Zemlje. 23. travnja djelatnice Udruge Zelena Istra, Nina Brnić i Andrea Ivančić održale su nam edukaciju o održivom gospodarenju otpadom te su učenici saznali zašto je važno kompostirati, kako ostatke hrane pretvoriti u resurs i kako u par jednostavnih koraka možemo kompostirati kod kuće. Za kraj izradili su svoj mali kompost u staklenoj teglici.

Idućeg dana u posjet su nam došle djelatnice JU Kamenjak, Enia Kirac i Danijela Višak te održale zanimljivo predavanje povodom Dana planeta Zemlje. Podsjetile su nas o važnosti očuvanja Zemlje. Podučile su učenike zašto je važno ponašati se održivo i na koje sve načine mogu to učiniti. Recikliranje, prelazak na obnovljive izvore, korištenje ekoloških proizvoda i zaštita prirodnih staništa neki su od primjera održivog ponašanja kojemu svi moramo težiti jer ovaj dom dijelimo s drugim bićima i moramo ga negovati radi sebe, ali i drugih. Nakon edukacije, učenici su, uz pomoć djelatnica JU Kamenjak posadili ladonju u školskom dvorištu. Nadamo se da će to dugovječno drvo uspješno pustiti korijenje u našoj sredini te širokom krošnjom praviti hlad budućim generacijama.

OBILJEŽAVANJE 100 GODINA OTKRIĆA STOPA DINOSAURA U RH: Tijekom ožujka, povodom obilježavanja 100 godina od otkrića stopa dinosaura u Hrvatskoj, edukativno i djeci prilagođeno predavanje održala je Danijela Višak, edukatorica JU Kamenjak. Učenici PŠ Banjole su putem edukacije dobili priliku doznati više o životima drevnih gmazova, stvaranju fosila te njihovom očuvanju, uključujući i onih na području Kamenjaka. Poluotok Kamenjak uživa veliku paleontološku važnost zbog iznimno rijetkih otisaka stopala dinosaura pronađenih na otočiću Fenoligi i Rtu Grakalovcu. U narednih su mjesec dana marljivo izrađivali likovne radove za putujuću izložbu. Obilježavanje ovog važnog otkrića Javna ustanova Kamenjak sprovela je u suradnji s Javnom ustanovom Natura Histrica i Nacionalnim parkom Brijuni.

PLASTIKA VAN, MORE U PRVI PLANI! Učenici 2.r. PŠ Banjole tijekom travnja sproveli su prvi dio projekta „Plastika van, more u prvi plan!“ u suradnji sa udrugom Zelena Istra. Organizirali su akciju prikupljanja otpada u uvali Centinera, u Banjolama, a djelatnice Udruge Zelena Istra, Irena Burba i Andrea

Ivančić održale su nam edukaciju s naglaskom na onečišćenje mikroplastikom. Učenici su naučili što je mikroplastika i kako nastaje te raspravljali o problemima i mogućim rješenjima zagađenja plastikom. Nakon edukacije uslijedila je kreativna radionica: od prikupljenog plastičnog otpada učenici su izradili modele morskih kornjača i postavili ih na instalaciju s porukom „Plastika van, more u prvi plan!“. Tijekom lipnja svi učenici PŠ Banjole i mještani Općine Medulin pozvani su na sudjelovanje u volonterskoj akciji čišćenja u Vinkuranskoj Vali kako bi se potaknulo odgovorno ponašanje prema prirodi te povećalo razumijevanje uloge vlastitog djelovanja u očuvanju okoliša.

POSVOJENJE MORSKE KORNJAČE LUCKY LADY: Dana 30.4. drugaši i trčaći PŠ Banjole išli su u pulski Aquarium. U Centru za oporavak morskih kornjača saznali su kako je stradala kornjača Lucky Lady koju su posvojili tijekom nastavne godine. Lucky Lady, pronađena je 5. ožujka ove godine kod Tara, na zapadnoj obali Istre. Bila je pothlađena, a njezin oklop obrastao algama – znak dugotrajnog mirovanja. Rendgenski nalazi nisu otkrili unutarnje ozljede, a nakon dva tjedna intenzivne njege prebačena je u rehabilitacijski bazen, gdje je vratila snagu. Tijekom cijelog prvog polugodišta učenici su marljivo su pripremali likovne radove i kreacije za prodajnu izložbu s ciljem prikupljanja donacija za posvojenje glavate želve, a srećom njeno liječenje je protjecalo u najboljem redu te je 23. svibnja uslijedilo njeno puštanje u more. Ovaj emotivni trenutak pratila su brojna djeca, obitelji i posjetitelji, a organiziran je u sklopu obilježavanja 25. godišnjice Aquariuma Pula. Nakon upoznavanja s kornjačama pred utvrdom, kolona ljudi uputila se na plažu kako bi zajedno ispratili oporavljene kornjače.

Martina Jakovčić, koordinatorica Ekoškole Banjole

Osnovna škola Monte Zaro, Pula

Osnovna škola Monte Zaro po deveti put podigla Zelenu zastavu i pridružila se europskom eko-projektu URBIO BAUHAUS

Osnovna škola Monte Zaro iz Pule još jednom je potvrdila svoju posvećenost održivosti – ove godine škola je po deveti put podigla Zelenu zastavu te obnovila platinasti status u okviru međunarodnog programa Eko-škole. Ova prestižna priznanja ne odražavaju samo višegodišnji rad, već i veliku predanost učenika, nastavnika i roditelja očuvanju okoliša i podizanju svijesti o važnosti održivog razvoja.

Uz niz ekoloških aktivnosti koje se provode kroz cijelu godinu, škola je 2025. zakoračila u novu fazu djelovanja – kao član Biocentum radne skupine u sklopu europskog projekta URBIO BAUHAUS. Ova inicijativa okuplja niz lokalnih partnera: Grad Pulu, komunalno poduzeće Herculanea, Srednju školu primijenjenih umjetnosti i dizajna, Javnu ustanovu „Natura Histrica“, Arenu Hospitality Group, Udrugu pčelara Pula te Nacionalni park Brijuni.

Kroz projekt se planira provedba različitih edukativnih i praktičnih aktivnosti kojima se želi doprinijeti stvaranju boljih životnih uvjeta za biljni i životinjski svijet, kao i za same građane. U planu su tematske radionice, edukacije za djecu i odrasle, stvaranje edukativne staze s interaktivnim tablama, postavljanje informativnih ploča na javnim zelenim površinama, formiranje cvjetnih traka za pčele, izrada hotela za insekte, postavljanje hranilica za ptice te organizacija edukativnih izleta i obilježavanje važnih ekoloških datuma poput Svjetskog dana pčela, Dana bioraznolikosti i Dana zaštite prirode.

Jedan od prvih ciljeva već je uspješno ostvaren – postavljanje edukativnih ploča na livadama parka Monte Zaro, u suradnji s komunalnim poduzećem Herculanea. Na tim pločama građani mogu doznati da je na

tom području odgođena košnja kako bi se sačuvala bioraznolikost i omogućio opstanak divljih oprašivača, posebice pčela.

Ploče su postavili učenici nakon predavanja gospodina Landeka, predstavnika Udruge pčelara Pula, na temu: „Pčelinja paša i spašavanje oprašivača u gradovima“. Na zanimljiv i djeci prilagođen način upoznao je učenike od 1. do 8. razreda s važnom ulogom divljih pčela i upozorio na ozbiljne posljedice koje bi nastale njihovim nestankom. Učenici su s velikim interesom sudjelovali, postavljali pitanja i iskazali razumijevanje koliko su upravo ta mala bića važna za život na našem planetu.

Osnovna škola Monte Zaro još jednom pokazuje kako obrazovanje može biti snažan alat u stvaranju održive budućnosti – i to ne samo za učenike, već za čitavu zajednicu.

Katarina Marušić, učiteljica biologije i kemije

Osnovna škola Veli Vrh, Pula Svi zajedno za bolji svijet

U školskoj godini 2024./2025. Osnovna škola Veli Vrh Pula s ponosom je nastavila provoditi brojne aktivnosti u okviru međunarodnog programa Ekoškola. Nakon prošlogodišnjeg stjecanja statusa, energija, inovativnost i uključivost svih sudionika dokazali su da je škola istinski predana održivosti i zaštiti okoliša. Redovitim praćenjem putem Eko-patrole, učenici su aktivno doprinosili analiziranju potrošnje resursa, razvrstavanju otpada te kontroli energetske učinkovitosti. Evaluacija je pokazala znatne pomake, osobito u gospodarenju otpadom i edukaciji o bioraznolikosti.

U projektu "Otpad u našoj školi", učenici i djelatnici OŠ Veli Vrh Pula aktivno su se bavili unapređenjem prakse gospodarenja otpadom. Tijekom školske godine 2024./2025. analizirali su količinu i vrste otpada u školi, educirali mlađe učenike o razvrstavanju biootpada i kompostiranju te sudjelovali u akcijama čišćenja školskog dvorišta, okolne šumice i plaže u Štinjanu.

U školi je postavljen Reciklomat za boce i limenke, a organizirane su i radionice kreativne reciklaže plastike i starih tkanina, izrada ekoloških ukrasa,. Učenici su sudjelovali u projektu Grada Pule o zaštiti Jadranskog mora u sklopu kojeg su imali edukativne aktivnosti o otpadu u moru te su izrađivali višekratnih pepeljara za plaže. Viši razredi izrađivali su i stop-animacije na temu otpada u moru te se natjecali se u "Zero Waste" utrci, čime su dodatno razvijali ekološku svijest i odgovorno ponašanje prema okolišu.

Drugi projekt koji se provodio u OŠ Veli Vrh Pula tijekom šk.god. 2024./2025. je projekt „Bioraznolikost školskog vrta“ koji je nastavak prošlogodišnjeg projekta i kojim se nastavilo raditi na očuvanju i unaprjeđenju biološke raznolikosti školskog okoliša. Uređeni su veliki i mali mediteranski vrt s autohtonim biljkama, izrađeni i postavljeni hoteli za pčele samice, hoteli za kukce te hranilice za ptice. Učenici su redovito promatrali promjene u školskom dvorištu, vodili Dnevnik promjena, a biljne i životinjske vrste iz školskog okoliša istraživali i dokumentirali. Poseban doprinos dao je dr. sc. Nediljko Landeka iz Udruge pčelara Pula, održavši predavanje o važnosti oprašivača i kasne košnje. Projekt je obogaćen likovnim radionicama, predavanjima o ekološkom otisku i brojnim edukativnim panoima. Kroz praktičan rad, učenici su razvijali ekološku svijest, odgovornost i osjećaj povezanosti s prirodom – vrijednosti koje će nositi cijeli život.

U školske projekte i aktivnosti uključeni su brojni vanjski suradnici: Grad Pula, Pula Herculanea d.o.o., Udruga pčelara Pula, Aquarium Pula te roditelji i lokalna zajednica. U okviru međunarodne suradnje razmjenjivani su digitalni materijali i iskustva s drugim Ekoškolama iz Hrvatske i inozemstva.

Tina Grgorinić Kalogjera, koordinadora Ekoškole

Škola za odgoj i obrazovanje Pula

Škola za odgoj i obrazovanje Pula već dugi niz godina provodi različite aktivnosti kojima se nastoji proširiti svijesti o važnosti brige za okoliš te educirati učenike na koji način svojim ponašanjem mogu doprinijeti očuvanju ekosustava. Ekološke vrijednosti implementirane su u redovnu nastavu, izvannastavne aktivnosti, izvanučioničku nastavu te projektnu nastavu. Učenici su se zajedno sa svojim razrednicima, učiteljima i pomoćnicima u nastavi tijekom godine uključivali u čitav niz aktivnosti kojima su obilježavali posebno važne datume, izrađivali edukativne plakate, čistili i održavali školski okoliš, sadili biljke u školskom vrtu i u senzornom vrtu, učili o bioraznolikosti, učili kako štedjeti vodu i struju, kako razvrstavati otpad, kako se pravilno i zdravo hraniti, izrađivali predmete od recikliranog materijala u sklopu školske zadruge i još mnogo toga.

Učenici se posebno raduju aktivnostima na otvorenom kao što su sijanje i sadnja biljaka te skrb o biljkama. Učenje kroz konkretne primjere, praktične aktivnosti i senzorne doživljaje od izuzetne je važnosti. Ovaj pristup omogućuje učenicima da povežu teorijska znanja s realnim iskustvima, što je ključno za dublje razumijevanje i trajno usvajanje vještina. Kada učenici mogu dotaknuti tlo, posijati sjeme, vidjeti rast biljke ili čak okusiti svoje vlastite kreacije u kuhinji, proces učenja postaje ne samo

intelektualan, već i fizički i emocionalno angažiran. Ovaj pristup im pomaže da bolje i lakše zapamte i razumiju gradivo.

U sklopu aktivnosti vezanih uz sijanje, sadenje i brigu u biljkama učenici su učili o bioraznolikosti, uočavali su razlike između biljaka, pratili su kukce koje su biljke privlačile te su učili koristiti različite vrtne alate.

Projektni Eko dan: „Sadnice za sve“ – podjela sadnica na gradskoj tržnici Pula

Pripremne aktivnosti za obilježavanje Eko dana započele su već u ožujku. Tijekom ožujka, travnja i svibnja učenici su sijali i sadili biljke, pratili njihov rast i skrbili o njima. Pri tom procesu su usvajali nova znanja i nove pozitivne radne navike. Tjedan dana prije podjela sadnica učenici su udružili snage te su biljke presadili u plastične teglice (ponovno iskorištene - skupljali su i donosili u školu kako bi se predmeti mogli ponovno upotrijebiti) te su izradili papirnate tuljke za biljke za koje nije bilo teglica. Izradili su plakate koji promoviraju aktivnosti škole te Eko škole. Sadnice su podijeljene na gradskoj tržnici Pula, a učenici su prenijeli svoje iskustvo o uzgoju biljaka drugim ljudima, promovirali su rad škole i Eko škole te govorili o ekološkoj osviještenosti.

Martina Ivas Župarić, koordinatorica Ekoškole

Gimnazija Pula

4. projektni dan Gimnazije Pula 2024.

U četvrtak, 26. rujna 2024. godine, održan je 4. Projektni dan Gimnazije Pula „akvatlon (plivajmo, trčimo) i veslajmo” na kupalištu „Mornar.”

Profesorice Karin Bolković i Đeni Blarežina kao voditeljice/ koordinatorice događaja zadovoljne su s brojem prijavljenih učenika te zahvaljuju ravnatelju Nikoli Vujačiću što je podržao održavanje 4. Projektnog dana te hvala razrednicima svih naših razreda što su popratili svoje učenike i učinili da sve prođe u najboljem redu. Također, hvala profesoru Dejanu Pavlinoviću za odlično odrađeni voditeljski posao za mikrofonom, profesorici Sanji Vlačić za organizaciju glazbenog dijela programa, profesoru Ivanu Grgatu za administrativne i tehničke poslove, profesoru Marku Kalčiću za dizajn majica za događaj te Luciji Kancijanić, našoj psihologinji, za poticanje volontera za sudjelovanje na ovom događaju, kao i učenici Antei Zec koja je bila od velike pomoći za koordinaciju s volonterima i natjecateljima. Posebno trebamo naglasiti kako su medalje za nagrađivane natjecatelje od reciklirane plastike izradili naši učenici Nicole Jugovac i Danijel Lukšić te i njima svakako idu posebne zahvale.

Hvala i sponzorima i svim ostalim sudionicima: Gradu Puli za majice, triatlon klubu „Pula” za sportski dio i nagrade za natjecatelje, „Zelenoj Istri” za Plooging, HVIDRA-i za ustupanje kupališta „Mornar”, jedriličarskom klubu „Vega” za pomoć na moru, Crvenom križu – službi za spašavanje na vodi i sigurnost na moru, „Chiptimingu” za mjerenje vremena, Branku Popoviću za ustupanje kajaka, Ronilačkom savezu Istarske županije, „Basic gym one” za nagrade za natjecatelje, pizzeriji „Asterix” za nagrade za natjecatelje te OPG „Grbac” za donaciju u jabukama za natjecatelje i volontere.

REZULTATI NATJECATELJSKIH DISCIPLINA

AKVATLON (plivanje 200 m, a zatim trčanje 1600 m); sproveo je partner Triatlon klub „Pula” (Željko Bijuk, trener i Bojan Dujković, trener) u suradnji s firmom „Chiptiming” koji su mjerili vrijeme natjecatelja. Sudjelovalo je ukupno 15 natjecatelja i natjecateljica

Rezultati po kategorijama:

- a) jedan natjecatelj (M) odrađuje oba zadatka, pliva pa trči:
 - 1. Karlo Kovačić 2. e, ukupno vrijeme : 7:12
 - 2. Noel Smailbašić 3. e, ukupno vrijeme: 7:38
 - 3. Marijan Grbin 3. e, ukupno vrijeme: 8 :15
- b) mix tim (djevojka i mladić), ona pliva, on trči ili obrnuto;
 - 1. Roko Krelja/Milica Gojko 4. e/3. e, ukupno vrijeme: 6:43
 - 2. Karlo Krčelić/Siena Bolković 1. e/2. e, ukupno vrijeme 6:52
 - 3. Lucija Antolović/Filip Divković 4. a/3. a, ukupno vrijeme 7:11

UTRKA KAJAKA (dužina staze 500 m); posade po 3 člana (posadu su činili samo mladići, samo djevojke ili mix ekipa), evo i rezultata:

Ekipa „AVODIO”: Martin Povrzanović 4. g, Jerko Petković 2. e, Ivan Drmić 4. g, vrijeme: 1:41:55

Ekipa „ŽVTM” :Roko Krelja 4. e, Tijan Živolić 4. e, Noel Smailbašić 3. e, vrijeme: 1:46:43

Ekipa „2. G” : Matija Harić 2. g, Manuel Lenić 2. g, Lucijan Brajković 2. g , vrijeme:1:48:94

RONJENJE (pokazni sat), prof. Petra Peharec:

Uspješno smo izveli praktični dio projekta terenske nastave iz biologije za učenike Gimnazije Pula pod nazivom „Ronjenje kao tehnička sportska aktivnost“ u sklopu 4. Projektnog dana Gimnazije Pula. Prvobitno planirana za more, demonstracija ronjenja, morala je biti premještena na Gradski bazen „Dino Makovac” Pula zbog valova i veoma slabe vidljivosti u moru.

Ipak, brza prilagodba i izvršna suradnja omogućili su nam da spasimo stvar i nastavimo s iskustvom ronjenja. Praktična nastava provedena je uz pomoć nekoliko lokalnih ronilačkih klubova KPA „Uljanik”, RSK „Mladost” Medulin, RSK „Boškarin” Pula i KPA „Medulin”.

Navedeni klubovi osigurali su ronilačku opremu iiskusne članove koji su vodili učenike kroz proces ronjenja u sigurnom i kontroliranom okruženju. U dijelu određenom za ronjenje sudjelovali prof. tjelesne i zdravstvene kulture Matija Červeni, prof. biologije Tatjana Jačimović, instruktori Boris Čelić, Robert Tkalec, Denis Sardoz (KPA „Uljanik”, KPA „Medulin”) , iskusni ronitelj i natjecatelj Luka Bohač (RSK „Mladost” Medulin) i prof. biologije Petra Peharec, instruktorica ronjenja (RSK „Mladost” Medulin, RSK „Boškarin” Pula).

Na bazenu su učenici po prvi put imali priliku okušati se u ronjenju. Kontrolirano okruženje bazena omogućilo je glatko i sigurno iskustvo za sve sudionike. Učenici su bili entuzijastični i angažirani, pokazujući svoje razumijevanje teoretskog znanja koje su stekli tijekom prethodnih lekcija. Unatoč početnim vremenskim nepogodama, praktični dio projekta „Ronjenje kao tehničko-sportska aktivnost” je uspjela. Brza prilagodba, suradnja lokalnih ronilačkih klubova i podrška uprave Gradskih bazena osigurali su da učenici ipak imaju sadržajno i edukativno iskustvo. Radujemo se budućim prilikama za uključivanje učenika u ronjenje i druge tehničke sportske aktivnosti. Ovim putem još jednom zahvaljujemo Gradskom trgovačkom društvu Pula usluge i upravljanje i upravi Gradskih bazena „Dino Makovac Pula” na velikodušnoj podršci u omogućavanju pristupa bazenskim sadržajima, kao i ronilačkim klubovima na suradnji i zalaganju u realizaciji ovog događaja.

PLOGGING – NATJECANJE U PRIKUPLJANJU OTPADA S PLAŽE – održano je za učenike i nastavnike koji se nisu natjecali u ostalim disciplinama u organizaciji Zelene Istre (Irena Burba i Andrea Ivančić).

Hvala profesorima Paoli Živolić Zec, Aneti Andrašević i Ivanu Popčeviću koji su potaknuli učenike u tom dijelu natjecanja.

Karin Bolković

Gimnazija Pula

Istraživački kamp na otoku Mali Brijun: projekt "Plastika van, more u prvi plan!"

Projekt "Plastika van, more u prvi plan!" provodi se punom snagom, proteklog vikenda, 26. i 27. travnja, održan je istraživački kamp na otoku Mali Brijun. U suradnji s Nacionalnim parkom Brijuni i Gimnazijom Pula, u projekt smo uključili 14 darovitih učenika srednje škole, koji su kroz edukaciju i praksu stekli konkretna znanja o problemu mikroplastike.

Nakon uvodnih predavanja održanih u Gimnaziji Pula, učenici su znanje prenijeli na teren – u autentičnom prirodnom okruženju Brijuna. Prvi dan započeo je edukacijama stručnjakinja iz Nacionalnog parka Brijuni. Učenici su saznali više o plemenitoj periski, važnosti vlažnih staništa i bogatstvu biološke raznolikosti pulskog područja. Nakon toga, opuštена igra "bingo upoznavanja" poslužila je kao odličan način za međusobno povezivanje i stvaranje pozitivne radne atmosfere.

Praktični dio dana uključivao je uzorkovanje mikroplastike na plaži Zavadija, gdje su učenici, podijeljeni u timove, koristili kvadrate dimenzija 50x50 cm za precizno prikupljanje mikroplastike na definiranom transektu. Dan je zaključen ekološkom akcijom čišćenja plaže od otpada, čime su učenici spojili znanstveni rad s aktivnim doprinosom očuvanju okoliša.

Drugog dana, naglasak je bio na laboratorijskoj obradi prikupljenih uzoraka. Učenici su ih analizirali pod mikroskopom, klasificirali vrste mikroplastike, bilježili brojčane podatke i raspravljali o potencijalnim izvorima onečišćenja. Time su prošli cjelokupan proces – od terenskog rada do znanstvene analize. Uskoro će biti objavljen edukativni materijal s rezultatima istraživanja prikupljenih tijekom kampa, a nastavak projektnih aktivnosti uključuje i suradnju s Osnovnom školom Banjole.

Projekt "Plastika van, more u prvi plan!" financiran je od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a osmišljen je s ciljem osnaživanja učenika znanjima i vještinama vezanima uz održivi razvoj, s naglaskom na smanjenje plastičnog otpada i očuvanje mora. Projekt se provodi u suradnji Zelene Istre s OŠ Dr. Mate Demarin, Gimnazijom Pula i Nacionalnim parkom Brijuni.

Andrea Ivančić

Učenički dom „Podmurvice“, Rijeka Projektni dan „Čuvari baštine – tragovima tradicije“

Zahvaljujući šesnaestogodišnjem sustavnom odgoju i obrazovanju u smjeru ekologije i održivog razvoja, Učenički dom Podmurvice Rijeka obnovio je dijamantni certifikat Eko-doma kojeg smo 5. lipnja 2025. godine proslavili svečanim podizanjem Zelene zastave. Uz podizanje Zelene zastave, održali smo tradicionalni Projektni dan koji ove godine nosi naziv „Čuvari baštine - tragovima tradicije“. Projektni dan zamišljen je kao dan otvorenih vrata našeg Učeničkog doma u sklopu kojeg održavamo radionice i predavanja za naše učenike, djelatnike, ali i za sve posjetioce koje zanimaju kreativni sadržaji koje učenicima nudimo tijekom nastavne godine. U aktivnostima su stoga sudjelovali i naši dugogodišnji partneri – Društvo tjelesnih invalida grada Rijeke i Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleža iz Pečuha, ali i gosti iz drugih učeničkih domova - Doma učenika Sušak, Učeničkog doma Lovran te Učeničkog doma Hrvatski učiteljski konvikt.

U masliniku Doma održana je radionica „Tradicionalne igre naše mladosti“, u kojoj su, uz zabavu, razvoj timskog duha i suradnju, učenice su kroz niz starih igara došle do slatkih nagrada. Poseban doprinos ovoj radionici bila je razmjena iskustava s gostima iz Mađarske, čime se dodatno obogatila priča o kulturnim sličnostima i razlikama među narodima.

Radionica „U potrazi za zavičajem“ je potaknula učenike da istraže zavičaj i baštinu krajeva iz kojih dolaze. Kroz igru potrage za blagom, koristeći kreativnost i radoznalost, sudionici su otkrivali ljepote kraja u kojem žive – od prirodnih bogatstava i tradicionalne kuhinje, do starih zanata, nošnji i vjerovanja. Sve ono što oblikuje identitet i povezuje nas s precima i prostorom.

U radionici "Pričala mi moja baka", polaznici su čitali narodne priče iz digitalne Arhive narodnih priča Instituta za folkloristiku i etnologiju. Priče iz Like, Istre i otoka Raba bile su podloga za likovno izražavanje tehnikom sitotiska, a učenici su se istovremeno upoznali s procesom prikupljanja, čuvanja i prenošenja usmene predaje.

U duhu povezivanja generacija, učenici su se kao suci pridružili sportskim igrama korisnika Doma za starije osobe Kantrida „Fešta na starinski“. U veselom ozračju, uz smijeh, dijeljenje životnih priča i pažljivo brojanje bodova, učenici su se družili sa stanarima i djelatnicima Doma, a pritom su imali priliku okušati se u starim igrama poput rušenja boca i čučnjeva s kladivom, utrke s jajem u žlici, bacanja kolutova, gađanja koša i pikada.

Očuvanju pismenosti i kulturne baštine posvećena je radionica „Čuvari glagoljice“ u kojoj su se sudionici upoznali s glagoljicom kao simbolom hrvatske pismenosti te kroz igru i rješavanje zagonetki promišljali o vlastitoj ulozi u očuvanju ovog vrijednog kulturnog nasljeđa.

Kao vizualni doprinos programu, postavljena je izložba "Razglednice iz mog kraja", kroz koju su učenici predstavili svoj zavičaj i njegove posebnosti – od materijalne i nematerijalne baštine, arhitekture, prirode i jezika, do ljudi koji su svojim radom i životom obilježili kraj iz kojeg dolaze.

Kroz radionicu "Neven", učenici su se upoznali s ljekovitim svojstvima nevena, njegovim uzgojem te izradom prirodnih pripravaka, što je dodatno pridonijelo osvještavanju važnosti prirode i zdravog načina života.

Natjecalo se i u potezanju konopa. U dinamičnoj aktivnosti, šest ekipa se natjecalo u snazi, ali i timskom duhu, dokazavši kako fizička aktivnost može biti i zabavna i edukativna. Zahvaljujući aktivnostima Projektnog dana, Učenički dom Podmurvice još je jednom potvrdio važnost zajedništva, identiteta, kreativnog izražavanja i suradnje među generacijama.

Budući da se naša vizija i misija odgojno-obrazovnog rada sastoji u tome da Učenički dom promatramo kroz širi društveni kontekst, Projektni dan nam pruža mogućnost da surađujemo sa zajednicom u kojoj djelujemo. Sadržaji Projektnih dana otvoreni su stoga za javnost, a tradicionalno se temelje na kreativnosti, interdisciplinarnosti i iskustvenoj spoznaji, poštujući pritom načela ekologije i održivog razvoja. Koristeći tradiciju kao izvor inspiracije, kroz ovogodišnje radionice i pedagoške aktivnosti sudionici su imali priliku na kreativan način povezivati prošlost, sadašnjost i budućnost.

Barbara Vlašić i Nikolina Pajnić

Učenički dom Lovran

Uključivanjem Učeničkog doma Lovran u program Eko-škola 2013. godine krenuli smo s drugačijim promišljanjima poslovanja i upravljanja Domom. Razvijali smo se kroz programe, aktivnosti i projekte osviještenost korisnika za zaštitu okoliša i važnost življenja poštujući načela održivog razvoja. Upravljanjem održivošću, primjenom cirkularne ekonomije temeljimo odgoj i obrazovanje naših učenika koji su uključeni u provedbu istog.

Ove godine obnovili smo status Eko doma koje provodi Udruga Lijepa naša te smo tijekom cijele školske godine provodili aktivnosti koje su bile usmjerene na edukaciju i osviještenost za zaštitu okoliša. U tom smislu, fokusirali smo se na zelene inicijative koje pridonose boljem mentalnom zdravlju učenika:

- Monitoring energije – tragom uštede
- Učeničko poduzetništvo – kreator bolje budućnosti
- Cirkularna ekonomija – temelj održivosti
- Održiva moda – sretan um
- Suvremene vještine – lakše kroz sve izazove

Održiva moda=sretan um

Projekt se fokusirao na važnost osviještenih izbora u potrošnji odjeće i poticanje samopouzdanja kroz individualni stil. Učenici su istražili kako odabir održivih komada odjeće može smanjiti stres i anksioznost, rezultirajući sretnijim i ispunjenijim životom. Kroz radionice, prezentacije i istraživačke aktivnosti, učenici su naučili o raznim održivim brendovima, tehnikama reciklaže i upcyclinga. Cilj projekta bio je osvijestiti učenike i djelatnike o važnosti održive mode te njenom pozitivnom utjecaju na mentalno zdravlje i okoliš.

'Zeleno i pozitivno – Kako priroda pomaže našem mozgu' i 'Minimalizam u ormaru' bile su neke od tema, a održiva moda predstavljena i kroz učenički istraživački rad – „Druga ruka – prvi izbor“, učenički film o *second hand* trgovinama. Održane su četiri radionice za izradu reciklirane odjeće i radionica za izradu recikliranih modnih dodataka: izrada modnog nakita – keramika, otiskivanje linorezom, hapa zome tehnika/otiskivanje biljkama te redizajn kravata.

U projekt su bili uključeni svi odgojno-obrazovni djelatnici i učenici, a pozivu na sudjelovanje u našem projektnom danu su se odazvali kolege iz domova naše regije : Učenički dom Podmurvice, Učenički dom Kvarner, Ženski učenički dom Marije Krucifikse te Učenički dom Karlovac sa svojim odgajateljima i učenicima. Učenici 2. razreda OŠ V.C.Emina iz Lovrana sudjelovali su na radionici izrade modnih dodataka od keramike te smo na taj način surađivali s lokalnom zajednicom.

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija Lipa - suputnik kroz godinu

Kako bismo u našoj opatijskoj Osnovnoj školi „Rikard Katalinić Jeretov“ nastavili u duhu Ekoškole promicati održivost i tradiciju te živjeti s prirodom i za prirodu, učenici male škole na Voloskom, polaznici vjeronauka, iskoristili su priliku i zadnje su sate ove nastavne godine aktivno i korisno proveli na otvorenom u hladu lipa koje rastu u školskom dvorištu. Naš domar Dean orezavši grane lipe donosio nam ih je, a učenici su vrijednim malim rukama odvajali određene dijelove, plodove s duguljastim listovima,

spremajući ih za sušenje u hladu na zraku, kako bismo ove jeseni i zime uživali u ugodnom okusu lipina čaja kako su to činili naše bake i djedovi.

Na ovaj su način djeca učila o održivom razvoju koji se temelji na tri stupa: ekonomskom – sakupljamo plodove prirode koje ćemo koristiti u našoj prehrani, socijalnom – razvijamo društvene vještine i odnose prilikom zajedničkog rada i ekološkom – iskorištavamo prirodu istovremeno brinući o njoj jer smo i mi sami dio prirode, a ona će nam vratiti istom mjerom kako se budemo odnosili prema njoj. Ovim iskustvenim učenjem učenici su bili oduševljeni izrazivši želju da tako nastavimo i u budućnosti.

Željka Božić Kučić

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija **Eko aktivnosti u 2.b razredu**

Ove školske godine 2024./2025. 2.b razred je sa svojom učiteljicom Gordanom Jedriško Popeškić na satu Prirode i društva istraživao i educirao se o ekologiji, zaštiti biljaka i životinja, otpadu i prijavio se na nekoliko eko natječaja. Nastavnu godinu započeli smo s slanjem likovnih radova kreativni likovni natječaj DUKATA „VOLIM ŠUME“ i u znak ZAHVALE zaprimili su PRIZNANJA za sudjelovanje.

Dukat je i ove godine u skladu s obećanjem 1 crtež = 1 sadnica, posadio 16 tisuća sadnica hrasta lužnjaka kojima će obnoviti još jedan veliki dio spačvanske šume opustošene orkanskom olujom 2023. godine. Ponosni smo što smo sudjelovali i pridonijeli da uz pomoć naših radova nikne šuma hrasta lužnjaka.

25. MEĐUNARODNI LIKOVNI NATJEČAJ NA TEMU „PLASTIKA OD ČOVJEKA DO OKOLIŠA“
ISERLOHN-ESSEN-ZAGREB 2025. za djecu Hrvata u iseljeništvu i djecu iz Hrvatske u dobi 1. do 4. i 5.

do 8. razreda osnovne škole. Tema ovogodišnjeg natječaja: Globalni problem današnjice je prisustvo, zbrinjavanje i utjecaj plastike na okoliš. S obzirom na sve veću proizvodnju i primjenu, plastika se već nalazi u svim kopnenim, slatkovodnim i morskim ekosustavima te ima štetan učinak i na okoliš i na organizme i zdravlje ljudi.

Na ovogodišnji natječaj su pristigli radovi 1200 djece iz 12 zemalja. Izložbe učeničkih radova se održavaju pod pokroviteljstvom Instituta Ruđer Bošković, Zavoda za istraživanje mora i okoliša, Zagreb, a u suradnji s internetskim portalom Hrvatski Glas Berlin, Fenix Magazinom, Maticom hrvatskom za Ruhrsko područje i Hrvatskom maticom iseljenika.

Učenica Ana Raspudić nagrađena je 3. mjestom za svoj likovni rad. Izložba i odabir najboljih radova bili su u Gradskoj galeriji u Iserlohnu i na Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu. Osim diplome u 2.b zahvalnice za svoj likovni rad dobilo je još pet učenika.

OBRAZOVNO – EKOLOŠKI KREATIVNI NATJEČAJ “Za lijepu našu” naziv je ovogodišnjeg obrazovno-ekološkog nagradnog natječaja koji organizira Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost za učenike svih razreda osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj.

Tema ovogodišnjeg eko-natječaja je smanjenje korištenja jednokratne plastike koja predstavlja veliki problem za naš planet, pa tako i za Lijepu Našu za koju želimo da postane još ljepša! Kroz zadatke natječaja učenici i njihovi mentori imali su priliku kreativno se izraziti o ovoj temi i pokazati svoja razmišljanja i ideje.

NIŽI RAZREDI

Učenici nižih razreda osnovnih škola, promišljajući sa svojim mentorom o tome što je sve jednokratna plastika i gdje je susrećemo u svakodnevnicima, trebaju osmisлити svog ekološkog superjunaka koji koristi posebne moći za smanjenje plastike. Učenici su pozvani na hamer papiru, veličine A1, izraditi superjunaka koji može imati moći kojima će uništiti plastične vrećice, zamijeniti plastične boce i slamke te poticati ljude da koriste reciklirane materijale. Prema svojim idejama, nacrtanog superjunaka djeca mogu dopuniti raznim materijalima koje mogu pronaći u svom kućanstvu ili čak koristiti staru odjeću kao kostim, kako bi lik superjunaka bio još stvarniji. Cilj ovoga zadatka je potaknuti djecu na razmišljanje o ekološkim problemima, s naglaskom na jednokratnu plastiku, a kroz koji će razvijati ekološku svijest te učiti o važnosti smanjenja jednokratne plastike. Kreativno rješenje, odnosno superjunak izrađen na hamer papiru veličine A1, dostavlja se u formatu visokokvalitetne fotografije, ne veće od 25 MB.

Učenici 2.b razreda osvojili su 2. mjesto u grupnom radu za svog superjunaka Kralj smeća. Nagrada: Kreativni set (kofer likovnog pribora) i POSCA markeri za svakog člana skupine.

Tijekom cijele godine naš razred sudjelovao je u akciji sakupljanja starog papira, čepova, baterija. Učenici su tijekom šk. godine razvijali ekološku svijest, naučili su na koje se sve načine mogu odgovorno ponašati prema okolišu, biljkama i životinjama u svakodnevnom životu, unaprijedili su vještine komunikacije i istraživanja; surađivali su jedni s drugima, zajedno razmjenjivali iskustva i slično.

Ova aktivnost ostvarena je u okviru redovite nastave Prirode i društva, međupredmetno povezivanje nastave Hrvatskog jezika na kojoj su učenici čitali tekstove o zagađenju vode i o ugroženim biljnim i životinjskim vrstama, upotrijebili vještine stečene na nastavi Likovne kulture te u sklopu drugih nastavnih predmeta. Učenici su tijekom nastave bili aktivni sudionici u procesu učenja, istraživačkog rada, korištenja različitih izvora znanja i informacija dok je njihovo najvrjednije iskustvo bila mogućnost kreativnog izražavanja.

Gordana Jedriško Popeškić, dipl.učitelj RN

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija Old, but gold – Batik torbe s porukom

U osnovnoj školi „Rikard Katalinić Jeretov“ Opatija 2021. godine osnovana je učenička zadruga VIVO. Naziv je akronim jer naša škola djeluje na četiri lokacije Volosko, Ičići, Veprinac i Opatija, a u prijevodu znači živo, što najbolje opisuje rad zadruge.

Zadruga VIVO ove je godine ostvarila izniman uspjeh predstavivši se s novim proizvodom na 24. smotri učeničkih zadruga Primorsko-goranske županije – unikatnim platnenim torbama izrađenima batik tehnikom. Ovaj je proizvod spoj umjetnosti, tradicije i ekološke svijesti te nas je doveo do državne razine natjecanja.

U osnovnoj školi u Opatiji djelovala je akademska slikarica Branka Marčeta – Gregurić. 40 godina uporno je stvarala, ali i motivirala druge da stvaraju, vodila tečajeve za nastavnike i učenike u Hrvatskoj i Sloveniji. Osobitu pažnju posvećivala je radu s darovitom djecom i promicanju tehnike batika. Njezina djela i djela njezinih učenika i danas su prisutni u hodnicima naše škole i daju joj prepoznatljiv identitet. Nakon njezinog odlaska, zahvaljujući njezinoj kćeri, dobili smo veliki broj batika. Upravo ti radovi bili su polazište za naš novi proizvod. Sve je započelo radionicama koje je tijekom drugog polugodišta vodila koordinatorka Ekoškole Ivana Uremović Gašić. Učenici su se upoznali s batikom – drevnom tehnikom oslikavanja tkanine voskom i bojom - ali i s umjetničkom baštinom naše škole. Naime, učenici su preuzeli ulogu malih poduzetnika te osmislili niz prijedloga za primjenu batika: od jastuka, zavjesa i stolnjaka do haljina, šešira i maskica za mobitel. No, ideja o platnenoj torbi, praktičnoj i ekološki prihvatljivoj, pobijedila je.

Rodila se i jasna poruka koju torbe prenose – „Old, but gold“, podsjećajući da staro i vrijedno i dalje ima itekako važnu ulogu. Uz to, učenici su osmislili akrostih BATIK:

*Budi Aktivan Ti
I i Kreiraj!*

I dodatnu motivacijsku rečenicu: „Platno uzmi i umjetnik budi, boje stavi i dobro se zabavi.“

Proces izrade torbi odvijao se u tri etape. Prvo je oslikano platno tehnikom batika, što uključuje crtanje posebnim alatom s vrućim voskom, uz sušenje između nanošenja slojeva boje, a zatim su se u školi organizirale radionice šivanja. Uz voditeljicu UZ Vivo Martu Blašković Randelj, učiteljicu RN Natašu Veršić i učiteljicu likovne kulture Nives Trusić te koordinatorku Ekoškole Ivanu Uremović Gašić u pomoć su nam priskočile i tri drage gospođe sa šivaćim mašinama – suradnja i zajedništvo ponovno su se pokazali kao ključ uspjeha. Poseban doživljaj bio je i rad u ateljeu naše suradnice, profesorice na Akademiji primijenjene umjetnosti u Rijeci, prof.mr. art. Darije Žmak Kunić, gdje su se učenici okušali u umjetničkom stvaranju u pravoj slikarskoj atmosferi.

Naš proizvod nije samo vizualno dojmljiv, on nosi snažnu ekološku poruku. Kao Ekoškola s platinastim statusom potičemo uporabu prirodnih materijala i recikliranje, a batik torbe predstavljaju upravo to: spoj održivosti, estetike i školskog identiteta.

Zahvaljujući ovom radu, trudu i kreativnosti, zadruga VIVO izborila je mjesto na državnoj smotri učeničkih zadruga – priznanje koje nas potiče da s ponosom nastavimo njegovati tradiciju, čuvati okoliš i razvijati poduzetnički duh.

Marta Blašković Randelj, Nives Trusić, Ivana Uremović Gašić

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija Jazz and Jeans

U Osnovnoj školi Rikard Katalinić Jeretov Opatija, 30. travnja 2025. godine održan je projektni dan pod nazivom Jazz and Jeans, koji je na kreativan i interdisciplinaran način spojio svijet glazbe, mode, ekologije, književnosti, jezika i tehnologije. Tijekom dana odvijalo se više od 30 radionica, osmišljenih i vođenih od strane učitelja škole, uz koordinaciju školske knjižničarke Serene Calderare Cvjetović. Cvjetni jeans, Jeans knjige Bajka o jeansu i jazzu, Jazz & Jeans priče, Jazz za djecu, Ča je etno jazz?, Slike na jeansu, Jeans broševi, Novi život starog jeansa, Jeans torbasvjetleća, Micro:bit i AI kamera, Jazz u jeansu i šareni jeans, Književni susret s jazzerom u trapericama i jam session, Geografski jazz i matematički jeans, Džepna flora: Biološka raznolikost u traperu neki su od naziva radionica na kojima su učenici, pa i učitelji, pokazali svoju kreativnost. Učenici su kroz razne oblike rada – istraživačke, umjetničke, praktične i digitalne – istraživali bogatu simboliku jazz i traperica, dvaju snažnih kulturnih izraza koji simboliziraju slobodu, stvaralaštvo i osobni stil.

Radionice su obuhvaćale čitav niz tema: od izrade nakita i modnih dodataka od recikliranog jeansa, oslikavanja tekstila i izrađivanja broševa, preko čitanja i pisanja priča, izrade herbarija i knjižnica, pa sve do korištenja umjetne inteligencije u stvaranju jazz glazbe. Škola se toga dana pretvorila u vibrantan prostor eksperimentiranja i učenja kroz igru, umjetnost i suradnju.

Posebnu pažnju privukla je radionica „Novi život starog jeansa“, gdje su učenici, pod vodstvom učiteljica Natalije Smolčić, Željke Božić Kučić i Nives Trusić, izrađivali unikatne modne dodatke i organizirali modnu reviju s jasnom porukom: „Upcikiraj i ništa ne bacaj!“

U 4.c razredu održana je glazbeno-scenska radionica „Jazz & Pink Panther in blue jeans“, koja je kulminirala izvedbom slavne teme na saksofonu učenika Frane Širole, uz plesnu koreografiju i pratnju instrumenata – prava minijatura jazz koncerta u školskom predvorju.

Učenici su se okušali i u jezičnim radionicama: na talijanskom jeziku „Facciamo shopping in Italia“ upoznawali su modele i modne trendove, izrađivali plakate i simulirali kupovinu na talijanskom jeziku. U radionici Denim Hunters“, na engleskom jeziku, učili su o povijesti traperica kroz izradu plakata, kvizove i potragu za skrivenim pojmovima (scavenger hunt).

Ljubitelji knjige uživali su u radionici „Jeans knjige“, nadahnutoj romanom Sestre po trapericama, koja je uključila čitanje na plaži, gledanje filmske ekranizacije i razgovor o prijateljstvu, odrastanju i simbolici traperica. Učenici su prisustvovali radionici „Književni susret s jazzom u trapericama i jam session“, gdje su razgovarali s profesionalnim jazz glazbenikom o književnosti i glazbi, a potom sudjelovali u zajedničkom muziciranju.

Projektni dan zaključen je uz modnu reviju traper kreacija, scenske nastupe i koncert riječkih jazz glazbenika koji su atmosferu škole dodatno ispunili zvukom, ritmom i energijom jazz.

Projektni dan Jazz and Jeans pokazao je koliko škola može biti inspirativno mjesto učenja kada se povežu kreativnost, ekološka svijest i timski duh. Učenici su kroz ovaj dan doživjeli spoj edukacije, umjetnosti i zabave te pritom naučili vrijednosti održivosti, zajedništva i izražavanja kroz glazbu, modu i znanje.

Serena Calderara Cvjetović, Ivana Uremović Gašić

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija Mediterranski kutak u Područnoj školi Ičići

Projekt „Glas djece u održivoj zajednici“ provodi Društvo naša djeca Opatija u suradnji s Gradom Opatija te Osnovnom školom „Rikard Katalinić Jeretov“ Opatija i Osnovnom školom Viktora Cara Emina Lovran. Projekt je podržan od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te je primjer dobre suradnje s lokalnom zajednicom. Cilj navedenog projekta je omogućiti djeci da sudjeluju u odlučivanju o pitanjima važnima za njihovu zajednicu, s naglaskom na održivost – očuvanje okoliša, jednakost, zdravlje i kvalitetu života. Projekt je važan jer djeca uče kako biti aktivni građani te održivi razvoj postaje dio svakodnevnog života od kuće do škole, a lokalna zajednica prepoznaje dječji glas kao važan.

„Zajednica koja sluša djecu gradi održivu budućnost za sve.“

Naš školski projekt započeo je predavanjem voditeljica Društva naša djeca Opatija, gđe Sanje Škorić i gđe Antonije Katić, o projektu „Glas djece u održivoj zajednici“. U okviru navedenog projekta, a u suradnji s učenicima i učiteljicama, dogovoren je naš školski projekt pod nazivom „Mediterranski kutak“ u Područnoj školi Ičići. Prvo se odredilo mjesto Mediteranskog kutka kojeg smo pripremili i uredili za postavljanje gredica. Učenici su u procesu pripreme kutka koristili vrtni alat. Kada smo postavili gredice,

napunili smo ih zemljom te smo posijali mediteransko bilje: lavandu, majčinu dušicu, peršin, kadulju i posadili ružmarin.

Učenici su oslikali gredice motivima iz prirode, a pokraj biljaka smo napisali njihove nazive kako bi učenici i posjetioči Škole znali što je posijano, odnosno posađeno.

Na poslijetku su dogovorene Eko patrole koje su činili učenici prvog, drugog i trećeg razreda. Učenici su predstavili naš školski projekt na Festivalu održivosti „Naši kotačići čine promjenu“ u Opatiji, dana 5. lipnja 2025. godine. Na svom prezentacijskom štandu izložili smo mediteransko bilje te smo fotografijama i usmenim priopćenjem učenika prikazali tijek našeg projekta.

Naš Mediteranski kutak redovito održavamo što podrazumijeva zalijevanje, plijevljenje i okopavanje. U budućnosti namjeravamo biljke koristiti za začine i za izradu mirisnih vrećica i eteričnih ulja koja bi se prodavala u okviru naše Učeničke zadruge „Vivo“.

Koordinatorice Ekoškole: Lorena Marić i Ameli Širola

Katolička osnovna škola „Josip Pavlišić“, Rijeka EKO ŠKOLA – 2024./2025.

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri i majci nam Zemlji.
Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove,
cvijeće šareno i bilje donosi.
Franjo Asiški, Pjesma stvorova*

Sveti Franjo Asiški na poseban je način živio evanđelje, ili njegovim rječnikom rečeno slijedio stope Gospodina našega Isusa Krista. Osim života u apsolutnom siromaštvu po uzoru na Isusa, njegov se život odlikuje specifičnom povezanošću evanđelja s pjesmom, zahvaljivanjem i radošću. On je bio siromah, ali siromah koji radosno pjeva u zahvalnosti Stvoritelju.

Prije svega Pjesma brata Sunca uzvišena je molitva Stvoritelju napisana u stihovima, pa je onda tako i lirika. U ovoj pjesmi Franjo je u cijelosti oslikao samoga sebe jer je plod jednoga dugog duhovnog puta. Nastala je iz Franjina egzistencijalnoga iskustva i stanja duha, čovjeka spašenoga i pomirenoga sa svim stvorenjima. Iako je ispjevana u bolesti i pred smrt, ona izražava duboku i oduševljenu povezanost sa svijetom te ističe vrijednosti stvorenih bića i stvari u svijetu koji smo primili iz ruku Stvoritelja. Upravo to snažno unutarnje uvjerenje o sveopćem Božjem očinstvu, a što je opet plod njegova osobnoga mističnog iskustva, navodi Franju da ne vidi samo ljude kao braću i sestre, nego i svako stvorenje koje dolazi od istoga Oca. Tako se rađa bratstvo sa svim stvorenim. On sva stvorenja naziva bratom i sestrom. No, on se ne ograničava samo na to da ih tako nazove, već cijelim svojim životom i naučavanjem izražava veliko poštovanje prema svakom stvorenju. U pjesmi se zapravo može iščitati snaga Franjina susreta s Bogom kroz stvorenja.

Potaknuti Franjinim riječima i životopisom, učenici Katoličke osnovne škole imali su pregršt zadataka koje su uspješno realizirali u školskoj godini 2024./2025., koja je bila izazovna i bogata događajima. Učenici, učitelji i djelatnici svakodnevno su radili na očuvanju školskog okoliša, održavali interijere i eksterijer škole, brinuli se o održivosti, reciklirali...

Sakupljali smo baterije u suradnji s udrugom Friš, skladištili smo jestivo ulje u suradnji s tvrtkom Bio – goriva iz Varaždina, prikupljali hranu i higijenske potrepštine za utočište za beskućnike Ruže sv. Franje, sakupljali plastične boce i tetrapak pakiranja koje prenamjenjujemo u hranilice za ptice i vaze za cvijeće. U suradnji sa školskom kuhinjom, redovito smo odvajali otpad i stvarali kompost za naš školski vrt. Zahvaljujući osvojenom Kaufland natječaju »Škola voća«, brinemo o zdravoj i raznolikoj prehrani, izrađujemo i eko društvene igre, razvijamo knjižnicu sjemenja, uređujemo Marijin eko vrt, stvaramo vlastiti mali rasadnik, pišemo edukativne eko slikovnice.

U sklopu izvannastavne aktivnosti Školski vrt, ove školske godine odlučili smo urediti učionicu na otvorenom pod nazivom »Marijin eko vrt«. Iako se naša škola nalazi u širem centru grada Rijeke, okružuje ju specifičan zeleni pojas, pogodan za uređenje različitih metodičkih učionica/ vježbaonica za učenike. Cilj je prikazati kako se uz malo truda i uz dobre organske tehnike može uzgajati zdrava hrana. Također, u školskom vrtu poseban se naglasak stavlja na očuvanje bioraznolikosti te se sade autohtone biljne vrste. Prikazuje se način prikupljanja i čuvanja sjemenja. Učenici se brinu o pčelama, pticama i kukcima te imaju prilike vidjeti kako je u prirodi sve povezano. Pred vrijednim učenicima nisu laki zadaci. Neki od njih su priprema zemlje, zatim sadnja trajnica, pa malčiranje, tj. pokrivanje tla raznim organskim tvarima, što za cilj imaju održavanje optimalnih uvjeta za rast biljaka te sprečavanje, odnosno usporavanje rasta korova. U sljedećoj školskoj godini, planiramo provesti i prirodno navodnjavanje kišnicom itd. Ekološke teme su implementirane u odgojno – obrazovni proces u sve nastavne predmete. Učitelji i učenici su različitim aktivnostima obilježavali važne ekološke datume, istraživali i aktivno promišljali o održivom razvoju. Obradene teme su: Hrvatski olimpijski dan, Prvi dan jeseni, Sveti Franjo Asiški, Dan zahvalnosti za plodove zemlje, Svjetski dan voda, Dan planeta Zemlje, Svjetski dan bez pušenja, Svjetski dan zaštite okoliša.

Ove godine oslikan je i zid u Marijinom eko vrtu. Tijekom ožujka, travnja i svibnja učenici su se intenzivnije pripremali za smotru učeničkih zadruga. Sekcija Marijin eko vrt i UZ „Maslačak“ uspješno su se predstavile na Smotri proizvodnom Biljke TO GO. Presentacija kao i sam proizvod zainteresirao je kupce i članove prosudbene komisije. Školska zadruga osvojila je 3. mjesto te se plasirala na državno natjecanje koje će se održati u rujnu 2025. godine.

Važni ciljevi Ekoškole su potaknuti senzibilitet mlade generacije po pitanju okoliša i njihovo osposobljavanje za donošenje odluka o razvitku društva u budućnosti te potaknuti ih da uoče direktnu povezanost čovjeka i prirode te da razumiju uzročno-posljedične veze ljudskog nemara prema prirodi.

Živimo u svijetu u kojem je otuđenost postala normalna, usamljenost i anksioznost svakidašnja. Čovjek je bez prirode ništavan. Priroda bez čovjeka prazna. Stvoritelj je čudesno zamislio sinergiju čovjeka i prirode. Zagrlimo te dane nam darove!

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Mjesecu i sestrama Zvijezdama.
Njih si sjajne i drage i lijepe
po nebu prosuo svojem.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Vjetru,
po Zraku, Oblaku, po jasnoj Vedrini,
i po svakom vremenu tvojem,
kojim uzdržavaš stvorove svoje.
Sveti Franjo Asiški, Pjesma stvorova*

Osnovna škola Ivana Rabljanina, Rab EKO grupa „Plavi planet“

Eko grupa ove godine brojila je 56 aktivna člana učenika predmetne nastave. Voditeljice Eko grupe su Ivana Rimac i Doris Čuća-Žentil. Iz godine u godinu Eko grupa sudjeluje u sve većem broju aktivnosti i ponuda radionica je raznolikija. S obzirom da smo otočna škola udaljena od velikih hrvatskih gradova zahvalni smo za svaki stručni posjet. Školsku godinu smo tradicionalno započeli suradnjom s prijateljskom školom iz Brna kroz druženje i bacanje EM kugli sa Eko broda.

Članovi eko grupe posjetili su Geopark Rab, NP Plitvička jezera i ranč Dolina jelena te smo taj posjet iskoristili za upoznavanje i jačanje međusobnih veza učenika različitih razreda.

Tijekom školske godine izrađivali smo prirodne sapune i svijeće, te eko mandarincine koji su se prodavali na Božićnom sajmu. U drugom polugodištu ugostili smo Ambasadore čistog podmorja, udrugu Biom, Nastavni Zavod za javno zdravstvo te posjetili laboratorij za vodu. Posebno smo ponosni na suradnju sa knjižničnim klubom i organizaciju Zelenih filmskih srijeda na kojima su učenici bili vođeni kroz gledanje filmova ekološke tematike.

Na projektnom danu Eko grupa je pripremila niz edukativnih materijala za radionicu u vrtiću na temu hrast crnika te posjetila park-šumu Komrčar. Mjesec dana kasnije grupa učenika posjetila je DV Pahuljicu gdje su održali radionicu za vrtićku djecu (čitanje slikovnica, društvene igre koje su prethodno izradili i edukativni plakati te rad s prirodnim materijalima).

Projekt EM kugle

Projekt se u našoj školi provodi već punih 8 godina i okosnica je za provedbu manjih i većih eko aktivnosti. Svake godine izradimo 1000-1500 glinenih kugli. Projekt okuplja skoro sve učenike naše škole kojih ima preko 600. Grupa učenika posjetila je područnu školu Banjol i općinu Lopar gdje su proveli radionicu s učenicima na temu EM kugle. Učenici razredne nastava poslušali su predavanje, izradili mikroorganizme od plastelina i nacrtali iste raznim tehnikama. Uoči svjetskog dana oceana članovi Eko grupe zajedno sa učenicima područne škole Banjol sudjelovali su u Eko danu. Za učenike su bili pripremljene radionice o važnosti očuvanja mora (NZZJZ), mjerenje saliniteta, prozirnosti mora. Učenici su mogli isprobati ronilačku opremu te su se vozili Eko brodom s kojeg su bacali EM kugle na morsko dno uokolo Grada Raba.

Na samom kraju nastavne godine izradili smo otprilike 1500 glinenih kugli s efektivnim mikroorganizmima u suradnji s učenicima područne škole Banjol. Em kugle bačene su u more luke Rab i u more ispod Grada predzadnjeg dana nastave. Na taj način svake godine aktivno sudjelujemo u očuvanju čistoće morskog dna.

Osnovna škola Meterize, Šibenik

Branje maslina

Učenici nižih razreda sa svojim učiteljicama zamijenili su školske klupe boravkom u prirodi u školskom dvorištu. Po toplom sunčanom jesenskom vremenu, uz pomoć ravnateljice, stručnog tima, domara i spremačica pobrali su stabla maslina. U školskom dvorištu nalazi se oko 70 stabala maslina, ali nisu sve imale ploda budući da su neka stabla još uvijek mlada. Ubrano je oko 400 kg maslina, koje su odmah odvezene u uljaru Bralić na preradu. Preradom je dobiveno 30 litara maslinovog ulja. Ponosni smo na naše male, spretno i vrijedne berače.

Margit Vrbičić

Projekt kiša

Istraživačko – spoznajnom aktivnošću napravili smo jednostavan pokus kako nastaje kiša. Prije samog eksperimenta smo pričali o oblacima, o vrstama oblaka i naposljetku o kiši. Cijeli proces, samo u manjem obliku smo i sami na kraju izveli, tako što smo u plastične čaše stavili vodu i pjenu za brijanje, na pijenju smo pomoću kapaljki kapali plavu temperu. Kada kišni oblak dobije dovoljno vode ta voda mora nekuda otići, pa prođe kroz oblak i počne padati kiša. Naša plava kiša počela je prolaziti kroz oblak u vodu. Pokusima smo napravili maglu i tornado, razgovarali o vremenskim prilikama i utjecaju vremenskih prilika na biljke i životinje ovisno o godišnjem dobu. 2.a razred.

Silvija Mikulandra

Analiza morske vode

Na Kreativnim danima Fausta Vrančića učenici PŠ Prvić naučili su uzeti uzorak morske vode i odrediti slanoću. Slanoća, slanost ili salinitet, tj. udio otopljenih anorganskih soli u moru, izražava se u gramima po kilogramu (g/kg), odnosno u promilima (‰) i osnovno je svojstvo oceana koje nam govori koliko je grama soli otopljeno u jednoj litri morske vode. U morskoj vodi otopljene su brojne soli među kojima prevladava kloridna sol NaCl - poznata kao kuhinjska sol. Salinitet ovisi o razlici između količine vode koja je napustila ocean isparavanjem i količine vode koja je u njega pristigla oborinama i dotokom kopnenih voda, o stvaranju i otapanju leda, strujanju i miješanju u moru. Prosječni salinitet svjetskog mora iznosi 35 promila što znači da je u jednoj litri morske vode otopljeno 35 grama soli. Jadransko more je dio Sredozemnog koje spada u mora u kojima je isparavanje veće od dotoka slatke vode i ima prosjek od 38 promila. Klimatske promjene donijet će još toplija i sušnija ljeta te jače zagrijavanje i zaslanjivanje površine mora. Zbog svega navedenog potrebno je vršiti analize morske vode i nastojati svojim ponašanjem što više zaštititi prirodu.

Tomislava Jelovčić

H2LO festiva

H2LO festival organizira Udruga Na Maloj Loži u suorganizaciji i partnerstvu s Turističkom zajednicom Grada Šibenika. Festival se organizira povodom dana kada je u Šibeniku po prvi put potekla pitka voda iz česme Rodićevac. Ovogodišnja tema je bila „More je/nije voda“ i bilo ju je potrebno povezati sa česmom Rodićevac. Učenici Područne škole Prvić Šepurine sudjelovali su na gastro radionici koju je vodila Turističko- ugostiteljska škola Šibenik i na radionici „Poruka iz boce- čuvajmo more“.

Tomislava Jelovčić

Osnovna škola prof. Filipa Lukasa, Kaštel Stari Dijamantna Ekoškola s realnim utjecajem

OŠ prof. Filipa Lukasa iz Kaštel Starog kontinuirano njeguje ekološki odgoj kroz integraciju u redovne i izvannastavne aktivnosti. Sustavno evaluiraju program: učenici sudjeluju u planiranju, provedbi i povratnim anketama, a rezultati se redovito koriste za unapređenje sadržaja. Tako se program stalno prilagođava potrebama lokalne zajednice i globalnih ciljeva održivog razvoja.

Originalni projekti i inovacije

- Eko-maškare – kreativni dan kada su učenici izrađivali kostime od recikliranih materijala.
- Božićna prodajna izložba – ručno izrađeni ukrasi i predmeti od materijala koji bi inače završili u otpadu.
- Sudjelovanje u programu Volonterra udruge Sunce, kroz koji učitelji stječu iskustvo u praktičnom volontiranju za okoliš.
- Berba maslina u školskom masliniku – tradicionalna i omiljena aktivnost u koju se uključuje cijela škola. Učenici zajednički beru masline iz školskog maslinika, uče o važnosti maslinarstva i stvaraju vlastito školsko maslinovo ulje, koje kasnije koriste u edukativne i promotivne svrhe.

Gospodarenje otpadom i suradnja s tvrtkama

Škola je provela uspješne akcije:

- Prikupljanja starih baterija u suradnji s tvrtkom Friš d.o.o., specijaliziranom za zbrinjavanje opasnog otpada.

- Prikupljanja starog papira u partnerstvu s lokalnom komunalnom tvrtkom Eko -Flor Plus., čime se poticala reciklaža i smanjenje otpada.

Povezanost sa zajednicom

Škola aktivno sudjeluje u nacionalnoj akciji Zelena čistka, čisteći lokalne parkove i gradske površine. Obilježavanje Dana planeta Zemlje uključuje radionice i predavanja u školskom i gradskom prostoru. Posebno je značajan projekt zelene učionice, uređen zahvaljujući donaciji Zračne luke Sveti Jeronim – predstavljajući model učenja u prirodnom okruženju.

U sklopu ekoloških aktivnosti za najmlađe učenike, organizirana je edukativna radionica Zeleno i modro – odvajanje otpada, koja je kroz igru i praktične primjere učenicima nižih razreda približila važnost pravilnog odvajanja otpada u svakodnevnom životu. Ovakve aktivnosti još su više povezale školu s lokalnom zajednicom te dodatno razvile ekološku svijest od najranije dobi.

Međunarodna i međuškolska suradnja

- Kroz Erasmus+ projekt Learn Sustain (KA220 & KA122), Agencija za mobilnost i EU fondove odobrila je školi dvije mobilnosti: edukaciju učitelja u digitalnim i vanučioničkim metodama te razmjenu učenika u Mađarskoj i Italiji. U petodnevnom međunarodnom susretu sudjelovale su škole iz Slovačke i Portugala.

- Škola aktivno surađuje s drugim školama i vrtićima u Hrvatskoj na edukacijama i akcijama pravilnog zbrinjavanja otpada te kroz eTwinning projekte.

Volonterska akcija Boranka

Učenici OŠ prof. Filipa Lukasa sudjelovali su u akciji Boranka, najvećoj volonterskoj akciji pošumljavanja opožarenih područja u Hrvatskoj. U 44. akciji, na području Plano kod Trogira, učenici su zajedno s vršnjacima iz drugih škola i izviđačima sadili autohtone sadnice poput hrasta, crnog jasena, čempresa i pinije. Osim sadnje, sudjelovali su i u stručnim edukacijama o važnosti šuma i borbi protiv klimatskih promjena.

Kroz sve ove aktivnosti, OŠ prof. Filipa Lukasa ne samo da promiče ekološko ponašanje među učenicima, već svojim primjerom aktivno doprinosi obnovi okoliša i jačanju zajednice na lokalnoj i međunarodnoj razini.

Učiteljice Ljubica Klanac i Melita Grgantov

Osnovna škola Trstenik, Split

Osnovna škola Trstenik iz Splita od školske godine 2022./2023. ponosno nosi status Ekoškole. Od samog početka cilj nam je bio stvarati kulturu održivosti kroz svakodnevne školske aktivnosti, nastavne sadržaje i izvannastavni rad, a posebno kroz rad Učeničke zadruge "Oblutak", koja od 2017. djeluje kao snažan pokretač ekoloških, humanitarnih i kreativnih aktivnosti u školi. Dobro surađujemo s lokalnom zajednicom u našim projektima i aktivnostima, posebno s dječjim vrtićem „Ružmarin“, Split

Kao škola usmjerena na praktično djelovanje, snažno promičemo teme vode, otpada, energije, bioraznolikosti i školskog okoliša. Naša eko-patrola redovito prati stanje okoliša, učenici vode eko-dnevnik, organiziraju se radionice i akcije čišćenja, a školski vrt, voćnjak i maslinik kontinuirano se uređuju i nadopunjuju. U dvorištu uspješno uzgajamo limune, jabuke, masline, kupine, naranče i začinsko bilje, a svaka sadnja uključuje i edukativni dio kroz razrede i zadatke.

Središte mnogih eko aktivnosti je upravo Učenička zadruga "Oblutak", koja okuplja učenike, učitelje i roditelje. Kroz "Oblutak" provodimo: Božićne i proljetne sajmove s ekološkim i ručno izrađenim proizvodima, radionice izrade prirodne kozmetike, recikliranih ukrasa i uporabnih predmeta, akcije sadnje i održavanja školskog okoliša, humanitarne inicijative povezane s očuvanjem okoliša (npr. "Plastičnim čepovima do skupih lijekova").

Poseban naglasak stavljamo na projektne dane i tjedne, kao što je projekt „Čuvari prirode – održivost počinje u školi“, gdje su učenici interdisciplinarno obrađivali eko-teme kroz nastavu hrvatskog jezika, prirode, likovne kulture, povijesti i matematike. Iako nemamo školsku kuhinju, učenici donose vlastite obroke u skladu s preporukama Ministarstva zdravstva, a preporučujemo voće kao međuobrok i potičemo zdravu prehranu.

U naš rad aktivno su uključeni roditelji, koji sudjeluju u organizaciji i provedbi aktivnosti, kao i lokalna zajednica. Komuniciramo putem web stranice škole, Facebook stranice UZ "Oblutak" i školskih panoa, a u planu nam je razviti suradnju i s lokalnim medijima. U OŠ Trstenik vjerujemo da održivost nije samo tema, već način života. Kroz svakodnevne aktivnosti učimo djecu kako biti odgovorni, kreativni i angažirani građani — za školu, zajednicu i za naš planet.

Nikola Grgić, prof. povijesti i sociologije

Osnovna škola Brda, Split **Živi zdravo, živi sretno!**

Dana 7. travnja 2025., na Svjetski dan zdravlja, naša škola je organizirala projektni dan pod nazivom "Živi zdravo, živi sretno!". Cilj ovog događaja bio je potaknuti učenike na usvajanje zdravih životnih navika kroz razne edukativne i zabavne aktivnosti.

Projektni dan imao je sljedeće ciljeve:

- Promicanje zdravih prehrambenih navika: Učenici su kroz razne radionice i aktivnosti učili o važnosti zdrave prehrane.
- Poticanje tjelesne aktivnosti: Organizirane su sportske aktivnosti i predavanje Blanke Vlašić kako bi se učenici potaknuli na redovito vježbanje i bavljenje sportom.
- Podizanje svijesti o važnosti odmora i sna: Učenici su istraživali i analizirali svoje navike spavanja te izradili plakate s preporukama.
- Edukacija o štetnosti šećera: Kroz izradu plakata, učenici su učili o udjelu šećera u sokovima i gaziranim pićima.
- Očuvanje bioraznolikosti: Sadnjom sadnica autohtone vrste žrnovske jabuke, učenici su doprinijeli očuvanju bioraznolikosti.

- Provođenje kviza o zdravim životnim navikama: Kroz sudjelovanje u kvizu, učenici i djelatnici testirali su svoje znanje o zdravim životnim navikama i stekli nova saznanja.

U provedbi Projektnog dana sudjelovali su svi učenici naše škole, od prvog do osmog razreda. Aktivnosti su bile tematski podijeljene kako bi se obuhvatili različiti aspekti zdravog života i potaknulo učenike na aktivno sudjelovanje.

1. Hrana i piće

- "Tanjur zdrave prehrane" - Učenici 1. A razreda saznali su više o „Zdravom tanjuru“ tj. konceptu pravilne prehrane koji pomaže u odabiru i kombiniranju namirnica kako bi se osigurala uravnotežena i raznolika prehrana te su izradili prikaz zdravog obroka na plakatu.
- "Od vrta do stola" - Učenici 1. B razreda izradili su plakat i video snimku na kojima prikazuju održavanje svoje gredice u školskom vrtu, branje blitve i pripremu zdravog obroka - pite od blitve i mladoga sira.
- Pravilna prehrana, uz redovitu tjelesnu aktivnost, ključna je za održavanje zdravlja i prevenciju bolesti.

2. Aktivnost i sport

- Učenici 2. A i 2. B razreda izradili su plakate o sportovima i aktivnostima u slobodno vrijeme.
- Na satu TZK trenerica sportskog kluba „CrossFit XV“ prezentirala je učenicima 2. B i 4. C što se radi u sportskom klubu. Učenici su vježbali zajedno s njom te su se na kraju sata natjecali u štafeti.

3. Odmor i san

Učenici 3. A i 3. B razreda proveli su anketu o navikama spavanja, analizirali rezultate i izradili plakat s preporukama za bolji san.

4. Šećeri u napitcima

Učenici 7. A razreda izradili su plakate koji prikazuju udio šećera u sokovima i gaziranim pićima, podižući svijest o štetnosti prekomjernog unosa šećera.

5. Očuvanje bioraznolikosti

Učenici 8. A, u sklopu Učeničke zadruge "Mendula", posadili su četiri sadnice autohtone vrste žrnovske jabuke u školskom vrtu te na taj način doprinijeli očuvanju bioraznolikosti.

6. Plesom do zdravlja

Niz studija potvrđuje činjenicu kako ples ima višestruke pozitivne učinke na naše zdravlje, odnosno na naše tjelesne i kognitivne sposobnosti. Tijekom velikog odmora u školskom dvorištu, učenici i djelatnici škole su sudjelovali u kratkim plesnim točkama koje su vodile trenerice plesne skupine "Sedmi vjetar".

7. Inspirativni susret s Blankom Vlašić

Učenici četvrtih i petih razreda pažljivo su pratili zanimljivo predavanje svjetski poznate atletičarke Blanke Vlašić, koja je podijelila svoja iskustva i motivirala učenike na bavljenje sportom. Nakon predavanja naša gošća je rado odgovarala učenicima na brojna pitanja.

8. Analiza prehrambenih navika učenika

Tijekom nastavne godine Ekopatrola i školska pedagoginja proveli su istraživanje o prehrambenim navikama učenika za vrijeme boravka u školi. Pedagoginja je analizirala rezultate te ih predstavila učenicima i djelatnicima škole.

9. Brda PUBLIC kviz "Živi zdravo, živi sretno!"

Učenici od petog do osmog razreda, djelatnici i roditelji sudjelovali su u Brda PUBLIC kvizu "Živi zdravo, živi sretno!", testirajući svoje znanje o zdravim životnim navikama. Natjecalo se ukupno 17 ekipa, tj. 68 natjecatelja. Brojna publika bodrila je svoje favorite. Ravnateljica Katarina Zelić čestitala je najboljim ekipama te im uručila priznanja i prigodne darove.

Projektni dan "Živi zdravo, živi sretno!" bio je izuzetno uspješan, a učenici su kroz razne aktivnosti stekli nova znanja i vještine koje će im pomoći u održavanju zdravog načina života. Ponosni smo na svoj doprinos obilježavanju Svjetskog dana zdravlja kroz navedene aktivnosti te zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u našem Projektnom danu.

Osim aktivnosti provedenih tijekom Projektnog dana, u sklopu Eko teme „Zdrav život“, dana 17. ožujka 2025., u našoj školi održano je predavanje i radionica studentica Medicinskog fakulteta u Splitu u svrhu obilježavanja „Tjedna mozga“. Cilj predavanja pod nazivom „Tajni svijet mozga“ je bio poučiti učenike sedmih i osmih razreda kako mozak funkcionira i zašto je toliko važan u tijelu. Saznali su zašto je važno razumijevanje emocija, kvalitetan san i kako će oni sami održavati svoj mozak zdravim. Priču su zaokružile osvještavanjem o štetnosti društvenih mreža i koliko velik udio one imaju u razvijanju ovisnosti o dopaminu. Nakon predavanja učenici su imali priliku sudjelovati u radionici gdje su kreativnim razmišljanjem morali doći do rješenja.

Također, 30. travnja 2025. roditeljima su na zajedničkom roditeljskom sastanku predstavljeni rezultati istraživanja Ekopatrole i školske pedagoginje o prehrani učenika tijekom boravka u školi, a zatim je nutricionistica Ivana Tokić Sedlar održala zanimljivo i korisno predavanje s praktičnim savjetima za zdraviju prehranu školske djece .

Nadamo se da smo provedenim aktivnostima potaknuli učenike, djelatnike škole i roditelje na održavanje zdravog načina života.

„Živite zdravo, živite sretno!“

školska koordinatorica: Danijela Radić, prof., uč. savjetnik

Osnovna škola Bol

Kružna ekonomija (od polja do stola) – Circular Economy (From Farm to Table)

U današnjem brzom svijetu, pokret „od farme do stola“ nije samo trend; to je duboka revolucija u načinu na koji dobivamo i konzumiramo hranu. Namirnice proizvedene na ovakav način su zdrave i održive. Skraćivanjem roka prijevoza od proizvođača do potrošača, pridonijet će se poboljšanju zdravlja i kvaliteti života potrošača te će lokalnoj zajednici i samome društvu pomoći da smanji troškove povezane sa zdravljem.

Svježa, sezonska, manje prerađena hrana uzgojena po načelima održivosti donosi korist potrošačima, klimi, okolišu i proizvođačima. Ovim izlaganjem ću pokušati povezati održivi razvoj i tradicionalne načine pripreme hrane te proizvode koji promiču kulturnu baštinu otoka Brača i našeg mjesta Bola te održivosti otoka.

Da bi smo promovirali održivost u proizvodnji važno je razmišljati o načinima kako smanjiti ekološki otisak proizvodnje, kao što su korištenje ekoloških prihvatljivih gnojiva i tehnika uzgoja te recikliranje otpada. Ovim izlaganjem predstaviti ću vam nekoliko proizvoda koji predstavljaju budućnost održivog razvoja i kojima bismo svi trebali težiti.

CIRCULAR ECONOMY – strategy FROM FARM TO TABLE

Lokalni ribar → svježa sipa → najkraće moguće vrijeme prijevoza i pripreme → lokalni proizvod → ukusno i tradicionalno jelo.

promjena“ provodi Hrvatsko debatno društvo, pod mentorstvom Dijane Ledić Begonja uz podršku Europskih snaga solidarnosti. Naši projekti predstavljaju spoj ekološke odgovornosti, građanskog angažmana i kreativnog izražavanja, a prijavili smo projekte „TRSTENIK - Negativan utjecaj loše infrastrukture i potoka na uvalu Trstenik“ te „AZBEST - Problem azbesta u sjevernoj luci Split“.

Biciklijada

U Europskom tjednu mobilnosti povodom Svjetskog dana bez automobila, 22. rujna 2024., Udruga Sunce organizirala je 13. Splitsku biciklijadu. Naši vrijedni učenici 3.e i 4.e razreda sa profesoricama Jelaska M. i Peraga I. su i ove godine rado sudjelovali u realizaciji ovog javnog događaja. Pojedini učenici su volontirali dok su drugi bicikliranjem nastojali promicati održivu urbanu mobilnost i alternativne oblike prijevoza, poput bicikla. “Krećimo se održivo i ostanimo zdravi!”

Posjet Kemijsko tehnološkom fakultetu u Splitu

Dana 4. ožujka 2025. naši ekološki tehničari 4.E razreda su u pratnji profesora A. Škobalja i M. Jelaska posjetili Zavod za inženjerstvo okoliša i Zavod za prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju na Kemijsko tehnološkom fakultetu u Splitu. Informirali su se o studijskim programima ali su imali prilike upoznati se i sa moderno opremljenim laboratorijima u kojima se izvodi praktična nastava. Briga o okolišu i zdrava prehrana su sinergija i ključ zdravog življenja te se nadamo da će naši ekolozi i dalje razmišljati zeleno za bolju i ljepšu budućnost.

III. gimnazija, Split

III. gimnazija ove je godine dobila status Ekoškole. Između brojnih eko aktivnosti koje provodimo i programa u kojima sudjelujemo, istaknuli bismo istraživanja koja su usmjerena na stjecanje spoznaja iz područja Ekologije i podizanje ekološke svijesti učenika, nastavnika, ali i šire javnosti. Navedena istraživanja osvojila su i nagrade na Državnim natjecanjima iz Biologije.

ISPITIVANJE TOKSIČNOSTI TROSKE IZ DUGOG RATA POMOĆU ALLIUM CEPA TESTA

Autori: Tončica Grubišić i Vita Medić

Mentor: Ines Alujević, prof

U bivšoj tvornici Dalmacija d.d na području Dugog Rata odvijala se proizvodnja ferolegura tijekom druge polovine prošlog stoljeća. U razdoblju od 30 godina u more je odbačeno oko 1.670.000 m³ troske i materijala (Bakula, 2015). Troska je silikatna talina, nusprodukt pri taljenju željeza u visokim pećima (HE 2021). Cilj istraživanja bio je utvrditi toksičnost troske odložene na području Dugog Rata pomoću Allium cepa testa. Iako se radi o testnom organizmu koji je biljka, dobiveni rezultati mogu upozoravati na toksičnost istraživanih spoja i kod životinja, s obzirom da je oštećeni materijal DNA zajednički svim živim bićima (Tedesco i Laughinghouse, 2012).

Mjesto uzorkovanja (Google Earth)

Naslage troske na području uzorkovanja

U istraživanju se proučavao utjecaj različitih koncentracija i veličine zrna troske na duljinu korjenčića testnog organizma, mitotski indeks i udio kromosomskih aberacija. Prije istraživanja postavljene su hipoteze:

1. Troska će u testnim otopinama stimulirati rast korjenčića.
2. Na korjenčićima lukovica tretiranim otopinama s troskom biti će uočene promjene u duljini, boji i obliku korjenčića.
3. Na korjenčićima lukovica tretiranim otopinama s troskom biti će uočljive mikroskopske promjene (kromosomske aberacije, vakuole u interfaznim jezgrama).
4. Na lukovicama tretiranim otopinom usitnjene troske biti će jače izražene mikroskopske i makroskopske promjene nego na lukovicama tretiranim otopinom troske u izvornom obliku.

Otopine su pripravljene dodavanjem 10, 20 i 40 g troske u izvornom obliku (u kojem je skupljena) u 1 L destilirane vode te 10, 20 i 40 g usitnjene troske u 1 L destilirane vode.

Pet lukovica prebačeno je u svaku od 6 otopina s troskom, 5 lukovica u čaše s izvorskom vodom (negativna kontrola) i 5 lukovica u čaše s vodikovim peroksidom (pozitivna kontrola). Četiri korjenčića po lukovici izrezana su nakon 24 sata, fiksirana i obojena aceto karminom. Pod mikroskopom su promatrane kromosomske aberacije i interfazne vakuole u stanicama luka te je izračunat mitotski indeks. Nakon 72 sata izrezani su svi korjenčići te je izmjerena njihova duljina.

Priprema otopine krupne troske

Testne otopine

Duljina korjenčića izmjerena je pomičnom mjerkom MEBA Inoxydoble. Mikroskopski preparati promatrani su i fotografirani mikroskopom B-150D-BRPL s kamerom pri povećanju od 1000x, prebrojano je 250 stanica po preparatu (500 stanica po lukovici, 2500 po tretmanu)
Mitotski indeks izračunat je prema izrazu:

$$\text{Mitotski indeks(MI)} = \frac{\text{broj stanica u mitozu}}{\text{ukupan broj stanica}} \cdot 100\%$$

Kromosomske aberacije- rezultat je izražen kao udio kromosomskih aberacija u ukupnom broju izbrojanih stanica po tretmanu (2500).

Statistička značajnost rezultata utvrđena je ANOVA testom pomoću mrežnog statističkog kalkulatora Datatab (2023.), $p < 0,05$.

Rezultati su pokazali da su svi korjenčići tretirani otopinama troske bili duži od korjenčića tretiranih negativnom i pozitivnom kontrolom. Tretmani s usitnjenom troskom i 40 g/L krupne troske imali su značajno veći mitotski indeks u usporedbi s kontrolnim otopinama i tretmanima s 10 g/L i 20 g/L krupne troske. Otopine s usitnjenom troskom uzrokovala su najviše kromosomskih aberacija. Tretman s 20 g/L usitnjene troske pokazuje najjači negativan učinak.

Rezanje korjenčića i fiksacija

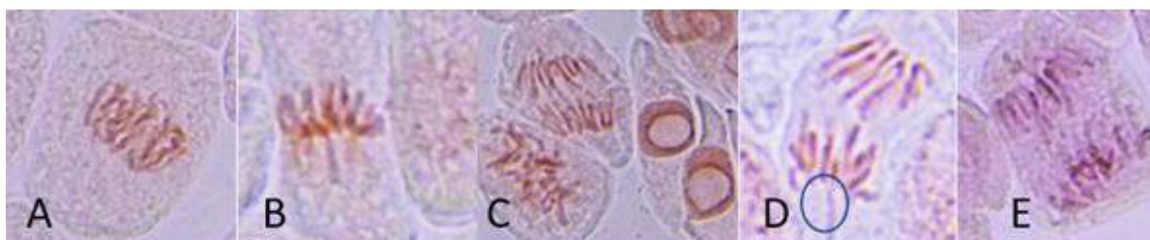
Izrada preparata

Ovim je istraživanjem potvrđena pretpostavka o citotoksičnosti i genotoksičnosti troske što se očituje kroz povećanje rasta korjenčića i povećane učestalosti dioba te pojavu mutacija i interfaznih vakuola čime su potvrđene hipoteze 1, 3 i 4 i dijelom hipoteza 2 koja predviđa promjene u morfologiji korjenčića.

Toksičnost troske potvrđena Allium cepa testom ukazuje na to da svakodnevno udisanje čestica troske stanovnika Dugog Rata vjerojatno negativno utječe na njihovo zdravlje.

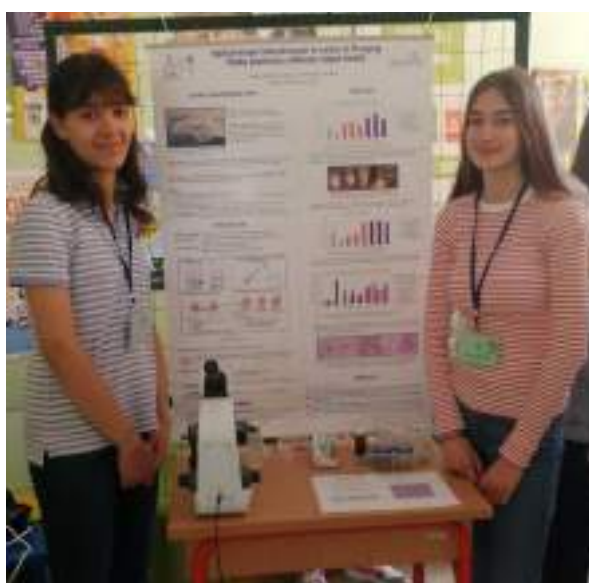
Morfološke razlike korjenčića nakon tretmana kontrolnim otopinama i otopinama krupne troske 10g/L i usitnjene troske 20g/L

Mutacije u stanicama A. cepa pri tretmanu usitnjenom troskom 20 g /L - A-B slijepljeni metafazni kromosomi, C-raspršeni metafazni kromosomi, anafazni most i st. s interfaznim vakuolama u jezgrama, D- anafaza s odvojenim kromosomom E-anafazni mostovi i multipolarno diobeno vreteno

Literatura

- Bakula M. 2015. Sanacijski program tvorničkog kruga bivše tvornice ferolegura u Dugom Ratu DVOKUT ECRO d.o.o., https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/NASLOVNE%20FOTOGRAFIJE%20I%20KORI%20C5%A0TENI%20LOGOTIPOVI/doc/sanacijski_program.pdf, pristupljeno 20.10.2022
- DATAtab Team, 2023. DATAtab: Online Statistics Calculator. DATAtab e.U. Graz, Austria. URL <https://datatab.net>, pristupljeno: 27. 1. 2023..
- Tedesco S.B., Laughinghouse IV H. D., 2012., Bioindicator of Genotoxicity: The Allium cepa Test., IntechOpen, <https://www.intechopen.com/chapters/29315>, accessed : 22. 10. 2022.
- Troska. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 15. 4. 2023. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62469>>.

Prezentiranje istraživanja

ISPITIVANJE UTJECAJA KREMA ZA SUNČANJE NA VODENE EKOSUSTAVE

Autori: Tončica Grubišić i Vita Medić

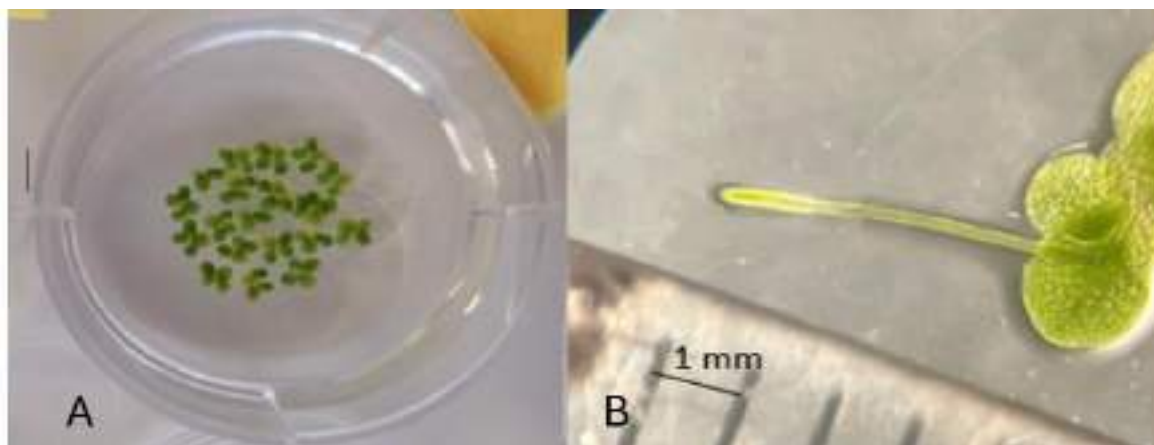
Mentor: Ines Alujević, prof

Intenzivna upotreba krema za sunčanje u cilju suzbijanja štetnog UV zračenja rezultira njihovim značajnim otpuštanjem u vodeni okoliš. Mineralne kreme za sunčanje sadrže anorganske okside metala (ZnO i TiO₂). Nanočestice koje se koriste u nekim mineralnim kremama kako bi se izbjegla pojava nepovoljnog bijelog traga na koži, mogu ulaziti u stanice i izazvati poremećaje na različitim razinama. Kemijske kreme mogu sadržavati štetne spojeve poput oktokrilena, oktinoksata, avobenzona. Otpuštanjem u vodeni okoliš, kreme za sunčanje mogu smanjiti ili blokirati proces fotosinteze te poremetiti ravnotežu vodenog ekosustava. Sve intenzivniji razvoj turizma bez pravih strategija održivosti narušava ravnotežu našeg podmorja i slatkovodnih staništa. U Jadranu su posebno ugrožene livade morske cvjetnice posidonije i koraljni grebeni.

Vodena leća je mali plutajući makrofit koji pripada porodici Lemnaceae.

Lemna minor test ponovnog rasta korijena je nova znanstvena metoda mjerenja duljine novorazvijenog korijena vodene leće (Lemna minor L.) (Park i sur., 2022), testnog organizma koji se često koristi u ispitivanju onečišćenja voda (Cheng i Stomp 2009).

Vodena leća A - u jažici s kontrolnom otopinom,

B- promatrana binokularnom lupom (povećanje 6X)

Ovim istraživanjem želi se ukazati na ekološki problem s kojim hrvatska javnost nije dovoljno upoznata i potaknuti odgovorne na zaštitu posebno ugroženih staništa. Cilj ovog istraživanja bio je procijeniti i usporediti utjecaj četiri različite kreme za sunčanje; Hawaiian tropic deklarirane kao ekološki prihvatljive, Nivea sun mineralne kreme s nanočesticama, Esencia Adria kemijske kreme s oktokrilenom i dječje kreme Baby love prateći razlike u ponovnom rastu korijena vodene leće (*Lemna minor* L) u otopinama 0.1 mL/L, 0.2 mL/L i 0.4 mL/L.

Prije istraživanja postavljene su hipoteze:

1. Novorazvijeni korjenčići leće tretirane otopinama kemijskih kreme za sunčanje koje sadrže štetne spojeve bit će kraći u odnosu na one tretirane otopinama „reef-friendly“ kreme za sunčanje.
2. Smanjenje duljine korjenčića bit će uočeno na testnim organizmima tretiranim svim otopinama kremama za sunčanje.
3. Mineralna krema za sunčanje koja sadrži nanočestice prouzročit će veće smanjenje prirasta korjenčića od one koja je reklamirana kao „reef-friendly“, bez nanočestica.
4. Veće smanjenje prirasta korjenčića prouzročit će otopine većih koncentracija kreme za sunčanje.

Prije samog testiranja vodena leća je rasla 7 dana u otopini destilirane vode i gnojiva (na 5 L destilirane vode stavljeno je 0.5 mL tekućeg gnojiva). Korišteno je gnojivo Easy- Life Profito za vodene biljke. Tako je ostavljena na temperaturi od 25° C na osvijetljenom mjestu 7 dana. Izabrane su zdrave biljke koje su zelene boje i sastoje se od 2 do 3 identična listića. Korjenčići su im izrezani pomoću škara i takvi listići bez korjenčića su stavljeni u prozirne plastične jažice za kulturu stanica sa otopinama različitih kreme za sunčanje. Za svaku od 4 različite kreme za sunčanje pripremljene su 3 različite koncentracije otopina (0.1 mL/L, 0.2 mL/L i 0.4 mL/L) i otopina za klijanje (destilirana voda i gnojivo) koja je poslužila i kao kontrolna otopina. U svakoj testnoj skupini bilo je 20 jedinki i 20 jedinki u kontrolnoj skupini. Listići su čuvani na sobnoj temperaturi od 22° C u osvijetljenom prostoru (bijelo svjetlo). Inhibicija rasta korjenčića je trajala 72 h. Nakon toga je svaka biljčica (listići s korjenčićem) stavljena na predmetno stakalce te fotografirana. Fotografije su naknadno obrađene u programu ImageJ u kojem je precizno određena duljina svakog korjenčića. Statistička značajnost utjecaja kreme za sunčanje na rast vodene leće utvrđena je ANOVA testom uz pomoć mrežnog statističkog kalkulatora (<https://datatab.net>, 2023). Radi utvrđivanja statistički značajne razlike između svakog od parova tretmana korišten je Bonfferoni post-hoc test.

Prezentiranje istraživanja učenicima 1. razreda

Letak– Upotreba sigurnih kreme za sunčanje

Rezultati su pokazali da su sve testirane kreme, osim Hawaiian tropic u manjim koncentracijama otopina, uzrokovale statistički značajno smanjenje rasta novostvorenog korjenčića u odnosu na kontrolnu skupinu. Najveću inhibiciju rasta u otopinama svih koncentracija izazvala je krema s nanočesticama Nivea sun. Kod svih jedinki tretiranih otopinama krema za sunčanje uočene su morfološke promjene poput smanjenja površine listića, raspadanja listića, gubitka pigmenta. Istraživanjem je utvrđeno da kreme za sunčanje imaju toksičan učinak na vodene ekosustave.

Literatura

- Cheng JJ, Stomp AM. 2009. Growing duckweed to recover nutrients from wastewaters and for production of fuel ethanol and animal feed. *Clean–Soil, Air, Water*. Jan;37(1):17–26.
- DATAtab Team, 2023. DATAtab: Online Statistics Calculator. DATAtab e.U. Graz, Austria. URL <https://datatab.net>, pristupljeno: 20. 1. 2024.
- Park, J. i sur. 2022. Interlaboratory Validation of Toxicity Testing Using the Duckweed *Lemna minor* Root-Regrowth Test. *Biology (Basel)* 11,37

Osnovna škola Lapad, Dubrovnik

Osnovna škola Lapad smještena je na poluotoku Lapad kojeg s istočne strane oplakuje Gruški zaljev, a sa južne strane otvoreno more dok sa sjevera u more pritječe Rijeka Ombla. Sama škola ima svoju staru borovu šumu. Zbog loših vremenskih uvjeta ove smo godine pretrpjeli znatne gubitke u broju starih velikih borova. Nadamo se da ćemo iste uspjeti zamijeniti autohtonim samoniklim stablima. Osim šume imamo maslinik koji održavaju učenici skupine Maslina. Oni osim u branju maslina sudjeluju i u njihovoj preradi.

Kako bi se razvila ljubav prema maslinama često odlaze u posjete ostalim maslinarima. Također učenici uče i o važnosti pčela pa se redovito obilježava dan pčela. Uz prigodna predavanja lokalnih pčelara i degustacije meda. S obzirom da nam je u neposrednoj blizini i rezervat Lokrum, tamo rado odlaze na poludnevne izlete gdje u prirodi imaju terensku nastavu vezano za ekološke teme, biološku raznolikost i sl.

Maslinari izrađuju naljepnice za staklenke Maslina koje su sami pripremili

Školu pohađa 536 učenika od 1.-8. razreda, od kojih je 38 učenika s teškoćama. Škola ima 28 razrednih odjela. Svi radimo u jednoj smjeni. 48 učitelja, 16 pomoćnika u nastavi, 5 članova stručno-razvojne službe. Osim redovnih predmeta brojni su predmeti dodatne nastave te brojne izvannastavne aktivnosti u kojima sudjeluje veliki broj naših učenika. Čitavu nastavnu godinu naši učenici kroz razne aktivnosti obrađuju ekološke teme, pa šaljem samo neke od njih.

Terenskoj nastavi u Nacionalnom parku Mljet. Putovanje je započelo ranim polaskom ispred škole, a tijekom vožnje učenici su promatrali krajolik i učili o prirodnim i geografskim obilježjima našega kraja. Po dolasku na otok, sudjelovali su u edukativnim radionicama koje su organizirali djelatnici parka. Nakon radionica, posjetili su otočić Svete Marije gdje su razgledali crkvu i samostan te slušali o njihovoj povijesti. Dan su završili kupanjem i druženjem kod Malog mosta prije povratka trajantom u večernjim satima.

Terenska nastavu u Konavlima. Obišli su Kuću Bukovac – rodnu kuću i muzej Vlahu Bukovca, Mauzolej obitelji Račić te Zračnu luku Ruđera Boškovića. U Zavičajnoj kući Čilipi su se upoznali procesom nastanka svile. Uživali su u druženju, igri i stjecanju novih znanja.

U suradnji s Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije, naši učenici imali su priliku upoznati se s pričom o ovoj zanimljivoj, ali ugroženoj vrsti. Kroz ovu izložbu, saznali su sve o riječnoj kornjači i otkrili kako svojim djelovanjem mogu pomoći očuvanju njezinog staništa i zaštititi okoliša. Izložba se može pogledati do petka u holu škole.

Slatko uz Božić

Arancini su slatka tradicionalna grickalica od prokuhane, sušene i zašećerene korice naranče koja se priprema u našem kraju.

Fany Bilić

Popis Ekoškola i FEE EcoCampus-a

Popisom su obuhvaćene sve odgojno-obrazovne ustanove, po županijama i generacijama, koje su tijekom 2024./2025. šk. godine stjecale, obnavljale ili utvrđivale status Ekoškole ili FEE EcoCampus-a.

Također, popisom su obuhvaćene i odgojno-obrazovne ustanove koje su u protekle 25 godine stekle status međunarodne Ekoškole ili FEE EcoCampus-a ali su u međuvremenu izašle iz programa (podcrtano) ili stavile svoj status u mirovanje.

Vukovarsko-srijemska županija

1. Osnovna škola Zrinskih, Nuštar, 2. generacija (mirovanje)
2. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Komletinci, 3. generacija
3. Osnovna škola Josipa Lovretića, Otok, 3. generacija
4. Osnovna škola „Antun i Stjepan Radić“, Gunja, 3. generacija
5. Srednja škola Ilok, 3. generacija
6. Gimnazija Vukovar, 5. generacija (mirovanje)
7. Poljoprivredno šumarska škola Vinkovci, 7. generacija
8. Osnovna škola Tordinci, 9. generacija
9. Osnovna škola Blage Zadre, Vukovar, 10. generacija
10. Osnovna škola Lovas, 11. generacija
11. Osnovna škola „Antun Gustav Matoš“, Tovarnik, 16. generacija
12. Osnovna škola Ivana Kozarca, Županja, 17. generacija
13. Dječji vrtić „Bajka“, Vinkovci, 18. generacija
14. Dječji vrtić Vukovar I, Vukovar, 19. generacija
15. Osnovna škola Ivana Mažuranića, Vinkovci, 20. generacija
16. Osnovna škola „Franjo Hanaman“, Drenovci, 23. generacija

Osječko-baranjska županija

17. Osnovna škola Antuna Mihanovića, Osijek, 1. generacija
18. Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Osijek, 1. generacija
19. Osnovna škola „August Harambašić“, Donji Miholjac, 1. generacija
20. Osnovna škola Bilje, 2. generacija (mirovanje)
21. Osnovna škola Popovac, 2. generacija
22. Osnovna škola Josipa Kozarca, Semelji, 2. generacija
23. Osnovna škola „August Šenoa“, Osijek, 3. generacija
24. Osnovna škola „dr. Franjo Tuđman“, Beli Manastir, 3. generacija
25. Osnovna škola Draž, 4. generacija
26. Druga srednja škola Beli Manastir, 4. generacija
27. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Čepin, 4. generacija

28. Ekonomska škola Braće Radić, Đakovo, 4. generacija
29. Srednja strukovna škola Antuna Horvata, Đakovo, 4. generacija
30. Osnovna škola Ernestinovo, 5. generacija (mirovanje)
31. Ugostiteljsko-turistička škola Osijek, 5. generacija
32. Dječji vrtić „Mak“, Osijek, 8. generacija
33. Osnovna škola Dore Pejačević, Našice, 8. generacija
34. Osnovna škola „Ivana Brlić Mažuranić“, Strizivojna, 10. generacija
35. Osnovna škola Josipovac, 12. generacija
36. Dječji vrtić „Radost“, Darda, 12. generacija
37. Osnovna škola „Retfala“, Osijek, 13. generacija
38. Osnovna škola kralja Tomislava, Našice, 15. generacija
39. Centar za odgoji i obrazovanje „Ivan Štark“, Osijek, 16. generacija
40. Osnovna škola Jagodnjak, 17. generacija (mirovanje)
41. Graditeljsko-geodetska škola Osijek, 17. generacija
42. Dječji vrtić „Zvončić Našice“ - Grad Našice, 20. generacija
43. Osnovna škola „Vijenac“, Osijek, 23. generacija

Brodsko-posavska županija

44. Osnovna škola Ljudevita Gaja, Nova Gradiška, 1. generacija
45. Gimnazija Nova Gradiška, 2. generacija
46. Osnovna škola „Antun Matija Reljković“, Bebrina, 2. generacija
47. Osnovna škola „Ivan Mažuranić“, Sibinj, 3. generacija
48. Osnovna škola Okučani, 3. generacija
49. Osnovna škola „Milan Amruš“, Slavonski Brod, 7. generacija
50. Dječji vrtić Ivane Brlić Mažuranić, Slavonski Brod, 7. generacija
51. Dječji vrtić Nova Gradiška, 13. generacija
52. Osnovna škola „Hugo Badalić“, Slavonski Brod, 19. generacija
53. Dječji vrtić „Ivančica“, Oriovac, 19. generacija
54. Srednja škola Matije Antuna Reljkovića, Slavonski Brod, 25. generacija

Požeško-slavonska županija

55. Osnovna škola Julija Kempfa, Požega, 2. generacija
56. Osnovna škola „Mladost“, Jakšić, 2. generacija
57. Osnovna škola Grigora Viteza, Poljana, 2. generacija
58. Osnovna škola Vladimira Nazora, Trenkovo, 3. generacija
59. Dječji vrtić Jakšić, 19. generacija
60. Katolička osnovna škola u Požegi, 21. generacija (mirovanje)
61. Tehnička škola Požega, 24. generacija
62. Dječji vrtić „Kockica“, Lipik, 25. generacija

Virovitičko-podravska županija

63. Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica, 1. generacija (mirovanje)
64. Strukovna škola Virovitica, 1. generacija (mirovanje)
65. Osnovna škola Voćin, 4. generacija
66. Osnovna škola Suhopolje, 4. generacija
67. Osnovna škola „Ivana Brlić Mažuranić“, Orahovica, 5. generacija
68. Osnovna škola Eugena Kumičića, Slatina, 5. generacija
69. Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku dr. Terezija Salaj Rakić, Virovitica, 5. generacija
70. Srednja škola „Stjepan Ivšić“, Orahovica, 6. generacija
71. Dječji vrtić „Cvrčak“, Virovitica, 10. generacija
72. Osnovna škola „Davorin Trstenjak“, Čađavica, 13. generacija
73. Dječji vrtić „Potočnica“, Pitomača, 18. generacija

Bjelovarsko-bilogorska županija

74. II. osnovna škola Bjelovar, 1. generacija
75. Tehnička škola Daruvar, 2. generacija
76. Gimnazija Daruvar, 3. generacija
77. IV. osnovna škola Bjelovar, 4. generacija
78. Srednja škola Daruvar, 5. generacija
79. Osnovna škola Sirač, 5. generacija
80. Osnovna škola Slavka Kolara, Hercegovac, 5. generacija
81. Osnovna škola Mate Lovraka, Veliki Grđevac, 5. generacija (mirovanje)
82. Dječji vrtić „Pčelica“, Čazma, 14. generacija
83. Dječji vrtić „Osmijeh“, Bjelovar, 18. generacija
84. Obrtnička škola Bjelovar, 18. generacija
85. Medicinska škola Bjelovar, 18. generacija
86. Dječji vrtić „Maslačak“, Garešnica, 20. generacija
87. Dječji vrtić „Bubamara“, Bjelovar, 22. generacija (mirovanje)

Koprivničko-križevačka županija

88. Osnovna škola Ferdinandovac, 1. generacija (mirovanje)
89. Osnovna škola Grgura Karlovčana, Đurđevac, 1. generacija
90. Osnovna škola Kalnik, 2. generacija
91. Osnovna škola „Ivan Lacković Croatia“, Kalinovac, 3. generacija

92. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Križevci, 3. generacija
93. Osnovna škola „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, 3. generacija
94. Osnovna škola Sokolovac, 5. generacija
95. Osnovna škola Koprivnički Bregi, 6. generacija
96. Osnovna škola „Đuro Ester“, Koprivnica, 7. generacija
97. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju „Podravsko sunce“, Koprivnica, 9. generacija
98. Osnovna škola Gola, 10. generacija
99. Osnovna škola „Grigor Vitez“, Sveti Ivan Žabno, 11. generacija
100. Dječji vrtić „Tratinčica“, Koprivnica, 15. generacija
101. Dječji vrtić „Maslačak“, Đurđevac, 17. generacija
102. Dječji vrtić Križevci, 17. generacija
103. Osnovna škola „prof. Blaž Mader“, Novigrad Podravski, 18. generacija
104. Dječji vrtić „Igra“, Koprivnica, 19. generacija
105. Osnovna škola „Braća Radić“, Koprivnica, 23. generacija

Međimurska županija

106. Ekonomski i trgovačka škola, Čakovec, 2. generacija
107. Gimnazija Josipa Slavenskog, Čakovec, 2. generacija
108. Osnovna škola Selnica, 3. generacija (mirovanje)
109. Osnovna škola Prelog, 4. generacija
110. Osnovna škola Sveti Martin na Muri, 6. generacija
111. Osnovna škola Štrigova, 7. generacija
112. Osnovna škola Donji Kraljevec, 9. generacija
113. II. osnovna škola Čakovec, 12. generacija
114. Dječji vrtić „Vrapčić“, Šenkovec, 14. generacija
115. Dječji vrtić „Dječja mašta“, Čakovec, 14. generacija
116. Dječji vrtić „Zvončić“, Nedelišće, 17. generacija
117. Dječji vrtić „Cvrčak“, Čakovec, 17. generacija
118. Dječji vrtić „Cipelica“, Čakovec, 17. generacija
119. III. osnovna škola Čakovec, 18. generacija
120. Dječji vrtić Belica, 21. generacija (mirovanje)
121. Dječji vrtić „Vesela loptica“, Prelog, 22. generacija
122. Srednja škola Čakovec, 22. generacija

Varaždinska županija

123. Osnovna škola Tužno, 1. generacija
124. I. osnovna škola Varaždin, 1. generacija
125. Graditeljska, prirodoslovna i rudarska škola Varaždin, 1. generacija
126. Srednja škola „Arboretum Opeka“, Vinica, 2. generacija
127. Osnovna škola Ante Starčevića, Lepoglava, 2. generacija
128. Osnovna škola Visoko, 3. generacija
129. VI. osnovna škola Varaždin, 4. generacija
130. Elektrostrojarska škola Varaždin, 4. generacija
131. Osnovna škola Trnovec, 5. generacija
132. Osnovna škola Sračinec, 5. generacija
133. Osnovna škola Knežinec Gornji, 6. generacija
134. Osnovna škola Antuna i Ivana Kukuljevića, Varaždinske Toplice, 8. generacija

135. Osnovna škola Martijanec, 9. generacija (mirovanje)
136. Osnovna škola Veliki Bukovec, 10. generacija
137. Osnovna škola Petrijanec, 10. generacija
138. Osnovna škola grofa Janka Draškovića, Klenovnik, 10. generacija
139. Osnovna škola Breznički Hum, 10. generacija
140. Dječji vrtić „Ivančice“, Ivanec, 13. generacija
141. Dječji vrtić „Smjehuljica“, Ludbreg, 14. generacija
142. Dječji vrtić „Bajka“, Varaždin, 14. generacija
143. Osnovna škola Izidora Poljaka, Višnjica, 14. generacija
144. Dječji vrtić – „vrtić Panda“, Varaždin, 15. generacija
145. Osnovna škola „Gustav Krklec“, Maruševac – Područna škola Druškovac, 19. generacija
146. Druga gimnazija Varaždin, 19. generacija
147. Dječji vrtić „Suncokret“, Sveti Đurđ, 21. generacija (mirovanje)
148. Prva privatna gimnazija Varaždin s pravom javnosti, 23. generacija

Krapinsko-zagorska županija

149. Osnovna škola Zlatar Bistrica, 1. generacija
150. Osnovna škola Bedekovčina, 2. generacija (mirovanje)
151. Osnovna škola Stjepana Radića, Brestovec Orehovički, 3. generacija
152. Osnovna škola Gornje Jesenje, 3. generacija
153. Osnovna škola Konjščina, 3. generacija (mirovanje)
154. Osnovna škola Antuna Mihanovića, Petrovsko, 4. generacija (mirovanje)
155. Osnovna škola Janka Leskovara, Pregrada, 4. generacija
156. Srednja škola Pregrada, 4. generacija
157. Osnovna škola Pavla Štoosa, Kraljevec na Sutli, 4. generacija (mirovanje)
158. Osnovna škola Viktora Kovačića, Hum na Sutli, 5. generacija
159. Osnovna škola Ksavera Šandora Đalskog, Zabok, 5. generacija (mirovanje)
160. Osnovna škola Đure Prejca, Desinić, 5. generacija
161. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Budinščina, 6. generacija
162. Srednja škola Oroslovje, 6. generacija
163. Osnovna škola Krapinske Toplice, 7. generacija (mirovanje)
164. Osnovna škola „Vladimir Bosnar“, Stubičke Toplice, 7. generacija
165. Dječji vrtić „Zipkica“, Zabok, 8. generacija
166. Srednja škola Zlatar, 8. generacija
167. Osnovna škola Antuna Mihanovića, Klanjec, 10. generacija
168. Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok, 10. generacija
169. Dječji vrtić „Zvirek“, Stubičke Toplice, 11. generacija
170. Dječji vrtić „Zlatni dani“, Zlatar Bistrica, 11. generacija
171. Osnovna škola Matije Gupca, Gornja Stubica, 14. generacija
172. Dječji vrtić „Naša radost“, Pregrada, 16. generacija
173. Dječji vrtić „Jurek“, Gornja Stubica, 23. generacija

174. Dječji vrtić Đurmanec, 25. generacija
175. Dječji vrtić „Kesten“, Klanjec, 25. generacija

Grad Zagreb

176. Osnovna škola „Vjenceslav Novak“, Zagreb, 1. generacija
177. Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskoga, Zagreb, 1. generacija
178. Osnovna škola Augusta Cesarca, Zagreb, 2. generacija
179. Osnovna škola Jordanovac, Zagreb, 2. generacija
180. Ugostiteljsko-turističko učilište Zagreb, 2. generacija
181. Poljoprivredna škola Zagreb, 2. generacija
182. Osnovna škola Voltino, Zagreb, 3. generacija
183. Osnovna škola dr. Vinka Žganca, Zagreb, 4. generacija
184. Osnovna škola „Vukomerec“, Zagreb, 4. generacija
185. Upravna škola Zagreb, 5. generacija
186. Osnovna škola Josipa Jurja Strossmayera, Zagreb, 5. generacija
187. I. osnovna škola Dugave, Zagreb, 5. generacija
188. Osnovna škola Bartola Kašića, Zagreb, 5. generacija
189. Osnovna škola Jure Kaštelana, Zagreb, 5. generacija
190. Osnovna škola Markuševac, 5. generacija
191. Osnovna škola Grigora Viteza, Zagreb, 6. generacija
192. Osnovna škola Gustava Krkleca, Zagreb, 6. generacija
193. Osnovna škola Ivana Filipovića, Zagreb, 6. generacija (mirovanje)
194. Učenički dom „Dora Pejačević“, Zagreb, 6. generacija
195. Dječji vrtić „Mali princ“, Zagreb, 7. generacija
196. Osnovna škola Nad lipom, Zagreb, 7. generacija
197. Osnovna škola Zaprude, Zagreb, 7. generacija
198. Osnovna škola Vugrovec-Kašina, 9. generacija
199. Osnovna škola Sesvete, 9. generacija
200. Osnovna škola braće Radić, Zagreb, 9. generacija
201. Dječji vrtić Srednjaci, Zagreb, 9. generacija
202. Osnovna škola Šestine, Zagreb, 10. generacija
203. Osnovna škola Antuna Gustava Matoša, 10. generacija
204. Osnovna škola Lovre pl. Matačića, 10. generacija (mirovanje)
205. Dječji vrtić „Leptir“, Sesvete, 11. generacija
206. Osnovna škola dr. Ante Starčevića, Zagreb, 11. generacija (mirovanje)
207. Osnovna škola Frana Galovića, Zagreb, 11. generacija
208. Osnovna škola Granešina, Zagreb, 12. generacija
209. Dječji vrtić „Kolibri“, Zagreb, 12. generacija
210. Osnovna škola Mate Lovraka, Zagreb, 12. generacija
211. Dječji vrtić „Sunce“, Zagreb, 12. generacija
212. Dječji vrtić „Jabuka“, Zagreb, 12. generacija
213. Osnovna škola „dr. Ivan Merz“, Zagreb, 12. generacija
214. Dječji vrtić Malešnica, Zagreb, 12. generacija

215. Dječji vrtić „En ten tini“, Sesvete, 13. generacija
216. Dječji vrtić Sesvete, 13. generacija
217. Dječji vrtić „Poletarac“, Zagreb, 13. generacija
218. Dječji vrtić „Vjeverica“, Zagreb, 13. generacija
219. Dječji vrtić „Duga“, Zagreb, 13. generacija
220. Dječji vrtić „Pipi duga čarapa“, Zagreb, 13. generacija
221. Dječji vrtić Grigora Viteza, Zagreb, 13. generacija
222. Dječji vrtić Botinec – Područni objekt Mala Mlaka, 13. generacija
223. Osnovna škola Remete, Zagreb, 14. generacija
224. Dječji vrtić „Vrapče“, Zagreb, 14. generacija
225. Dječji vrtić „Sopot“, Zagreb, 14. generacija
226. Centar za odgoj i obrazovanje „Goljak“, Zagreb - 15. generacija
227. Zdravstveno veleučilište Zagreb - 15. generacija
228. Dječji vrtić Hrvatski Leskovac – Područni objekt „Zvončići“, 16. generacija
229. Dječji vrtić „Trnoružica“, Zagreb, 16. generacija
230. Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar, Zagreb, 16. generacija
231. Osnovna škola Borovje, Zagreb, 17. generacija
232. Dječji vrtić „Savica“, Zagreb, 17. generacija
233. Osnovna škola Gračani, Zagreb, 17. generacija
234. Osnovna škola Čučerje, Zagreb, 17. generacija
235. Dječji vrtić „Utrina“, Zagreb, 17. generacija
236. Osnovna škola Trnsko, Zagreb, 17. generacija
237. Dječji vrtić „Siget“, Zagreb, 17. generacija
238. Dječji vrtić Milana Sachsa, Zagreb, 17. generacija
239. Osnovna škola bana Josipa Jelačića, Zagreb, 17. generacija
240. Dječji vrtić „Sunčana“, Zagreb, 18. generacija
241. Dječji vrtić Zaprude, Zagreb, 18. generacija
242. Dječji vrtić Vladimira Nazora, Zagreb, 18. generacija
243. Osnovna škola Dragutina Domjanića, Zagreb, 18. generacija
244. Osnovna škola Petra Preradovića, Zagreb, 18. generacija
245. Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Zagreb 18. generacija
246. Dječji vrtić Tatjane Marinić, Zagreb, 19. generacija
247. Dječji vrtić „Tratinčica“, Zagreb, 19. generacija
248. Osnovna škola grofa Janka Draškovića, Zagreb, 19. generacija
249. Osnovna škola Stjepana Bencekovića, Zagreb, 19. generacija
250. Osnovna škola Jabukovac, Zagreb, 20. generacija
251. Osnovna škola Pavleka Miškine, Zagreb, 20. generacija (mirovanje)
252. Osnovna škola Brezovica, Zagreb, 20. generacija
253. Dječji vrtić „Leptirić Lu“, Zagreb, 23. generacija
254. Osnovna škola Odra, 24. generacija
255. Dječji vrtić „Nemo“, Zagreb, 25. generacija

Zagrebačka županija

256. Osnovna škola Đure Deželića, Ivanić-Grad, 2. generacija
257. Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica, 5. generacija

258. Srednja škola Dragutina Stražimira, Sveti Ivan Zelina, 5. generacija
259. Dječji vrtić Ivanić Grad, 6. generacija
260. Osnovna škola Ljudevita Gaja, Zaprešić, 6. generacija
261. Osnovna škola Antun Augustinčić, Zaprešić, 6. generacija
262. Osnovna škola Klinča Sela, 6. generacija
263. Osnovna škola Marije Jurić Zagorke, Vrbovec, 7. generacija
264. Osnovna škola kardinala Alojzija Stepinca, Krašić, 7. generacija
265. Dječji vrtić „Radost“, Jastrebarsko, 7. generacija
266. Osnovna škola „Ljubo Babić“, Jastrebarsko, 7. generacija
267. Dječji vrtić Dugo Selo, 9. generacija
268. Osnovna škola „Stjepan Radić“, Božjakovina, 9. generacija
269. Osnovna škola Vukovina – Područna škola Rakitovec, 10. generacija
270. Dječji vrtić „Križić-kružić“, Križ, 11. generacija
271. Dječji vrtić „Proljeće“, Kloštar Ivanić, 11. generacija
272. Osnovna škola Josipa Zorića, Dugo Selo, 12. generacija
273. Dječji vrtić „Izvor“, Samobor, 12. generacija
274. Osnovna škola Eugena Kumičića, Velika Gorica, 12. generacija
275. Dječji vrtić „Proljeće“, Sveti Ivan Zelina, 13. generacija
276. Dječji vrtić „Slavuj“, Sveta Nedelja, 13. generacija
277. Osnovna škola Milana Langa, Bregana, 13. generacija
278. Dječji vrtić Grigora Viteza, Samobor, 14. generacija
279. Dječji vrtić „Osmijeh“, Samobor, 14. generacija
280. Dječji vrtić „Lojtrica“, Velika Gorica, 14. generacija
281. Dječji vrtić „Potočić“, Pisarovina, 14. generacija
282. Osnovna škola Samobor, 15. generacija (mirovanje)
283. Dječji vrtić „Žirek“, Velika Gorica, 16. generacija
284. Veleučilište Velika Gorica, 16. generacija
285. Osnovna škola Novo Čiče, 17. generacija
286. Dječji vrtić Velika Gorica, 18. generacija
287. Dječji vrtić „Ciciban“, Velika Gorica, 18. generacija
288. Dječji vrtić „Koraci“, Velika Gorica, 18. generacija
289. Osnovna škola Bogumila Tonija, Samobor, 18. generacija (mirovanje)
290. Osnovna škola Velika Mlaka, 19. generacija
291. Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić, Prigorie Brdovečko, 22. generacija
292. Dječji vrtić „Maslačak“, Zaprešić, 24. generacija
293. Osnovna škola Vladimir Deščak, Sveta Nedelja, 25. generacija
294. Osnovna škola Mihaela Šiloboda, Sveti Martin pod Okićem, 25. generacija

Sisačko-moslavačka županija

295. Osnovna škola Stjepana Kefelje, Kutina, 1. generacija
296. Osnovna škola 22. lipnja, Sisak, 2. generacija (mirovanje)

297. Osnovna škola Ivana Kukuljevića, Sisak, 3. generacija (mirovanje)
298. Osnovna škola Zvonimira Franka, Kutina, 3. generacija
299. Srednja škola Ivana Trnskog, Hrvatska Kostajnica, 4. generacija
300. Osnovna škola Ludina, 6. generacija
301. Osnovna škola „Ivo Kozarčanin“, Hrvatska Dubica, 6. generacija (mirovanje)
302. Osnovna škola Glina, 6. generacija (mirovanje)
303. Tehnička škola Kutina, 7. generacija
304. Dječji vrtić „Sisak Stari“, Sisak, 7. generacija
305. Osnovna škola Banova Jaruga, 8. generacija
306. Srednja škola Topusko, 9. generacija
307. Osnovna škola Josipa Kozarca, Lipovljani, 10. generacija
308. Dječji vrtić Kutina, 10. generacija
309. Osnovna škola Vladimira Vidrića, Kutina, 11. generacija
310. Dječji vrtić Popovača, 11. generacija
311. Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“, Gora, 11. generacija
312. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Topusko, 11. generacija
313. Dječji vrtić „Petrinčića“, Petrinja, 15. generacija
314. Dječji vrtić „Sisak Novi“, Sisak, 16. generacija
315. Dječji vrtić „Radost“, Novska, 17. generacija
316. Dječji vrtić „Bubamara“, Glina, 17. generacija (mirovanje)
317. Osnovna škola Zorke Sever, Popovača, 20. generacija
318. Osnovna škola Dvor, 20. generacija
319. Dječji vrtić Radost Novska - Područni objekt Jasenovac, 25. generacija

Karlovačka županija

320. Osnovna škola Slunj, 3. generacija
321. Osnovna škola Draganići, 3. generacija
322. Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“, Duga Resa, 5. generacija
323. Osnovna škola „Slava Raškaj“, Ozalj, 5. generacija
324. Osnovna škola Grabrik, Karlovac, 7. generacija
325. Osnovna škola Dragojle Jarnević, Karlovac, 7. generacija
326. Obrtnička i tehnička škola Ogulin, 8. generacija
327. Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži, Karlovac, 9. generacija
328. Dječji vrtić „Grabrik“, Karlovac, 11. generacija
329. Dječji vrtić Duga Resa, 20. generacija
330. Dječji vrtić „Četiri rijeke“, Karlovac, 23. generacija
331. Dječji vrtić Vojnić, 25. generacija

Istarska županija

332. Gimnazija Pula, 1. generacija
333. Strukovna škola Eugena Kumičića, Rovinj, 2. generacija
334. Srednja škola Zvane Črnje, Rovinj, 3. generacija (mirovanje)
335. Osnovna škola „Monte Zaro“, Pula, 3. generacija
336. Osnovna škola Marije i Line, Umag, 3. generacija

337. Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin, 3. generacija
338. Srednja škola Mate Balote, Poreč, 4. generacija (mirovanje)
339. Tehnička škola Pula, 4. generacija
340. Srednja škola Buzet, 5. generacija
341. Turističko-ugostiteljska škola Antona Štifanića, Poreč, 5. generacija
342. Osnovna škola „Vazmoslav Gržalja“, Buzet, 6. generacija
343. Osnovna škola Vladimira Nazora, Vrsar, 6. generacija
344. Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin – Područna škola Ližnjan, 6. generacija
345. Osnovna škola „Ivo Lola Ribar“, Labin, 6. generacija
346. Osnovna škola Matije Vlačića, Labin, 7. generacija (mirovanje)
347. Osnovna škola Vladimira Nazora, Pazin, 8. generacija
348. Dječji vrtić „Sunce“, Fažana, 9. generacija
349. Dječji vrtić „101 Dalmatinac“, Nova Vas, 10. generacija (mirovanje)
350. Osnovna škola Jure Filipovića, Barban, 10. generacija (mirovanje)
351. Centar za rehabilitaciju Pula, 11. generacija
352. Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin – Područna škola Banjole, 12. generacija
353. Dječji vrtić „Topolino“, Pula, 13. generacija
354. Dječji vrtić „Maslačak“, Pula, 14. generacija
355. Dječji vrtić „Grdelin“, Buzet, 16. generacija
356. Osnovna škola Kaštanjer, Pula, 18. generacija
357. Osnovna škola Vodnjan – Scuola elementare Dignano, 18. generacija
358. Škola za odgoj i obrazovanje Pula, 19. generacija
359. Osnovna škola Poreč, 19. generacija
360. Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin, 20. generacija
361. Osnovna škola dr. Mate Demarina, Medulin - Područni odjel Šišan, 23. generacija
362. Osnovna škola Vidikovac, Pula, 24. generacija
363. Osnovna škola Veli Vrh, Pula, 24. generacija

Primorsko-goranska županija

364. Osnovna škola „Vladimir Gortan“, Rijeka, 1. generacija
365. Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Opatija, 1. generacija
366. Osnovna škola „Petar Zrinski“, Čabar, 2. generacija (mirovanje)
367. Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Brod na Kupu, 2. generacija
368. Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 2. generacija
369. Osnovna škola „Milan Brozović“, Kastav, 3. generacija
370. Osnovna škola „Sveti Matej“, Viškovo, 3. generacija
371. Osnovna škola Gornja Vežica, Rijeka, 4. generacija
372. Prirodoslovna i grafička škola Rijeka, 4. generacija
373. Osnovna škola Jurja Klovića, Tribalj, 4. generacija
374. Osnovna škola Klana, 5. generacija

375. Osnovna škola Ivana Rabljanina, Rab, 5. generacija
 376. Osnovna škola „Kantrida“, Rijeka, 6. generacija
 377. Osnovna škola Vežica, Rijeka, 6. generacija
 378. Osnovna škola Bakar, 6. generacija
 379. Osnovna škola „Fran Krsto Frankopan“, Krk, 6. generacija
 380. Osnovna škola Omišalj, 6. generacija
 381. Osnovna škola Malinska-Dubašnica, 6. generacija (mirovanje)
 382. Osnovna škola „Srdoči“, Rijeka, 7. generacija
 383. Pomorska škola Bakar, 8. generacija
 384. Dječji vrtić „Zlatna ribica“, Kostrena, 8. generacija
 385. Osnovna škola Kostrena, 8. generacija
 386. Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Vrbovsko, 8. generacija (mirovanje)
 387. Osnovna škola Brod Moravice, 9. generacija
 388. Učenički dom „Podmurvice“, Rijeka, 9. generacija
 389. Dječji vrtić „Katarina Frankopan“, Krk, 9. generacija
 390. Dječji vrtić Girice, Cres, 9. generacija
 391. Dječji vrtić „Cvrčak i mrav“, Tribalj, 9. generacija
 392. Osnovna škola Ivana Zajca, Rijeka, 10. generacija
 393. Osnovna škola „Zamet“, Rijeka, 10. generacija
 394. Dječji vrtić „Cvrčak“, Mali Lošinj, 10. generacija
 395. Dječji vrtić Matulji, 11. generacija
 396. Osnovna škola Maria Martinolića, Mali Lošinj, 11. generacija
 397. Dječji vrtić „Hlojkica“, Delnice, 12. generacija
 398. Dječji vrtić Bakar, 12. generacija
 399. Osnovna škola dr. Branimira Markovića, Ravna Gora, 14. generacija
 400. Dječji vrtić „Snjeguljica“, Rijeka, 14. generacija
 401. Srednja škola „Hrvatski kralj Zvonimir“, Krk, 14. generacija
 402. Učenički dom Lovran, 15. generacija
 403. Dječji vrtić Viškovo, 16. generacija
 404. Osnovna škola Frane Petrića, Cres, 16. generacija
 405. Dječji vrtić „Planet mašte, Rijeka, 20. generacija
 406. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, 22. generacija
 407. Katolička osnovna škola „Josip Pavlišić“, Rijeka, 22. generacija
 408. Međunarodna škola Adria, Opatija, 25. generacija

Ličko-senjska županija

409. Osnovna škola dr. Jure Turića, Gospić, 3. generacija
 410. Osnovna škola Luke Perkovića, Brinje, 4. generacija (mirovanje)
 411. Srednja škola Otočac, 7. generacija
 412. Gimnazija Gospić, 8. generacija
 413. Osnovna škola Karlobag, 12. generacija
 414. Osnovna škola Perušić, 13. generacija (mirovanje)
 415. Osnovna škola „dr. Ante Starčević“, Pazarište Klanac, 14. generacija

Zadarska županija

416. Osnovna škola „Stanovi“, Zadar, 2. generacija (mirovanje)
 417. Medicinska škola Ante Kuzmanića, Zadar, 2. generacija

418. Srednja škola Obrovac, 4. generacija
 419. Srednja škola Gračac, 6. generacija
 420. Hotelijsko-turistička i ugostiteljska škola Zadar, 7. generacija
 421. Osnovna škola „Valentin Klarin“, Preko, 7. generacija (mirovanje)
 422. Dječji vrtić „Radost“, Zadar, 8. generacija
 423. Osnovna škola Šime Budinića, Zadar, 11. generacija
 424. Dječji vrtić „Čok“, Tkon, 15. generacija (mirovanje)
 425. Osnovna škola „Vladimir Nazor“, Nevidane, 23. generacija
 426. Dječji vrtić „Sunce“, Zadar, 23. generacija
 427. Dječji vrtić Obrovac, 23. generacija

Šibensko-kninska županija

428. Osnovna škola Jakova Gotovca, Unešić, 4. generacija
 429. Osnovna škola „Vidici“, Šibenik, 5. generacija
 430. Osnovna škola Primošten, 7. generacija
 431. Osnovna škola Rogoznica, 8. generacija (mirovanje)
 432. Dječji vrtić „Osmijeh“, Šibenik, 11. generacija
 433. Dječji vrtić „Sunce“, Brodarica, 12. generacija
 434. Dječji vrtići Općine Primošten – Dječji vrtić „Bosiljak“ Primošten, 13. generacija
 435. Dječji vrtić „Tamaris“, Vodice, 15. generacija
 436. Dječji vrtić „Smilje“, Šibenik, 18. generacija
 437. Dječji vrtić „Spuzvica“, Tisno, 20. generacija
 438. Dječji vrtić „Maslina“, Tribunj, 23. generacija
 439. Dječji vrtić „Cvrčak“, Knin, 23. generacija
 440. Osnovna škola Meterize, Šibenik, 25. generacija
 441. Srednja škola Ivana Meštrovića, Drniš, 25. generacija

Splitsko-dalmatinska županija

442. Osnovna škola „Lokve – Gripe“, Split, 1. generacija
 443. Osnovna škola „Vjekoslav Parac“, Solin, 2. generacija
 444. Osnovna škola „don Lovre Katić“, Solin, 2. generacija
 445. Osnovna škola oca Petra Perice, Makarska, 2. generacija (mirovanje)
 446. Osnovna škola Ivana Mažuranića, Obrovac Sinjski-Han, 2. generacija
 447. Osnovna škola Lučac, Split, 3. generacija
 448. Osnovna škola dr. Franje Tuđmana, Brela, 3. generacija
 449. Osnovna škola Vrgorac, 3. generacija
 450. Osnovna škola „Knez Mislav“, Kaštel Sućurac, 4. generacija
 451. Osnovna škola Dinka Šimunovića, Hrvace, 5. generacija
 452. Osnovna škola fra Pavla Vučkovića, Sinj, 5. generacija
 453. Osnovna škola Slatine, Split, 5. generacija
 454. Osnovna škola Žrnovnica, Split, 5. generacija
 455. Osnovna škola „Mejaši“, Split, 5. generacija
 456. Osnovna škola Milana Begovića, Vrlika, 6. generacija

457. Osnovna škola Hvar, 7. generacija
458. Srednja škola „Antun Matijašević Karamaneo“, Vis, 8. generacija
459. Osnovna škola prof. Filipa Lukasa, Kaštel Stari, 10. generacija
460. Osnovna škola majstora Radovana, Trogir, 11. generacija (mirovanje)
461. Osnovna škola „Bol“, Split, 11. generacija
462. Osnovna škola Jelsa, 11. generacija
463. Osnovna škola Vladimira Nazora, Postira, 12. generacija
464. Osnovna škola kraljice Jelene, Solin, 12. generacija
465. Osnovna škola „Split 3“, Split, 13. generacija
466. Osnovna škola Trilj, 14. generacija
467. Osnovna škola Visoka, Split, 15. generacija
468. Osnovna škola Supetar, 15. generacija
469. Dječji vrtić „Biokovsko zvonce“, Makarska, 15. generacija
470. Osnovna škola „Petar Berislavić“, Trogir, 16. generacija
471. Osnovna škola „Okruk“, Okrug Gornji, 16. generacija
472. Osnovna škola Stobreč, 16. generacija
473. Osnovna škola Bol, Bol, 16. generacija
474. Dječji vrtić „Šareni leptirić“, Solin, 18. generacija
475. Osnovna škola Grohote, 18. generacija
476. Osnovna škola Selca, 18. generacija
477. Prirodoslovna škola Split, 19. generacija
478. Osnovna škola Neorić-Sutina, 19. generacija
479. V. gimnazija „Vladimir Nazor“, Split, 21. generacija

480. Ekonomska i upravna škola Split, 21. generacija
481. IV. gimnazija „Marko Marulić“, Split, 22. generacija
482. Osnovna škola „Žnjan-Pazdigrad“, Split, 23. generacija
483. Osnovna škola „Trstenik“, Split, 23. generacija
484. Osnovna škola „Brda“, Split, 24. generacija
485. III. gimnazija Split, 25. generacija

Dubrovačko-neretvanska županija

486. Osnovna škola Marina Držića, Dubrovnik, 2. generacija
487. Osnovna škola Cavtat, 4. generacija
488. Osnovna škola Slano, 6. generacija
489. Osnovna škola Petra Kanavelića, Korčula, 7. generacija
490. Medicinska škola Dubrovnik, 7. generacija
491. Osnovna škola „Lapad“, Dubrovnik, 8. generacija
492. Srednja škola Andrije Kačića Miošića, Ploče, 8. generacija
493. Osnovna škola Župa Dubrovačka, 9. generacija
494. Osnovna škola Gruda, 9. generacija (mirovanje)
495. Osnovna škola Ivana Gundulića, Dubrovnik, 14. generacija
496. Osnovna škola Antuna Masle, Orašac, 16. generacija
497. Osnovna škola „Montovjerna“, Dubrovnik, 22. generacija
498. Osnovna škola Blato, 24. generacija

MEĐUNARODNE EKOŠKOLE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Godišnjak br. 25

Nacionalni voditelj i koordinator programa Ekoškole i FEE EcoCampus-a u Hrvatskoj je Udruga Lijepa Naša.

Međunarodni voditelj i koordinator programa Ekoškole i FEE EcoCampus-a je Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš (*Foundation for Environmental Education-FEE*).

Izdavač: Udruga Lijepa Naša

Glavni i odgovorni urednik: prof.dr.sc. Mirko Ruščić, predsjednik Udruge Lijepa Naša

Programski voditelji Ekoškola i FEE EcoCampus-a: Anita Šetić, dipl. soc./croat. i Ana Boras, mag. relig.

Ovaj Godišnjak je izradila i grafički oblikovala Udruga Lijepa Naša od materijala koje su priredile hrvatske Ekoškole. Svrha mu je pomoći u realizaciji programa Ekoškole te promocija aktivnosti ustanova uključenih u program. Niti jedan dio ove publikacije ne smije se adaptirati, prevoditi ili uključivati u nove kompilacije bez prethodne pisane suglasnosti Udruge Lijepa Naša.

Godišnjak je izrađena pomoću alata Canva (www.canva.com).

Zagreb, prosinac 2025. godine

Udruga
Lijepa
Naša
Zagreb

Eco-Schools

FEE EcoCampus